

Nr korespondencji SOD
UM-444906/2012

UMIĘSTOWIENIE

Urząd Miejski w Gliwicach | BPR

18 PAZ. 2012

Nr

- PROJEKT -

Uchwała nr
Rady Miejskiej w Gliwicach

z dnia

**w sprawie zmian w Uchwale Nr XIV/428/2008 Rady Miejskiej w Gliwicach z dnia 14 lutego 2008r.
w sprawie przyjęcia do realizacji pięciu Obszarowych Programów Rewitalizacji dla: Ligoty
Zabrskiej, Sośnicy, Łabęd, Kopernika oraz Śródmieścia ze zmianami**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt.6 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity z 2001r. Dz. U. nr 142 poz. 1591 ze zmianami), w związku z uchwałą Nr XIV/428/2008 Rady Miejskiej w Gliwicach z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie przyjęcia do realizacji pięciu Obszarowych Programów Rewitalizacji dla: Ligoty Zabrskiej, Sośnicy, Łabęd, Kopernika, Śródmieścia ze zmianami, działając na wniosek Prezydenta Miasta

**Rada Miejska w Gliwicach
uchwała:**

§ 1

Dokonać zmiany uchwały Nr XIV/428/2008 (wraz z późniejszymi zmianami) Rady Miejskiej w Gliwicach z dnia 14 lutego 2008r. w sprawie przyjęcia do realizacji pięciu Obszarowych Programów Rewitalizacji dla: Ligoty Zabrskiej, Sośnicy, Łabęd, Kopernika oraz Śródmieścia poprzez nadanie nowego brzmienia Załącznikowi nr 5: Obszarowy Program Rewitalizacji dla Śródmieścia zgodnie z aktualizacją Obszarowego Programu Rewitalizacji dla Śródmieścia w wersji objętej załącznikiem nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierzyć Prezydentowi Miasta

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

Naczelnik Wydziału

Kobińska
mgr Katarzyna Kobińska

Prezydent Miasta

Frankiewicz
Zygmunt Frankiewicz

RADCA PRAWNY

Owczarski
MAREK OWCZARSKI

Uzasadnienie

Aktualizacja wskazanego w § 1 załącznika nr 5 pod nazwą: Obszarowy Program Rewitalizacji dla Śródmieścia wynika z uwzględnienia nowego przedsięwzięcia pod tytułem "Rewitalizacja zespołu budynków przy ul. Pszczyńskiej 44 w Gliwicach poprzez utworzenie powierzchni biurowych i usługowych", co jest konsekwencją uruchomienia w województwie śląskim nowego mechanizmu finansowego - JESSICA. Mechanizm ten pozwala beneficjentom na skorzystanie z nowych form finansowania projektów rewitalizacyjnych.

Naczelnik Wydziału

Kobińska
mgr Katarzyna Kobińska

Inspektor

Czyż
Marcin Czyż
15.09.12

Zastępca Prezydenta Miasta

Neumann
Adam NEUMANN

Prezydent Miasta Gliwice

OBSZAROWY PROGRAM REWITALIZACJI

ŚRÓDMIEŚCIE

AKTUALIZACJA

Gliwice 2012

Zatwierdził: Zygmunt Frankiewicz

Prezydent Miasta Gliwice

Agencja Rozwoju Lokalnego spółka z o.o.
ul. Wincentego Pola 16, 44-100 Gliwice

Urząd Miejski w Gliwicach
Biuro Rozwoju Miasta
ul. Zwycięstwa 21, 44-100 Gliwice

Spis treści

WSTĘP	5
I. Charakterystyka obecnej sytuacji w mieście	6
1. Zagospodarowanie przestrzenne	6
1.1. Stan infrastruktury technicznej	6
1.2. Uwarunkowania ochrony środowiska	13
1.3. Rewitalizacja terenów przemysłowych w Śródmieściu	18
1.4. Sytuacja planistyczna i ochrona konserwatorska	19
2. Sfera gospodarcza	20
2.1. Struktura podstawowych branż gospodarki na terenie dzielnicy	22
2.2. Transformacja gospodarki dzielnicy	42
3. Sfera społeczna	61
3.1. Struktura demograficzna i społeczna	61
3.2. Dochodowość gospodarstw domowych	70
3.3. Bezpieczeństwo publiczne	71
3.4. Szczegółowa analiza głównych problemów społecznych	72
3.5. Organizacje społeczne	86
3.6. Miejsca kultu religijnego	91
3.7. Rekreacja czas wolny	95
II. Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno - społeczno - gospodarczego miasta i regionu	97
1. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007 – 2013 (Narodowa Strategia Spójności) i Strategia Rozwoju Kraju	97
2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007 – 2013	98
3. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”	99
4. Strategia Zintegrowanego i Zrównoważonego Rozwoju Miasta Gliwice do roku 2022	100
5. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gliwicach 2006 – 2015	101
III. Założenia programu rewitalizacji	102
1. Zasięg terytorialny rewitalizowanego obszaru	102
1.1. Wykaz ulic i ilości mieszkańców zamieszkałych na OR i ŚOR	103
1.2. Rys historyczny	112
2. Sondaż społeczny	116
2.1. Ocena potrzeby i metod działań rewitalizacyjnych	116
2.2. Warsztaty z partnerami społeczno-gospodarczymi	123
IV. Planowane działania w latach 2007 - 2013 na Obszarze Rewitalizacji Śródmieście	126
1. Działania w sferze przestrzenno - infrastrukturalnej	126
2. Działania gospodarcze	130
3. Działania w sferze społecznej	131
4. Zestawienie projektów realizujących działania rewitalizacyjne na OR Śródmieście	132
V. Wytyczne w zakresie mieszkalnictwa	145
VI. Indykatywny plan finansowy Obszarowego Programu Rewitalizacji Śródmieścia	148
VII. System wdrażania	157
1. System okresowej aktualizacji Programu	157
2. Wybór prawnej formy zarządzającego programem	157
VIII. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej	160
1. System monitorowania Programu Rewitalizacji	160
Instytucje zaangażowane w proces monitorowania	160
Rodzaje monitoringu i wskaźniki monitoringu	161
2. Sposoby oceny programu rewitalizacji	162
Rodzaje oceny	162
Kryteria oceny	163

3.	Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi.....	164
4.	Public Relations programu rewitalizacji	165
IX.	Inicjatywa JESSICA	168
1.	Zestawienie projektów planowanych do realizacji w ramach inicjatywy JESSICA.....	168
2.	Indykatorywny plan finansowy projektów planowanych do realizacji w ramach inicjatywy JESSICA w latach 2011-2015 [w tys. zł]	169
	Załączniki	170
1.	Mapy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na OR	170
2.	Mapa przestrzennego rozmieszczenia projektów wpisanych do Obszarowego Programu Rewitalizacji	170

Opracował zespół Agencji Rozwoju Lokalnego: Krystyna Kozikowska-Koppel, Wojciech Mrozowski, Tomasz Szulc (koordynator).

Aktualizował zespół Biura Rozwoju Miasta Urzędu Miejskiego w Gliwicach: Violetta Koza (koordynator), Joanna Jasińska, Marcin Czyż

WSTĘP

Niniejszy dokument – Obszarowy Program Rewitalizacji – stanowi kontynuację i rozwinięcie *Ramowego Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich na lata 2005-2006 i następne*, przyjętego przez Radę Miasta w Gliwicach uchwałą nr XXIX/781/2005 z dnia 23.03.2005. W opracowaniu niniejszym dokonano szczegółowej analizy zjawisk i problemów społecznych, diagnozy sytuacji gospodarczej oraz opisano stan infrastruktury na obszarze, który został wyznaczony w ramach przywołanego wcześniej programu ramowego.

W związku z odstępem czasowym pomiędzy wykonaniem programu ramowego i programów obszarowych, część danych została zaktualizowana i uszczegółowiona. Autorzy programu, wszędzie gdzie było to możliwe, skorzystali z najnowszych dostępnych danych statystycznych. Niewielkie rozbieżności pomiędzy poszczególnymi częściami opracowania mogą wynikać z przesunięcia czasowego pomiędzy momentami pozyskania danych, które np. dla części społecznej w większości opierają się na danych źródłowych do *Strategii rozwiązywania problemów społecznych*, natomiast w części gospodarczej na bieżących danych publikowanych przez Urząd Statystyczny, instytucje badania rynku oraz pozyskane w drodze własnych badań autorów.

Plan finansowy Obszarowego Programu Rewitalizacji ma charakter indykatywny. Zgodnie z zapisami Uszczegółowienia Regionalnego Programu Operacyjnego – kwota dotacji ze środków strukturalnych UE nie może przekroczyć 85% kosztów kwalifikowalnych projektu, a kwota wkładu własnego beneficjenta nie może być niższa niż 15% tychże kosztów. Plan finansowy został opracowany przy założeniu, że beneficjent aplikuje o maksymalną możliwą kwotę dotacji.

Na potrzeby niniejszego opracowania zlecone zostało wykonanie diagnostycznego badania socjologicznego w zakresie identyfikacji problemów i potrzeb rewitalizacyjnych. Na jego podstawie dokonano analizy strategicznej obszaru rewitalizacji oraz oceniono jego potencjał gospodarczy i społeczny. W oparciu o odpowiedzi udzielone przez respondentów wyznaczono potencjalne kierunki działań rewitalizacyjnych

W proces przygotowania programu włączyli się aktywnie przedstawiciele Urzędu Miasta, członkowie Rady Miasta i Rad Osiedlowych, przedstawiciele Straży Miejskiej, Policji, Państwowej Straży Pożarnej, stowarzyszenia i organizacje działające na terenie miasta, jak również instytucje kościelne. Autorzy programu pragną niniejszym podziękować wszystkim zaangażowanym partnerom za współpracę, której owocem jest niniejszy dokument.

I. Charakterystyka obecnej sytuacji w mieście

1. Zagospodarowanie przestrzenne

1.1. Stan infrastruktury technicznej

1.1.1. Sieć wodociągowa w Śródmieściu

Istniejący system zaopatrzenia miasta w wodę, bazujący w ok. 80% na ujęciach własnych eksploatowanych przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Gliwicach nie ogranicza rozwoju miasta. Uzdatniona woda powierzchniowa, uzupełniająca potrzeby zarówno komunalne jak i przemysłowe zakupywana jest przez PWiK Gliwice sp z o.o. od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów (w ilości ponad 2,2 mln m³/rok) i dostarczana jest do sieci magistralnej ze stacji w Miedarach, Szalszy, Czarnego Lasu i Zawady. Woda z własnych ujęć podawana jest wprost do sieci lub poddawana jest procesowi uzdatniania przez odżelazianie w lokalnej stacji uzdatniania w Gliwicach Łabędach bądź na stacjach lokalnych przy studniach. Studnie w OR zlokalizowane są w następujących miejscach: ul. Wiertnicza-Dworska, ul. Tarnogórska (przy zjeździe z DK-88).

Oddane do eksploatacji w 2001 r. na tym ujęciu 4 zapasowe zbiorniki wody o pojemności 12000 m³ przyczyniają się do oszczędnego gospodarowania wodą, niwelując straty w porach niskiego godzinowego zapotrzebowania. Na terenie miasta Gliwice pracuje 17 przepompowni wody zasilających osiedla, dla których jest konieczne podwyższenie ciśnienia w sieci. Wszystkie przepompownie zostały wyposażone w nowoczesne, energooszczędne zespoły pompowe sterowane układami mikrokomputerowymi. Pompownie wody są zdalnie sterowane i monitorowane przez radiowy system telemetryczny.

Zasilanie Śródmieścia w wodę z GPW realizowane jest wodociągiem biegnącym od strony Bojkowa o przekroju 400 zredukowanym na 300, od Zabrze-Maciejowa o przekroju 300, od Sośnicy – wodociągiem 600.

1.1.2. System odprowadzania i oczyszczania ścieków

W OR występuje zarówno system kanalizacji rozdzielczej, jak i ogólnospławnej. Sieć kanalizacyjna w centrum miasta powstała pod koniec XIX w., a do jej budowy używano wówczas rur kamionkowych oraz czasami betonowych, co powoduje występowanie wielu awarii.

W północnej części OR Śródmieście obejmującej głównie ŚOR Szobiszowice oraz niewielką część OR występują oba typy kanalizacji – deszczowa – zarządzana przez wydział PU Urzędu Miasta oraz sanitarna, będąca w administracji PWiK. Wyjątek stanowi rejon ulic Śliwki, Domańskiego, Kowalskiej, Powroźniczej oraz Dworskiej, Uszczyka i Noakowskiego, gdzie występuje wyłącznie kanalizacja sanitarna, natomiast brak jest odprowadzenia wód deszczowych. Podobna sytuacja występuje na przeciwległym krańcu ŚOR w rejonie ulic Czarnieckiego, Wujka, Wolskiego i Wróblewskiego.

Na południe od torów kolejowych – w ŚOR Centrum sytuacja jest zupełnie odmienna – po wschodniej stronie ŚOR pomiędzy ul. Zwycięstwa i Dworcową występuje rozdzielczy system kanalizacyjny. Po zachodniej stronie ŚOR – aż do wysokości Centrum Onkologii występuje wyłącznie kanalizacja sanitarna. W śladzie ul. Zwycięstwa od ul. Stefana Kard. Wyszyńskiego aż do pl. Inwalidów Wojennych również istnieje sieć rozdzielcza. Inna

sytuacja występuje w rejonie Starego Miasta, gdzie do dyspozycji jest wyłącznie sieć kanalizacji ogólnospławnej. System kanalizacji ogólnospławnej obejmuje cały obszar ograniczony ulicami Wyszyńskiego, Gruszczyńskiego, Jasnogórską, Sobieskiego, Kościuszki poprzez Zygmunta Starego aż do ul. Księcia Ziemowita.

Na dalszej części OR – tj. w rejonie dzielnicy Trynek oraz Dzielnicy Akademickiej funkcjonuje system kanalizacji rozdzielczej.

Wody deszczowe z kanalizacji rozdzielczej w północnej części OR odprowadzane są do rzeki Kłodnicy, natomiast w południowej części – do Kłodnicy, potoku Ostropka i potoku Doa.

W latach 2005-2009 trwały prace budowlane w ramach projektu „Modernizacja gospodarki ściekowej w Gliwicach”, współfinansowanego z Funduszu Spójności. Wdrożenie projektu wartości ponad 69 mln Euro, zrealizowane zostało kilkoma kontraktami na roboty budowlane dla następujących rejonów miasta: Brzezinka, Łabędy, Żerniki, Ligota Zabrska, Sośnica, ul. Tarnogórska, Stare Gliwice – Kozielska, Stare Miasto (4 ostatnie z kredytu EBOR). Efektem rzeczowym projektu jest kanalizacja sanitarna łącznej długości ok. 112 km, kanalizacja deszczowa o długości kolektorów 55 km oraz 7 przepompowni ścieków. Ostatnie kontrakty powinny się zakończyć w roku 2009/2010. W OR Śródmieście wszystkie kontrakty zakończyły się w roku 2007 i 2008. Na okres budowy miasto delegowało prawa i obowiązki beneficjenta środków UE do PWiK; zarówno Pełnomocnik ds. realizacji inwestycji (MAO) jak i Jednostka Wdrażająca Projekt (PIU) zlokalizowani są w Przedsiębiorstwie Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. w Gliwicach.

1.1.3. Zaopatrzenie w energię i ciepło

Śródmieście, podobnie jak inne dzielnice Gliwic, zaopatrywane jest w energię elektryczną z krajowego systemu energetycznego, a dystrybutorem energii elektrycznej jest koncern Vattenfall S.A. 9 Głównych Punktów Zasilania (110/20/6 kV) na terenie miasta jest własnością koncernu. Duże rezerwy energetyczne są na nowszych osiedlach, natomiast nie ma możliwości zwiększenia dostaw energii na Starówce, toteż konieczna jest budowa nowej stacji SN 20kV.

Stan techniczny oraz rezerwy w przepustowości sieci gazowniczej (w tym stacji redukcyjno-pomiarowych I^o i II°) pozwalają na pokrycie zwiększonego zapotrzebowania na gaz tj. na przyjęcie nowych odbiorców, z uwzględnieniem dostawy gazu dla celów grzewczych.

W Śródmieściu ciepło dostarczane jest przez Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej sp. z o.o. Ciepłownia dysponuje kotłami o łącznej mocy 359,9MW. Centralna sieć ciepłownicza obejmuje swym zasięgiem praktycznie cały teren OR, jednakże w celu zwiększenia liczby odbiorców ciepła z sieci miejskiej, a tym samym ograniczenie ilości lokalnych kotłowni oraz palenisk węglowych, konieczne jest zabudowanie lokalnych kompaktowych stacji wymiennikowych oraz wykonanie wewnątrzbudynkowej instalacji centralnego ogrzewania wraz z opomiarowaniem. Śródmieście zasilane jest w ciepło kilkoma magistralami: północną (rejon ul. Chorzowskiej) i nowozachodnią (południowa część Śródmieścia i Trynek).

Rezerwową kotłownię posiada również Instytut im. M. Curie-Skłodowskiej - Centrum Onkologii.

W rejonie OR zainstalowana jest również kotłownia IZO-ENERGO dysponująca pięcioma kotłami o mocy 94,1MW.

Brak centralnego ogrzewania, wg wskazań ankietowanych w OR, stanowi istotny i dominujący problem dla mieszkańców Szobiszowic. Zgodnie z informacjami uzyskanymi od zarządców zasobu mieszkaniowego oraz PEC Gliwice, istnieje możliwość podłączenia budynków do sieci miejskiej oraz zabudowania wymienników kompaktowych, jednakże po stronie mieszkańców znajduje się wykonanie wewnętrznej instalacji CO.

1.1.4. Infrastruktura drogowa i przestrzeń publiczną

Śródmieście Gliwic przecina główna arteria prowadząca ruch w kierunku północnym i południowym – w śladzie DK 78. Dzięki ukończeniu gliwickiego odcinka autostrady A4 oraz modernizacji siedmiokilometrowego odcinka DK88 (4) od węzła Portowa do granic miasta (projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Transport 2004-2006) w znacznym stopniu odciążony został układ komunikacyjny Gliwic na linii wschód zachód.

Należy zwrócić uwagę, iż w Gliwicach występuje klasyczny przykład promienistego układu komunikacyjnego, który ogniskuje się w ścisłym centrum miasta, co powoduje, przy obecnym natężeniu ruchu, znaczne utrudnienia komunikacyjne. Na linii północ-południe nie ma praktycznie możliwości uniknięcia przejazdu przez Śródmieście, ponieważ nie istnieje żaden system obwodowego prowadzenia ruchu. W *Studium Komunikacyjnym Miasta Gliwice* (oprac. INKOM s.c. Katowice 2005r.) parametry techniczne układu drogowego miasta jako całości ocenione zostały jednoznacznie jako substandardowe.

Analiza przeprowadzonej na etapie prac przygotowawczych do *Studium* - oceny stanu nawierzchni jezdni dróg (w trakcie inwentaryzacji urbanistycznej układu przyjęto trójstopniową skalę: dobry, zadowalający, zły) wskazuje na występowanie na szeregu drogach o podstawowym znaczeniu dla miasta nawierzchni o złym stanie.

W Śródmieściu są to następujące drogi i ulice:

- ul. Sobieskiego,
- ul. Śliwki,
- ul. Warszawska,
- ul. Powstańców Warszawy,
- ul. Górnych Wałów,
- ul. Bł. Czesława,
- ul. Królewskiej Tamy,
- grupa ulic w dz. Trynek.

Pochodną złego stanu infrastruktury drogowej w dzielnicy są jednomyślne negatywne opinie mieszkańców wszystkich ŚOR oraz OR dotyczące hałasu i natężenia ruchu samochodowego. W Śródmieściu również zaobserwowano najwyższy wskaźnik wypadkowości – szczególnie na ulicach: Pszczyńskiej, Toszeckiej, Chorzowskiej, Śliwki, Kujawskiej, Mikołowskiej, Zwycięstwa, Nowy Świat, Rybnickiej, Dworcowej, Wrocławskiej, Placu Piastów, Boh. Getta Warszawskiego, Dolnych Wałów, Daszyńskiego, Wyszyńskiego, Tarnogórskiej.

Istotny wpływ na jakość rozwiązań komunikacyjnych oraz infrastrukturę drogową Gliwic wywierać będzie Drogowa Trasa Średnicowa – łącząca centra miast Aglomeracji Górnośląskiej, stanowiąca kręgosłup komunikacyjny subregionu centralnego. Jej gliwicki odcinek będzie mierzyć łącznie ok. 8,1 km.

W Obszarze Rewitalizacji Śródmieście DTŚ przebiegać będzie od ul. Baildona w ŚOR Zabrska-Chorzowska, poprzez ŚOR Centrum, aż do granic Obszaru u zbiegu ul. Portowej i Drogi Krajowej nr 88. Śródmiejski odcinek DTŚ będzie mierzyć ok. 4 kilometrów. Trasa bieć będzie częściowo w śladzie dawnego Kanału Kłodnickiego, przecinając ulice Konarskiego, Dworcową i Zwycięstwa, natomiast końcowy odcinek pobiegnie śladem istniejącej ul. Portowej. Budowa śródmiejskiego odcinka DTŚ zwiększy przepustowość komunikacyjną oraz wpłynie pozytywnie na jakość środowiska naturalnego, poprzez zmniejszenie zagęszczenia ruchu na ulicach ścisłego centrum Gliwic. Stworzy również możliwość szybkiego przemieszczania się pomiędzy skrajnymi dzielnicami – Sośnicą oraz rejonem Osiedla Kopernika. Z punktu widzenia rozwoju gospodarczego miasta, trasa ta stanowić będzie dogodne połączenie pomiędzy rozproszonymi terenami Śląskiego Centrum Logistyki S.A. oraz Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

Przestrzeń publiczna oznacza wszelkie miejsca dostępne powszechnie i nieodpłatnie, jest to fizyczna przestrzeń w której może znaleźć się każdy mieszkaniec. Przykładami przestrzeni publicznych są drogi i ulice, place miejskie czy różne stale dostępne budowle i budynki stanowiące własność publiczną. Przestrzeniami publicznymi są też zwykle różne formy krajobrazu przyrodniczego stanowiące własność państwową lub komunalną. Główne elementy kształtujące jakość przestrzeni publicznej w OR zlokalizowane są w ŚOR Centrum. Tworzą one strukturę opartą o miejsca takie, jak Rynek, Plac Krakowski, ul. Strzody, ul. Dworcowa, Plac Piastów, ul. Zwycięstwa, Plac Inwalidów Wojennych, Plac Mickiewicza i ul. Górnych Wałów. W obrębie tego rejonu znajdują się najważniejsze instytucje, urzędy, miejsca spędzania wolnego czasu oraz obiekty o istotnym znaczeniu społeczno-kulturalnym i wartości architektonicznej.

Nową jakość przestrzeni kształtują znajdujące się w OR przedsięwzięcia: Centrum Handlowo-Rozrywkowe Forum Gliwice (na terenach dawnych Zakładów Materiałów Ogniotrwałych w ŚOR Szobiszowice) oraz budowany na terenach dawnej Huty Gliwice kompleks Focus-Mall, który ma stanowić element tzw. Nowego Centrum. Wprowadzenie nowych funkcji na zdewastowane tereny przemysłowe w strefie śródmiejskiej przyczyni się do ożywienia tych obszarów, jednakże z drugiej strony może negatywnie oddziaływać na przestrzeń publiczną opisaną wcześniej i doprowadzić do częściowego opustoszenia i przeniesienia aktywności z rejonu ul. Zwycięstwa i Starego Miasta do centrów handlowych.

Literatura podaje jednak, że przestrzeniami publicznymi nie są pasaże centrów handlowych, gdyż pozostają w zarządzie prywatnym i dostęp do nich może być zakazany przez właściciela, jednakże będą one w istotny sposób wpływać na funkcje przestrzeni opisanych wcześniej.

1.1.5. Infrastruktura mieszkaniowa

Na terenie Obszaru Rewitalizacji występuje zasadniczo zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna. Wyjątek stanowią nieruchomości zlokalizowane przy ul. Chełmońskiego, Fałata, Wita Stwosza i Michałowskiego, gdzie dominuje niska zabudowa jednorodzinna, tzw. fińskie domki.

Dominującą formą prawa do lokalu jest prawo własności (ŚOR Centrum 56,06%, ŚOR Szobiszowice 41,79%, OR 52,56%), w drugiej kolejności jest to mieszkanie komunalne (ŚOR Centrum 39,39%, ŚOR Zabrska-Chorzowska 35,29%), następnie spółdzielcze lokatorskie (OR 21,79% i ŚOR Zabrska-Chorzowska 19,12%). Nieliczni respondenci w ŚOR Szobiszowice wskazują na mieszkania typu TBS. W przypadku Szobiszowic i ŚOR Zabrska-Chorzowska udzielono również odpowiedzi, iż zamieszkuje się w nielegalnie zajęтым pustostanie.

Opisując infrastrukturę mieszkaniową należy zwrócić uwagę na niejednorodność zabudowy. W zabudowie ŚOR Szobiszowice dominują starsze budynki – szczególnie w rejonie ul. Szobiszowickiej, Śliwki, Ślusarskiej, Domańskiego, Noakowskiego. Przy ul. Dworskiej – Uszczyka zlokalizowany jest nowy obiekt zasiedlony w ramach systemu TBS przez ZBM II TBS sp. z o.o. Podobny budynek powstał w systemie TBS również przy ul. Bernardyńskiej. Posuwając się na wschód – przekraczając granicę ul. Toszeckiej dociera się do Os. Sztabu Powstańczego (poza ŚOR), na którym występują budynki z przełomu lat '70 i '80 (tzw. „wielka płyta”). Na południe od os. Sztabu Powstańczego zlokalizowany jest kompleks nowych bloków przy Grottgera zarządzanych przez SM Komunalnik oraz starszych zabudowań, następne przy ul. Warszawskiej – kilka bloków kilkunastokondygnacyjnych z lat '80 zarządzanych przez SM Śródmieście. W kwartale ograniczonym ul. Toszecką, Świętojańską, Warszawską, Gierymskiego, Tarnogórską i torami kolejowymi dominuje stara, przedwojenna zabudowa.

Na wschód od ul. Tarnogórskiej aż do ul. Lipowej zlokalizowane jest os. Milenium, którego zabudowa również pochodzi z różnych okresów – począwszy od budynków przedwojennych, m.in. tzw. osiedla kolejowe z lat '20, poprzez budynki z lat '50 – '60 (przy ul. Witkiewicza), aż do budynków z lat '70 – '80 (przy Skowrońskiego, Kolejarzy, Spółdzielczej). W tym rejonie powstały również nowe budynki zrealizowane przez ZBM II TBS sp. z o.o. w systemie budownictwa społecznego. Znajdują się one przy ul. Witkiewicza 35-51, Lipowej 14 i 59. Zróżnicowana jest tu również struktura własnościowa budynków - częścią z nich zarządza SM Milenium, częścią ZBM II TBS, część stanowi własność prywatnych wspólnot mieszkaniowych, a w części z nich udziały posiada np. PKP S.A. (Zakład Nieruchomości w Katowicach).

Posuwając się dalej w kierunku wschodnim, poza obszar ŚOR Szobiszowice, dociera się do osiedla zbudowanego w oparciu o urbanistyczną koncepcję tzw. miasta-ogrodu – przy ul. Chodkiewicza, Czarnieckiego, Wolskiego, Wróblewskiego, Wujka, poprzez ul. Poniatowskiego, do Okrzei – występują prawie wyłącznie przedwojenne poniemieckie zabudowania – budynki mieszkalne 2 – 3 kondygnacyjne. W układ tej części dzielnicy wkomponowany jest kompleks należący do Parafii Chrystusa Króla, a następnie gmach Górnośląskiego Centrum Edukacyjnego. Zabudowania zlokalizowane za GCE pochodzą również z okresu przed II wojną światową (ul. H. Bienka, Jodłowa, Brzozowa). Przy ul. Akacjowej, Dębowej, Topolowej i Grabowej zlokalizowane są niewielkie budynki jedno- i wielorodzinne. W linii ul. Dębowej przebiega wschodnia granica OR Śródmieście, za którą znajduje się Park Kultury i Wypoczynku.

Umowną granicę pomiędzy północną i południową częścią OR ustalono na linii kolejowej.

Po południowej stronie OR wyznaczono jeden ŚOR – obejmujący ul. Zwycięstwa z przecznicami oraz Stare Miasto. Na obszarze wyznaczonym przez tory kolejowe oraz

ulicami Śliwki, Zaborską, Bohaterów Getta Warszawskiego oraz Jagiellońską dominantę stanowią obiekty przemysłowe i poprzemysłowe d. Huty Gliwice, Fabryki Drutu i Wyrobów z Drutu oraz GZUT z niewielkim udziałem budynków mieszkalnych przy ul. Piwnej, Mitręgi, Na Piasku i Okopowej. Na południe od linii wyznaczonej przebiegiem ulic Boh. Getta Warszawskiego, Jagiellońskiej i Zaborskiej aż do ul. Kościuszki będącej południową granicą zachodniej części OR występują prawie wyłącznie obiekty mieszkalne. W rejonie ulic Berbeckiego, Sienkiewicza i Konopnickiej odnajdujemy przedwojenne wille, w przecznicach ul. Zwycięstwa – od Boh. Getta Warszawskiego, aż do Dolnych Wałów zlokalizowane są przedwojenne kamienice. Ulica Dolnych Wałów stanowi granicę pomiędzy najstarszą częścią Śródmieścia Gliwic, a nowszą – przedwojenną. W obrębie ulic Dolnych i Górnych Wałów znajduje się historycznie najstarsza część miasta, a elementy najstarszej zabudowy mieszkalnej pochodzą ok. 1780 – 1800 roku.

Kwartał ulic Ziemowita, Kościuszki, Zygmunta Starego i Górnych Wałów cechuje typowa zabudowa powojkowa (dawne koszary oraz szpital wojskowy), natomiast na zachód od ul. Zygmunta Starego dominują przedwojenne kamienice – tzw. osiedle urzędnicze.

Przemierzając się ul. Ziemowita w kierunku Kościuszki poprzez skrzyżowanie z Nowym Światem dociera się do ul. Jana Kochanowskiego, w tym miejscu oprócz kamienic zlokalizowany jest blok mieszkalny będący w administracji Wojska Polskiego. Jest to umowna granica pomiędzy Ścisłym Obszarem Rewitalizacji Centrum i Obszarem Rewitalizacji. Przemierzając się dalej ul. Kochanowskiego obserwuje się typową zabudowę poniemiecką – kwartał ul. Rybnickiej, Kochanowskiego, Nowy Świat i Marzanki. Na skrzyżowaniu ul. Rybnickiej i Kochanowskiego również zabudowania poniemieckie, dalej osiedle mieszkaniowe SM Politechniki Śląskiej po stronie południowej (budynki dziesięciopiętrowe – lata '70 – '80). Po stronie północnej – osiedle ZWM, na którym występują budynki z lat '70. Wzdłuż ul. Jasnej (po jej zachodniej stronie) oraz po obu stronach ul. Dzierżona – będącej przedłużeniem Jasnej – osiedle domków jednorodzinnych. Po wschodniej stronie ul. Jasnej, aż do Lotników, w okolicy ul. Gwarków i Żwirki i Wigury – budynki z lat '90 (SM GJL).

W rejonie ulic Rydygiera, Asnyka, Jasińskiego, Fornalskiej, Kilińskiego i Lotników dominuje zabudowa wielorodzinna z lat '50 – '60, jedynie wzdłuż ul. Lotników – zabudowa przedwojenna.

Pomiędzy ul. Fornalskiej i Żwirki i Wigury – występują zabudowania z lat '70 – '80 (ul. Junaków, Kusocińskiego, Młodych Patriotów, Szarych Szeregów).

Odmienny typ zabudowy zidentyfikowany został w kwartale ulic Pszczyńskiej, Wrocławskiej, Panewnickiej ograniczony od północy korytem rzeki Kłodnicy (Dzielnica Akademicka). Prócz kilkudziesięciu obiektów mieszkalnych, zdecydowaną dominantę stanowią budynki Politechniki Śląskiej. U zbiegu ulicy Wrocławskiej i pl. Krakowskiego znajduje się kilkunadzienny budynek z lat 50-60. Budynki z podobnego okresu zlokalizowane są w rejonie ul. Dunikowskiego.

Ostatni ze zidentyfikowanych w ramach OR Ścisłych Obszarów Rewitalizacji – obejmuje rejon ulic Zaborskiej i Chorzowskiej. Obszar ten podzielony jest na dwie części – północną – ograniczoną przebiegiem ul. Chorzowskiej i torami kolejowymi i południową – od torów kolejowych do ul. Robotniczej i Królewskiej Tamy. Pierwsza z wymienionych części obejmuje zarówno posesje jednorodzinne zlokalizowane przy ul. Idy, Gajdy i Lindego, jak również budownictwo wielorodzinne (zarówno z okresu międzywojennego, jak i lat

powojennych) przy ul. Młodego Hutnika, św. Elżbiety. W drugiej części tego ŚOR również obserwuje się zróżnicowaną zabudowę – począwszy od jednorodzinnej – przy Królewskiej Tamy i Olszynki, dwurodzinnej przy ul. Baildona – do wielorodzinnej w pozostałych miejscach. Nowe budownictwo zlokalizowane jest wyłącznie po południowej stronie ul. Jagiellońskiej na odcinku od Konarskiego do Hutniczej. Poza tym dominują przedwojenne kamienice, których stan techniczny jest dalece niezadowalający. Zabudowa przy ul. Robotniczej stanowi typowy przykład osiedla patronackiego dawnej huty oraz GZUT.

Autorzy programu wystąpili do zarządców i administratorów budynków z prośbą o udzielenie informacji dotyczących administrowanej powierzchni mieszkalnej. Spośród kilkunastu działających w mieście zarządców poniżej przedstawione zostały te dane, które zostały przez nich udostępnione.

Na OR i ŚOR działają następujący administratorzy i zarządcy:

- SM GJL
- SM Donata
- SM Milenium
- SM Śródmieście
- SM Szobiszowice
- SM przy Politechnice Śląskiej
- SM im. Żwirki i Wigury
- ZBM I TBS sp. z o.o.
- ZBM II TBS sp. z o.o.
- PRiED sp. z o.o.
- Interior sp. z o.o.
- Wojskowa Agencja Mieszkaniowa
- CD sp. z o.o.
- Meg-A-Dom.

Brak jest danych nt. ilości i powierzchni prywatnej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w dzielnicy.

Na podstawie informacji przekazanych przez zarządców i administratorów przygotowano następujące zestawienie wg OR i ŚOR.

SM Donata

os. Ratowników Górniczych – 21455,98 m²

ul. Lotników – 6559,04 m²

ul. Żwirki i Wigury – 3166 m²

ul. Pszczyńska 107 – 606,88 m²

WAM Oddział Regionalny w Krakowie

ulice OR 16561,8 m²

SM Szobiszowice

ulice OR 37809,65 m² w budynkach wielorodzinnych

671,41 m² w budynkach jednorodzinnych

Przedsiębiorstwo Remontów i Eksploatacji Domów sp. z o.o. (PRiED)

ulice OR 7427 m².

ŚOR Szobiszowice 4923 m²

SM przy Politechnice Śląskiej

ulice OR 49587,22

Największymi powierzchniami zarządzają jednak Zarządy Budynków Miejskich TBS. Umowna granica działalności I i II ZBM TBS przebiega na linii torów kolejowych. ZBM I TBS sp. z o.o. zarządza nieruchomościami zlokalizowanymi po południowej stronie torów, a ZBM II TBS sp. z o.o. – po północnej. Zestawienie powierzchni zarządzanych przez oba ZBM przedstawione zostało w poniższej tabeli.

Tabela 1: Powierzchnie mieszkalne w zarządzie ZBM I TBS i ZBM II TBS

Obszar	ZBM I TBS sp. z o.o.	ZBM II TBS sp. z o.o.
ŚOR Centrum	243 737,6 m ²	-
ŚOR Szobiszowice	-	140 742,88 m ²
ŚOR Zabrska-Chorzowska	90 089,78 m ²	19 806,08 m ²
Pozostałe ulice OR	403 822,1 m ²	40 310,98 m ²

Opracowanie własne na podstawie danych spółek ZBM I TBS i ZBM II TBS

Pozostali zarządcy i administratorzy nie przekazali informacji dotyczących zasobów będących w ich dyspozycji.

1.2. Uwarunkowania ochrony środowiska

Śródmieście Gliwic to obszar obejmujący liczne osiedla mieszkaniowe, jednakże nie pozbawiony funkcji przemysłowej. Kwestie zarządzania środowiskiem należy więc rozpatrywać tu z dwóch perspektyw – mieszkańców oraz działalności przemysłowej.

1.2.1. Ochrona powietrza i klimatu akustycznego

Nie są prowadzone regularne badania immisji zanieczyszczeń powietrza na terenie OR – punkt śląskiego systemu monitoringu jakości powietrza zlokalizowany jest obecnie na Osiedlu Sikornik.

Jedynie dane, jakimi dysponował Wydział Środowiska UM Gliwice pochodzą z Biuletynu Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach „Zanieczyszczenie atmosfery w wojew. śląskim w latach 2002 – 2003”, gdzie pomiary pyłu w roku 2003 przedstawiono w rozbiciu na 11 dzielnic miasta.

Roczny opad pyłu w dzielnicy Śródmieście wynosił max. 64 g/m² a, Szobiszowice – 51 g/m² a, tak więc pozostawał znacznie poniżej wartości dopuszczalnej (200 g/m² a). Dla porównania w innych dzielnicach miasta opad ten był następujący: Brzezinka - 34 g/m² a, Ligota Zabrska – 60 g/m² a, Stare Gliwice - 53 g/m² a, Łabędy 117 g/m² a). Z racji centralnego położenia OR

opad był wyższy aniżeli w peryferyjnej Brzezince, ale znacznie niższy niż w przemysłowych Łabędach.

Brak jest dostępnych danych nt. innych zanieczyszczeń powietrza w dzielnicy, takich jak: tlenki węgla, dwutlenki azotu i siarki, ołów czy węglowodory aromatyczne.

Na chwilę obecną nie są prowadzone szczegółowe badania klimatu akustycznego w dzielnicy, jednakże zgodnie z postanowieniami ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2001 nr 62 poz. 627 z późn. zm.) oraz w związku z tzw. dyrektywą hałasową UE 2002/49/EC, w miastach o liczbie ludności przekraczającej 100.000 mieszkańców obowiązkowe jest opracowanie strategicznych map akustycznych w terminie do 30 czerwca 2012 oraz przygotowanie programu ochrony środowiska w zakresie przeciwdziałania hałasowi w terminie do 18 lipca 2013 roku.

1.2.2. Odpady komunalne

Na terenie miasta selektywną zbiórkę odpadów takich jak makulatura, szkło, puszki czy tworzywa sztuczne prowadzi głównie firma REMONDIS. Wskaźnik odzysku kształtuje się na poziomie ok. 2%, pomimo finansowania przez miasto zakupów zbiorników do recyklingu. Od stycznia 2006r. wzrosła liczba tzw. gniazd recyklingowych, umieszczanych przez tę firmę na terenie wszystkich dzielnic miasta.

W oparciu o wymogi ustawowe, baza danych nt. gospodarki odpadowej w mieście została wdrożona w 2006r., co pozwoliło na zidentyfikowanie producentów i operatorów odpadów. Umożliwia ona m.in. kontrolę umów na odbiór odpadów zawartych przez właścicieli nieruchomości z firmami zarejestrowanymi na terenie miasta. Ograniczone zostanie w ten sposób zjawisko niekontrolowanego spalania odpadów w paleniskach domowych oraz liczba tzw. dzikich wysypisk.

Konieczność comiesięcznego raportowania przez te firmy ilości odebranych odpadów biodegradowalnych i przekazanych do odzysku, pozwoli miastu na monitorowanie procesu i próbę jego zarządzania w warunkach gospodarki rynkowej. Obecnie jest możliwe jedynie oszacowanie ilości powstających odpadów komunalnych, na czym opiera się również „Plan Gospodarki Odpadami dla miasta Gliwice”. Bilans odpadów komunalnych w ww. Planie wykazuje ich produkcję w mieście w ilości ponad 90 tys. Mg/a.

Tabela 2: Zestawienie gniazd segregacyjnych w OR Śródmieście oraz ŚOR

ULICA	PAPIER	PLASTIK	SZKŁO
Asnyka 23	X	X	X
Barlickiego	X	X	
Batalionu Kosynierów 18		X	
Bernardyńska 14 T.P.	X		X
Bernardyńska Kościół			X
Brzozowa 50	X		
Chodkiewicza 14		X	X
Chorzowska 69	X		X
Chudoby 10 Studium Medyczne	X		

Dąbrowskiego 19		X	X
Dąbrowskiego BP	X	X	
Daszyńskiego	X		
Dworcowa 27 Qubus	X		X
Grottgera 10-22	X	X	X
Gwarków	X	X	X
Hoblera 2-4		X	X
Jasna 14 „Next”	X		
Junaków 2		X	X
Kaszubska Biblioteka		X	
Klonowa	X	X	X
Kolberga 3	X		X
Kolejarzy	X		
Konarskiego 20 Wydział MT		X	
Kościuszki 1		X	X
Kozielska 39 - szkoła	X		
Kozielska 47-49	X	X	X
Kozielska 57	X		X
Kozielska 57,63		X	
Krzywoustego - Wydz. Budownictwa	X	X	X
Krzywoustego - Wydz. Chemiczny	X	X	
Kujawska 4-6	X	X	X
Kujawska 10 DS „KARLIK”	X	X	X
Kusocińskiego 6	X	X	X
Kusocińskiego 8		X	
Kusocińskiego 14		X	X
Libelta 1	X		X
Ligonia 7-21		X	X
Limanowskiego 5	X	X	X
Łużycka		X	
Łużycka Wydz. Górniczy			X
M. Strzody (Stara Chemia)	X	X	X
Mastalerza		X	X
Mastalerza 28		X	
Mastalerza 63-65	X		X
Mł. Patriotów 1	X	X	X
Mł. Patriotów 2	X	X	X
Mł. Patriotów 16	X	X	X
Opolska 27	X		X
Poniatowskiego		X	X

Reymonta 19		X	X
Reymonta 22 szklarz			X
Sienkiewicza Przedszkole			X
Śliwki 2-6		X	X
Sobieskiego- szkoła	X		X
Spółdzielcza	X	X	X
Świętojańska 52	X		X
Szarych Szeregów 16	X	X	X
Szt. Powstańczego 64-78	X		X
Szt. Powstańczego 64-78, 25		X	
Toszecka „SZKŁOMARK”			X
Toszecka 27a	X		
Toszecka 86	X	X	X
Toszecka 99			X
Wita Stwosza 1			X
Wita Stwosza 12	X	X	
Witkiewicza 58	X	X	X
Witkiewicza 62-64		X	X
Witkiewicza 66-90	X	X	X
Wybrzeże Armii Krajowej	X	X	X
Z. Starego 11 ENERGOPROJEKT	X		
Zimnej Wody 11	X	X	
Żółkiewskiego 17		X	X
Zubrzyckiego 2	X	X	X
Zubrzyckiego 10	X	X	X
Żwirki i Wigury 87	X	X	X
ZWM 12	X	X	X
ZWM 22	X	X	X
Zwycięstwa 21 UM	X	X	X
Zwycięstwa 52 GCH			X

źródło: www.um.gliwice.pl oraz REMONDIS sp. z o.o.

Jednym z problemów występujących w Śródmieściu, zgłaszanym przez również mieszkańców w trakcie warsztatów były tzw. dzikie wysypiska odpadów, występujące w różnych miejscach dzielnicy.

Najczęściej dzikie wysypiska występowały w następujących miejscach:

- ul. Podlesie,
- ul. Tarnogórska,
- ul. Toszecka,
- ul. Uszczyka,
- ul. Chorzowska,

- ul. Konarskiego / Jagiellońska,
- ul. Dworcowa,
- ul. Królewskiej Tamy,
- ul. Kujawska,
- ul. Akademicka,
- ul. Panewnicka,
- ul. Gwarków / Lotników do ul. Bojkowskiej.

Problem jest znany Wydziałowi Przedsięwzięć Gospodarczych i Usług Komunalnych; corocznie z zielonych terenów miasta, w tym również z ww. miejsc usuwane są odpady, jednakże notorycznie pojawiają się nowe w tych samych miejscach.

Długofalowym rozwiązaniem tego problemu jest edukacja ekologiczna mieszkańców prowadzona przez Wydział Środowiska Urzędu Miejskiego przy uzupełnieniu jej skutecznym systemem kontroli realizacji umów z firmami wywozowymi przez Straż Miejską. Dobrym rozwiązaniem jest również budowa obiektów wspomagających system odbioru odpadów: składnic odpadów użytkowych, punktów recyklingu, zbiorczego punktu odpadów niebezpiecznych – przyjmujących bezpłatnie odpady niebezpieczne, wielkogabarytowe lub użytkowe.

W Śródmieściu taki punkt działa w siedzibie firmy REMONDIS przy ul. Kaszubskiej.

1.2.3. Stan terenów zielonych w dzielnicy

Tereny zielone występujące w OR Śródmieście leżą zasadniczo w gestii Miejskiego Zarządu Usług Komunalnych w Gliwicach. W sąsiedztwie OR leży kompleks Lasu Komunalnego, a w jego granicach znajduje się kilka zorganizowanych skupisk zieleni obejmujących: Park Bolesława Chrobrego, Park Fryderyka Chopina, skwery miejskie oraz zieleń w rejonie osiedli budowanych w oparciu o koncepcję miasta-ogrodu.

Park Chrobrego zajmuje obszar 13,2ha i jest położony nad rzeką Kłodnicą w rejonie ulic Skłodowskiej-Curie i Akademickiej. Dominujące gatunki drzew to dąb szypułkowy, klon pospolity i srebrzysty, lipa drobnolistna, robinia akacja oraz buk. W parku zlokalizowana jest górka saneczkowa, boisko żwirowe, elementy małej architektury. Ścieżki są w złym stanie i wymagają remontu.

Park Chopina zlokalizowany jest między ul. Berbeckiego i Fredry. Zajmuje powierzchnię 5ha. Dominujące gatunki drzew to lipa szerokolistna, klon pospolity, jesion wyniosły, kasztanowiec oraz klon srebrzysty. Alejki parkowe są w bardzo dobrym stanie, podobnie jak elementy małej architektury. W parku zlokalizowana jest palmiarnia miejska. Budynek palmiarni to konstrukcja architektoniczna o powierzchni 2000 m², w którym rośnie ponad 5600 roślin, a najstarsze okazy mają ponad 100 lat. Palmiarnia jest podzielona na cztery pawilony tematyczne: pawilon I - rośliny użytkowe, pawilon II - rośliny tropikalne, pawilon III - historyczny oraz pawilon IV - sukulentki. W palmiarni poza egzotycznymi roślinami znajdują się również: terraria z gadami, akwaria z żółwiami, egzotyczne papugi i kanarki.

Na OR znajduje się również kilka okazów uznanych za pomniki przyrody, ich lista umieszczona jest w tabeli poniżej.

Tabela 3: Pomniki przyrody na Obszarze Rewitalizacji

Nazwa / numer	Gatunek	Lokalizacja
Pomnik przyrody nr 246	Aleja drzew gat. klon srebrzysty	ul. Kłodnicka pomiędzy ul. Dworcową a Częstochowską
Pomnik przyrody -uznany Uchwałą Rady Miejskiej	Drzewo gat. dąb szypułkowy	teren Wydziału Chemicznego Politechniki Śląskiej w Gliwicach
Pomnik przyrody -uznany Uchwałą Rady Miejskiej	Drzewo gat. klon polny	teren Wydziału Chemicznego Politechniki Śląskiej w Gliwicach
Pomnik przyrody -uznany Uchwałą Rady Miejskiej	Drzewo gat. Platan klonolistny	teren „Willi Caro” ul. Dolnych Wałów
Pomnik przyrody -uznany Uchwałą Rady Miejskiej	Drzewo gat. dąb szypułkowy	Park Chopina – przed wejściem do Palmiarni
Pomnik przyrody -uznany Uchwałą Rady Miejskiej	Drzewo gat. grab pospolity	ul. Wieczorka "Ogród Wieczorka"- obok Szkoły Muzycznej
Pomnik przyrody -uznany Uchwałą Rady Miejskiej	Drzewo gat. buk pospolity - forma purpurowa	ul. Wieczorka "Ogród Wieczorka"- obok PSM

źródło: oprac. wł. na podst. www.um.gliwice.pl

Poza parkami, w OR znajdują się również liczne zieleńce i skwery, które zlokalizowane są przy Wybrzeżu Wojska Polskiego, Portowej, Toszeckiej, Alei Przyjaźni, ul. Piramowicza, Jasnogórskiej, Powstańców Warszawy, Prymasa Wyszyńskiego, Placu Piłsudskiego i Placu Mickiewicza.

Wydział Środowiska Urzędu Miasta prowadzi regularne akcje nowych nasadzeń, w 2006 roku do instytucji i podmiotów gospodarczych w mieście trafiły sadzonki krzewów liściastych (ligustrów, tawułów, berberysów, jaśminowców, forsycji, dereni), drzew i krzewów iglastych (sosen, cisów, jałowców, tui) oraz drzew liściastych (wierzby, lipy, platanów, miłorzębów, klonów, robinii akacjowych). Nowe nasadzenia obejmują Plac Mickiewicza, Plac Krakowski.

1.3. Rewitalizacja terenów przemysłowych w Śródmieściu

Obszar Rewitalizacji Śródmieście zawiera w swoich granicach tereny przemysłowe wyznaczone do rewitalizacji w ramach „Programu Rewitalizacji Obszarów Przemysłowych i Powojkowych na lata 2005 – 2006” przyjętego w dniu 14 lipca 2005 uchwałą Rady Miejskiej nr XXXIV/848/2005. Położone są one w samym centrum Obszaru Rewitalizacji i obejmują trzy mniejsze jednostki umowne:

- podobszar „Portowa”, obejmujący tereny leżące wzdłuż ulicy Portowej od portu rzeczno-jeziornej, aż do ul. Jana Śliwki.
- podobszar „Śródmiejski” obejmujący tereny od ul. Jana Śliwki, poprzez ulicę S. Dubois, Toszecką aż do ul. Robotniczej i Wincentego Pola wzdłuż torów kolejowych,
- podobszar „Chorzowska”, obejmujący tereny położone pomiędzy ul. Chorzowską a torami kolejowymi, począwszy od skrzyżowania z ulicą Zaborską, aż do granicy OR Śródmieście.

Jednostki gospodarcze zajmujące ww. tereny przemysłowe i przemysłowe nie dysponują wystarczającym potencjałem ekonomicznym do samodzielnej realizacji procesu rewitalizacji.

Jednocześnie regulacje dotyczące wdrażania funduszy strukturalnych w latach 2004-2006 uniemożliwiały przedsiębiorstwom aplikowanie o środki w ramach działań związanych z rewitalizacją. Nienormowana sytuacja formalnoprawna terenów również stanowi barierę w procesie rewitalizacji, co skutkowało brakiem projektów zgłoszonych przez te jednostki.

W związku z tym nie jest możliwe oszacowanie kosztów rewitalizacji terenów przemysłowych leżących w sąsiedztwie Obszaru Rewitalizacji Śródmieście.

1.4. Sytuacja planistyczna i ochrona konserwatorska

Sytuacja planistyczna w Obszarze Rewitalizacji jest bardzo zróżnicowana. Rejon ul. Franciszkańskiej i Robotniczej w ŚOR Chorzowska-Zabrška, obszar Centrum i Śródmieścia (tzw. Centralne Tereny Miasta) obejmujący ŚOR Centrum i Dzielnicę Akademicką posiadają aktualny Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego. Plany te zostały przyjęte uchwałami Rady Miejskiej w Gliwicach w dniu 22.12.2005 (uchwały nr XXXVIII/964/2005 oraz XXXVIII/965/2005).

Część południowa OR znajdująca się w rejonie Trynku oraz północna – obejmująca ŚOR Szobiszowice nie posiadają aktualnego planu, a Rada Miejska podjęła wyłącznie uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia planów miejscowych dla ww. obszarów.

Prace związane z przygotowaniem planów dla obszarów Szobiszowice – Zachód i Szobiszowice - Wschód rozpoczęły się w październiku 2007 roku a zakończyły w 2010 roku przyjęciem dwóch uchwał Rady Miejskiej w Gliwicach (Uchwała Nr XXVII/1089/2010 oraz uchwała Nr XXVII/1090/2010).

W *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Gliwice* wskazano granice stref ochrony konserwatorskiej, oparte na wytycznych konserwatorskich opisanych szczegółowo w *Studium Historyczno-Konserwatorskim Miasta Gliwice*.

Strefa „A” - pełnej ochrony konserwatorskiej, gdzie zasadą nadrzędną przy podejmowaniu działań remontowo-inwestycyjnych i konserwatorskich pozostaje prawna ochrona wartości kulturowych, do której w Obszarze Rewitalizacji Śródmieście zaliczono:

- obszar Starego Miasta z zachowanym średniowiecznym układem przestrzennym w obrębie dawnych murów miejskich z kościołem p.w. Wszystkich Świętych,
- ciąg zabudowy ul. Zwycięstwa z ul. Górnych i Dolnych Wałów, Willą Caro, budynkami Urzędu Miasta, Poczty Głównej
- XVII-wieczny zespół kościoła p.w. Świętego Krzyża i klasztoru oo. Redemptorystów u zbiegu ulic Kozielskiej i Daszyńskiego,
- Teren dawnej Huty Gliwickiej, obecnie GZUT przy ul. Robotniczej 28.

Strefa „B” – pośredniej ochrony konserwatorskiej obszarów miejskich, o częściowo zachowanym układzie przestrzennym, z rozproszonymi obiektami zabytkowymi lub zespołami o lokalnych wartościach kulturowych, obejmująca:

- Dawne przedmieście Raciborskie (Czarne) w ciągu ulic Wieczorka – Kozielskiej, Jasnogórskiej, Młyńskiej
- „Nowe centrum”, pomiędzy Starym Miastem rz. Kłodnicą i ul. Zwycięstwa,

- Dawne Przedmieście Bytomskie – w obrębie ulic Nowy Świat, Sobótki, Lutyckiej, Wrocławskiej (zabudowania Straży Pożarnej) i rz. Kłodnicą
- Obszar przylegający od zachodu do Śródmieścia z lat 20-ych XX w. (idea miasta – ogrodu)
- Teren Śródmieścia pomiędzy rz. Kłodnicą i dawnym Kanalem Kłodnickim, ulicami Zwycięstwa i Sienkiewicza, obejmujący Park Chopina, historyczną zabudowę obecnego Instytutu Onkologii
- Wschodnia część Śródmieścia pomiędzy ul. Zwycięstwa a dzielnicą Akademicką
- Zwarta zabudowa miejska przy ul. Rybnickiej, Marzanki i Kochanowskiego
- Zespoły zabudowy mieszkaniowej przy ul. Dzierżonia i Jasnej oraz przy ul. Lotników
- Tereny przemieszanej zabudowy przemysłowej i mieszkaniowej z dominacją historycznych kompleksów fabrycznych GZUT, pomiędzy linią PKP a Kłodnicą
- Zatorze – zabudowy mieszkaniowe zwarte i luźne oraz robotnicze osiedla patronackie
- Szobiszowice d. „Petersdorf” z zabudową historyczną przy ul. Śliwki, Toszeckiej,
- Zabudowa dawnego folwarku w Szobiszowicach z XVIII-wiecznym dworem i zachowanym drzewostanem przy ul. Dworskiej
- Zespół domków (osiedle północ z 1920) w rejonie ul. Tarnogórskiej
- Kompleks zabudowy Radiostacji z lat 1934-1936 z masztem nadajnika z drewna modrzewiowego przy ul. Tarnogórskiej

Szczegółowe wykazy ponad 5700 obiektów o walorach zabytkowych, wytyczne konserwatorskie, stanowiska ochrony i obserwacji archeologicznej zawarto w znajdującym się w posiadaniu Urzędu Miejskiego Studium Historyczno-Konserwatorskim Miasta Gliwice oraz w odpowiednich planach miejscowych.

2. Sfera gospodarcza

Obszar Rewitalizacji Śródmieście jest największym i najbardziej złożonym obszarem rewitalizacji położonym na terenie Miasta Gliwice.

Obszar ten stanowi zwarty kompleks obejmujący Centrum miasta oraz przyległe dzielnice: os. Zubrzyckiego, część os. Trynek, dzielnicę Akademicką, rejon ul. Zabrskiej i Chorzowskiej, Zatorze, os. Millenium, Szobiszowice, os. Powstańców Śląskich.

W ramach Obszaru Rewitalizacji Śródmieście zostały wyznaczone Ścisłe Obszary Rewitalizacji omówione szerzej we wcześniejszej części opracowania.

Rozwój przestrzenny obszaru miasta określonego obecnie jako Śródmieście, przebiegał bardzo niejednolicie i dokonał się zasadniczo w ostatniej ćwierci XIX i I połowie XX wieku. Oprócz istniejącego Starego Miasta wraz z dwoma przedmieściami zwarta zabudowa powstawała przede wszystkim w pobliżu fabryk i zakładów przemysłowych oraz traktów

i szlaków komunikacyjnych. Ulica Dworcowa (dawna 1-go Maja) łączyła Stare Miasto z dworcem kolejowym, wybudowanym po uzyskaniu w 1846 roku połączenia Gliwic z Zabrzem, a następnie z Wrocławiem i Berlinem. Ulica Zwycięstwa (dawna Wilhelmstrasse) została wytyczona pod koniec XIX wieku w celu połączenia Starego Miasta z dworcem kolejowym. Wcześniej rolę tę pełniła obecna ulica Dworcowa, stanowiąca początkowy odcinek traktu tarnogórskiego. Obecnie główna, reprezentacyjna arteria Śródmieścia - ulica Zwycięstwa, począwszy od początku lat 80-tych XIX wieku otrzymywała intensywną zabudowę. Zabudowa pierzei ulicy szybko uzyskała stosunkowo jednolity, wielkomiejski, eklektyczno-secesyjny charakter. W zabudowie dominują IV - V kondygnacyjne kamienice o historyzująco-eklektycznej architekturze z końca XIX i początków XX w. tworzące charakterystyczne oblicze tego rejonu Śródmieścia. W ciągu zabudowy głównej ulicy znajdują się także przykłady architektury funkcjonalnego modernizmu, stanowiące jednocześnie istotne dominanty w organizacji wnętrza ulicy. Przez cały okres międzywojenny na obszarze obecnie ukształtowanego Śródmieścia powstawały charakterystyczne układy węzłowe, łączące dawną Wilhelmstrasse z prostopadłymi doń, wytyczanymi bądź rozbudowywanymi ulicami oraz przecinającymi ją pasami zieleni. Jednym z takich charakterystycznych elementów jest Aleja Przyjaźni, ukształtowana ostatecznie w formie reprezentacyjnej promenady obsadzonej drzewami, łączącej się od strony północnej z Parkiem Miejskim (obecnie Park Chopina założony w II poł. XIX wieku) a od strony południowo-wschodniej z rozległymi terenami Parku Chrobrego (dawny Kaiser-Wilhelm Park). Podobny charakter posiada ciąg zieleni przy ulicach ciągnących się wzdłuż zadrzewionych brzegów koryta Kłodnicy.

W obecnym układzie przestrzennym miasta, istotną rolę w krajobrazie architektonicznym pełnią charakterystyczne dla Gliwic (wyróżniające to miasto spośród innych miast aglomeracji górnośląskiej), założenia i zespoły zabudowy mieszkaniowej, powstające w oparciu o planową koncepcję urbanistyczną według wzorów miasta-ogrodu (o rodowodzie angielskim z przełomu XIX/XX wieku). Istniejące w obecnych granicach administracyjnych miasta, kolonie i osiedla domów szeregowych, jednorodzinnych, bliźniaczych, kilkunastu rodzinnych wolno stojących powstawały w latach 20-tych i 30-tych XX wieku, realizując koncepcję rozwoju Gliwic w oparciu o idee miasta-ogrodu.

W przeciwieństwie do tej idei rozwoju miasta równolegle realizowana była koncepcja tworzenia zwartej zabudowy miejskiej, przede wszystkim na terenie Śródmieścia.

W okresie międzywojennym wznoszono tutaj przeważnie kamienice w zwartej zabudowie (np. spółdzielcze realizacje) oraz kamienice czynszowe indywidualnych inwestorów.

Wraz z rozwojem miasta włączano stopniowo sąsiednie miejscowości rozwijające się historycznie jako samoistne układy i zespoły urbanistyczne i ruralistyczne. Należą do nich m.in., Szobiszowice, Trynek i Zatorze.

Komunikacja drogowa z pozostałymi częściami miasta odbywa się kilkoma głównymi ulicami zbiegającymi się w śródmieściu. Ulice Rybnicka, Pszczyńska, Chorzowska, Toszecka, Tarnogórska to główne trakty łączące Gliwice z sąsiednimi miastami. Ulice Dworcowa, Wrocławska, Strzody-Wyszyńskiego, Jagiellońska, Śliwki to śródmiejskie ulice łączące arterie wylotowe z miasta. Wybudowana autostrada A4 oraz droga krajowa DK-88 w znacznym stopniu odciążą centrum miasta z ruchu tranzytowego. Planowana autostrada

A1 oraz Drogowa Trasa Średnicowa (DTŚ) pozwolą na wyeliminowanie ruchu tranzytowego ze Śródmieścia, usprawnią także komunikację pomiędzy dzielnicami miasta.

2.1. Struktura podstawowych branż gospodarki na terenie dzielnicy

Na terenie Obszaru Rewitalizacji Śródmieście działają liczne przedsiębiorstwa, o zróżnicowanym charakterze. Obok przedsiębiorstw produkcyjnych działają przedsiębiorstwa usługowe (głównie budowlane) oraz instytucje naukowe.

Wszystkie ważniejsze zakłady produkcyjne położone są w centrum Obszaru Rewitalizacji Śródmieście, wzdłuż linii kolejowej PKP, od której odchodzą zakładowe bocznice, pozostałe przedsiębiorstwa usługowe oraz instytucje naukowe rozmieszczone są w różnych punktach miasta, często w bocznych ulicach, lecz blisko głównych traktów komunikacyjnych. Wynika to z utrzymanego do dnia dzisiejszego układu przestrzennego realizującego koncepcję urbanistyczną według wzorów miasta-ogrodu oraz równolegle realizowanej koncepcji tworzenia zwartej zabudowy miejskiej, przede wszystkim na terenie Śródmieścia - Centrum.

Liczba pracujących w Gliwicach na koniec czerwca 2005 r. wynosiła 77 318 osób, co stanowi 40,2 % całkowitej liczby mieszkańców. Zachowując proporcję można ocenić, że na obszarze pracuje co najmniej 37 000 osób. Można na tej podstawie sformułować hipotezę, że ze względu na liczbę pracujących, Obszar Rewitalizacji Śródmieście w dalszym ciągu zachował tradycyjny charakter miejskiego centrum.

Znaczny wpływ na charakter dzielnicy wywierają zarówno istniejące jak i zlikwidowane w ostatnich latach zakłady pracy. Często, mimo ich likwidacji, pozostawione zabudowania przemysłowe, ich zabytkowa architektura wywierają swe piętno na otoczeniu.

Do ważniejszych zakładów produkcyjnych należą:

Fabryka Drutu i Wyrobów z Drutu. Przedsiębiorstwo Państwowe

Fabryka Drutu i Wyrobów z Drutu w Gliwicach przy ul. Dubois powstała w 1852 r. i należy do najstarszych w branży druciarskiej w Polsce. Jest nadal przedsiębiorstwem państwowym. Przedmiotem działalności przedsiębiorstwa jest produkcja drutu, gwoździ oraz wyrobów z proszku żelaza, usługi przeciągania drutów, usługi żarzenia drutów oraz inne usługi z powierzonych materiałów.

Gliwickie Zakłady Urządzeń Technicznych Spółka Akcyjna mieszcząca się przy ul. Robotniczej, należą do najstarszych i niegdyś najważniejszych gliwickich zakładów. „Królewską Odlewnię Żelaza” w Gliwicach zwaną też później Hutą Gliwicką - zbudowano w latach 1794-1796 m.in. pod nadzorem szkockiego inżyniera Johna Baidona. W 1796 roku. podczas wytopu uzyskano w hucie pierwszą w tej części Europy płynną surówkę na koksie. W 1800 r. huta rozpoczęła produkcję części maszyn, w tym cylindrów do maszyn parowych. W okresie napoleońskim rozwinęto w hucie produkcję zbrojeniową, m.in. dział z brązu i amunicji. W okresie następnym do końca I połowy XIX w. wytwarzano nadal części maszyn, podjęto także produkcję wyrobów emalierskich, części mostów z lanego żelaza oraz rur. W 1908 r. wygaszono w gliwickim zakładzie ostatni wielki piec do wytopu surówki. W okresie I wojny światowej produkowano m.in. śruby do okrętów podwodnych. W połowie XIX w. Huta Gliwicka zasłynęła z wytwarzania wyrobów artystycznych z żelaza, głównie dzięki

zatrudnionym w niej wybitnym modelarzem, odlewnikiem i rzeźbiarzem. W okresie PRL-u zakład nosił nazwę Gliwickich Zakładów Urządzeń Technicznych „GZUT” i specjalizował się w produkcji odlewów artystycznych, wykonano w nim większość odlewów pomników w Polsce w tym okresie. Firma kontynuuje 200-letnią tradycję inżynierską i przemysłową w zakresie budowy maszyn oraz urządzeń technicznych, a także odlewnictwa artystycznego. Obecnie w Spółce i przedsiębiorstwach zależnych zatrudnionych jest około 240 pracowników.

Działalność produkcyjna i gospodarcza jest prowadzona w Gliwicach przez:

- Zakład Pomp,
- Zakład Dźwignic i Konstrukcji Stalowych,
- GZUT Odlewnia Sp. z o.o.,
- Park Przemysłowy - wynajem nieruchomości

Huta "Gliwice" (d. Huta „1 Maja”)

Huta "Gliwice" (d. Huta 1 Maja) istniejąca w rejonie ulic Jagiellońska – Mitręgi, należąca do najważniejszych zakładów przemysłowym Gliwic była uruchomiona w 1867 r. przez S. Huldshinsky'ego i A. Hahna jako pierwsza na Górnym Śląsku walcownia rur stalowych, wytwarzająca rury stalowe na potrzeby gazownictwa. W 1870 r. zakład przekształcił się w spółkę rodzinną, a w 1894 r. w spółkę akcyjną Zakłady Hutnicze Huldshinsky'ego S.A. (Huldshinsky Hüttenwerke A.G.). W 1889 r. rozpoczęto w nim produkcję kół i obręczy kolejowych. Ogromne zapotrzebowanie na te produkty w związku z rozbudową linii kolejowych na Śląsku zapewniło mu zbyt i dominującą pozycję na rynku. Aby wejść na rynek rosyjski, przedsiębiorstwo uruchomiło swe filie w Sosnowcu i Zawierciu. W 1905 r. Zakłady Huldshinsky'ego weszły w skład jednego z największych przedsiębiorstw górnośląskich - koncernu Oberbedarf. Koncern Górnośląskie Koleje Żelazne SA (Oberschlesische Eisenbahn-Bedarfs A.G. - Oberbedarf) z siedzibą w Nowym Bytomiu (Ruda Śląska) należał do Ballestremów i został założony w 1871 r. W 1913 r. należały do niego m.in. następujące zakłady: Huta Pokój w Rudzie Śląskiej, Zakłady Huldshinsky'ego w Gliwicach, huty w Zawadzkiem i Kolonowskiem, kopalnia węgla „Pokój” w Rudzie Śląskiej oraz zakłady na terenie Węgier i Austrii. Po fuzji Zakładów Huldshinsky'ego z Oberbedarf rozpoczęto produkcję rur bez szwu i wyrobów prasowni, m.in. łusek do pocisków. W okresie I wojny światowej w zakładzie wytwarzano m.in. pociski artyleryjskie i części armat. W okresie międzywojennym zakład wchodził w skład koncernu Ballestremów i jego kolejnych struktur, m.in. koncernu Oberhütten. W okresie PRL-u zakład przemianowano na Hutę „1 Maja”, nadal produkowano w niej m. in. zestawy kolejowe. Huta była przedsiębiorstwem nadal wyspecjalizowanym w produkcji dla kolejnictwa – była jedynym w Polsce producentem kompletnych zestawów kolejowych oraz ich akcesoriów: kół bosych wagonowych i lokomotywowych, obręczy oraz osi kolejowych o najwyższym w świecie standardzie. Zakład świadczył usługi w zakresie wykonawstwa odkuwek swobodnie kutych, produkcji dysz wielkopieczowych, odlewów z metali kolorowych oraz konstrukcji stalowych. Huta była podstawowym dostawcą dla krajowego rynku kolejowego oraz eksporterem na rynki USA, Kanady, Brazyli oraz Indii. W latach 90. zmieniono nazwę na Huta "Gliwice". Przekształcenie zakładu w spółkę akcyjną oraz próby restrukturyzacji nie przyniosły efektów.

We wrześniu 2001 roku kolejny, nowy właściciel, nie widząc szans utrzymania się przedsiębiorstwa ogłosił jego upadłość. Obecnie w Sądzie prowadzone jest nadal

postępowanie upadłościowe. Na nieruchomościach pozostałych po hucie realizowany jest obecnie projekt komercyjny – Focus Mall.

Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego S.A.

Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego S.A. mieszczą się przy ul. Bł. Czesława. Przedsiębiorstwo działa na rynku od 1895 roku, jest wyspecjalizowane w naprawie taboru kolejowego, produkcji części wagonowych oraz ich naprawie i regeneracji. Oferuje naprawę wagonów towarowych: węglarek, szutrówek, cystern, platform, wagonów techniczno-gospodarczych, sieciowych oraz wagonów do przewozów materiałów sypkich i samochodów. Naprawia również wagony osobowe i bagażowe.

Produkcja obejmuje: zestawy kołowe obręczowane i monoblokowe, resory i zderzaki wagonowe, sprężyny śrubowe i taśmowe, części do wagonów i lokomotyw.

Zakłady również naprawiają i regenerują zestawy kołowe obręczowane i monoblokowe, resory i zderzaki wagonowe oraz wagonową armaturę hamulcową.

Gliwickie Zakłady Materiałów Ogniotrwałych GZMO Spółka z o.o.

Gliwickie Zakłady Materiałów Ogniotrwałych GZMO Spółka z o.o. z siedzibą przy ul. Lipowej, posiadały długoletnią tradycję wytwarzania ceramicznych wyrobów ogniotrwałych. Historia zakładów bierze początek w drugiej połowie XIX w. gdy powstała „Oberschlesische Chamottfabrik”, produkująca na potrzeby rozwijającego się hutnictwa stali. Po drugiej wojnie światowej upaństwowiony zakład zmienił nazwę na „Gliwickie Zakłady Materiałów Ogniotrwałych”, dalsze zmiany struktury organizacyjnej doprowadziły do powstania dużego przedsiębiorstwa wielozakładowego, w skład którego, oprócz zakładu macierzystego, weszły zakłady w Łazach oraz w Rogoźniku.

Prywatyzacja Zakładów w formę spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie rozwiązała problemów przed którymi stanęło hutnictwo oraz zakłady produkujące ceramiczne wyroby ogniotrwałe. Działania naprawcze podejmowane przez nowego akcjonariusza - norweski koncern „Aktieselskabet Borgestad ASA” nie przyniosły oczekiwanych rezultatów.

W rezultacie norwescy właściciele podjęli decyzję o całkowitym zaprzestaniu produkcji, wyburzeniu zabudowań i budowie w tym miejscu centrum rozrywkowo – usługowo – handlowego Forum Gliwice, które funkcjonuje od 2007 roku.

Gliwicka Fabryka Urządzeń Wentylacyjnych – „GLIWENT”, znajduje się przy ul. Tarnogórskiej. W 1918 roku został uruchomiony zakład produkujący przewody wentylacyjne dla górnictwa. Obecny profil produkcji fabryki powstał w 1971 roku. Podstawowym kierunkiem działalności przedsiębiorstwa była przez wiele lat produkcja urządzeń filtrowentylacyjnych odpylających, w szczególności urządzeń do miejscowego oczyszczania i wentylacji stanowisk pracy oraz przewodów wentylacyjnych dla górnictwa. Fabryka wytwarzała również na licencji francuskiej firmy „Delta Neu” typoszereg odkurzaczy przemysłowych. Uruchomiono również produkcję wielostopniowych wentylatorów wyważanych dynamicznie.

W latach 90 podjęto produkcję wyrobów dekarских, wykonanych z miedzi lub ze stali ocynkowanej: haki narzędziowe, haki do drabinek śniegowych, drabinki śniegowe, haki bezpieczeństwa. Uruchomienie dodatkowej produkcji drobnych elementów dekarских obok podstawowej produkcji dla górnictwa nie zapewniło odpowiedniej zyskowności. Obecnie Fabryka jest w trakcie postępowania upadłościowego.

Zakłady Tworzyw Sztucznych „IZO – ERG” S.A.

Od 1946 roku w Gliwicach u zbiegu ulic Jana Śliwki i Portowej na terenie około 12 ha istnieje zakład przetwórstwa tworzyw sztucznych, który aktualnie nosi nazwę Zakłady Tworzyw Sztucznych "IZO-ERG" S.A.

Firma jako jedyna w Polsce specjalizuje się w produkcji laminatów elektroizolacyjnych i konstrukcyjnych z termoutwardzalnych tworzyw sztucznych w postaci płyt, rur i prętów oraz materiałów giętkich i izolacji mikowych. Przedsiębiorstwo rozpoczęło swoją działalność w 1946 roku i pierwotnie funkcjonowało jako Fabryka Materiałów Elektroizolacyjnych w ramach Przemysłu Maszyn Elektrycznych. Zakład od samego początku przetwarzał tworzywa sztuczne, wykonując z nich laminaty bakelitowe i tekstolitowe oraz mikanity, ale także zajmował się remontem i produkcją maszyn elektrycznych. Od 1952 firma zmieniła nazwę na Gliwickie Zakłady Tworzyw Sztucznych, podporządkowane Ministerstwu Przemysłu Chemicznego - ukierunkowując swój profil produkcji wyłącznie na przetwórstwo tworzyw sztucznych.

W 1992 r. firma została sprywatyzowana w formie jednoosobowej spółki Skarbu Państwa. Zakończenie procesu prywatyzacji nastąpiło w 2002 roku.

NIVELCO-POLAND sp. z o.o. mieszcząca się przy ul. Chorzowskiej, powstała w 1994 roku wchodzi w skład grupy Nivelco Process Control Company, posiadającej długą tradycję produkcji mierników i sygnalizatorów poziomu.

Nivelco-Poland Sp. z o.o. od początku istnienia specjalizuje się w dostawach, instalacji i uruchomieniach aparatury do pomiaru poziomów i przepływów w przemyśle.

Sektor handlu hurtowego i detalicznego B2B, skierowanego na zaspokajanie potrzeb zaopatrzeniowych przedsiębiorstw reprezentują:

Przedsiębiorstwo Handlu Armaturą i Pompami "Emet-Impex" sp. z o.o. mieszcząca się przy ul. Wincentego Pola powstała w 1990 r.

Zakres działalności to handel hurtowy i detaliczny materiałami branży instalacyjnej, armaturą i automatyką dla instalacji ciepłowniczych, wodnych i gazowych oraz armaturą okrętową, osprzętem instalacyjnym, pompami.

Przedsiębiorstwo Usługowo - Handlowe „Gliwenturex” spółka z o.o. , mieszcząca się obecnie przy ul. Franciszkańskiej, działa na rynku od 1989 roku. Podstawową działalnością Przedsiębiorstwa jest kompleksowe zaopatrywanie galwanizerni w metale, chemikalia oraz akcesoria. Od początku istnienia firma zajmuje się również skupem metali nieżelaznych i kolorowych, działalność tę prowadzi do dzisiaj. Równocześnie firma zajmuje się na dużą skalę obrotem chemikaliami stosowanymi w galwanotechnice jak również mającymi zastosowanie w innych gałęziach przemysłu.

Sektor usług budownictwa przemysłowego reprezentują przedsiębiorstwa wykonawcze, projektowo-wykonawcze oraz projektowe:

Gliwickie Przedsiębiorstwo Budownictwa Przemysłowego S.A mieści się przy Placu Piastów. W 1946 roku powstało zorganizowane budownictwo przemysłowe na Śląsku. Powołano Przedsiębiorstwo Budownictwa Przemysłowego – spółka z ograniczoną

odpowiedzialnością w Warszawie i oddziałem przedsiębiorstwa w Katowicach z siedzibą w Gliwicach. Trzy lata później oddział stał się samodzielną jednostką organizacyjną pod nazwą: Przedsiębiorstwo Budownictwa Przemysłowego nr 4. W wyniku kolejnych reorganizacji 1 lipca 1958 r. ostatecznie ustalono nazwę: Gliwickie Przedsiębiorstwo Budownictwa Przemysłowego (GPBP), W lipcu 1991 r. Przedsiębiorstwo zostało sprywatyzowane, nadal działa pod nazwą: Gliwickie Przedsiębiorstwo Budownictwa Przemysłowego Spółka Akcyjna.

Przedsiębiorstwo Robót Górniczych Spółka Akcyjna, z siedzibą w Gliwicach przy Placu Marszałka J. Piłsudskiego, jest wyspecjalizowanym wykonawcą podziemnego budownictwa górniczego, którego usługi polegają na tworzeniu szkieletu kamiennego kopalń. Systematyczne i stałe wykonywanie tych prac pozwala na udostępnianie kolejnych pokładów węgla, a tym samym utrzymanie wydobywania w kopalniach. Przedsiębiorstwo ponadto prowadzi wynajem maszyn i urządzeń górniczych. Posiada nowoczesne zaplecze warsztatowo - produkcyjne, w którym wykonuje remonty oraz prace modernizacyjne maszyn, prowadzi usługi w zakresie obróbki skrawaniem, czyszczenie wkładów filtrów metodą ultradźwiękową oraz gięcie kształtowników.

Historia Przedsiębiorstwa sięga 1945 roku, kiedy utworzono Zakład Robót Nad i Podziemnych w Gliwicach. W 1953 roku powołano samodzielne Przedsiębiorstwo Robót Górniczych w Gliwicach. W 1984 roku Przedsiębiorstwo włączono do przedsiębiorstwa wielozakładowego „Gwarectwo Budownictwa Górniczego” w Katowicach pod nazwą Zakład Robót Górniczych w Gliwicach.

W 1995 roku zostało sprywatyzowane w formie jednoosobowej spółki Skarbu Państwa o nazwie „Przedsiębiorstwo Robót Górniczych” w Gliwicach Spółka Akcyjna.

Hutnicze Przedsiębiorstwo Remontowe w Gliwicach było zlokalizowane przy ul. Zwycięstwa. Początki Przedsiębiorstwa sięgają 1945 roku. Hutnicze Przedsiębiorstwo Remontowe w pierwszych powojennych latach brało udział w odbudowie zniszczonego przemysłu hutniczego, później prowadziło roboty zarówno remontowe jak też inwestycyjne na terenie zakładów hutniczych. Przedsiębiorstwo prowadziło roboty specjalistyczne stanowiące wykonawstwo i montaż konstrukcji ze stali węglowych i stopowych, remonty, modernizacje i wymiany rurociągów parowych, wodnych, olejowych, sprężonego powietrza oraz mediów agresywnych, remonty, modernizacje i wymiany urządzeń hutnictwa żelaza i metali nieżelaznych, remonty i wymiany urządzeń dźwignicowych i transportowych, kompleksowe wykonawstwo i montaż hal przemysłowych i magazynowych oraz remonty planowe i awaryjne typu „utrzymanie ruchu” w zakresie robót mechanicznych, elektrycznych oraz automatyki i sterowania.

Okres przemian i transformacji gospodarczej odbił się również na przedsiębiorstwach związanych z przemysłem hutniczym. Trudna sytuacja gospodarcza przedsiębiorstwa doprowadziła w 1994 roku do jego likwidacji.

Przedsiębiorstwo Realizacji i Dostaw Budownictwa PIECEXPORT Sp. z o. o., z siedzibą przy ul. Studziennej specjalizuje się w usługach budowlanych branży hutniczej w kraju i za granicą. W zakresie budownictwa przemysłowego i remontów PIECEXPORT specjalizuje się w realizacji usług budowlano-montażowe dla przemysłu hutniczego, budowie gazociągów i wodociągów zasilających, budowie hal produkcyjnych, usług budowlano-montażowe dla

energetyki, remontów urządzeń przemysłowych, maszyn i urządzeń hutniczych, dźwigowych oraz instalacji energetycznych.

Wielobranżowe Towarzystwo Techniczno - Produkcyjne FLAMAL Sp. z o.o. mieściło się w Gliwicach, w Rynku. Działalność przedsiębiorstwa obejmowała rynek usług budowlanych tj. kompleksową realizację inwestycji obejmującą projektowanie i wykonawstwo w zakresie:

- budownictwa ogólnego i specjalistycznego,
- budowy i remontów mostów i wiaduktów,
- budowy sieci wodociągowych i kanalizacyjnych.

Ponadto projektowanie i wykonawstwo elewacji budynków z zastosowaniem płyt granitowych i marmurowych, zabezpieczenia antykorozyjne, specjalistyczne urządzenia nietypowe. Z początkiem lat 90. Spółka zakończyła swoją działalność.

Przedsiębiorstwo Innowacyjno-Wdrożeniowe Enpol Sp. z o.o., z siedzibą przy ul. Chodkiewicza, istnieje od 1989 roku. W okresie ponad piętnastoletniej działalności Przedsiębiorstwo rozwinęło się z jednostki badawczo-projektowej w znaczne przedsiębiorstwo produkcyjne. P.I.W. Enpol Sp. z o.o. oferuje rozwiązania „pod klucz”, dzięki posiadaniu zaplecza projektowo-wykonawczego. W zakresie budownictwa przemysłowego P.I.W. Enpol Sp. z o.o. specjalizuje się w generalnym wykonawstwie obiektów przemysłowych hutnictwa: stalownie elektryczne, linie COS, walcownie.

Przedsiębiorstwo Techniki Ciepłej „PiecoSerwis” Sp. z o.o. znajduje się przy ul. Wrocławskiej; jest firmą inżynierską specjalizującą się w budowie kompletnych pieców przemysłowych. Obecnie Firma jest aktywna na rynkach przemysłowych, tam, gdzie istnieje potrzeba wytworzenia ciepła różnej jakości. Firma specjalizuje się w projektowaniu i budowie pieców oraz systemów grzewczych.

Firma **P.A. NOVA S.A.** mieści się przy ul. Grodowej, działa na rynku usług projektowych i budowlanych. P.A. NOVA oferuje usługi w zakresie: budownictwa ogólnego i przemysłowego, projektów architektonicznych i urbanistycznych, nadzorów autorskich, inwestorstwa zastępczego, wykonawstwa specjalistycznych robót ekologicznych, dostaw i wdrażania systemów komputerowych oraz sprzętu komputerowego. Posiada własne zaplecze techniczne i transportowo-sprzętowe.

Przedsiębiorstwo Profarb Inżynieria Chemiczna Sp. z o.o. znajduje się przy ul. Chorzowskiej. Profarb oferuje pełny pakiet usług i produktów służących do produkcji farb i lakierów, głównymi klientami są producenci farb i lakierów. Firma podejmuje działania o charakterze inwestycyjnym, począwszy od opracowania procesów decyzyjnych, a skończywszy na oddawaniu instalacji "pod klucz". Profarb realizuje kompleksowe usługi projektowe w następujących branżach: technologiczno-montażowej, konstrukcji aparatów i urządzeń, sterowania operacjami i procesami wraz z aparaturą kontrolno-pomiarową, budowlano-architektonicznej, elektroenergetycznej, instalacyjnej w zakresie wentylacji, ogrzewania i wodno-kanalizacyjnej, zabezpieczenia przeciwpożarowego oraz bezpieczeństwa i higieny pracy.

Przedsiębiorstwo Usługowe Badawczo-Projektowe "Dynamika" Sp. z o.o. posiada swoją siedzibę przy ul. Robotniczej. Firma realizuje przedsięwzięcia z zakresu ciepłownictwa, ogrzewania, wentylacji i automatyzacji procesów,

Biura projektowe reprezentują:

Gliwickie Biuro Projektów Budownictwa Przemysłowego PROJPRZEM S.A. z siedzibą przy ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego w Gliwicach, od 1996 roku kontynuuje działalność jako Spółka Akcyjna.

Przedsiębiorstwo Inżynierskie Biprohut sp. z o.o., znajduje się przy ul. Dubois i kontynuuje tradycje Biura Projektów Przemysłu Hutniczego „Biprohut”, które rozpoczęło działalność od prac konstrukcyjnych, odtwarzając urządzenia w zakładach hutniczych w latach powojennych, by przejść stopniowo do projektowania nowoczesnych urządzeń i linii technologicznych wraz z ich zainstalowaniem oraz kompleksowych nowych wydziałów i zakładów hutniczych dla klientów krajowych i zagranicznych. Poza działalnością w branży hutniczej firma świadczy także usługi inżynierskie w zakresie budownictwa przemysłowego oraz obiektów użyteczności publicznej.

Biuro Studiów, Projektów i Realizacji Inwestycji BIPROKWAŚ Sp. z o.o., mieszczące się przy ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego, jest biurem inżynierskim mającym ponad 50-letnie doświadczenie w projektowaniu i realizacji różnych przedsięwzięć gospodarczych dla przemysłu chemii nieorganicznej i ochrony środowiska. Biuro rozpoczęło działalność od 1945 roku, początkowo w ramach „BIPROCHEMU”, od 1955 roku jako samodzielne przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą „Biuro Studiów, Projektów i Realizacji Inwestycji Przemysłu Nieorganicznego ”BIPROKWAŚ”. W 1991 roku Biuro zostało sprywatyzowane, od tego czasu działa w formie prawnej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Biuro wykonuje: projekty podstawowe, techniczne, dokumentację wykonawczą, analizy porównawcze techniczno-ekonomiczne, analizy rynkowe i marketingowe, opracowania dotyczące sposobów finansowania przedsięwzięć inwestycyjnych, prace konsultingowe, ocenę opracowań lub ofert wykonanych przez inne firmy, koncepcje programowo-przestrzenne, oceny oddziaływania inwestycji na środowisko, studium wykonalności, wnioski do władz wymagane przez prawo budowlane, doradztwo techniczne oraz inne usługi inżynierskie.

Biuro Projektów „Fluor” S.A. znajdujące się przy ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego, jest częścią międzynarodowej korporacji Fluor Daniel. Biuro Projektów „Fluor” S.A. wywodzi się z Biura Projektów i Realizacji Inwestycji Przemysłu Syntezy Chemicznej „PROSYNCHEM” w Gliwicach, które specjalizowało się w inwestycjach przemysłu syntezy chemicznej, a od 1959 r. również dla przemysłu petrochemicznego oraz od 1991 r. branży rafineryjnej. Obecnie „Fluor” S.A. należy do największych i najnowocześniejszych biur inżynierskich w Polsce, potrafiących sprostać najwyższym wymaganiom inwestorów. Zakres jego działalności obejmuje wszystkie fazy projektowania - projektowanie budowlane, technologiczne, urbanistyczne i architektoniczne, ponadto wykonywanie robót ogólnobudowlanych w zakresie obiektów inżynierskich oraz instalacji przemysłowych jako generalny realizator inwestycji. Obecnie Fluor SA, jako część dużej, międzynarodowej korporacji, utrzymuje stały kontakt ze wszystkimi wiodącymi licencjodawcami z całego

świata. Ścisła kooperacja pozwala szybko i w optymalny sposób reagować na potrzeby Klientów, dostarczając projekt o aktualnie najlepszych parametrach technologicznych i ekonomicznych.

Biuro Projektów Gospodarki Wodno-Ściekowej "HYDROSAN" Sp. z o.o. mieści się przy ul. Sienkiewicza. Początki Biura sięgają 1950 roku, gdy utworzono Zakład Badań Wodociągowych i Kanalizacyjnych przy Politechnice Śląskiej. W 1963 roku zostało powołane Biuro Projektów Typowych Oczyszczalni Ścieków "BIPROTOSP", a w 1968 roku przemianowano nazwę biura na Biuro Projektów Gospodarki Wodno-Ściekowej "HYDROSAN". Biuro posiada również specjalistyczne laboratorium, służące do rozpoznawania i wstępnego badania analitycznego ścieków oraz wykonania analizy laboratoryjnej wody i ścieków.

Elektroprojekt S.A. Oddział w Gliwicach, mieszczący się przy ul. Nasyp, jest biurem projektów, istniejącym od ponad 50 lat. Historia jego wiąże się z powołanym w 1951 roku przez ówczesnego Ministra Budownictwa Przemysłowego Zjednoczeniem „Elektroprojekt” Do 1988 roku Zjednoczenie Elektroprojekt wchodziło na zasadach zgrupowania w skład organizacji "Elektromontaż", przyjmując w 1958 roku nazwę: Biuro Studiów i Projektów Przemysłowych Urządzeń Elektrycznych "Elektroprojekt". Dotychczasowe przedsiębiorstwo państwowe zostało w styczniu 2001 roku sprywatyzowane w pracowniczą spółkę akcyjną „Elektroprojekt” S.A. Siedziba dyrekcji (aktualnie Zarządu Spółki) znajduje się w Warszawie.

Biuro Studiów i Projektów Energetycznych „ENERGOPROJEKT” Gliwice S.A., mieszczące się przy ul. Zygmunta Starego jest firmą inżynierską, dostawcą usług dla sektora wytwórczego energetyki. Techniczny zakres prac firmy obejmuje: branżę automatyki, branżę budowlaną, branżę ciepłą, branżę instalacyjną, branżę elektryczną, branżę wodną, i branżę mechaniczną.

Spółdzielnia Projektowania i Usług Technicznych „Inwestprojekt” mieszcząca się przy ul. Jasnogórskiej, została założona w 1955 roku. jako Terenowa Pracownia Centralnego Biura Studiów i Projektów podlegająca Centralnemu Związkowi Spółdzielczości Pracy. Właściwy rozwój firmy rozpoczął się w 1961 roku, kiedy to Związek Spółdzielczości Budowlanej i Mieszkaniowej przekształcił Terenową Pracownię w swoje Przedsiębiorstwo Projektowania i Usług Inwestycyjnych. W 1975 roku firma przeniosła się do nowego budynku przy ul. Findera (obecna ul. Jasnogórska) gdzie mieści się do dzisiaj. Firma jest wielobranżowym biurem projektowym specjalizującym się w przedsięwzięciach z zakresu mieszkalnictwa.

Gliwickie Przedsiębiorstwo Energetyki Komunalnej i Ochrony Środowiska Glikom Sp. z o.o. znajduje się przy ul. Jasnogórskiej. Działalność biura projektowa obejmuje: koncepcje i analizy rozwoju ciepłownictwa miast rejonów i dzielnic oraz operaty ochrony atmosfery, kompleksowe projekty techniczne w dystrybucji ciepła oraz sieci wodnych. Działalność wykonawcza obejmuje: kompleksową realizację kotłowni, stacji wymienników ciepła, sieci przesyłowych oraz instalacji wewnętrznych.

Biuro Projektów "MEXEM" Sp. z o. o. z siedzibą przy ul. Jasnej w Gliwicach, zostało utworzone w 1988 r. Od początku specjalizuje się w pracach inżynierskich dotyczących energetyki i ciepłownictwa, wykonywaniu ekspertyz i doradztwa technicznego, projektów modernizacji istniejących źródeł ciepła, prac studialnych i koncepcji, opracowywania dokumentacji projektowej we wszystkich jej fazach i branżach, opracowywania ofert i dokumentacji przetargowej, projektów ochrony środowiska oraz analiz techniczno - ekonomicznych.

Biuro Studiów i Projektów Górniczych mieściło się w Gliwicach, przy ul. ks. Marcina Strzody. Należało do największych gliwickich biur projektowych, specjalizując się w projektowaniu dla potrzeb górnictwa, było autorem dokumentacji projektowej do prawie wszystkich kopalń węgla kamiennego, uruchomionych w Polsce w latach powojennych. Przedmiotem działania przedsiębiorstwa było wykonywanie kompleksowych dokumentacji projektowo-kosztorysowych w zakresie budowy, przebudowy i rozbudowy zakładów górniczych, inwestycji towarzyszących, prowadzenie realizacji inwestycji, nadzorów autorskich i inwestycyjnych, a także prowadzenie studiów i badań w zakresie projektowania zakładów przemysłu wydobywczego oraz maszyn górniczych.

W Biurze opracowano ponad 25 projektów budowy nowych kopalń oraz około 60 projektów rozbudowy i modernizacji kopalń czynnych. Dla klientów z 35 różnych krajów sześciu kontynentów wykonywano prace studialne i wstępne projekty rozbudowy nowych kopalń.

W BSiPG powstały szczegółowe projekty prawie wszystkich kopalń, jakie uruchomiono w Polsce po II wojnie światowej. Na podstawie dokumentacji uruchomiono i wybudowano także kopalnie w Indiach i w Chinach. W I połowie lat 90. Biuro uległo likwidacji.

Biuro Projektów i Realizacji Inwestycji „Separator - Roberts & Schaeffer” Sp. z o.o.

Z przemysłem wydobywczym związany był także „Separator”. Utworzone wkrótce po zakończonej wojnie Centralne Biuro Przemysłu Węglowego, zostało w II połowie lat 50. podzielone na trzy jednostki: Biuro Projektów Górniczych, zajmujące się projektami kopalń, Biuro Projektów Chemicznej Przeróbki Węgla „Koksoprojekt”, zajmujące się koksownictwem i węglpochodnymi oraz Biuro Projektów Przeróbki Mechanicznej Węgla „Separator”. Były to przedsiębiorstwa państwowe. Po kolejnych reorganizacjach, przy ul. Łużyckiej mieściło się Główne Biuro Studiów i Projektów Przeróbki Węgla w Katowicach, Oddział w Gliwicach.

Biuro Projektów i Realizacji Inwestycji „Separator - Roberts & Schaeffer” Sp. z o.o. , znajduje się przy ul. Łużyckiej. Biuro powstało z połączenia dwóch znanych i doświadczonych firm - polskiej SEPARATOR i amerykańskiej Roberts & Schaefer Company. Spółka jest firmą inżynieryjno-budowlaną, specjalizującą się w Generalnej Realizacji Inwestycji jak i w opracowywaniu technologii i dokumentacji techniczno-warsztatowych w zakresie przetwórstwa węgla, miedzi i kruszyw, a także w składowaniu i transporcie materiałów masowych.

Usługi w zakresie informatyki to domena niżej wymienionych firm.

Grupa Kapitałowa WASKO. Przedsiębiorstwo Wdrażania Postępu Technicznego „WASKO” sp. z o.o. zostało założone w Gliwicach w 1988 r. Początkowa działalność skupiona była wokół systemów automatyki przemysłowej, by w latach następnych podjąć tworzenie zaawansowanych systemów teleinformatycznych. Obecna dziedzina podstawowej

działalności firmy to kompleksowa informatyzacja przedsiębiorstw i instytucji, a zwłaszcza operatorów telekomunikacyjnych. Oferta firmy obejmuje kompleksowe usługi z branży IT, outsourcing IT, projektowanie i wdrażanie dedykowanych systemów informatycznych oraz usługi z zakresu teleinformatyki i telekomunikacji.

Firma AIUT Sp.z o.o. z siedzibą przy ul. Pszczyńskiej, została założona w 1991 roku. Obecnie w AIUT Sp. z o.o. zatrudnionych jest ponad 100 osób, głównie specjalistów z zakresu automatyki, informatyki i elektrotechniki. AIUT Sp. z o.o. oferuje m. in.: systemy automatyki, nadzoru, sterowania i zarządzania produkcją oraz robotyzacji procesów.

Projektowanie i Wdrażanie Systemów Komputerowych - S.C. posiada siedzibę przy ul. Orląt Śląskich. Firma specjalizuje się w sprzedaży gotowych systemów finansowo-księgowych własnego autorstwa, oraz tworzeniem programów na zamówienie, uwzględniających szczególne potrzeby klientów.

Systemy Automatyki i Informatyki "ProSAP" Sp. z o.o. znajduje się przy ul. Zwycięstwa. Zespół wykonuje głównie projekty z zakresu sieciowych rozwiązań do wizualizacji i zarządzania procesami przemysłowymi.

Inne usługi dla pozostałych sektorów gospodarki świadczą:

„**ETISOFT**” znajdujący się przy ul. Szarej, rozpoczął działalność w 1993 roku. Wykorzystując dotychczasowe doświadczenia i najnowsze informacje, ETISOFT stale poszerza swoją ofertę wyrobów i usług. Firma specjalizuje się w projektowaniu i dostarczaniu kompleksowych systemów znakowania i automatycznej identyfikacji.

Advanced Solutions International Polska Sp. z o.o. znajduje się przy ul. Zwycięstwa, spółka świadczy usługi outsourcingowe na rzecz przedsiębiorstw należących do różnych branż przemysłu. Zakres świadczonych usług stanowi: utrzymanie ruchu w firmie, zarządzanie gospodarką magazynową części zamiennych i serwisem.

Przedsiębiorstwo Techniczno-Produkcyjne Odlewnictwa SILSTOP Sp. z o. o. jest zlokalizowane przy ul. Górnych Wałów. Spółka została założona w 1989 roku, oferuje usługi techniczno-produkcyjne i handlowe dla przemysłu odlewniczego i użytkowników odlewów.

Polcarg Gliwice Sp. z o. o. znajduje się przy ul. Zwycięstwa. Firma wywodzi się z państwowego przedsiębiorstwa Polcarg, założonego w 1949 roku i do końca 1993 roku działającego na rzecz polskich firm handlu zagranicznego. Oferta Polcarg-Gliwice obejmuje: kontrole jakościowe i ilościowe towarów, badania radioaktywności, wycenę maszyn i urządzeń w zakresie, expediting, nadzór nad załadunkiem i wyładunkiem towarów przewożonych w cysternach, kontenerach i innych środkach transportowych oraz nadzór nad czynnościami załadowczo-przeładunkowymi, doradztwo w sprawach bezpieczeństwa transportu towarów niebezpiecznych (ADR).

Sektor nauki oraz badań reprezentują:

Park Naukowo-Technologiczny „Technopark Gliwice” sp. z o.o.

Działania związane z uruchomieniem parku naukowo-technologicznego w Gliwicach rozpoczęły się w roku 2000. W działania te – wraz z Miastem Gliwice - zaangażowała się Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna oraz Politechnika Śląska. W ich wyniku w roku 2004 powołano spółkę z o.o. zarządzającą Parkiem Naukowo-Technologicznym „Technopark – Gliwice”. Po złożeniu aplikacji w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, park uzyskał dotację na realizację projektu pt. "Wybudowanie infrastruktury technicznej parku naukowo-technologicznego w Gliwicach". W wyniku tej decyzji Spółka pozyskała środki finansowe na wybudowanie siedziby "Technoparku Gliwice" o powierzchni użytkowej ok. 3000 m² i wyposażeniu jej w niezbędną infrastrukturę techniczną. W roku 2006 w ramach parku rozpoczęły działalność 3 technologiczne firmy innowacyjne. W tym samym roku rozpoczęła się budowa siedziby Technoparku przy ul. Konarskiego 18B. Park posiada specjalistyczne zaplecze do tzw. szybkiego prototypowania (Rapid Prototyping) oraz obrabiania sterowanego numerycznie. Posiada również specjalistyczne urządzenia pomiarowe oraz urządzenie do cięcia wodą (Water Jet). Spółka realizuje wiele przedsięwzięć z zakresu wspierania powstawania innowacyjnych firm, przedsiębiorczości akademickiej. Prowadzi szeroką działalność szkoleniową i doradczą.

Centrum Onkologii - Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie Oddział w Gliwicach.

W latach 1946-47 powstał w Gliwicach Państwowy Instytut Przeciwrakowy, przekształcony w 1952 roku w Oddział Instytutu Onkologii. Po kolejnej reorganizacji, od 1956 roku przekształcił się w Centrum Onkologii - Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie Oddział w Gliwicach. Placówka znajduje się przy ul. Wybrzeże Armii Krajowej. Założeniem działu badawczego Instytutu był otwarty w 1948 roku Zakład Biopatologii Raka przemianowany trzy lata później na Zakład Biologii Nowotworów. Centrum Onkologii należy do wiodących w Polsce, wysokospecjalistycznych, nowoczesnych i dobrze zorganizowanych ośrodków kliniczno-naukowych. Nowoczesne zaplecze aparaturowe oraz profesjonalny zespół zapewniają pacjentom z całego kraju diagnostykę i leczenie na poziomie standardów światowych, najwyższą precyzję i technologią medyczną, wysoką skuteczność i unikalne metody terapii.

Instytut prowadzi działalność diagnostyczną, leczniczą i naukowo-badawczą oraz szkolenia specjalizacyjne dla lekarzy z zakresu onkologii.

Działalność naukowa prowadzona jest w kilku Zakładach: Biologii Molekularnej, Biologii Nowotworów, Epidemiologii Nowotworów i Pracowni: Genów Stresu Komórkowego, Immunocytochemii. Centrum Onkologii wdrożyło Zintegrowany System Zarządzania Jakością ISO 9001:2000, ISO 14001:2004 i PN - N 18001:2004.

Instytut Metalurgii Żelaza im. Stanisława Staszica jest zlokalizowany przy ul. K. Miarki. Instytut wywodzi się od Instytutu Naukowo-Badawczego im. Stanisława Staszica, powołanego uchwałą Rady Ministrów Tymczasowego Rządu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 29.04.1945 r. W 1946 r. Instytutowi przydzielono siedzibę w Gliwicach przy ulicy Karola Miarki 12. Zaplecze laboratoryjne i technologiczne pochodzi z lat 50 i 60. W latach 1952-1953 nastąpiło wydzielenie z Instytutu części zakładów badawczych, na bazie których

powstały dwa niezależne instytuty: Instytut Metali Nieżelaznych i Instytut Materiałów Ogniotrwałych, natomiast pozostająca część otrzymała aktualną nazwę. Instytut wdrożył i upowszechnił stosowanie nowoczesnych grup stali. Oferta Instytutu obejmuje wykonywanie projektów badawczo-wdrożeniowych z dziedziny metalurgii i energetyki hutniczej oraz sterowania procesami. Jednostka jest członkiem - założycielem Centrum Zaawansowanych Materiałów i Technologii, do którego należą ponadto: Wydział Inżynierii Materiałowej Politechniki Warszawskiej, Wydział Metali Nieżelaznych Akademii Górniczo-Hutniczej, Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN, Instytut Metalurgii i Inżynierii Materiałowej PAN i Instytut Metali Nieżelaznych.

Instytut Spawalnictwa, znajdujący się przy ul. Bł. Czesława powstał 26 marca 1945 roku. Podstawowym zadaniem Państwowego Instytutu Spawalniczego, w początkowym okresie jego działalności, było szkolenie spawaczy, a w późniejszym okresie również inżynierów, konstruktorów, kontrolerów i technologów spawalniczych. Po licznych zmianach organizacyjnych i lokalowych Instytut Spawalnictwa, (występujący pod tą nazwą od lipca 1948 roku) w coraz szerszym zakresie podjął działalność badawczą i ekspercką oraz normalizacyjną. Wobec zmiany warunków działania w 1990 roku dokonano reorganizacji Instytutu. Utworzone zostały: Dział Marketingu, Ośrodek Kształcenia i Nadzoru Spawalniczego, Laboratorium Badawcze Spawalnictwa, Ośrodek Certyfikacji. Jednostka współpracuje z krajowymi i międzynarodowymi organizacjami normalizacyjnymi w zakresie opracowywania i ustanawiania norm dotyczących spawalnictwa.

Centrum Mechanizacji Górnictwa KOMAG znajduje się w Gliwicach, przy ul. Pszczyńskiej. Jego początki sięgają utworzonego w 1945 roku Centralnego Biura Projektowego w Świętochłowicach oraz Zakładu Mechanizacji Górnictwa Głównego Instytutu Paliw Naturalnych w Katowicach. Przedmiotem działania Centrum KOMAG są prace studialne, naukowo-badawcze i badawczo-rozwojowe w zakresie mechanizacji procesów wydobywczych i przerobczych w górnictwie oraz związanej z nimi ochrony środowiska i bezpieczeństwa pracy.

Zakład Pomiarowo-Badawczy Energetyki „Energopomiar-Elektryka” Spółka z o.o. znajduje się przy ul. Świętokrzyskiej. Zakres oferowanych usług obejmuje badania transformatorów, kabli, izolacji, zabezpieczeń, prace uruchomieniowe, montażowe oraz obsługę metrologiczną aparatury pomiarowej. Firma wykonuje również badania jakości energii elektrycznej, urządzeń łączności energetycznej i telemechaniki oraz pomiary oddziaływania pola elektromagnetycznego, wibracji i hałasu.

Sektor zaopatrzenia w media energetyczne reprezentują:

Górnośląski Zakład Elektroenergetyczny SA – Vattenfall Distribution Poland, swoją siedzibę posiada przy ul. Barlickiego. Korzenie GZE SA sięgają roku 1894, kiedy to rozpoczęła działalność niemiecka spółka AEG. Od 1922 roku na mocy "Konwencji Górnośląskiej" dystrybucją energii elektrycznej zajmowały się Śląskie Zakłady Energetyczne (w polskiej części Górnego Śląska) oraz Oberschlesische Elektrizitätswerke (w niemieckiej części Górnego Śląska). OEW mieścił się w Gliwicach, a Zarząd firmy urzędował w tym samym budynku, w którym obecnie znajduje się siedziba GZE SA. Odbudowa zniszczonych

urządzeń, modernizacja sprzętu i rozbudowa sieci elektroenergetycznej oraz rosnąca sprzedaż energii elektrycznej pozwoliła zakładowi zdobyć znaczącą pozycję wśród przedsiębiorstw dystrybucyjnych.

Górnośląski Zakład Elektroenergetyczny został całkowicie sprywatyzowany pod koniec 2000 roku. Inwestorem strategicznym została szwedzka firma Vattenfall Aktiebolag, będąca czwartym pod względem wielkości producentem energii elektrycznej w Europie.

Powstały w wyniku przekształceń Vattenfall Distribution Poland - Górnośląski Zakład Elektroenergetyczny S.A. odpowiada za kwestie związane z własnością, działaniem i rozwojem sieci dystrybucji energii elektrycznej w Polsce.

Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. znajduje się przy ul. Królewskiej Tamy. Zostało powołane w 1970 roku. W 1992 roku, przedsiębiorstwo zostało skomunalizowane a w 1996 roku, w wyniku procesu przekształcenia firmy, zostało wpisane do rejestru handlowego pod nazwą "Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej - Gliwice" Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

Przedmiotem działalności Spółki jest prowadzenie działalności produkcyjnej, usługowej i handlowej w zakresie produkcji i dystrybucji ciepła (pary wodnej i gorącej wody), pobór i uzdatnianie wody, wykonywanie robót ogólnobudowlanych, instalacji centralnego ogrzewania i wentylacyjnych i gazowych oraz prace badawczo - rozwojowe w dziedzinie nauk biologicznych i środowiska naturalnego, nauk technicznych oraz nauk ekonomicznych,

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji jest spółką z ograniczoną odpowiedzialnością. od lutego 1998 roku. Przedsiębiorstwo dostarcza wodę dla gmin: Gliwice, Pyskowice, dla Kozłowa i części Smolnicy w gminie Sośnicowice oraz dla Taciszowa, Kleszczowa, Rzeczyc i Ligoty Łabędzkiej w gminie Rudziniec. Łączna długość sieci wodociągowej wynosi 696 km. Własna produkcja wody pokrywa 86% potrzeb. Pozostałe 14% to woda uzdatniona kupowana od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów z siedzibą w Katowicach.

Szczególne znaczenie dla stanu gospodarki na Obszarze Rewitalizacji mają firmy „eksportujące” towary i usługi na zewnątrz lub przyciągające osoby nie mieszkające na nim. Dzięki nim następuje swego rodzaju „import” pieniędzy do tego obszaru. Do tego typu firm należą wyżej wymienione oraz hurtownie i firmy usługowe. Oprócz tego występowanie takich firm świadczy o zróżnicowaniu gospodarki i jednocześnie stanowi przeciwwagę dla monokultury przemysłowej.

Dla zobrazowania sytuacji posłużono się wskaźnikiem liczby podmiotów działających w wybranych rodzajach działalności w stosunku do liczby mieszkańców. Wielkość progową wyznaczał procentowy udział liczby mieszkańców Obszaru w liczbie ludności całego miasta (47,6%). Informacje o liczbie i adresach podmiotów zostały zaczerpnięte ze stron internetowych Urzędu Miejskiego w Gliwicach, rejestrów Urzędu Wojewódzkiego oraz z wyspecjalizowanych portali internetowych.

Wyniki porównań przedstawione są w poniższej tabeli

Tabela 4: Potencjał rozwojowy usług w OR Śródmieście

Branża	Udział [%]	Potencjał [szt.]
Hurtownie	61,2	-28
Cukiernie	60,9	-3
Restauracje	77,8	-22
Kluby muzyczne	94,7	-9
Puby	87,8	-16
Pizzerie	79,2	-8
Miejsca hotelowe	62,7	-110
Oddziały banków	62,9	-11
Bankomaty	65,4	-9
Biura rachunkowe	69,5	-23
Organizatorzy turystyki	83,0	-19

Źródło: opracowanie własne

Potencjał informuje ile firm w branży trzeba otworzyć by dorównać średniej dla miasta.

Jak wynika z tabeli na Obszarze Rewitalizacji istniejący potencjał działalności we wszystkich rodzajach działalności jest wykorzystany w stopniu wyższym niż przeciętny na terenie całego miasta.

Przyczyny tego mogą być następujące:

- większa siła nabywcza mieszkańców Obszaru (wyższy dochód rozporządzalny)
- większa ilość przyjezdnych w sprawach biznesowych, posiadających wyższe dochody rozporządzalne,
- znaczna liczba klientów spoza Obszaru Rewitalizacji,
- znaczna ilość odpowiednich lokalizacji (nieruchomość, budynek)
- łatwy i dogodny dojazd do Obszaru.

Sklepy wielkopowierzchniowe

Na Obszarze Rewitalizacji działa jednaście sklepów wielkopowierzchniowych,, zlokalizowanych jak poniżej:

- CH Forum Gliwice – Carrefour,
- należące do sieci LIDL-a - przy ul. Pszczyńskiej oraz Warszawskiej,
- należące do sieci Tesco:
 - przy ul. Kochanowskiego,
 - przy ul. Świętojańskiej,
- należące do sieci BILLA - przy ul. Tarnogórskiej,
- należące do sieci BIEDRONKA:
 - przy ul. Piwnej,
 - przy ul. Żwirki i Wigury,
 - przy ul. Chorzowskiej,
 - przy ul. Kozielskiej,
 - przy ul. Dworcowej,
 - przy ul. Dubois,
 - przy ul. Lipowej.

Z badań Instytutu Rynku Wewnętrznego i Konsumpcji wynika, że w Polsce jeden tego typu sklep przypada na ok. 15 000 mieszkańców (średnia dla sklepów dyskontowych dla Gliwic wynosi jeden na 9500 mieszkańców).

Zważywszy na fakty lokalizacji:

- przy ul. Andersa - hipermarketu „LIDL”,
- przy ul. Okulickiego – Centrum Handlowego Carrefour - Arena,
- przy ul. Marzanki - sklepu dyskontowego „Biedronka”,
- przy ul. Rybnickiej - sklepu sieci BILLA

oraz stosunkowo dogodnej, bezpłatnej komunikacji autobusowej do hipermarketu „TESCO” oraz CH „Arena” (liczne kursy autobusowe w dni robocze i świąteczne), położonych w bezpośrednim sąsiedztwie Obszaru Rewitalizacji, można uznać, że nie występuje dodatkowe zapotrzebowanie na tego typu sklepy.

Sektor nowoczesnych technologii

Najbardziej widocznymi przedstawicielami sektora nowoczesnych technologii są firmy informatyczne i elektroniczne. Spośród firm położonych na terenie Obszaru Rewitalizacji do tego sektora należą: WASKO S.A., tworzące zaawansowane systemy teleinformatyczne oraz świadczące usługi informatyczne w szerokim zakresie dla odbiorców instytucjonalnych należących do wielu sektorów gospodarki, Nivelco-Poland wytwarzające aparaturę pomiarową i sygnalizacyjną, PA NOVA dostarczającą m.in. systemy komputerowe, Zakład Pomiarowo-Badawczy Energetyki „Energopomiar-Elektryka” świadczący wysoko specjalistyczne usługi pomiarowe dla energetyki, „ETISOFT” będący dostawcą etykiet samoprzylepnych, projektujący i dostarczający kompleksowe systemy znakowania i automatycznej identyfikacji, AIUT sp. z o.o. projektująca i realizująca systemy automatyki przemysłowej oraz komputerowe systemy nadzoru i sterowania, Projektowanie i Wdrażanie Systemów Komputerowych S.C. tworząca oprogramowanie na zamówienie, pod szczególne potrzeby klientów, także sprzedająca własne programy ułatwiające zarządzanie firmami różnych branż i sektorów, Systemy Automatyki i Informatyki ProSAP” sp. z o.o. tworząca kompleksowe pakiety usług projektowo-realizacyjnych dla potrzeb różnych obiektów przemysłowych oraz administracji publicznej oraz działania w zakresie ochrony środowiska (oczyszczalnie ścieków). Istotnym graczem w sektorze nowoczesnych technologii jest również „Technopark Gliwice” sp. z o.o.. Firma ta – z racji powiązań kapitałowych z Politechniką Śląską – posiada dostęp do wysokiej klasy zaplecza badawczo-laboratoryjnego oraz sama posiada specjalistyczne urządzenia do szybkiego prototypowania, cięcia wodą, pomiarów oraz obrabiania sterowanego metodami numerycznymi. Spółka ma ponadto wypracowane ścieżki szybkiej komercjalizacji innowacyjnych rozwiązań technologicznych oraz dysponuje systemem wsparcia dla nowo powstałych firm technologicznych.

Ponadto, na Obszarze Rewitalizacji działa wiele innych niewielkich przedsiębiorstw informatycznych., a także szereg innych przedsiębiorstw, różnorodnych branż, szeroko stosujących zaawansowane narzędzia informatyczne. Przykładem takiej firmy może być np. Instytut Systemów Przestrzennych i Katastralnych S.A., zajmujący się m.in. tworzeniem i przetwarzaniem map kartograficznych w postaci cyfrowej.

Oddzielną gałąź sektora nowoczesnych technologii stanowi pion badawczo-naukowy Centrum Onkologii – Oddział w Gliwicach. Badania w zakresie genetyki, farmakologii, biotechnologii z zastosowaniem najnowocześniejszych urządzeń badawczych takich jak analizator genetyczny (rozdzielanie fragmentów DNA) mikromanipulatory do techniki mikroiniekcji DNA, mikrodyssektor laserowy, cytometr przepływowy stawiają Centrum na światowym poziomie.

Opieka zdrowotna

Liczba placówek opieki zdrowotnej (NZOZ) oraz aptek świadczy w pewnym stopniu o poziomie zamożności mieszkańców i o możliwości obsłużenia pacjentów z zewnątrz dzielnicy. Podobnie jak w przypadku usług przeprowadzono porównanie ze średnią dla miasta.

Tabela 5: Placówki opieki zdrowotnej w OR

Rodzaj	Udział [%]	Potencjał
Przychodnie	45,2	2
Gabinety stomatologiczne	67,1	-14
Apteki	49,1	-1

Źródło: opracowanie własne

Wynika z powyższego, że na Obszarze Rewitalizacji istnieje niewielki potencjał wzrostu dla przychodni zdrowia, natomiast ilość aptek jest zbliżona do średniej dla miasta, przy czym ilość gabinetów stomatologicznych jest wyższa niż średnia dla całego miasta.

Miejsce firm z Obszaru Rewitalizacji w rankingach

Zarówno w Ścisłym Obszarze Rewitalizacji jak i w Obszarze Rewitalizacji występuje wiele znaczących przedsiębiorstw odnotowywanych w rankingach regionalnych i krajowych.

W roku 2005 firmy ze Ścisłego Obszaru Rewitalizacji oraz Obszaru Rewitalizacji wielokrotnie występowały w rankingach organizowanych przez dzienniki „Rzeczpospolita”, „Gazeta Prawna” i „Puls Biznesu”.

Ranking „Rzeczpospolitej” obejmuje 2000 firm. W rankingu klasyfikowane są największe pod względem przychodów firmy działające w Polsce. Zostało tak sklasyfikowanych 30 firm działających w Gliwicach.

Wśród nich następujące działają w Obszarze Rewitalizacji.

Tabela 6: Przedsiębiorstwa z listy 2000 "Rzeczpospolitej"

Nazwa firmy	Pozycja w rankingu
Górnośląski Zakład Elektroenergetyczny SA – Vattenfall Distribution Poland	61
Przedsiębiorstwo Realizacji i Dostaw Budownictwa PIECEXPORT Sp. z o. o.	526
Grupa Kapitałowa WASKO S.A.	1199
Zakłady Tworzyw Sztucznych „IZO – ERG” S.A.	1384
Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.	1796
P.A. NOVA Sp. z o.o.	1817
Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o.	1878

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Rzeczpospolitej”

Ranking „Pulsu Biznesu” - **Gazete Biznesu 2005**; dla województwa śląskiego sklasyfikowano w nim 392 firmy, w tym 30 firm z Gliwic. Wśród „Gazel 2005” występują trzy firmy z Obszaru Rewitalizacji oraz pięć firm działających w Ścisłym Obszarze Rewitalizacji.

Tabela 7: Gazete Biznesu w OR

Nazwa firmy	Pozycja w rankingu	Obszar
P.A. NOVA S.A.	28	ŚOR
AIUT Sp. z o. o.	88	OR
„ETISOFT” Sp. z o.o.	104	ŚOR
Zakłady Tworzyw Sztucznych „IZO – ERG” S.A.	189	OR
Przedsiębiorstwo Usługowo - Handlowe „Gliwenturex” sp. z o.o.	190	ŚOR
Fabryka Drutu i Wyrobów z Drutu. Przedsiębiorstwo Państwowe	218	OR
Przedsiębiorstwo Usługowe Badawczo-Projektowe "DYNAMIKA" Sp. z o.o.	252	ŚOR
Zakład Pomiarowo-Badawczy Energetyki „Energopomiar-Elektryka” Spółka z o.o.	338	ŚOR

Źródło: opracowanie własne na podstawie Pulsu Biznesu

„Gazeta Prawna” - 500 najbardziej innowacyjnych firm polskich. Ranking prowadzony jest na podstawie kryteriów opracowanych przez Instytut Nauk Ekonomicznych PAN w Warszawie. W roku 2005 na liście 500 najbardziej innowacyjnych firm znalazły się 4 przedsiębiorstwa z Gliwic, w tym jedno z nich działa na Obszarze Rewitalizacji.

Tabela 8: Firmy z OR z listy najbardziej innowacyjnych przedsiębiorstw

Nazwa firmy	Pozycja w rankingu
Ferrostal Łabędy sp. z o.o.	25
Huta „Łabędy” S.A.	51
CMG „KOMAG” Gliwice	268
OBRUM Gliwice	304

Źródło: opracowanie własne na podstawie Gazety Prawnej

W bieżącym roku „Gazeta Prawna” aktualnie prowadzi przygotowania do II edycji 500 najbardziej innowacyjnych firm polskich.

„Rzeczpospolita” - Ogólnopolski Ranking Szpitali

W organizowanym przez dziennik Rankingu, Centrum Onkologii Oddział w Gliwicach zajęło w 2002 roku - III miejsce w kategorii Najlepszy Szpital w Polsce; w 2004 roku - II miejsce w kategorii 100 najlepszych szpitali publicznych: wielospecjalistycznych i onkologicznych oraz I miejsce w kategorii szpitali województwa śląskiego; w 2005 roku - II miejsce w kategorii szpitali publicznych oraz tytuł najlepszego szpitala publicznego w województwie śląskim w kategorii szpitali wojewódzkich; w 2006 roku - III miejsce w kategorii szpitali publicznych wielospecjalistycznych i onkologicznych oraz I miejsce w kategorii szpitali województwa śląskiego.

"Newsweek Polska" - Towarzystwo Promocji Jakości Opieki Zdrowotnej

W rankingu szpitali zorganizowanym przez "Newsweek Polska" i Towarzystwo Promocji Jakości Opieki Zdrowotnej w Polsce gliwicki Oddział Centrum Onkologii zajął II miejsce w kategorii „najlepsza placówka leczenia nowotworów złośliwych”. Za wybitny wkład w rozwój wiedzy nad rakiem i radioterapią Instytut Onkologii w osobie dyrektora prof. dr hab. n. med. Bogusława Maciejewskiego został uhonorowany medalem Gilberta H. Fletchera.

Centrum Onkologii jest również laureatem XIV edycji konkursu „Teraz Polska” na najlepsze produkty i usługi. Godło „Teraz Polska” Centrum Onkologii otrzymało za zintegrowany system wysokospecjalistycznej trójwymiarowej radioterapii konformalnej nowotworów. Zgłoszona usługa polega na trójwymiarowej wizualnej rekonstrukcji guza nowotworowego i otaczających narządów zdrowych, a następnie na przestrzennym dostosowaniu wiązek promieniowania jonizującego tak, aby za pomocą cyfrowo sterowanej modulacji intensywności dawki uzyskać jej wysoką, żądaną wartość w wyznaczonym obszarze guza przy równocześnie jak najniższej dawce w narządach zdrowych.

2.1.1. Główni pracodawcy

Głównych pracodawców działających na Obszarze Rewitalizacji przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9: Główni pracodawcy w Obszarze Rewitalizacji Śródmieście

Lp.	Nazwa	Zatrudnienie	Przychody [mln zł]
1.	Centrum Onkologii – Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie Oddział w Gliwicach	1200	Brak danych
2.	Górnośląski Zakład Elektroenergetyczny SA – Vattenfall Distribution Poland	703	2 403,8
3.	Biuro Projektów „Fluor” S.A	493	65,3
4.	Grupa Kapitałowa WASKO	400	124,3
5.	Gliwickie Przedsiębiorstwo Budownictwa Przemysłowego S.A.	350	47,0
6.	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o.	328	64,8
7.	Zakłady Tworzyw Sztucznych „IZO – ERG” S.A.	300	102,3
8.	Przedsiębiorstwo Innowacyjno-Wdrożeniowe Enpol Sp. z o.o.	270	Brak danych
9.	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.	260	69,3
10.	Gliwickie Zakłady Urządzeń Technicznych. Spółka Akcyjna	240	Brak danych
11.	Centrum Mechanizacji Górnictwa KOMAG	230	Brak danych
12.	Fabryka Drutu i Wyrobów z Drutu. Przedsiębiorstwo Państwowe	171	Brak danych
13.	Instytut Spawalnictwa	158	Brak danych
14.	Advanced Solutions International Polska Sp. z o.o.	157	Brak danych
15.	Biuro Studiów i Projektów Energetycznych „ENERGOPROJEKT” Gliwice S.A.	150	Brak danych
16.	Gliwickie Biuro Projektów Budownictwa Przemysłowego PROJPRZEM S.A.	120	Brak danych
17.	Instytut Metalurgii Żelaza	119	Brak danych
18.	PROFARB Inżynieria Chemiczna Sp. z o.o.	110	Brak danych
19.	Zakład Pomiarowo-Badawczy Energetyki „ENERGOPOMIAR-ELEKTRYKA” Spółka z o.o.	108	Brak danych
20.	P.A. NOVA Sp. z o.o.	100	67,7
21.	„ETISOFT” Sp. z o.o.	100	Brak danych
22.	AIUT Sp.z o.o.	100	Brak danych
23.	Przedsiębiorstwo Realizacji i Dostaw Budownictwa PIECEXPORT Sp. z o. o.	90	359,1
24.	Biuro Projektów „MEXEM” Sp. z o.o.	80	Brak danych
25.	Przedsiębiorstwo Inżynierskie "BIPROHUT" Sp. z o.o.	50	Brak danych
26.	Przedsiębiorstwo Usługowe Badawczo-Projektowe "DYNAMIKA" Sp. z o.o.	50	Brak danych
27.	Biuro Studiów, Projektów i Realizacji Inwestycji BIPROKVAS Sp. z o.o.	47	Brak danych
28.	Biuro Projektów Gospodarki Wodno-Ściekowej „Hydrosan” Sp. z o.o.	44	Brak danych

Lp.	Nazwa	Zatrudnienie	Przychody [mln zł]
29.	Elektroprojekt S.A. Oddział w Gliwicach	30	Brak danych
30.	Biuro Projektów i Realizacji Inwestycji Separator – Roberts & Schaeffer sp. z o.o.	29	Brak danych

Źródło: „Rzeczpospolita”, opracowanie własne

Jak wynika z tabeli większość miejsc pracy w dzielnicy istnieje w przemyśle i budownictwie, usługach teleinformatycznych oraz jednostkach badawczo-rozwojowych, co faktycznie przesądza o wizerunku gospodarczym Obszaru. Zestawienie to nie ujmuje zatrudnienia w jednostkach administracji publicznej.

2.1.2. Aktywność gospodarcza mieszkańców OR Śródmieście

Jednym z fundamentów rozwoju miasta w wymiarze gospodarczym jest aktywność mieszkańców. Aktywność ekonomiczna mieszkańców analizowana jest z perspektywy dwóch miar – stopy bezrobocia oraz ilości podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w danym miejscu. Zjawisko bezrobocia zostało omówione we wcześniejszej części programu.

Na podstawie danych dostarczonych przez Wydział Przedsiębiorstw Gospodarczych i Usług Komunalnych UM Gliwice dla wybranych ulic OR Śródmieście ustalono wskaźnik ilości zarejestrowanych przedsiębiorstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców ulicy.

Wyniki obliczeń dla lat 2006 oraz 2008 zaprezentowano w tabeli poniżej (skrótowo użyte w tabeli LF – liczba firm, LM – liczba mieszkańców).

Obszar	Nazwa ulicy	2006 LF	2006 LM	Wskaźnik	2008 LF	2008 LM	Wskaźnik
ŚOR Centrum	KŁODNICKA	38	263	14,45	45	270	16,67
ŚOR Szobiszowice	TARNOGÓRSKA	191	1705	11,20	224	1744	12,84
Pozostałe ulice OR	TARNOGÓRSKA	191	1705	11,20	224	1744	12,84
ŚOR Szobiszowice	HOBLERA	24	225	10,67	25	230	10,87
Pozostałe ulice OR	PSZCZYŃSKA	289	3269	8,84	336	3340	10,06
ŚOR Zabrska-Chorzowska	JAGIELLOŃSKA	76	797	9,54	84	853	9,85
Pozostałe ulice OR	PIASTOWSKA	36	575	6,26	45	578	7,79
Pozostałe ulice OR	KUNICKIEGO	13	216	6,02	17	219	7,76
Pozostałe ulice OR	KOCHANOWSKIEGO	108	1566	6,90	123	1592	7,73
ŚOR Szobiszowice	SZTABU POWSTAŃCZEGO	84	1857	4,52	114	1892	6,03
Pozostałe ulice OR	ASNYKA	51	958	5,32	55	973	5,65
ŚOR Szobiszowice	SIKORY	12	238	5,04	13	241	5,39
Pozostałe ulice OR	RYDYGIERA	24	457	5,25	25	466	5,36
ŚOR Szobiszowice	ŚWIĘTEGO MARKA	36	799	4,51	40	812	4,93
Pozostałe ulice OR	JASIŃSKIEGO	14	378	3,70	18	384	4,69
Pozostałe ulice OR	RÓWNA	6	221	2,71	7	226	3,10
Pozostałe ulice OR	SAWICKIEJ	2	357	0,56	3	365	0,82

Jako poziom referencyjny wskaźnika Ministerstwo Rozwoju Regionalnego ustaliło dla woj. śląskiego wartość 9,1 firmy na 100 mieszkańców. Jak więc wynika z obliczeń, na OR Śródmieście obserwuje się niższy od referencyjnego wskaźnik przedsiębiorczości

mieszkańców, co świadczy o tym, że obszar ten kwalifikuje się do wsparcia w zakresie promocji przedsiębiorczości. Zgodnie z wytycznymi MRR pod tym względem ulice, na których wskaźnik ten jest niższy niż 9,1 kwalifikują się również do podjęcia działań z zakresu mieszkalnictwa.

2.2. Transformacja gospodarki dzielnicy

Transformacja gospodarcza związana przejściem od gospodarki centralnie planowanej do wolnorynkowej spowodowała znaczne zmiany w funkcjonowaniu przedsiębiorstw. Istniejąca dotąd pełna kontrola przedsiębiorstw przemysłowych przez państwo decydowała o strukturze branżowej przemysłu, w której przemysł ciężki (hutnictwo) miał priorytetowe znaczenie. Wysokie nakłady inwestycyjne na przemysł ciężki umożliwiały jego rozwój, dając efekt sprzężenia zwrotnego pomiędzy górnictwem, hutnictwem i energetyką, polegający na krążeniu ich wyrobów (wytworów) między sobą, zapewniając wystarczający wzrost produkcji. Znaczna ilość wyrobów hutniczych była przeznaczana na potrzeby przemysłu obronnego i rozwoju infrastruktury kolejowej oraz przemysłu budowy maszyn i środków transportu. Nastawienie gospodarki na wielkość produkcji powodowała jednocześnie wysoka pracochłonność, materiałochłonność i energochłonność przemysłu. Przy wysokim zatrudnieniu występowała niska wydajność pracy.

Wzrost produkcji będący poprzednim celem działalności – został zastąpiony maksymalizacją zysków. Dla gospodarki oznaczało to konieczność zwiększenia efektywności pracy, zmniejszenie materiałochłonności i energochłonności technologii produkcyjnych, wyższą jakość wyrobów.

Zmiana warunków gospodarczych po 1989 roku spowodowała reorganizację przedsiębiorstw. Firmy ulegały przekształceniom wewnętrznym, zmianom ulegały powiązania z podmiotami zewnętrznymi. Jednostki pomocnicze i usługowe uzyskiwały osobowość prawną, rozszerzanie ich działalności na inne przedsiębiorstwa zapewniało im możliwości większego rozwoju. Modernizacja technologiczna i dostosowanie asortymentu produkcji do wymogów rynku wymagało poniesienia nakładów kapitałowych. Bywało że posiadane środki własne, kredyty, ograniczone dotacje budżetowe były niewystarczające, niezbędne było pozyskanie kapitału zewnętrznego, zaszła potrzeba przynajmniej częściowej prywatyzacji. Zmiany organizacyjne objęły również sposoby sprzedaży. Wolnorynkowa gospodarka wymagała utworzenia komórek zajmujących się zbytem wyrobów, powstanie działów marketingu badających popyt rynkowy, wynajdujących nisze rynkowe. Niektóre firmy tworzyły własne sieci dealerów zajmujących się sprzedażą.

W okresie ostatnich piętnastu lat dzielnica Śródmieście obejmująca Ścisły Obszar Rewitalizacji oraz tereny przyległego Obszaru Rewitalizacji była obszarem intensywnych procesów restrukturyzacji gospodarki w mieście.

Na początku lat osiemdziesiątych główni pracodawcy tworzyli łącznie, jak się szacuje, około 25 000 miejsc pracy. Na koniec 2004 roku liczba miejsc pracy w zrestrukturyzowanych firmach-matkach i firmach z nich wyodrębnionych na skutek restrukturyzacji wynosiła łącznie około siedmiu tysięcy. Odnotowano zatem spadek o 18 000 (72%).

Olbrzymi wpływ na gospodarkę dzielnicy posiada fakt prowadzenia procesów restrukturyzacyjnych w kluczowych gliwickich zakładach przemysłu węglowego, hutniczego i maszynowego, co skutkowało znacznym zmniejszeniem ilości miejsc pracy.

W minionym okresie nastąpiły znaczące zmiany w strukturze działalności gospodarczej. Obok zlikwidowanych licznych zakładów produkcyjnych (KWK „Gliwice”, Zakłady Koksownicze „Gliwice”, Gliwickie Zakłady Chemiczne „Carbochem”, Huta „Gliwice” (d. Huta im. „1-go Maja”), Gliwickie Zakłady Materiałów Ogniotrwałych, Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego likwidacji uległy również liczne gliwickie przedsiębiorstwa budowlane, branżowo związane z górnictwem i hutnictwem.. Inne zakłady produkcyjne (Kombinat Urządzeń Mechanicznych – Zakłady Mechaniczne „Bumar – Łabędy”, Huta „Łabędy”, Walcownia Metali „Łabędy”) przeszły głęboką restrukturyzację, połączoną ze znaczną redukcją zatrudnienia. Zjawiska te odbiły się znacząco zwłaszcza na gliwickich branżowych biurach projektowych oraz instytutach naukowych. Procesy głębokiej restrukturyzacji, jakiej poddane zostały liczne zakłady przemysłu węglowego, hutniczego, chemicznego, elektromaszynowego w Polsce skutkowały wstrzymaniem inwestycji oraz prac modernizacyjnych, a tym samym znacznym zmniejszeniem ilości zleceń na opracowanie dokumentacji czy też przeprowadzeniem badań technologicznych. W wyniku tego liczne duże biura projektowe zostały zmuszone do znacznego zmniejszenia zatrudnienia, inne, mniejsze, uległy likwidacji. Obok nich pojawiły się nowe przedsiębiorstwa, z kapitałem prywatnym, zlokalizowane często w wolnych, niewykorzystanych powierzchniach należących do biur projektowych czy też pomieszczeniach biurowo - administracyjnych zlikwidowanych zakładów. Firmy utworzone po 1989 roku cechuje znaczna elastyczność w działaniu, szybko dostosowują się do potrzeb rynkowych, podejmują aktywne działania marketingowe, wykorzystują wszystkie okazje jakie stwarza otoczenie gospodarcze, podejmują działania wyprzedzające. Obok takich firm działających w sektorach nowoczesnych technologii (informatyka, telekomunikacja) czy zapewniających kompleksowe, specjalistyczne usługi budowlano-montażowe, pojawiła się znaczna ilość przedsiębiorstw handlowych, gastronomicznych, czy świadczących usługi finansowe, itp.

Z danych zamieszczonych w tabeli w poprzedniej części rozdziału wynika, że w Obszarze Rewitalizowanym ilość tych podmiotów gospodarczych jest znacznie wyższa niż wynosi średnia dla miasta Gliwice. Jest to zjawisko pozytywne, świadczące o przyciąganiu aktywności gospodarczej przez centrum miasta

Za jeden z najistotniejszych czynników warunkujących prawidłowy rozwój organizmu miejskiego uznaje się posiadanie atrakcyjnego i aktywnego gospodarczo centrum miasta.

Powinno ono posiadać odpowiednią rangę i spełniać oczekiwania mieszkańców miasta co do prestiżu i wysokiej jakości przestrzeni publicznej. Jak pokazują przykłady wielu miast, bezpieczne i łatwo dostępne centrum, oferujące różnorodne i ciekawe sposoby spędzania wolnego czasu, jest potężnym magnesem, przyciągającym nie tylko liczne grupy mieszkańców, ale także turystów. Tradycyjne formy handlu, usług i gastronomii, proponowane w atrakcyjnych, naturalnie ukształtowanych warunkach śródmiejskich, są w stanie skutecznie konkurować o klienta, ze sztucznie wykreowanymi, zunifikowanymi przestrzeniami, oferowanymi przez wielkie obiekty sieci handlowych.

Gliwice, jako miasto posiadające historycznie ukształtowane, zabytkowe i interesujące pod względem architektonicznym śródmieście, ma w tej dziedzinie duże, potencjalne możliwości rozwoju. Gospodarcze ożywienie centrum miasta z uwagi na kumulację na tym obszarze różnych problemów i zjawisk wynikających ze złożonej struktury funkcjonalno-przestrzennej (niewydolny układ komunikacyjny, skomplikowane stosunki własnościowe, struktura handlu i usług), wymaga kompleksowego i wielosektorowego zestawu działań. Przedsięwzięcia

zawarte w planowanej transformacji gospodarki dzielnicy powinny zmierzać nie tylko do zachowania istniejącego dziedzictwa historycznego w jak najlepszym stanie, ale także do zapewnienia możliwości dalszego rozwoju przestrzennego śródmiejskich obszarów z zachowaniem spójności urbanistyczno-architektonicznej i ożywieniem lokalnej gospodarki. W ramach tak określonych przedsięwzięć transformacji można wyodrębnić dwojakiego rodzaju działania:

- związane z poprawą jakości obszarów, obecnie faktycznie pełniących funkcje centrum miasta,
- związane z przywracaniem funkcji śródmiejskiej obszarom, które mimo centralnego położenia, utraciły swoje funkcje centrotwórcze.

2.2.1. Procesy komercjalizacji i restrukturyzacji

System ekonomiczny w Polsce zaczęto reformować w 1981 roku. Uchwalono ustawę wprowadzającą samodzielność, samorządność i samofinansowanie przedsiębiorstw państwowych. Nie zniesiono własności państwowej. W 1987 roku umożliwiono tworzenie prywatnych spółek z majątku przedsiębiorstw państwowych. Przełomową rolę w tworzeniu w Polsce gospodarki rynkowej odegrała uchwalona pod koniec 1988 roku ustawa o działalności gospodarczej. Wprowadzała ona zasadę wolności gospodarczej, równości podmiotów gospodarczych oraz zasadę legalizmu, polegającą na tym, że wszelka działalność gospodarcza powinna być oparta na obowiązujących przepisach prawa. Dzięki ustawie nastąpił wzrost sektora prywatnego.

W 1989 roku, mimo pierwszych wolnych wyborów, gospodarka nadal przeżywała kryzys: brakowało towarów, nastąpił gwałtowny wzrost cen. Rząd stanął przed zadaniem uruchomienia w Polsce mechanizmu gospodarki rynkowej. Wkrótce przyjęto plan naprawy polskiej gospodarki zw. „Planem Balcerowicza”.

Plan zakładał reformę finansów państwa i odzyskanie równowagi budżetowej, wprowadzenie mechanizmów rynkowych i zmianę struktury własnościowej gospodarki.

W sierpniu 1990 roku weszła w życie ustawa o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych. Celem przekształceń własnościowych w ramach przełomu systemowego było zbliżenie struktury własności w polskiej gospodarce do istniejącej w krajach wysoko rozwiniętych. Powstanie mechanizmu rynkowego nie było z kolei możliwe bez pełnej samodzielności podmiotów gospodarczych, które zapewnia tylko własność prywatna. Kierunki przemian w prywatyzacji zmierzały do zmian w strukturze własnościowej, w takiej skali aby mogła przesądzić o uczynieniu efektywności trwałą cechą gospodarki oraz stać się źródłem restrukturyzacji działowo-branżowej.

Program przekształceń własnościowych z 1990 r. zakładał prywatyzację przedsiębiorstw państwowych, reprivatyzację, czyli zwrot bezprawnie zabranego mienia przez państwo oraz prywatyzację instytucji finansowych (np. banków) i struktur tworzących sieci ogólnokrajowe.

Prywatyzacja doprowadziła do zmiany struktury własności w gospodarce. W efekcie likwidacji przedsiębiorstw państwowych oraz wprowadzenia do gospodarki rachunku ekonomicznego, polegającego na porównywaniu osiąganych efektów z ponoszonymi nakładami, pojawiło się bezrobocie.

Procesy restrukturyzacji zachodzące na Obszarze Rewitalizowanym można rozpatrywać na dwóch płaszczyznach: płaszczyźnie zakładu podlegającego restrukturyzacji oraz w szerszym

kontekście, na płaszczyźnie Obszaru Rewitalizowanego. Procesy restrukturyzacji gospodarki obszaru można i należy rozpatrywać również z perspektywy tworzenia i rozwoju nowych firm.

Główne zakłady działające na terenie Obszaru Rewitalizacji to przedsiębiorstwa związane z przemysłem ciężkim – hutnictwem, budową maszyn, przetwórstwem stali. Największy z nich – to „**Huta Gliwice**”, zatrudniająca w latach 70-tych prawie 2,5 tysiąca pracowników . Zmiana nazwy i dokonana komercjalizacja (przekształcenie) zakładu w spółkę akcyjną niewiele zmieniło. Inwestorem strategicznym był przez lata katowicki holding giełdowy "Stalexport". Upadłość do której huta przymierzała się w 1999 roku, sąd odrzucił. "Stalexport" sprzedał prywatnemu inwestorowi w marcu 2000 roku pakiet osiemdziesięciu dwóch procent akcji. We wrześniu 2001 roku kolejny nowy właściciel, nie widząc szans ogłosił jej upadłość. Skarb Państwa nadal posiada 5% akcji spółki.

Obecnie na terenie zakładu działa spółka zatrudniająca byłych pracowników, dzierżawiąca od syndyka hale i urządzenia. Na bazie majątku huty powstała firma „Huta Gliwice Osie”, w której pracuje prawie 200 osób.

Mimo ogłoszonej upadłości zakładu, pozostaje kolejny problem - prawie 10 hektarów gruntów w środku miasta. Stale pogarszająca się kondycja dużych zakładów, przyczyniła się do tego, że w planie przestrzennym zagospodarowania miasta sprzed kilku lat zaznaczono, że „grunty poprzemysłowe” m.in. po hucie, mogą być przekwalifikowane na usługowo komercyjne. Zmiana ta spowodowała, iż tereny te stały się obiektem zainteresowania inwestorów i na chwilę obecną na tym obszarze realizowany jest projekt handlowo-rozrywkowy Focus-Mall, który wpisuje się w przygotowywaną przez władze miasta koncepcję zintegrowanego rozwoju tej części Gliwic w ramach tzw. Nowego Centrum.

Kolejny zakład również związany z hutnictwem to **Gliwickie Zakłady Materiałów Ogniotrwałych**. Po przełomie 1989 roku Zakłady zostały sprywatyzowane w formę spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Problemy przed którymi stanęło hutnictwo, odbiły się znacząco na kondycji wielu Zakładów produkujących ceramiczne wyroby ogniotrwałe.

W 1998 roku udziały w Gliwickich Zakładach Materiałów Ogniotrwałych objął norweski koncern „Aktieselskabet Borgestad ASA”. Gliwicka firma już wówczas stała przed widmem bankructwa. Podejmowane działania naprawcze nie przyniosły, niestety, oczekiwanych rezultatów, dlatego też norwescy właściciele zdecydowali się na całkowitą zmianę opcji – budowę nowoczesnego centrum rozrywkowo – usługowo – handlowego. Centrum zostało otwarte w roku 2007. W ramach kompleksu funkcjonuje hipermarket, kilkanaście mniejszych sklepów samoobsługowych, kilkadziesiąt butików oraz multiplex Cinema City oferujący 2336 miejsc w 13 salach projekcyjnych.

Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego były przedsiębiorstwem państwowym. Po przeprowadzeniu komercjalizacji zostały przekształcone w Spółkę Akcyjną, a następnie wniesione do III Narodowego Funduszu Inwestycyjnego. Zakłady mieszczą się przy ul. Bł. Czesława. Przedsiębiorstwo działa na rynku od 1895 roku, jest wyspecjalizowane w naprawie taboru kolejowego.

Kolejny znaczny zakład to **Fabryka Drutu i Wyrobów z Drutu**. Jest nadal przedsiębiorstwem państwowym oczekującym na prywatyzację. Wniosek o komercjalizację do Ministerstwa Skarbu został złożony we wrześniu 2006 roku.

Obecnie, jednym z większych istniejących i prosperujących zakładów są Gliwickie Zakłady Urządzeń Technicznych. Komercjalizacja Przedsiębiorstwa nastąpiła w sierpniu 1991 roku, poprzez utworzenie Spółki Akcyjnej i przejęcie przez nią majątku przedsiębiorstwa państwowego istniejącego od 1945 roku oraz nazwy przedsiębiorstwa. Po dokonaniu prywatyzacji, przeprowadzono restrukturyzację majątkową, organizacyjną i zatrudnienia oraz finansową celem lepszego przystosowania przedsiębiorstwa do działalności w warunkach gospodarki rynkowej oraz podniesienia jego efektywności.

Gliwicka Fabryka Urządzeń Wentylacyjnych - GLIWENT", znajduje się przy ul. Tarnogórskiej. Obecna Fabryka to utworzone ponad 30 lat temu przedsiębiorstwo państwowe, przekształcone z terenowego oddziału Rybnickich Zakładów Wytwarzania Metalowych "Huta Silesia". Organem założycielskim przedsiębiorstwa jest wojewoda śląski. Fabryka obecnie jest nierentowna i przynosi straty finansowe. Z inicjatywy wojewody śląskiego w 1988 roku wszczęto postępowanie w celu ustalenia warunków ewentualnej likwidacji przedsiębiorstwa państwowego "Gliwicka Fabryka Urządzeń Wentylacyjnych - GLIWENT". Do końca 2001 roku firmą kierował zarządca komisaryczny. Podjęta przez niego próba prywatyzacji "Gliwentu" zakończyła się fiaskiem.

11 października 2001 roku podjęto decyzję o likwidacji firmy. Proces likwidacyjny ruszył z początkiem 2002 roku. Obecnie prowadzone jest postępowanie upadłościowe.

Przemysł chemiczny reprezentują **Zakłady Tworzyw Sztucznych "IZO-ERG"**.

Istniejące Zakłady Tworzyw Sztucznych „ERG” w 1991 roku przyjęły aktualną do dzisiejszego dnia nazwę oraz obecne logo. W 1992 roku firma w ramach komercjalizacji, przekształciła się z przedsiębiorstwa państwowego w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa, by w 1995 roku przystąpić do Programu Powszechnej Prywatyzacji w ramach I NFI. Ostateczne zakończenie procesu prywatyzacji nastąpiło w 2002 roku – co zintensyfikowało proces kompleksowej restrukturyzacji firmy we wszystkich sferach jej działalności i umożliwiło dynamiczny rozwój firmy. O skali restrukturyzacji może świadczyć że w 1994 roku zakład zatrudniał 600 pracowników, 15% produkcji było wysyłane na eksport, firma posiadała ponad 2000 klientów krajowych. Obecne zatrudnienie wynosi 300 osób. Na przełomie 2001/2002 roku poprzez zakup pakietu kontrolnego IZO-ERG S.A. przez Fundusz Inwestycyjny MISTRAL, rozpoczął się proces dalszej restrukturyzacji zakładu. W 2004 roku wydzielono ze struktur IZO-ERG S.A. wydział „Izolacji mikowych i giętkich” i utworzono spółkę produkcyjną „KREMPEL-IzoErg Sp.z o.o.”

Nivelco-Poland Sp. z o.o. mieszcząca się przy ul. Chorzowskiej, powstała w grudniu 1994 roku jako spółka osób fizycznych i Nivelco Handelsgesellschaft-mbH, wchodzi w skład grupy Nivelco, która aktualnie obejmuje firmy na Węgrzech, w Polsce, Czechach i Niemczech. Nivelco Process Control Company to firma o ponad 30-letniej tradycji produkcji mierników i sygnalizatorów poziomu. Firma działa na rynku w powiązaniu z autoryzowanymi partnerami jak: dealerzy, biura projektów, firmy inżynierskie, z których specjaliści zostali przeszkoleni w zakresie oferowanych przez nią. produktów i posiadają wiedzę niezbędną do ich stosowania.

Przedsiębiorstwo Handlu Armaturą i Pompami Emet-Impex sp. z o.o. mieszczące się przy ul. W. Pola powstała w 1990 r. Początkowa działalność na terenie miasta po kilku latach została rozszerzona. Obecnie siecią terenowych oddziałów pokryty jest obszar prawie całego kraju. Podstawowym zakresem działalności jest handel hurtowy i detaliczny materiałami branży instalacyjnej.

Przedsiębiorstwo Usługowo - Handlowe „Gliwenturex” spółka z o.o., mieszczące się obecnie przy ul. Franciszkańskiej, działa na rynku od 1989 roku. Podstawową sferą działalności firmy jest kompleksowe zaopatrywanie galwanizerni w metale, chemikalia i akcesoria. Od 1994 roku firma jest wyłącznym dystrybutorem niklu do galwanizerni z fińskiej firmy Outokumpu Harjavalta Metals O.Y. na terenie kraju. Od 1996 roku jest także dystrybutorem kanadyjsko - norweskiej firmy Falconbridge Europe S.A. na teren Polski.

Gliwickie Przedsiębiorstwo Budownictwa Przemysłowego (GPBP) jako przedsiębiorstwo państwowe funkcjonowało do 1991 r. W lipcu 1991 r. w oparciu o ustawę prywatyzacyjną przedsiębiorstw państwowych GPBP postawiono w stan likwidacji, a w dniu 08. 08. 1991 r. w Sądzie Rejonowym w Katowicach zarejestrowano Spółkę Akcyjną – Gliwickie Przedsiębiorstwo Budownictwa Przemysłowego. Dokonana komercjalizacja stała się początkiem restrukturyzacji przedsiębiorstwa.

„Przedsiębiorstwo Robót Górniczych” S.A.

W 1990 roku Przedsiębiorstwu przywrócono status samodzielności, pod nazwą Przedsiębiorstwo Robót Górniczych w Gliwicach, a w 1995 roku skomercjalizowano poprzez przekształcenie w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa o nazwie „Przedsiębiorstwo Robót Górniczych” w Gliwicach Spółka Akcyjna. Obecnie Skarb Państwa posiada 25% akcji Przedsiębiorstwa.

Hutnicze Przedsiębiorstwo Remontowe mieszczące się przy ul. Zwycięstwa, było przedsiębiorstwem państwowym. Funkcję organu założycielskiego pełnił Wojewoda Śląski. Trudna sytuacja gospodarcza wobec której stanęły zakłady przemysłu hutniczego doprowadziła do utraty płynności finansowej i tym samym przyczyniła się do złożenia w 1994 roku wniosku likwidacyjnego Hutniczego Przedsiębiorstwa Remontowego do Ministerstwa Przemysłu i Handlu. Część pozostałej załogi po zlikwidowanym HPR Gliwice kontynuuje działalność w ramach nowo utworzonej spółki HPR „BUDOPOL-1”, zlokalizowanej na terenie dzielnicy Łabędy. Po zakończeniu procesu likwidacyjnego Przedsiębiorstwa pozostał m.in. duży budynek biurowy w centrum miasta, przy ul. Zwycięstwa. W budynku, po przeprowadzeniu niezbędnych prac remontowo-adaptacyjnych znalazło siedzibę wiele nowo utworzonych podmiotów gospodarczych.

Przedsiębiorstwo Realizacji i Dostaw Budownictwa Piecexport Sp. z o. o., z siedzibą przy ul. Studziennej jest firmą handlowo-usługową działającą w kraju i za granicą od 1983 roku, działalność polega głównie na wykonawstwie budownictwa ogólnego, specjalistycznego i przemysłowego, specjalizuje się w usługach budowlanych branży hutniczej i energetycznej. Przedsiębiorstwo powstało w 1992 roku w wyniku restrukturyzacji

(prywatyzacji) firmy Przedsiębiorstwo Exportu Budownictwa "Piecoexport" w Gliwicach powstałej w 1983 r. „Piecoexport” prowadzi działalność budowlano-remontowo-handlową jako generalny wykonawca, dostawca, projektant oraz eksporter.

Zmiany w gospodarce zachodzące w II połowie lat 80.-tych, umożliwiły utworzenie następnych przedsiębiorstw, początkowo związanych z hutnictwem oraz przemysłem materiałów ogniotrwałych. Jak każde przedsiębiorstwo w warunkach gospodarki rynkowej, kilkakrotnie przeprowadzały wewnętrzną restrukturyzację, aby lepiej dostosować się do oczekiwań rynku oraz przewidywanych zmian w szerokim otoczeniu.

Przedsiębiorstwo Innowacyjno-Wdrożeniowe Enpol Sp. z o.o. istnieje od 1989 roku. W czasie przeszło dziesięcioletniej działalności Enpol przeprowadził kilka restrukturyzacji, mających podnieść efektywność przedsiębiorstwa, z jednostki badawczo-projektowej rozwinął się w przedsiębiorstwo z bogatą bazą produkcyjną i projektową, oferujące kontrahentom realizację „pod klucz”. Enpol zajmuje się m.in.: budową nowoczesnych hutniczych pieców grzewczych i do obróbki cieplnej, budową i modernizacją stacji redukcyjno-pomiarowych, punktów pomiarowych i węzłów redukcyjnych gazu ziemnego, budową i modernizacją kotłowni, węzłów i sieci cieplnych, itp.

Przedsiębiorstwo Techniki Ciepłej „PiecoSerwis” Sp. z o.o. założone w 1988 roku funkcjonuje jako firma inżynierska wyspecjalizowana w produkcji kompletnych pieców przemysłowych, szczególnie zaś systemów palnikowych. Oferta firmy obejmuje projektowanie i budowę pieców oraz systemów grzewczych. Odbiorcami firmy PiecoSerwis są przemysły: materiałów ogniotrwałych, ceramiczny, hutniczy, metalowy, samochodowy, ale również spożywczy, tekstylny i budownictwo.

P.A. NOVA S.A. od 1990 roku oferuje usługi projektowe i budowlane m. in. w zakresie: wykonawstwa kompletnych obiektów budownictwa ogólnego i przemysłowego, realizacji projektów architektonicznych i urbanistycznych, komputerowego przetwarzania danych z zakresu systemów informacji przestrzennej, projekty wnętrz, wykonawstwa ekologicznych nawierzchni szczelnych na stacjach paliw, w bazach przeładunkowych i na parkingach oraz uszczelnianie dylatacji betonowych i prefabrykowanych nawierzchni szczelnych, dostaw i wdrażania systemów komputerowych CAD, GIS i CMMS; dostaw sprzętu komputerowego.

Profarb Inżynieria Chemiczna Sp. z o.o. powstało w 1987 roku i działa w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Obecnie grupę Profarb tworzy pięć firm: dwie w Polsce oraz po jednej w Rosji, na Ukrainie i w Wietnamie. Zajmuje się zagadnieniami inżynierii chemicznej, ze szczególną preferencją zagadnień związanych z branżą farb i lakierów.

Przedsiębiorstwo Usługowe Badawczo-Projektowe "Dynamika" Sp. z o.o. założone w 1988 roku przez udziałowców wywodzących się ze środowiska Politechniki Śląskiej w Gliwicach. Firma prowadzi działalność w zakresie ciepłownictwa, ogrzewania, wentylacji i automatyzacji procesów. W minionym okresie Przedsiębiorstwo przeprowadziło kilka wewnętrznych restrukturyzacji działalności, w wyniku których dostosowywało swoją działalność do bieżących potrzeb rynku, zmian w otoczeniu oraz w obszarze technologii.

Gliwickie Biuro Projektów Budownictwa Przemysłowego PROJPRZEM S.A. powstało w 1948 roku jako Przedsiębiorstwo Państwowe. W wyniku przemian ustrojowych Przedsiębiorstwo zostało skomercjalizowane, od stycznia 1996 roku kontynuuje działalność jako Spółka Akcyjna i oferuje pełny zakres usług projektowych, dostarcza opracowania w zakresie od studiów, analiz przedprojektowych, koncepcji programowo - przestrzennych po pełną dokumentację projektową i techniczną, wykonuje usługi consultingowe: ekspertyzy, opinie, orzeczenia techniczne.

Przedsiębiorstwo Inżynierskie "BIPROHUT" Sp. z o.o. powstało w 1991 roku w wyniku przekształcenia Biura Projektów Przemysłu Hutniczego „Biprohut”. W nowych realiach ekonomicznych zmniejszyła się ilość kontraktów realizowanych dla branży hutniczej. Przedsiębiorstwo przeprowadziło szeroką restrukturyzację w sferze organizacyjnej, majątkowej, zatrudnienia i finansowej. Obecnie ponad 50% usług inżynierskich jest realizowane dla branży budownictwa przemysłowego (m.in. w przemyśle samochodowym, chemicznym i energetyce), a także dla obiektów użyteczności publicznej i ochrony środowiska.

Biuro „BIPROKVAS” Sp. z o.o. zostało sprywatyzowane w 1991 roku i od tego czasu działa jako Biuro Studiów, Projektów i Realizacji Inwestycji „BIPROKVAS” spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Obecnie większościowy pakiet wynoszący 94,61% udziałów posiada spółka Polimex-Mostostal S.A. Pozostały kapitał jest w posiadaniu drobnych udziałowców (byłych i obecnych pracowników), śladowe udziały posiada Skarb Państwa (około 0,015%). „BIPROKVAS” oferuje profesjonalne usługi inżynierskie w zakresie studiów i analiz przedprojektowych, koncepcji projektowych, dokumentacji projektowej dla inwestycji, kompletacji dostaw wyposażenia, kompleksowej obsługi procesu inwestycyjnego instalacji odsiarczania spalin, odpylania gazów i spalin, zagospodarowania odpadów, itp.

Początki **Biura Projektów „Fluor” S.A.** są nierozdzielnie związane z historią Biura Projektów i Realizacji Inwestycji Przemysłu Syntezy Chemicznej „PROSYNCHEM” w Gliwicach. Biuro „PROSYNCHEM” zostało założone w 1945 roku jako główne biuro do odbudowy i rozwoju przemysłu syntezy, a w 1991 roku, po dokonanej komercjalizacji (prywatyzacji), również w branży rafineryjnej. Na początku lat 90-tych, gdy Polsce nastąpił kryzys inwestycyjny, przyczyniający się do zastoju rozpoczęto przygotowania do prywatyzacji biura. Celem było stworzenie spółki inżynierskiej, mogącej podołać nowym wyzwaniom rynku. W 1991 roku powołana została spółka pracownicza, której udziałowcy przejęli w leasing cały majątek przedsiębiorstwa. Działaniom tym towarzyszyły poszukiwania silnego branżowego inwestora strategicznego, z dobrą pozycją na światowych rynkach. W 1995 roku na partnera wybrano Korporację Inżynierską Fluor Daniel. Obecnie 100% udziałów należy do Fluor Europe B.V. z siedzibą w Holandii. W 1995 roku część firmy dołączyła do międzynarodowej korporacji Fluor Daniels, zmieniając się całkowicie w biuro zdolne do realizacji każdej inwestycji w przemyśle rafineryjnym, petrochemicznym i chemicznym, łącznie z projektami o charakterze eksperckim, wymagających specjalistycznej wiedzy procesowej.

Biuro Projektów Gospodarki Wodno-Ściekowej "HYDROSAN" Sp. z o.o. nadal mieści się przy ul. Sienkiewicza. Istniejące od 1968 roku biuro było przedsiębiorstwem

państwowym. W listopadzie 1991 roku otwarto likwidację przedsiębiorstwa w celu przekształcenia własnościowego (prywatyzacja). W dniu 1 grudnia 1991 roku rozpoczęła działalność gospodarczą pracownicza spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

Obecnie BP "HYDROSAN" zatrudnia 44 pracowników i zajmuje się opracowywaniem dokumentacji projektowej we wszystkich branżach, generalną realizacją, doradztwem technologicznym nad eksploatacją infrastruktury wodnej i kanalizacyjnej.

Elektroprojekt S.A. Oddział w Gliwicach od 1988 roku działa jako samodzielne przedsiębiorstwo państwowe. W 2001 roku nastąpiło przekształcenie Biura będącego przedsiębiorstwem państwowym w pracowniczą spółkę akcyjną. Od początku swojej działalności Elektroprojekt jest przedsiębiorstwem wielooddziałowym. Domeną Oddziału w Gliwicach są opracowania projektowe stacji napowietrznych i wewnątrzowych do 400 kV, linii napowietrznych i kablowych do 220 kV oraz instalacji zasilania i sterowania silników (do 12 MW). Oddział opracowuje również koncepcje i analizy techniczno-ekonomiczne układów zasilania i gospodarki elektroenergetycznej zakładów przemysłowych.

Biuro Studiów i Projektów Energetycznych „ENERGOPROJEKT” Gliwice S.A. jest spółką akcyjną, sukcesorem przedsiębiorstwa państwowego o tej samej nazwie. Obecnie jest przedsiębiorstwem całkowicie prywatnym. Przeprowadzona prywatyzacja umożliwiła przeprowadzenie restrukturyzacji w sferze organizacyjnej, majątkowej oraz zatrudnienia. Jednocześnie profil Biura został lepiej dostosowany do zmian jakie zaszły w otoczeniu. Firma jest dostawcą usług konsultingowych i inżynierskich dla sektora energetycznego, wykonuje dokumentację projektową dla celów modernizacyjnych i inwestycyjnych. W zakres opracowań konsultingowych oprócz zestawień kosztów, studiów wykonalności, analiz techniczno-ekonomicznych, wchodzi również przygotowanie i przeprowadzanie przetargów na zlecenie oraz przygotowanie dokumentacji przetargowej.

Spółdzielnia Projektowania i Usług Technicznych „Inwestprojekt” w 1989 roku oddzielając się od Wojewódzkiej Spółdzielni Budownictwa Mieszkaniowego w Katowicach Zakład przekształcił się w spółdzielnię. Przeprowadzono restrukturyzację w wyniku której zmniejszyła się ilość zatrudnionych osób, rozwiązano oddziały w Bytomiu i Rudzie Śląskiej. Obecnie Spółdzielnia Projektowania i Usług Technicznych „Inwestprojekt” jest jednym z nielicznych na rynku, wielobranżowym biurem projektowym.

Gliwickie Przedsiębiorstwo Energetyki Komunalnej i Ochrony Środowiska „Glikom” Sp. z o.o. prowadzi działalność w zakresie energetyki komunalnej i ochrony środowiska; jest kontynuatorem Zakładu Projektowania przy dawnym Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Energetyki Ciepłej w Katowicach, zlikwidowanym decyzją Wojewody w 1991 roku.

Działalność projektowa obejmuje zagadnienia ciepłownictwa oraz operaty ochrony atmosfery zgodne z aktualnymi przepisami. Zmienione warunki gospodarcze, konkurencja na rynku przyczyniła się do podjęcia nowych kierunków działań, jakim było podjęcie działalności wykonawczej skierowanej na poprawę funkcjonowania istniejącej substancji mieszkaniowej.

Biuro Projektów "MEXEM" Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Jasnej, zostało założone w maju 1988 r. Celem grupy założycielskiej było z jednej strony, wyjście naprzeciw zapotrzebowaniu na specyficzne usługi projektowe oraz consultingowe, a z drugiej strony maksymalne

wykorzystanie inwencji, energii i doświadczenia pracowników pragnących działać w warunkach firmy prywatnej. MEXEM prowadzi działalność w dziedzinie prac inżynierskich dotyczących energetyki i ciepłownictwa. Jest konsultantem "Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska" w zakresie ciepłownictwa.

Biuro Projektów „NEXT” Sp. z o.o. powstało w 1995 r. zajmując się kompleksową obsługą w branży architektonicznej, budowlanej, wentylacji, klimatyzacji, instalacji wodno-kanalizacyjnej, elektrycznej, ogrzewania, ppoż. oraz automatyki budynków. Podstawową jego domeną jest projektowanie dużych Centrów Handlowych.

Biuro Studiów i Projektów Górniczych było przedsiębiorstwem państwowym, funkcję jego organu założycielskiego pełnił Wojewoda Śląski. Z początkiem lat 90. Biuro zostało postawione w stan likwidacji. W okresie swego największego rozwoju Biuro zajmowało kompleks budynków położonych w kwadracie ulic Berbeckiego, Wyszyńskiego oraz Studziennej. Przy ul. Wyszyńskiego w głównym gmachu należącym niegdyś do koncernu Ballestrema, do którego należała większość zakładów wydobywczych węgla kamiennego jak i wiele ośrodków przemysłu ciężkiego na terenach Górnego Śląska, mieściła się dyrekcja Biura Studiów i Projektów Górniczych.

Po zlikwidowaniu Biura, w budynku głównym przez pewien czas miało siedzibę wiele nowoutworzonych niewielkich przedsiębiorstw oraz kilka oddziałów banków. Od 1997 roku siedziba Sądu Administracyjnego, w pozostałych skrzydłach dawnego Biura – przy ul. Berbeckiego i Studziennej – oddziały banków oraz Biuro Projektów BPG Konsulting sp. z o. o. wykonujące wielobranżowe specjalistyczne projekty z zakresu górnictwa węgla kamiennego.

Biuro Projektów i Realizacji Inwestycji „Separator - Roberts & Schaeffer” Sp. z o.o. – oddział głównego Biura Studiów i Projektów Przeróbki Węgla „Separator” w Katowicach, będącego przedsiębiorstwem państwowym, zostało z początkiem lat 90. postawione w stan likwidacji. Oddział w Gliwicach został sprywatyzowany, w wyniku tego powstało Biuro Projektów i Realizacji Inwestycji „Separator - Roberts & Schaeffer”, nowy podmiot prawny, działający w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Separator - Roberts & Schaeffer Sp. z o.o. świadczy usługi dla licznych gałęzi i sektorów przemysłu, m.in. dla: kopalń węgla, elektrowni i elektrociepłowni – systemy nawęglania, zakładów produkcji kruszyw, sortowni i płuczek piasku.

Grupa Kapitałowa „WASKO”

W 1988 r. w Gliwicach grupa pracowników naukowych Politechniki Śląskiej założyła Przedsiębiorstwo Wdrażania Postępu Technicznego „WASKO” sp. z o.o. Celem lepszego przystosowania do działań w zmieniających się warunkach gospodarki rynkowej, przedsiębiorstwo kilkakrotnie w sferze strategii przeprowadzało restrukturyzację podmiotową oraz przedmiotową. W pierwszym okresie działalności „WASKO” tworzyło systemy automatyki przemysłowej oraz systemy monitoringu wizyjnego. Na początku lat dziewięćdziesiątych rozpoczęło tworzenie zaawansowanych systemów teleinformatycznych przeznaczonych dla operatorów telefonii stacjonarnej, dystrybutorów energii elektrycznej i gazu, stając się jednym z największych dostawców tego typu systemów na rynku. W latach następnych podstawową dziedziną działalności firmy stała się kompleksowa informatyzacja przedsiębiorstw i instytucji, a w szczególności operatorów telekomunikacyjnych.

Obecna oferta firmy skierowana jest do podmiotów gospodarczych z sektorów telekomunikacji i teleinformatyki, finansów, bankowości i ubezpieczeń, gazownictwa i energetyki, administracji publicznej, ochrony środowiska i rolnictwa, przemysłu i logistyki. Obecnie WASKO tworzy Grupę Kapitałową, powstałą w 2000 roku, w skład której wchodzi podmioty:

- WASKO S.A. (jako podmiot dominujący)
- ISA sp. z o.o.,
- Hostingcenter sp. z o.o.

Firma AIUT Sp. z o.o. została założona w 1991 roku. Zajmuje się ona projektowaniem i realizacją systemów automatyki przemysłowej oraz komputerowych systemów nadzoru i sterowania. Nie podlegała ona procesom restrukturyzacji.

Projektowanie i Wdrażanie Systemów Komputerowych S.C. powstała w 1992 roku. Od początku główną działalnością była produkcja oprogramowania dla firm. W 2002 roku Firma rozszerzyła działalność o usługi internetowe, zakupiony został serwer internetowy, doszły usługi hostingowi, projektowanie i wykonawstwo stron www, sklep internetowy oraz katalog produktów. Firma zapewnia pomoc we wdrożeniu i obsłudze programów oraz bieżący serwis sprzętu i systemów komputerowych. Obecnie Firma oferuje nadzór nad programami oraz nad siecią komputerową, a także programy komputerowe, uwzględniające specyficzne potrzeby klienta i pisane na jego zamówienie.

Zespół pracowników tworzących firmę **Systemy Automatyki i Informatyki "ProSAP" Sp. z o.o.** powstał na bazie Zespołu Mikroelektroniki Instytutu Informatyki Teoretycznej i Stosowanej PAN w Gliwicach. Podstawowym kierunkiem działania firmy jest tworzenie kompleksowego pakietu usług projektowo-realizacyjnych dla potrzeb obiektów przemysłowych i obiektów administracji państwowej oraz działania w zakresie ochrony środowiska a zwłaszcza oczyszczalni ścieków.

Firma „ETISOFT” powstała w 1993 roku. Od początku swojej działalności zajmowała się drukiem termotransferowym. Firma specjalizuje się również w projektowaniu i dostarczaniu kompleksowych systemów znakowania i automatycznej identyfikacji.

ETISOFT aktywnie współpracuje z wieloma przedsiębiorstwami ze środowiska lokalnego, terenu całego kraju a także z zagranicy.

Gliwickie placówki naukowo-badawcze (Instytuty naukowe) przez wiele lat funkcjonowały według reguł przyjętych dla wszystkich jednostek badawczo-rozwojowych w Polsce, tj. opracowywały technologie, receptury nowych materiałów, bądź projektowały rozwiązania konstrukcyjne i sterujące nowych urządzeń. Nowe koncepcje były materializowane w postaci wyrobów laboratoryjnych (materiały), bądź prototypów (urządzenia), następnie wykonywane były małe serie (we własnych zakładach doświadczalnych) i wreszcie następowało wdrażanie nowości do przemysłu.

Lata 90. przyniosły zmiany gospodarcze, które w istotny sposób wpłynęły na działalność jednostek badawczo-rozwojowych. Sytuacja rynkowa spowodowała zmniejszenie zatrudnienia, zwiększenie udziału prac o charakterze utylitarnym, dostosowanych do zmieniających się potrzeb i rosnącej konkurencji.

Obecnie w warunkach wolnego rynku (konkurencji i poufności działań), znacznie wyższego poziomu technicznego zakładów przemysłowych oraz silnych związków polskiego przemysłu z przemysłem zachodnim, laboratoria i biura konstrukcyjne przenoszone są lub już zostały przeniesione do przedsiębiorstw i są bardzo pilnie strzeżone przed konkurencją. Dawna reguła funkcjonowania instytutów naukowych zdezaktualizowała się.

Do tego sektora należą obecnie niżej wymienione jednostki.

Advanced Solutions International Polska Sp. z o.o. znajdująca się obecnie w budynku przy ul. Zwycięstwa, należącym niegdyś do zlikwidowanego HPR Gliwice, rozpoczęła swoją działalność w 1997 roku od uświadczania usług utrzymania ruchu systemów nieprodukcyjnych, eksploatacji systemów energetycznych oraz zarządzania magazynem. W działaniach tych pomocne są systemy CMMS (Komputerowy System Zarządzania Utrzymaniem Ruchu), do których należą oprogramowania PMC2000 oraz iMaint firmy DPSI, głównym ich dystrybutorem na Polskę jest ASI Polska sp. z o.o. Advanced Solutions International należy do grupy kapitałowej PROCHEM.

Przedsiębiorstwo Techniczno-Produkcyjne Odlewnictwa SILSTOP Sp. z o.o. jako firma z wieloletnim doświadczeniem w branży odlewniczej, przy współpracy Wydziału Odlewnictwa Akademii Górniczo-Hutniczej oraz akredytowanego Laboratorium Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Krakowie, oferuje usługi w zakresie badań. oraz przygotowania dokumentacji i opracowania wniosku o udzielenie pozwolenia zintegrowanego, zwłaszcza dla zakładów przemysłu odlewniczego.

Centrum Onkologii - Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie Oddział w Gliwicach.

Zachodzące w Polsce procesy komercjalizacji i restrukturyzacji w pewnym stopniu ominęły gliwicki Oddział Centrum Onkologii. Placówka, jak uprzednio, pozostaje nadal państwową jednostką badawczo-rozwojową i nie podlega prywatyzacji. Procesy restrukturyzacji ominęły również strukturę organizacyjną Centrum, w ramach której pozostały wszystkie jednostki funkcjonalnie ze sobą powiązane.

Można jednak zauważyć, że przemiany ustrojowe, transformacja gospodarcza, akces do Unii Europejskiej, wprowadziły do Centrum nową jakość, ułatwiły oraz zwiększyły intensywność kontaktów międzynarodowych, wymiany naukowej, staży specjalistycznych. Umożliwiły prowadzenie działalności klinicznej we współpracy z wieloma ośrodkami onkologicznymi w Polsce i na świecie w oparciu o najnowsze, uznane schematy postępowania terapeutycznego. Jednocześnie pozwalają wdrażać nowe metody lecznicze o charakterze nowatorskim i eksperymentalnym. Przedmiotem szczególnego zainteresowania jest skojarzone leczenie chorób nowotworowych, co pozwala na uzyskiwanie optymalnych wyników leczenia.

Instytut Spawalnictwa jest jednostką badawczo-rozwojową działającą w oparciu o przepisy Ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych, pozostając nadal państwową jednostką organizacyjną. Posiada on osobowość prawną. Działalność badawczo-rozwojowa jest podstawą działania Instytutu Spawalnictwa. Od początku swojej działalności Instytut nadzoruje kursy prowadzone przez inne ośrodki szkolenia. Działalność szkoleniowa w Instytucie zawieszona w 1975 roku, została ponownie podjęta w 1990 roku. W roku 1990 dokonano reorganizacji Instytutu pod kątem potrzeb wynikających z warunków działania na

wolnym rynku. Oprócz zakładów badawczych, stanowiących nadal trzon działalności Instytutu utworzony zostaje: Dział Marketingu, mający na celu zacieśnienie współpracy z przemysłem oraz popularyzację w Polsce nowości w spawalnictwie krajowym i światowym; Ośrodek Kształcenia i Nadzoru Spawalniczego, szkolący personel spawalniczy, kwalifikujący zakłady produkcji spawalniczej; Laboratorium Badawcze Spawalnictwa, oferujące badania materiałów, technologii i urządzeń spawalniczych dla potrzeb certyfikacji, odbiorów, dopuszczeń i innych; Ośrodek Certyfikacji, certyfikujący wyroby spawalnicze, systemy jakości oraz personel spawalniczy.

Centrum Mechanizacji Górnictwa KOMAG jest również jednostką badawczo-rozwojową działającą w oparciu o przepisy Ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych, pozostając nadal państwową jednostką organizacyjną. Centrum posiada osobowość prawną. Zakres działania obejmuje między innymi prognozowanie kierunków rozwoju mechanizacji, projektowanie i konstruowanie systemów eksploatacji złóż, opracowywanie systemów zwalczania zagrożeń, badania eksploatacyjne i ergonomiczne maszyn oraz działalność certyfikacyjną.

Zakład Pomiarowo-Badawczy Energetyki „Energopomiar-Elektryka” Spółka z o.o. Zakłady Pomiarowo-Badawcze Energetyki „Energopomiar” – poprzednik Spółki – zostały utworzone w 1950 roku. W ramach struktury organizacyjnej tego przedsiębiorstwa działał Zakład Elektryczny, przemianowany w latach 80-tych na Zakład Elektryki i Gospodarki Elektroenergetycznej, który z kolei z dniem 1 września 1992 r. został skomercjalizowany, w wyniku tego powstał Zakład Pomiarowo-Badawczy Energetyki „Energopomiar-Elektryka” Spółka z o.o. Obecnie udział Skarbu Państwa w kapitale założycielskim wynosi około 8,5%. Główny profil działania firmy to kompleksowe usługi i prace pomiarowo-badawcze dla potrzeb energetyki i innych gałęzi przemysłu. Obejmują one wszystkie etapy gospodarowania energią, poczynając od jej produkcji (wytwarzania), poprzez przesył i dystrybucję, kończąc na wszelkich formach jej wykorzystania. „Energopomiar-Elektryka” Spółka z o.o. jest ośrodkiem badań i atestacji urządzeń elektroenergetycznych.

Górnośląski Zakład Elektroenergetyczny SA – Vattenfall Distribution Poland

Na podstawie decyzji Ministra Przemysłu i Handlu dnia 12 lipca 1993 roku dokonano komercjalizacji (przekształcenia) Zakładu Energetycznego "Gliwice" w Gliwicach, będącego dotychczas przedsiębiorstwem państwowym, w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa, zmieniając jednocześnie nazwę na „Górnośląski Zakład Elektroenergetyczny” Spółka Akcyjna. Następny etap prywatyzacji miał miejsce w dniu 20 grudnia 2000 r.; podpisano umowę pomiędzy Ministrem Skarbu Państwa a firmą Vattenfall Aktiebolag z siedzibą w Sztokholmie, dotyczącą sprzedaży 33% akcji GZE S.A. Po kilku latach Vattenfall został większościowym udziałowcem. w Górnośląskim Zakładzie Elektroenergetycznym S.A (GZE). Obecnie posiada 74,67% akcji spółki. Pozostałe 25,06% akcji nadal stanowi własność Skarbu Państwa.

Działalność Grupy Biznesowej Vattenfall Poland wspierają:

- Vattenfall Customer Services Poland sp. z o.o. przy ul. Portowej w Gliwicach,
- Vattenfall Network Services Poland sp. z o.o., przy ul. Myśliwskiej w Gliwicach,
- Vattenfall Trading Services sp. z o.o. przy ul. Portowej w Gliwicach,
- Vattenfall IT Poland sp. z o.o , przy ul. Portowej w Gliwicach,

- Vattenfall Poland AB SA Oddział w Polsce, przy Al. Jerozolimskich w Warszawie.

Od początku 2006 roku pod wspólną marką występują polskie spółki koncernu: Vattenfall Distribution Poland (GZE SA), Vattenfall Sales Poland (GZE Kontakt) oraz Vattenfall Heat Poland (EW SA).

Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o. o. wyłonilo się z działającego w latach 80 Okręgowego Zakładu Energetyki Ciepłej Nr 3 Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej w Katowicach. Powyższa struktura organizacyjna przetrwała początkowy okres transformacji gospodarczej, gdyż od 1 września 1991 roku zarządzeniem Wojewody Katowickiego zlikwidowano "WPEC Katowice", powołując równocześnie na jego miejsce dziesięć samodzielnych przedsiębiorstw. Z tym dniem gliwickie przedsiębiorstwo zostało podporządkowane Wojewodzie Katowickiemu, otrzymując nazwę "Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Gliwicach". Kolejne przeobrażenia nastąpiły w grudniu 1992 roku, kiedy przedsiębiorstwo zostało skomunalizowane na zasadach współwłasności trzech gmin: Gliwice, Pyskowice i Toszek, a funkcję organu założycielskiego Wojewoda powierzył Zarządowi Miasta Gliwice. Dnia 31 stycznia 1996 roku, w wyniku procesu komercjalizacji (przekształcenia) firmy, Sąd Rejonowy w Katowicach Wydział VIII Gospodarczy Rejestrowy postanowił wpisać przedsiębiorstwo do rejestru handlowego pod nazwą "Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej - Gliwice" Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

W ramach prowadzonej restrukturyzacji Przedsiębiorstwa, zgodnie z planami do końca 2002 roku zostały zlikwidowane ostatnie kotłownie lokalne na paliwo stałe (koksowe). Poza źródłem głównym w postaci Ciepłowni (ZC - 1). Lokalne kotłownie są stopniowo likwidowane, a budynki przyłączane są do miejskiej sieci ciepłowniczej.

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. (PWiK) jako samodzielne przedsiębiorstwo działa od 1991 roku. Powstało w wyniku podziału Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Katowicach. Do 1995 roku Przedsiębiorstwo podlegało pod Urząd Wojewódzki w Katowicach, a decyzją wojewody z czerwca 1995 roku zostało przekazane gminie Gliwice, stając się kolejnym gliwickim przedsiębiorstwem komunalnym.

Przedsiębiorstwo od lutego 1998 roku jest spółką prawa handlowego - spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Udziałowcami spółki są gminy na terenie których przedsiębiorstwo prowadzi działalność. Są to następujące gminy: Gliwice, Pyskowice, Rudziniec, Sośnicowice. Przekształcenia własnościowe umożliwiły przystąpienie do przedmiotowej restrukturyzacji Przedsiębiorstwa w obszarze techniki i technologii, polegającej przede wszystkim na realizacji kompleksowego programu uporządkowania gospodarki ściekowej na terenie działania PWiK. Pierwszym etapem tego programu była budowa Centralnej Oczyszczalni Ścieków zdolnej do przejęcia wszystkich ścieków z całego terenu działania PWiK. W roku 2008 dobiegła końca budowa kanalizacji sanitarnej na obszarach objętych procesami rewitalizacji finansowana w ramach projektu „Modernizacja gospodarki ściekowej w Gliwicach” ze środków Funduszu Spójności.

2.2.2. Skutki transformacji

Ze względu na trwającą w dalszym ciągu restrukturyzację przedsiębiorstw, nie wszystkie efekty transformacji już wystąpiły i nie są one odnotowane w pełnej skali.

Widoczne już skutki to:

- drastyczna redukcja liczby miejsc pracy w tradycyjnych branżach przemysłowych (istniejące zakłady produkcyjne oraz branżowe biura projektowe i instytuty naukowo-badawcze),
- modernizacja procesów i urządzeń produkcyjnych,
- pojawienie się sektora MŚP w obszarze, w tym przedsiębiorstw wyodrębnionych z restrukturyzowanych spółek,
- pojawienie się sektora MŚP w obszarze aktywności gospodarczej istniejących przedsiębiorstw oraz w obszarze przedsiębiorstw zlikwidowanych,
- wzrost liczby emerytów wśród mieszkańców Obszaru Rewitalizacji (por. Sfera społeczna),
- wzrost wydajności pracy i poprawa wyników finansowych restrukturyzowanych firm,
- dywersyfikacja portfela produktów restrukturyzowanych przedsiębiorstw,
- pojawienie się sprywatyzowanych, specjalistycznych biur projektowych zatrudniających niewielkie ilości wysokokwalifikowanych, doświadczonych projektantów.

Zmiany jakie zaszły na skutek restrukturyzacji, mającej zasięg znacznie szerszy niż Obszar Rewitalizacji, tworzą potencjał do zmiany wizerunku gospodarczego Obszaru Rewitalizacji. Niezagospodarowane powierzchnie w centrum miasta pozostawione przez upadłe przedsiębiorstwa przemysłowe wymagają dokonania procesu niezbędnych wyburzeń i powtórnego ich zagospodarowania, zgodnego z wymaganiami planu przestrzennego zagospodarowania miasta. Przebiegająca nadal w gospodarce krajowej transformacja systemowa, zmieniająca strukturę przemysłową, ograniczająca rozwój branż tradycyjnego przemysłu ciężkiego, a wspierająca rozwój przemysłu lekkiego, handlu i usług, gałęzi stosujących nowoczesne technologie jest skorelowana z sytuacją materialną mieszkańców Obszaru Rewitalizowanego, ich źródłami utrzymania, miejscem zatrudnienia, wysokością dochodów i ich problemami społecznymi. Dotychczas, jak wspomniano uprzednio, Obszar Rewitalizowany był postrzegany przez gliwiczian jako przede wszystkim zaplecze mieszkaniowe, wyposażone w najbardziej niezbędne placówki usługowo-handlowe, o zasięgu wybitnie lokalnym, mające zaspokoić przede wszystkim potrzeby jego mieszkańców. Odnosiło się to przede wszystkim do pozostałych dzielnic miasta, za wyjątkiem ścisłego Centrum, ograniczonego zasadniczo do Rynku wraz z jego otoczeniem oraz ul. Zwycięstwa, Dworcowej oraz ciągu ul. ks. Strzody i Prymasa Wyszyńskiego. Zmiana dotychczasowego wizerunku Obszaru, wprowadzenie nowych funkcji usługowych, rekreacyjnych, handlowych, pielgrzymkowych (kultu religijnego), edukacyjnych będzie wymagało znacznego czasu i skoordynowanej pomocy ze strony Miasta Gliwice oraz miejscowych Spółdzielni Mieszkaniowych, zarządców i administratorów nieruchomości.

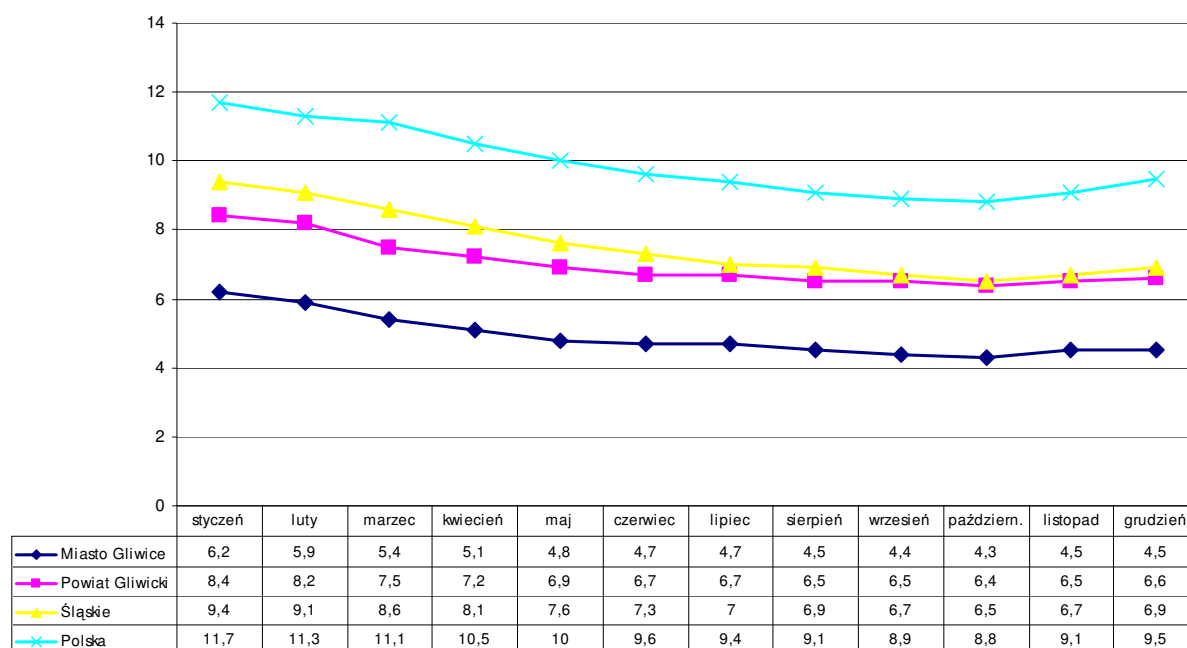
2.2.3. Rynek pracy

Na dzień 31 grudnia 2008 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w mieście Gliwice wynosiła 4249 osób (w tym 2531 kobiet). W oparciu o analizy sporządzone przez Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach dotyczące rynku pracy w województwie śląskim w roku 2008, rynek pracy w podregionie gliwickim (obejmujący miasta na prawach powiatu Gliwice i Zabrze oraz powiat ziemski gliwicki) różni się pod wieloma względami od rynków pracy w innych podregionach. Sam w sobie nie jest również homogeniczny.

Przykładowo, dynamika spadku stopy bezrobocia wśród kobiet w Gliwicach jest zbliżona do wyników miasta Zabrze (-32,9%), a te są o w ujęciu bezwzględnym o ponad 10% wyższe niż dla powiatu ziemskiego. Spadki te są również wyższe, aniżeli przeciętna dla województwa śląskiego. Jednocześnie udział bezrobotnych kobiet w populacji osób bez pracy jest w Gliwicach niższy niż w pozostałych jednostkach samorządu tworzących podregion.

Pod względem wieku osób bezrobotnych rynek pracy miasta Gliwice również zachowuje się w sposób odmienny od rynku podregionu. W przedziale wiekowym 18-24 lat udział osób w populacji bezrobotnych w Gliwicach jest najniższy na tle podregionu (15,3%), o tyle w przypadku osób wieku 45-54 udział ten jest najwyższy (27,2%). Również statystyczny udział grupy osób z wyższym wykształceniem w populacji osób bezrobotnych w podregionie jest najwyższy dla miasta Gliwice. Wynika to jednakże nie z deficytu miejsc pracy dla takich osób, a specyficznej dla miasta struktury wykształcenia mieszkańców, w którym istotny udział ma grupa osób posiadających wyższe wykształcenie.

Jednocześnie ogólna dynamika zmian poziomu bezrobocia w Gliwicach nie odbiega w znaczący sposób od dynamiki zmian stopy bezrobocia w województwie i kraju.

Rysunek 1: Dynamika zmian bezrobocia w Gliwicach

źródło: www.pup.gliwice.pl

Od lat natężenie zjawiska bezrobocia w mieście Gliwice kształtuje się poniżej średniej notowanej w podregionie, województwie oraz kraju. Według stanu na koniec grudnia 2008 stopa bezrobocia w Gliwicach wynosiła 4,5%, wobec 6,9% w woj. śląskim (w tym samym czasie Polska – 9,5%). Zgodnie z prognozami Powiatowego i Wojewódzkiego Urzędu Pracy oraz Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, wobec sytuacji ekonomicznej w gospodarce światowej i recesji, która rozpoczęła się w III kwartale 2008 roku, należy oczekiwać wzrostu stopy bezrobocia oraz zmiany struktury osób bezrobotnych.

Gliwicki rynek pracy charakteryzuje się podobnym, jak w woj. śląskim odsetkiem bezrobotnych kobiet. Jest on jednakowoż niższy, aniżeli na terenie powiatu gliwickiego. Jest on również niższy, niż analogiczna cecha dla podregionu gliwickiego. W populacji bezrobotnych miasta Gliwice kobiety stanowią 59,6% ogółu (stan na 31.12.2008).

Ponadto podregionalny rynek pracy cechuje niski odsetek uprawnionych do zasiłku dla bezrobotnych. W województwie śląskim 17,2% zarejestrowanych bezrobotnych posiada prawo do pobierania zasiłku, podczas gdy w podregionie gliwickim jest to 12,4%. Informacje dotyczące osób długotrwale bezrobotnych zamieszkujących na obszarze rewitalizowanym zamieszczono w części poświęconej szczegółowej analizie problemów społecznych.

Tabela 10: Charakterystyka bezrobotnych

<i>Udziały wybranych kategorii bezrobotnych wśród ogółu zarejestrowanych w regionie/ powiecie</i>	<i>Woj. śląskie</i>	<i>Miasto Gliwice</i>	<i>powiat gliwicki</i>
Bezrobotne kobiety	59,5%	59,6%	65,6%
Bezrobotni mężczyźni	40,5%	40,4%	34,4%
Bezrobotni zamieszkali na wsi	21,3%	nie dotyczy	brak danych
Niepełnosprawni bezrobotni	6,8%	4,5% ¹	

Źródło: WUP Katowice

Drugą cechą rynku jest stosunkowo wysoki udział bezrobotnych z wyższym wykształceniem (poziom porównywalny ze wskaźnikiem dla regionu). Na tle województwa oraz powiatu gliwickiego, grupa osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym stanowi znacząco mniejszy udział w populacji osób bezrobotnych. Możliwymi przyczynami tego zjawiska jest notowany wyższy niż w regionie oraz podregionie poziom wykształcenia oraz inwestycje w podstrefie gliwickiej KSSE, które w chwili obecnej mogą być w ten sposób dyskontowane.

Struktura rynku ze względu na wykształcenie pokazana jest w tabeli (stan na 31.12.2008 r.)

Tabela 11: Bezrobotni wg wykształcenia (stan 31.12.2008 r.)

Poziom wykształcenia bezrobotnych	Woj. śląskie (w%)	Miasto Gliwice (w%)	powiat gliwicki (w%)
wyższe	9,9	11,0	7,6
policealne i średnie zawodowe	23,2	22,9	20,4
średnie ogólnokształcące	9,3	10,6	10,1
zasadnicze zawodowe	27,8	19,5	26,7
gimnazjalne i poniżej gimnazjalnego	29,9	36,0	35,2
RAZEM	100,0	100,0	100,0

Źródło: WUP Katowice

¹ dane dotyczą podregionu gliwickiego obejmującego Gliwice, Zabrze i powiat gliwicki

2.2.4. *Perspektywy rynku pracy w Obszarze Rewitalizacji „Śródmieście”*

Lokalizacja Obszaru Rewitalizacji „Śródmieście” stwarza dogodne warunki perspektywiczne dla rozwoju rynku pracy.

Prognozy wskazują, że Górny Śląsk, w tym Gliwice, będzie jednym z najdynamiczniej rozwijających się regionów Polski. Planowane i realizowane inwestycje, takie jak: wybudowanie nowych centrów handlowych, bankowych, zakładów w ramach KSSE, a przede wszystkim rozwój sieci nowych autostrad A1 i A 4 - dają podstawy do postawienia takiej tezy.

W przypadku licznych firm działających na Obszarze Rewitalizacji, należących do sektora Technologii Informatycznych (IT) można oczekiwać znaczących zmian w zatrudnieniu tak w krótkim jak i długim okresie czasu.

Przebiegająca przez południowe dzielnice Gliwic, autostrada A4 relacji „Wschód – Zachód”, planowany przebieg po wschodniej stronie miasta autostrady A1 relacji ”Północ – Południe”, istniejąca infrastruktura transportu kolejowego, stacja towarowa PKP „Gliwice Sośnica” na linii normalnotorowej PKP relacji Katowice – Wrocław, planowany równoległy do autostrady A4 przebieg Drogowej Trasy Średnicowej (DTŚ), węzły komunikacyjne A1 i A4 oraz A1 i DTŚ a także planowany w pobliżu węzeł A1 i DK-88 – to wszystko stwarza niepowtarzalne okazje inwestycyjne w sferze logistyki oraz rozwoju usług outsourcingowych dla logistyki.

Docelowy korzystny układ komunikacyjny zwiększy mobilność zawodową mieszkańców miasta, umożliwiając im w czasie półgodzinnej strefy dojazdowej przemieszczenie w rejon Katowic, Mysłowic, Sosnowca, Tarnowskich Gór, Mikołowa, Rybnika czy Kędzierzyna Koźle. Wydłużenie czasu dojazdu do jednogodzinnego, po zrealizowaniu zamierzonych inwestycji drogowych spowoduje, że w jednogodzinnym izochronie znajdzie się Opole, Częstochowa i Zawiercie, Kraków, Oświęcim, Bielsko-Biała, Cieszyn czy nawet Ostrawa w Czechach. Tym samym w strefie godzinnej dojazdu znajdzie się aglomeracja licząca ponad 7 milionów osób, obejmująca uprzemysłowiony obszar Górnego Śląska, Zagłębia Dąbrowskiego, Zagłębia Ostrawsko-Karwińskiego, przemysłowe obszary Opolszczyzny oraz Krakowa, zaznaczająca się na mapie Europy.

Położona przy ul. Bojkowskiej Specjalna Strefa Ekonomiczna – podstrefa południowa będzie oddziaływać stymulująco na zagospodarowanie terenu pomiędzy krzyżującymi się głównymi traktami komunikacyjno-transportowymi w południowo-wschodniej części miasta. Nie bez znaczenia pozostaje także istniejące lotnisko sportowe na Trynku oraz wolne niezabudowane tereny.

Przedsiębiorstwa działające w branży budowlanej zwiększają zatrudnienie w zależności od portfela zamówień i zwykle w miejscu realizacji zamówienia. W miejscu, w którym znajduje się siedziba firmy zwykle zatrudnienie utrzymywane jest na stałym poziomie lub zmienia się w niewielkim zakresie.

2.2.5. *Inne możliwości rozwoju rynku pracy w Obszarze Rewitalizacji*

1. Pozyskanie odpowiednich inwestorów zewnętrznych.

Możliwe jest podjęcie działań zmierzających do pozyskania specyficznych inwestorów (inwestycji) poprawiających strukturę gospodarki OR Śródmieście:

- Centrum handlowe typu sklepy fabryczne (tzw. factory outlet)
- Centrum usługowe (rozliczeniowe, call center)
- Centrum rozrywkowe z galerią handlową.

Inwestycje tego typu mogą zapewnić miejsca pracy dla kobiet oraz zwiększyć napływ chwilowych gości do obszaru, co wpłynie pozytywnie na rozwój lokalnych firm handlowych i usługowych. Przy tym ze względu na rodzaj działalności te inwestycje nie będą zagrożeniem konkurencyjnym dla działających przedsiębiorstw handlowych i usługowych. Efektem tego typu inwestycji jest wystąpienie tzw. efektu mnożnikowego – każde stworzone miejsce pracy powoduje powstanie dodatkowych miejsc pracy w okolicy. W przypadku usług i handlu detalicznego współczynnik ten wynosi około 1,3. Oznacza to, że każde trzy bezpośrednie miejsca pracy powodują powstanie jednego dodatkowego.

2. Rozwinięcie świadczonych usług outsourcingowych

Obok „tradycyjnych” usług outsourcingowych takich jak np. transport surowców i produktów, księgowość finansowa, usługi prawnicze, bankowość inwestycyjna, ochrona budynków i pomieszczeń, niektóre analizy laboratoryjne, projektowanie i montaż, administrowanie budynkiem, konserwacja sieci telekomunikacyjnej i informatycznej, zarządzanie obiektami socjalnymi, dowóz pracowników - na terenie Obszaru Rewitalizowanego istnieje znaczny potencjał do rozszerzenia działalności o zadania związane z:

utrzymaniem ruchu i remontami (np. kontrola poziomu płynów technologicznych i olejów, naprawa aparatury, kontrola zaworów bezpieczeństwa, urządzenia dozoru, ocieplanie i malowanie, konserwacja i czyszczenie wymienników ciepła, zakup aparatury urządzeń), usługami IT w obszarach zarządzania:

- planowanie potrzeb materiałowych (MRP),
- planowanie zasobów produkcyjnych (ERP),
- planowanie zasobów przedsiębiorstwa,
- obsługa łańcuchów dostaw (SCM),
- relacje z klientami (CRM).

3. Wykorzystanie szansy jaką stwarza koncentracja ośrodków naukowo-badawczych, biur projektowo-konstrukcyjnych oraz zasobów doświadczonych specjalistów i pracowników oraz absolwentów wyższych uczelni wdrażających najnowszą myśl techniczną.

4. Wykorzystanie twórczego potencjału kadr medycznych, biotechnologicznych i informatycznych oraz innych wysoko zaawansowanych technologii.

5. Nawiązanie współpracy z okolicznymi gminami – w połączeniu z programem zagospodarowania niewykorzystanych obiektów i terenów, taki program może doprowadzić do stworzenia dodatkowych miejsc pracy w przyszłości.

6. Stworzenie obiektów i/lub organizowanie imprez (wydarzeń) przyciągających uczestników z zewnątrz.

Mogą to być obiekty sportowe, kulturalne, wystawowe, itp., w których będą organizowane imprezy o zasięgu ponadlokalnym i ponadregionalnym.

7. Podstrefa gliwicka KSSE

Motorem rozwoju gospodarczego Miasta jest również gliwicka podstrefa Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Według deklaracji inwestorów, potencjał strefy w zakresie

generowania miejsc pracy miał wynieść ok. 8000, jednakże na przełomie roku 2008 i 2009 w strefie utworzonych zostało 13000 miejsc pracy.

3. Sfera społeczna

3.1. Struktura demograficzna i społeczna

Ogółem, na całym terenie zakwalifikowanym do rewitalizacji zamieszkuje 86 986 osób (dane na 31 grudnia 2008). Stanowią oni 46,20% mieszkańców Gliwic. Z tego 45 434 osoby (52,23%) to kobiety, a 41 552 (47,77%) – mężczyźni. Przewagę stanowią więc kobiety, ale są to głównie kobiety ze starszej grupy wiekowej.

Grupa 14 526 mieszkańców (16,70%) tego terenu to osoby w wieku przedprodukcyjnym (poniżej 18 roku życia), 56 433 (64,88%) w wieku produkcyjnym (kobiety w wieku od 18-59 lat i mężczyźni w wieku od 18-64 lat), a 16 027 (18,43%) w wieku poprodukcyjnym (kobiety w wieku 60 lat i powyżej i mężczyźni w wieku 65 lat i powyżej).

W Ścisłych Obszarach Rewitalizacji (ŚOR) mieszka 42 130 osób (48,40%), z czego 22 057 (52,35%) to kobiety, a 20 073 (47,65%) – mężczyźni.

Spośród 86 986 osób mieszkających na terenie OR 44 856 (51,56%) mieszka na terenie pozostałych ulic obszaru rewitalizacji. Spośród mieszkańców OR 23 377 (52,11%) to kobiety. Spośród nich 4 176 (17,86%) to kobiety w wieku przedprodukcyjnym, 14 237 (60,90%) to kobiety w wieku produkcyjnym, 4 964 (21,23%) – w wieku poprodukcyjnym. 21 480 (47,89%) mieszkańców OR to mężczyźni. Spośród nich 2 659 (12,38%) to mężczyźni w wieku przedprodukcyjnym, 15 303 (71,24%) – w wieku produkcyjnym, a 3 518 (16,38%) w wieku poprodukcyjnym.

Grupa 21 678 (24,92%) osób, spośród mieszkających na terenie OR, mieszka na terenie **ŚOR Szobiszowice**. Z tego 11 307 (52,16%) to kobiety. Spośród nich 2 601 (23,00%) to kobiety w wieku przedprodukcyjnym, 6 930 (61,29%) to kobiety w wieku produkcyjnym, 1 776 (15,71%) – w wieku poprodukcyjnym. 10 371 (47,84%) mieszkańców Szobiszowic to mężczyźni. Spośród nich 1 200 (11,57%) to mężczyźni w wieku przedprodukcyjnym, 7 235 (69,76%) – w wieku produkcyjnym, a 1 936 (18,67%) w wieku poprodukcyjnym.

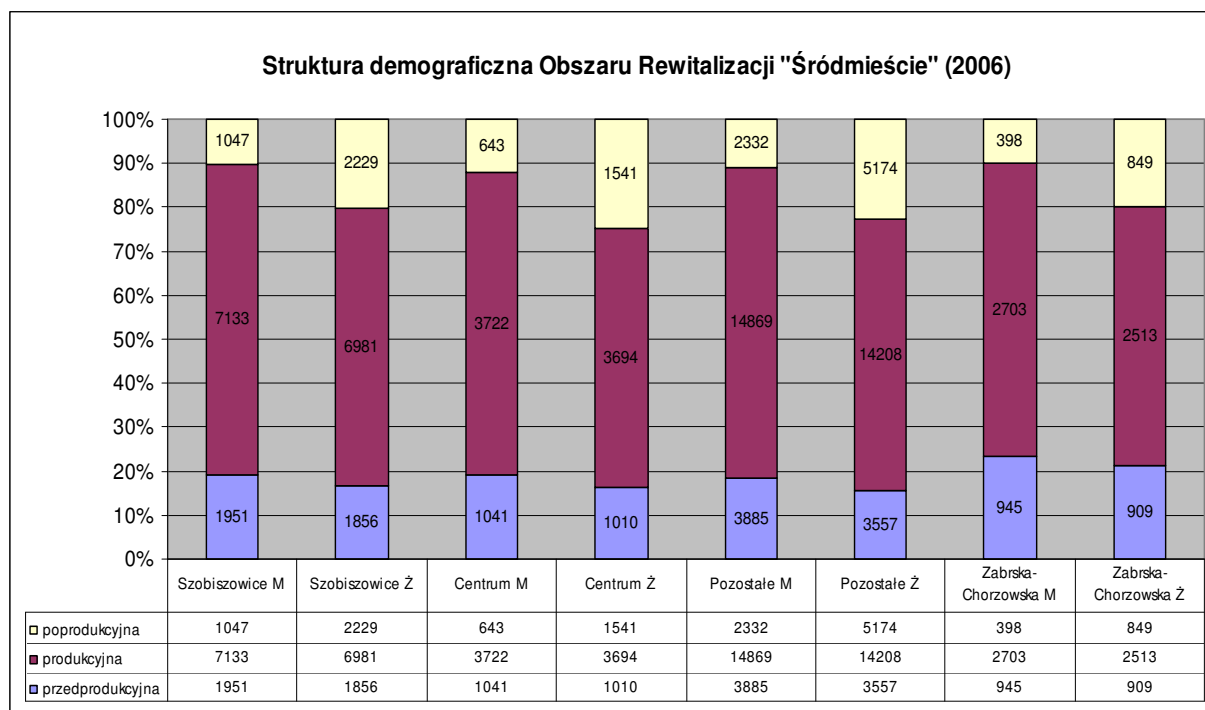
Grupa 8 550 (9,03%) mieszkańców OR, zamieszkuje na terenie **ŚOR Zabrska-Chorzowska**. W tym 4 377 (51,19%) osób to kobiety. Spośród nich 1 407 (32,15%) to kobiety w wieku przedprodukcyjnym, 2 521 (57,60%) to kobiety w wieku produkcyjnym, 449 (10,26%) – w wieku poprodukcyjnym. 4 173 (48,81%) mieszkańców obszaru Zabrska-Chorzowska to mężczyźni. Spośród nich 462 (11,07%) to mężczyźni w wieku przedprodukcyjnym, 2 754 (66,00%) – w wieku produkcyjnym, a 957 (22,93%) w wieku poprodukcyjnym.

Grupa 11 902 (13,68%) mieszkańców OR, zamieszkuje na terenie **ŚOR Centrum**. W tym 6 373 (53,55%) osób to kobiety. Spośród nich 1 282 (20,12%) to kobiety w wieku przedprodukcyjnym, 3 686 (57,84%) to kobiety w wieku produkcyjnym, 1 405 (22,04%) – w wieku poprodukcyjnym. 5 529 (46,45%) mieszkańców ŚOR Centrum to mężczyźni. Spośród nich 739 (13,37%) to mężczyźni w wieku przedprodukcyjnym, 3 777 (68,13%) – w wieku produkcyjnym, a 1 023 (18,50%) w wieku poprodukcyjnym.

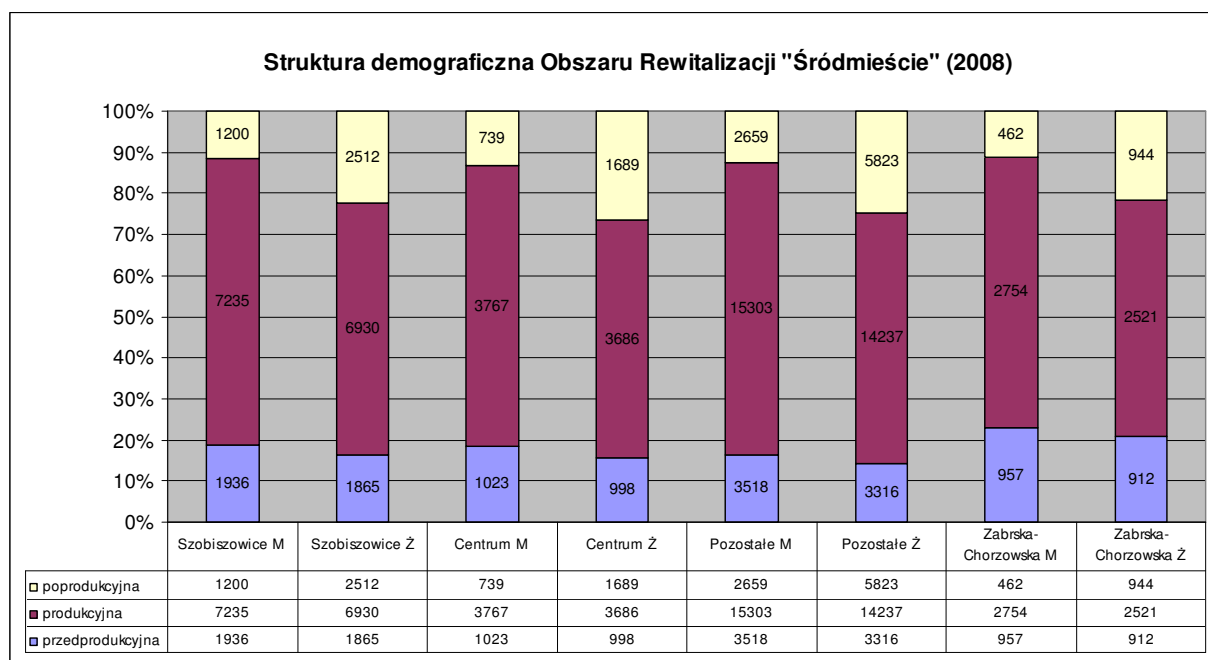
Obszar Rewitalizacji Śródmieście obecnie jest obszarem demograficznie starzejącym się – zamieszkuje go większy odsetek osób wieku poprodukcyjnym niż przedprodukcyjnym.

Różnica ta jest na razie stosunkowo niewielka i wynosi jedynie 1,70%, ale biorąc pod uwagę, że obecnie w wieku produkcyjnym znajdują się dwa wyże demograficzne, predysponuje to obszar do coraz szybszego starzenia się zamieszkującej go populacji. Najstarszy pod względem demograficznym obszar to ŚOR Centrum, najmłodszy to ŚOR Zabrska-Chorzowska.

Sytuacja demograficzna w latach 2006 i 2008 przedstawiona jest na poniższych wykresach. Kolorem niebieskim zaznaczono populację w wieku przedprodukcyjnym, wrzosowym – w wieku produkcyjnym i żółtym – w wieku poprodukcyjnym.

Rysunek 2: Rozkład mieszkańców OR i ŚOR wg wieku w roku 2006
źródło: opracowanie własne

Rysunek 3: Rozkład mieszkańców OR i ŚOR wg wieku w roku 2008

źródło: opracowanie własne

Na całym terenie grupa osób poniżej 18 roku życia – 16,70% jest znacząco mniejsza niż analogiczna grupa wiekowa dla całej Polski - 21,52% i mniejsza niż analogiczna grupa dla województwa śląskiego - 19,80%, natomiast większa jest grupa osób w wieku emerytalnym 18,43% w porównaniu z 15,24% dla Polski i 15,30 dla województwa śląskiego. Nieznacznie większa jest grupa osób w wieku produkcyjnym – 64,88% w porównaniu 63,23% dla Polski i porównywalna ze średnią - 64,88% dla województwa śląskiego. Wskazuje to na perspektywnie szybsze starzenie się tego rejonu niż reszty kraju. Sytuacja jest tu również mniej korzystna w porównaniu do innych dzielnic miasta, jednakże jest korzystniejsza niż sytuacja na osiedlu Kopernika.

Średnia liczba osób w badanych, w trakcie prowadzonej na zlecenie ARL ankiety, gospodarstwach domowych jest większa w ŚOR – średnio 3,2 w porównaniu z OR 3,1 i jest bliska niż przeciętnej dla Gliwic 3,1 (2004). W poszczególnych obszarach ŚOR liczba ta nieco się waha i wynosi: ŚOR centrum – 3,3, ŚOR Szobiszowice – 3,0 ŚOR Zabrska-Chorzowska 3,2.

Najwięcej osób samotnych mieszka w ŚOR (ŚOR Centrum – 10,61%, ŚOR Szobiszowice – 11,94%, ŚOR Zabrska-Chorzowska – 11,76%) niż w OR – 7,69%. Najwięcej gospodarstw 2 osobowych jest w ŚOR Szobiszowice – 29,85% i OR – 28,21, najmniej w ŚOR Centrum – 22,73% i ŚOR Zabrska-Chorzowska – 23,53%. Gospodarstw 3-osobowych najwięcej jest w OR- 28,21% i ŚOR Zabrska-Chorzowska – 25,00%, najmniej w ŚOR Centrum – 16,67% i ŚOR Szobiszowice – 19,40%. Gospodarstw czteroosobowych najwięcej jest w ŚOR Centrum – 31,82% i ŚOR Szobiszowice, najmniej w ŚOR Zabrska-Chorzowska 19,12 i OR – 21,79. Najwięcej gospodarstw 5-osobowych jest w ŚOR Zabrska-Chorzowska – 13,24 i ŚOR Centrum – 12,12%, najmniej w ŚOR Szobiszowice – 8,96% i OR – 8,97%. Najwięcej gospodarstw 6- i więcej osobowych jest w ŚOR Zabrska-Chorzowska – 7,35% i ŚOR Centrum - 6,06%, a najmniej w ŚOR Szobiszowice – 2,99% i OR – 3,85%.

3.1.1. Związek ludzi z dzielnicą i gotowość do migracji

Z badań opinii mieszkańców przeprowadzonych w 2005 roku, że mieszkańcy OR (ok. 62%) są nieznacznie bardziej zadowoleni z zamieszkiwania w swojej dzielnicy niż mieszkańcy ŚOR (ok. 61%). W obrębie ŚOR pojawiło się jednak znaczne zróżnicowanie – najbardziej zadowoleni są mieszkańcy ŚOR Centrum – 84,67% w tym 13,46% dało ocenę bardzo dobrze, a 71,21% - dobrze. Najmniej zadowoleni są mieszkańcy ŚOR Szobiszowice – 46,27%, w tym 10,45% ocenia swoje zadowolenie na bardzo dobrze, a 35,82 – na dobrze. 51,47% mieszkańców ŚOR Zabrska-Chorzowska jest zadowolonych, ale w tym aż 22,06% dało ocenę bardzo dobrze, co jest najwyższą ilością na całym obszarze rewitalizowanym, a 29,41% - na dobrze. W OR – 43% oceniło swoje zadowolenie na dobrze, a 17,95% na bardzo dobrze. Na dostateczny poziom oceniło swoje zadowolenie najwięcej mieszkańców w ŚOR Zabrska-Chorzowska – 36,76%, nieco mniej w ŚOR Szobiszowice – 32,84% i OR - 32,05%, a najmniej w ŚOR Centrum – 15,15%.

W ŚOR Centrum nie pojawiły się w ogóle oceny złe i bardzo złe, nie było też osób niezdecydowanych. Niezdecydowani pojawili się jedynie w OR – 2,56%. Najwięcej niskich ocen pojawiło się w ŚOR Szobiszowice: 11, 94% - złe i 8,96% - bardzo złe, następnie w ŚOR Szobiszowice: 8,82% - złe, 2,94% - bardzo złe. W OR niskie oceny dało: 1,28% - złe, a 2,56% bardzo złe. Najbardziej zróżnicowane oceny pojawiły się w ŚOR Szobiszowice, a najbardziej zgodni w swoich ocenach byli mieszkańcy ŚOR Centrum.

Gotowość do zmiany miejsca zamieszkania jest największa w ŚOR Szobiszowice - 55,22% i ŚOR Zabrska-Chorzowska - 44,12% mieszkańców jest zdecydowana zmienić miejsce zamieszkania, gdyby pojawiła się taka możliwość, mniejsza w OR – 37,18%, a najmniejsza w ŚOR Centrum – 30,30%. ŚOR Centrum jest równocześnie najwięcej niezdecydowanych – 28,79% (OR -20,51%, ŚOR Zabrska-Chorzowska -16,18%, ŚOR Szobiszowice – 5,97%). Dla porównania w badaniach z 2004 roku 28,7% mieszkańców Gliwic deklarowało gotowość przeprowadzenia się, a 17,3% było niezdecydowanych, a w badaniach z 2006 roku gotowość przeprowadzenia się deklarowało 30,1%, a niezdecydowanych było 13%.

Przy zmianie miejsca zamieszkania większość respondentów brałaby pod uwagę: w ŚOR Centrum głównie wysokość czynszu – 6,06%, w ŚOR Szobiszowice – większe mieszkanie (11,94%), w ŚOR Zabrska-Chorzowska – środowisko społeczne (10,29%), a w OR – lepsze mieszkanie (6,41%). Głównym powodem mogłoby być lepsze warunki mieszkaniowe czy w ŚOR Zabrska-Chorzowska społeczne, mniejszą rolę odgrywają czynniki zawodowe. Jedynie dla 2,99% respondentów ŚOR Szobiszowice, 1,52% ŚOR Centrum oraz 1,28% OR powodem zmiany mogłaby być praca. Może to wskazywać na małą mobilność zawodową mieszkańców.

Spółeczność terenu Śródmieścia jest dość dobrze skonsolidowana. Najbardziej skonsolidowani są mieszkańcy ŚOR Szobiszowice – ok. 91% respondentów utrzymuje kontakty z sąsiadami (bliskie – 62,69% lub bardzo szerokie – 14,93, sporadyczne 8,96%). W ŚOR Zabrska-Chorzowska ok. 87% zgłosiło utrzymywanie takich kontaktów: 51,47% bliskich, a 35,29% szerokich, a 3,85%. W ŚOR Centrum ok. 86% zgłosiło utrzymywanie kontaktów z sąsiadami: 72,73% bliskich, a 13,64% szerokich.

Mieszkańcy Śródmieścia zainteresowani są również miejscem spotkań i integracji. (ŚOR Centrum – 22,73% ankietowanych ocenia je jako istotne dla rozwiązania problemów dzielnicy, ŚOR Szobiszowice – 29,85%, ŚOR Zabrska-Chorzowska – 14,71%, OR- 24,36%)

Najwyższą gotowość włączenia się w działania na rzecz dzielnicy deklarują mieszkańcy ŚOR Zabrska-Chorzowska - 54% respondentów wyraziło taką gotowość. W ŚOR Szobiszowice – było ich 48%, w ŚOR Centrum – 32%, a w OR – 36%. Wśród mieszkańców gotowych włączyć się w działania na rzecz rozwoju swojej dzielnicy, ale na konkretny - określony cel, przeważają następujące: ŚOR Centrum – dla osób starszych (2%), ŚOR Szobiszowice – Uniwersytet Trzeciego Wieku (3%) i OR – dla dzieci i młodzieży (3%). Mimo iż mieszkańcy ŚOR Zabrska-Chorzowska byli najbardziej gotowi do działania, ich gotowość miała bardziej uogólniony charakter. Było wśród nich też najmniej osób niezdecydowanych (22,06%, w porównaniu z ŚOR Centrum – 50%, ŚOR Szobiszowice – 40,30% i OR – 47,44%) i najwięcej niechętnych (23,53%, w porównaniu z ŚOR Centrum – 18,18%, ŚOR Szobiszowice – 11,94% i OR – 16,67%). Postawy wobec działań na rzecz dzielnicy są więc tu najbardziej spolaryzowane.

3.1.2. *Poziom wykształcenia mieszkańców i szkolnictwo na terenie Śródmieścia*

Z przeprowadzonej w 2005 roku ankiety wynika, że najczęściej badanych posiadających jedynie wykształcenie podstawowe mieszkało w ŚOR Zabrska-Chorzowska - 14,71%, mniej OR – 6,41 i ŚOR Szobiszowice – 5,97%, a najmniej w ŚOR Centrum – 4,55%. Wykształcenie zawodowe najczęściej było spotykane w ŚOR Zabrska-Chorzowska – 32,35%, rzadziej w ŚOR Centrum – 28,79 i ŚOR Szobiszowice – 23,88%, a najrzadziej w OR -10,26%. Najwięcej osób z wykształceniem średnim mieszkało w OR – 50,00%, mniej w ŚOR Szobiszowice – 44,78% czy ŚOR Zabrska-Chorzowska – 44,12%, a najmniej w ŚOR Centrum – 37,88%. Najwięcej osób z wykształceniem wyższym mieszkało w OR – 33,33%, co jest ilością większą niż odnotowana w Badaniach opinii publicznej z 2006 roku średnia dla miasta – 31%. Nieco mniej osób z wyższym wykształceniem mieszkało w ŚOR Centrum – 28,79 oraz ŚOR Szobiszowice – 25,37%, najmniej w ŚOR Zabrska-Chorzowska - 8,82%, gdzie ilość osób z wyższym wykształceniem znacznie odbiega od średniej dla miasta.

Z porównania tego wyniku, że na terenie Śródmieścia znajdują się rejony wysokiego i niskiego poziomu wykształcenia. Mieszkańcy OR (83% posiada wykształcenie wyższe lub średnie) są lepiej wykształceni niż mieszkańcy ŚOR. Spośród mieszkańców ŚOR najlepiej wykształceni są mieszkańcy ŚOR Szobiszowice (70% posiada wykształcenie wyższe lub średnie) i ŚOR Centrum (67% posiada wykształcenie wyższe lub średnie). Najstąbiej mieszkańcy ŚOR Zabrska-Chorzowska (53% posiada wykształcenie wyższe lub średnie), jest tu też znacząco wyższy (14,71%) niż średnia dla miasta (w 2006 – 6,2%) odsetek mieszkańców z wykształceniem podstawowym.

W Śródmieściu, na terenie wyznaczonym do rewitalizacji, znajdują się wszystkie typy placówek edukacyjnych publicznych: kilkanaście przedszkoli, szkoły podstawowe, gimnazja, 1 zespół szkół gimnazjalnych, zespoły szkół ogólnokształcących, w tym dwa specjalne, 1 liceum, kilka ponadgimnazjalnych szkół zawodowych, 1 centrum edukacyjne. W Śródmieściu mają swoje siedziby również liczne placówki szkolnictwa niepublicznego. Znajduje się tu ponadto Młodzieżowy Dom Kultury, Ośrodek Dokształcania Zawodowego, Gliwicki Ośrodek Metodyczny, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia. W Śródmieściu znajdują się również Politechnika Śląska. Szczegółowe zestawienie placówek oświatowych wraz z poziomem zatrudnienia i profilami kształcenia umieszczono poniżej.

Przedszkola, szkoły podstawowe i gimnazja:

Nazwa Szkoły	Liczba uczniów w r. szk. 2008/2009	Liczba oddziałów	Liczba nauczycieli zatrudnionych na pełny etat
Przedszkole Miejskie nr 16	100	4	5
Przedszkole Miejskie nr 18	148	6	9
Przedszkole Miejskie nr 2	100	4	6
Przedszkole Miejskie nr 21	120	7	13
Przedszkole Miejskie nr 20	147	6	9
Przedszkole Miejskie nr 3	125	5	8
Przedszkole Miejskie nr 4	100	4	7
Przedszkole Miejskie nr 6	125	5	7
Przedszkole Miejskie nr 8	100	4	9
Szkoła Podstawowa nr 10	307	16	37
Szkoła Podstawowa nr 16	271	12	25
Szkoła Podstawowa nr 18	540	23	40
Szkoła Podstawowa nr 20	395	17	32
Szkoła Podstawowa nr 28	572	24	46
Szkoła Podstawowa nr 36	353	15	28
Szkoła Podstawowa nr 5	398	18	30
Szkoła Podstawowa nr 7	561	24	43
Szkoła Podstawowa nr 9	487	22	35
Gimnazjum nr 10	474	23	48
Gimnazjum nr 3	507	17	30
Gimnazjum nr 4	444	19	33
Zespół Szkół Gimnazjalnych	569	26	30

Zespoły Szkół Specjalnych:

Nazwa Szkoły	Liczba uczniów w r. szk. 2008/2009	Liczba oddziałów	Liczba nauczycieli zatrudnionych na pełny etat
ZSO Specjalnych nr 6 – Gimnazjum nr 21	74	9	32
ZSO Specjalnych nr 6 – Szkoła Podstawowa nr 24	64	12	
ZSO Specjalnych nr 7 – Szkoła Podstawowa nr 25	82	14	50
ZSO Specjalnych nr 7 – Gimnazjum nr 22	74	8	

Szkoły ponadgminaszjalne i zespoły szkół:

Nazwa Szkoły	Liczba uczniów w r. szk. 2008/2009	Liczba oddziałów	Liczba nauczycieli zatrudnionych na pełny etat	Profile kształcenia
Zespół Kształcenia Zawodowego 1 ul. Konarskiego (w tym Technikum nr 11, Ośrodek Dokształcania Zawodowego)	460	18	18	Blacharz samochodowy Cukiernik Elektromechanik Elektromechanik pojazdów samochodowych Elektryk Fotograf Fryzjer Krawiec Kucharz małej gastronomii Lakiernik Mechanik pojazdów samochodowych Monter-elektronik Murarz Ogrodnik Operator urządzeń przemysłu szklarskiego Piekarz Posadźkarz Rzeźnik-wędliniarz Sprzedawca Stolarz
Zespół Szkół Ekonomiczno- Usługowych, ul. Kozielska 1	866	33	63	Kelner Kucharz Kucharz małej gastronomii Sprzedawca Technik ekonomista Technik handlowiec Technik hotelarstwa Technik organizacji usług gastronomicznych
Zespół Szkół Łączności, ul. Warszawska 35	562	18	38	Monter-elektronik Technik elektronik Technik informatyk Technik logistyk Technik teleinformatyk Technik telekomunikacji Technik usług pocztowych i telekomunikacyjnych zarządzanie informacją
Zespół Szkół Mechat.- Elektronicznych, ul. Toszecka 25b	342	13	19	Elektromechanik elektroniczny Mechanik-monter maszyn i urządzeń Operator obrabiarek skrawających Ślusarz Technik elektronik Technik elektryk Technik informatyk Technik mechanik zarządzanie informacją

Nazwa Szkoły	Liczba uczniów w r. szk. 2008/2009	Liczba oddziałów	Liczba nauczycieli zatrudnionych na pełny etat	Profile kształcenia
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych ul. Jasna 31	450	15	30	Ekonomiczno-administracyjny Kucharz Technik hotelarstwa Technik obsługi turystycznej Technik technologii odzieży Usługowo-gospodarczy
Zespół Szkół Samochodowych, ul. Kilińskiego 24a	450	18	31	Blacharz samochodowy Elektromechanik pojazdów samochodowych mechaniczne techniki wytwarzania Mechanik pojazdów samochodowych Technik pojazdów samochodowych
Zespół Szkół Techniczno-Informatycznych, ul. Chorzowska 5	795	33	61	Monter-elektronik Operator obrabiarek skrawających Technik administracji Technik elektroniki Technik elektryk Technik geodeta Technik informatyk Technik logistik Technik mechanik Technik prac biurowych Technik spedytor Zarządzanie informacją
Górnosląskie Centrum Edukacyjne w Gliwicach	790	29	47	Ekonomiczno-administracyjny Operator obrabiarek skrawających Technik analityk Technik bezpieczeństwa i higieny pracy Technik mechanik Technik mechatronik Technik ochrony środowiska Technik rachunkowości Zarządzanie informacją
Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 - Liceum Ogólnokształcące nr 4	440	14	35	nie dotyczy
Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 – Gimnazjum nr 9	186	7		nie dotyczy
Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 10 – Gimnazjum nr 14	287	9	49	nie dotyczy

Nazwa Szkoły	Liczba uczniów w r. szk. 2008/2009	Liczba oddziałów	Liczba nauczycieli zatrudnionych na pełny etat	Profile kształcenia
Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 10 – Liceum Ogólnokształcące nr 1	587	18		nie dotyczy
Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 11 – Gimnazjum nr 15	248	9	47	nie dotyczy
Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 11 – Liceum Ogólnokształcące nr 5	579	18		nie dotyczy
Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 3 - Gimnazjum nr 17	361	16	54	nie dotyczy
Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 3 - Liceum Ogólnokształcące nr 2	570	17		nie dotyczy
Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 4 - Gimnazjum nr 7	517	19	61	nie dotyczy
Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 4 - Liceum Ogólnokształcące nr 7	479	15		nie dotyczy
Liceum Ogólnokształcące nr 3	451	15	27	nie dotyczy

W skład Górnośląskiego Centrum Edukacyjnego wchodzi:

- Liceum Ogólnokształcące nr 9
- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych,
- Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych nr 1,
- Liceum Profilowane nr 3,
- Technikum nr 2,
- Technikum dla Dorosłych nr 2,
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla Dorosłych,
- Szkoła Policealna nr 2,
- Szkoła Policealna dla Dorosłych nr 2,
- Centrum Kształcenia Praktycznego,
- Centrum Kształcenia Ustawicznego.

Inne jednostki:

Młodzieżowy Dom Kultury, ul. Rybnicka 29
Ośrodek Doksztalcania Zawodowego, ul. Kilińskiego 24a
Gliwicki Ośrodek Metodyczny, ul. Okrzei 20
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, ul. Warszawska 35a
Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia, ul. Wieczorka 6

Szkoły wyższe:

Politechnika Śląska, ul. Akademicka 2a,
Gliwicka Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości, ul. Bojkowska 37 (sąsiaduje z OR).

3.2. Dochodowość gospodarstw domowych

Z przeprowadzonej ankiety wynika, że największą grupę pod względem dochodów stanowią: ŚOR Centrum – 1 500 – 2 000 zł (37,88%), ŚOR Szobiszowice: 500 – 1 500 zł (41,80%), ŚOR Zabrska – Chorzowska: 500 – 1 500 zł (45,59%) i OR: 500 – 1 500 zł (19,23%). We wszystkich obszarach nie pojawiły się gospodarstwa dysponujące kwotą powyżej 5 000 zł. Dość spora ilość respondentów nie udzieliła odpowiedzi - ŚOR Centrum – 7,58%, ŚOR Szobiszowice – 17,91%, ŚOR Zabrska-Chorzowska – 7,53%, a w OR- 20,51%, trudno więc ocenić na ile wyniki te są miarodajne.

Średnie dochody na gospodarstwo domowe w badanych obszarach rewitalizacji Śródmieście są najwyższe w ŚOR Centrum – 1 696 zł, natomiast najniższe w ŚOR Szobiszowice – 1 240 zł. W ŚOR Zabrska-Chorzowska wynosiły – 1 296, a w OR – 1 323 zł w miesiącu. Średnie dochody na 1 mieszkańca w badanych obszarach rewitalizacji Śródmieście są najwyższe w ŚOR Centrum – 646 zł, natomiast najniższe w ŚOR Zabrska – Chorzowska – 517 zł. W ŚOR Szobiszowice wynosiły 573 zł na osobę, a w OR – 623 zł.

W porównaniu ze średnią dla Gliwic (2004) z badań ankietowych opinii miasta dochody te są niższe. Średnie dochody statystycznej rodziny wynosiły w Gliwicach w 2004 roku – 1 787 zł, a w przeliczeniu na osobę – 775 zł. Niższe są również w porównaniu z wynikami badań z 2006 roku, w jakich średnie dochody statystycznej rodziny wynosiły w Gliwicach w 2004 roku – 2 109 zł, a w przeliczeniu na osobę – 861 zł.

Jedynie ŚOR Zabrska-Chorzowska znalazły się osoby, które oceniły swoją sytuację materialną jako bardzo dobrą – 1,47% ankietowanych. Jako dobrą oceniło ją 18,18% ankietowanych w ŚOR Centrum i 14,71% w ŚOR Szobiszowice oraz 23,08% w OR. Jako przeciętną swoją sytuację oceniło 65,15% ankietowanych w ŚOR Centrum, 58,21% w ŚOR Szobiszowice i 54,41% ŚOR Zabrska-Chorzowska oraz 64,10% w OR. Jako złą swoją sytuację materialną oceniło 10,61% ankietowanych w ŚOR Centrum, 20,90% w ŚOR Szobiszowice i 23,53% w ŚOR Zabrska-Chorzowska oraz 8,97% w OR. Jako bardzo złą oceniło ją 6,06% mieszkańców ŚOR Centrum, 2,99% ŚOR Szobiszowic i 4,41% ŚOR Zabrska-Chorzowska oraz 2,56% w OR. Odmówiło wypowiedzi na ten temat 2,99% ankietowanych w ŚOR Szobiszowice, 1,47% w ŚOR Zabrska-Chorzowska i 1,28 w OR.

Podsumowując, osoby zamieszkujące ŚOR Centrum mają najwyższe dochody na terenie przeznaczonym do rewitalizacji na rodzinę i na osobę, ale są z nich najczęściej przeciętnie zadowolone. W ŚOR Szobiszowice mieszkańcy mają wyższe dochody na osobę niż na rodzinę i są z nich głównie przeciętnie zadowoleni ale też są mniej skłonni do

ujawniania ich wysokości. W ŚOR Zabrska-Chorzowska mieszkańcy mają wyższe dochody na rodzinę ale niższe na osobę i ocena zadowolenia jest na tym terenie najbardziej spolaryzowana. Jedynie na tym obszarze zdarzały się osoby bardzo zadowolone, ale też najwięcej osób było niezadowolonych, przeważały jednak oceny przeciętne. Na terenie OR są nieco wyższe dochody na osobę w porównaniu z dochodami na rodzinę w odniesieniu do innych obszarów, przeważa przeciętny poziom zadowolenia i najwięcej osób nie jest skłonnych do ujawnienia swoich dochodów.

Najczęściej wymieniany stan własności mieszkania to: ŚOR Centrum – mieszkanie własnościowe (56,06%), ŚOR Szobiszowice – mieszkanie własnościowe (41,79%), ŚOR Zabrska – Chorzowska – mieszkanie komunalne (35,29%, a własnościowe – 30,88%) i OR – mieszkanie własnościowe (52,56%). Domki jednorodzinne pojawiły się tylko w OR – 2,56%. 49% mieszkańców ŚOR Centrum, 45% mieszkańców ŚOR Szobiszowice, 57% mieszkańców ŚOR Zabrska – Chorzowska i 55% mieszkańców OR posiada zadłużenie w banku lub zaległości czynszowe. 18% mieszkańców ŚOR Centrum, 22% mieszkańców ŚOR Szobiszowice, 25% mieszkańców ŚOR Zabrska – Chorzowska i 18% mieszkańców OR, którzy posiadają jakiegokolwiek zadłużenie, ocenia, że istnieje realna szansa na spłatę zadłużeń do końca 2006 roku. Najwięcej trudności z oceną czasu spłaty mieli mieszkańcy OR (2,56%).

Trudności finansowe wymieniane są spontanicznie, jako największe problemy rodziny, przez największą ilość ankietowanych: w ŚOR Centrum wskazuje na nie 25,76% ankietowanych, ŚOR Szobiszowice – 28,36%, ŚOR Zabrska-Chorzowska – 10,29%, OR – 19,23%. Tam, gdzie średnie dochody na osobę są najniższe, a na rodzinę niemal porównywalne z ŚOR Szobiszowice (różnica wynosi 56zł *per capita*) - na terenie ŚOR Zabrska-Chorzowska - najmniej osób podało, że kłopoty finansowe są ważnymi problemami ich rodziny. Tam gdzie są one najwyższe (wyższe o 400 zł na rodzinę i 129 *per capita* od ŚOR Zabrska-Chorzowska), w ŚOR Centrum, jest ponad dwukrotnie więcej osób uznających, że mają problemy finansowe. Najwięcej osób podających, iż mają poważne problemy finansowe jest w ŚOR Szobiszowice, tam gdzie dochody są najniższe na rodzinę (o 56 zł niższe niż ŚOR Zabrska-Chorzowska), choć nieco wyższe niż w ŚOR Zabrska-Chorzowska (również o 56 zł *per capita*). Ciekawą sprawą jest to, że tam gdzie problemy finansowe są najczęściej wymieniane, w ŚOR Szobiszowice (28,36%), najrzadziej wymieniany jako problem jest brak pracy (8,96%), a tam gdzie jest wymieniany najrzadziej, w ŚOR Zabrska-Chorzowska (10,29%) równie często jako problem wymieniany jest brak pracy – też 10,29%. Na pozostałym terenie brak pracy jest wymieniany nieco rzadziej niż problemy finansowe (ŚOR Centrum – 21,21% i OR -14,10%).

W wypowiedziach ankietowanych nie pojawiły się trudności finansowe jako powód niechęci do podjęcia działalności gospodarczej (najczęściej podawano brak czasu i wiek), choć w przypadku gotowości do jej podjęcia największa ilość ankietowanych oczekiwałby właśnie finansowego wsparcia.

3.3. Bezpieczeństwo publiczne

Brak poczucia bezpieczeństwa znalazł się na 3 miejscu, wspólnie z hałasem i brakiem parkingów, wśród największych problemów dzielnicy zgłaszanych spontanicznie przez respondentów ankiety przeprowadzonej na zlecenie ARL z terenu ŚOR Centrum – 12,2%, po dużym ruchu samochodowym (22,73%) i bezrobociu (15,15%). Problem ten

pojawił się ponadto w wypowiedziach 2,94% respondentów z ŚOR Zabrska-Chorzowska oraz 2,56 – OR. Nie pojawił się w wypowiedziach ankietowanych z terenu ŚOR Szobiszowice. Zwiększenie bezpieczeństwa jako potrzeba ankietowanego lub jego rodziny pojawiało się najczęściej w wypowiedziach ŚOR Centrum – 3,03% oraz OR – 2,56%, w mniejszym stopniu w wypowiedziach mieszkańców ŚOR Zabrska-Chorzowska -1,47%. Nie pojawiło się w ogóle w wypowiedziach mieszkańców ŚOR Szobiszowice. W większości obszarów częstsze patrole policji pojawiły się jako najważniejsza potrzeba dzielnicy (ŚOR Centrum – 16,67%, , ŚOR Zabrska-Chorzowska – 17,65%, OR – 10,26%), a na 3 miejscu w ŚOR Szobiszowice – 2,99% wspólnie z remontem chodników i ograniczeniem natężenia ruchu.

Spośród możliwych do wyboru rozwiązań problemów, działania na rzecz podniesienia bezpieczeństwa znalazły się w ŚOR Centrum: na 5 miejscu – patrole mieszkańców (37,88%) i na 3 miejscu kamery i monitorowanie wejść (43,94%); w ŚOR Szobiszowice: na 3 miejscu – patrole mieszkańców (64,18%) i na 7 miejscu kamery i monitorowanie wejść (47,76%); w ŚOR Zabrska-Chorzowska na 3 miejscu – patrole mieszkańców (61,76%) i na 5 miejscu kamery i monitorowanie wejść (51,47%). W OR działania te znalazły się: na 7 miejscu – patrole mieszkańców (38,46%) i na 5 miejscu kamery i monitorowanie wejść (41,03%). Za ważniejsze, na terenie większości obszarów, uznano np. kosze na psie nieczystości (ŚOR Centrum – 72,73%, ŚOR Szobiszowice – 67,15%, OR – 67,95%).

W wymienianych spontanicznie działaniach służących rozwiązaniu problemów dzielnicy i poprawy warunków zamieszkania, patrole policji znalazły się jednak we wszystkich obszarach na pierwszym miejscu (ŚOR Centrum – 19,70%, ŚOR Szobiszowice – 25,37%, ŚOR Zabrska-Chorzowska – 14,71%, OR – 14,10%)

Ankietowani postrzegają więc brak bezpieczeństwa bardziej jako problem dzielnicy niż własny i w większości nie nadają mu znaczenia priorytetowego. Jednak nasilenie potrzeb związanych z działaniami zwiększającymi poczucie bezpieczeństwa wskazuje, że ich poziom bezpieczeństwa jest znacznie niższy niż deklarowany i być może niż uświadomiany oraz że nie przywiązują do niego szczególnej wagi. Nasilenie potrzeb związanych z bezpieczeństwem jest szczególnie wysokie tam, gdzie badani w ogóle nie zgłaszali braku poczucia bezpieczeństwa jako istotnego problemu – w ŚOR Szobiszowice. Mieszkańcy ŚOR bardziej przywiązują wagę do działań własnych i patroli policji, a w OR do monitoringu wizyjnego.

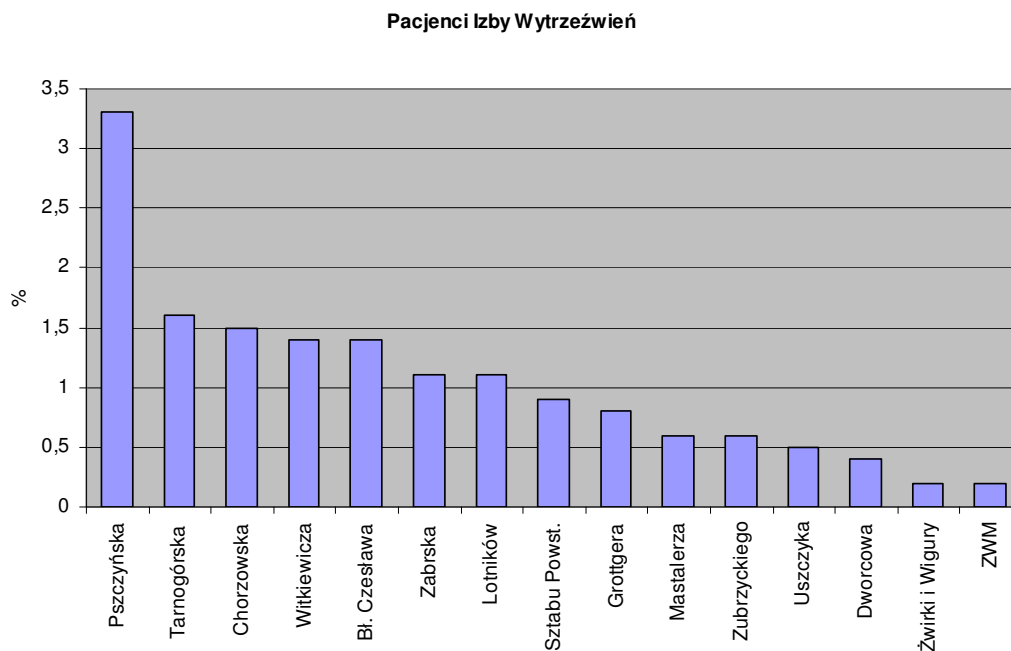
3.4. Szczegółowa analiza głównych problemów społecznych

Szczegółowa analiza wykazała istnienie w Śródmieściu różnorodnych problemów – spośród których najbardziej wyróżniały się: **nadmierne spożycie alkoholu** (ŚOR Centrum – 51,52%, ŚOR Szobiszowice – 74,63%, ŚOR Zabrska-Chorzowska - 91,18%, OR – 52,56% mieszkańców ocenia ten problem jako istotny dla dzielnicy), **bezrobocie** (ŚOR Centrum – 59,09, ŚOR Szobiszowice – 71,64%, ŚOR Zabrska-Chorzowska – 88,24% , OR- 57,69% mieszkańców ocenia ten problem jako istotny dla dzielnicy), **przestępczości** (głównie ŚOR Zabrska-Chorzowska – 70,59% i OR - 51,28% mieszkańców ocenia ten problem jako istotny dla dzielnicy) oraz **chuligańskich wybryków** (głównie OR – 64,10%). Problemy te zostały uznane za istotne przez ponad 50% ankietowanych. Wskazują one na konieczność połączenia na tym terenie działań infrastrukturalnych z działaniami o charakterze społecznym.

3.4.1. Uzależnienia jako problem społeczny w Śródmieściu

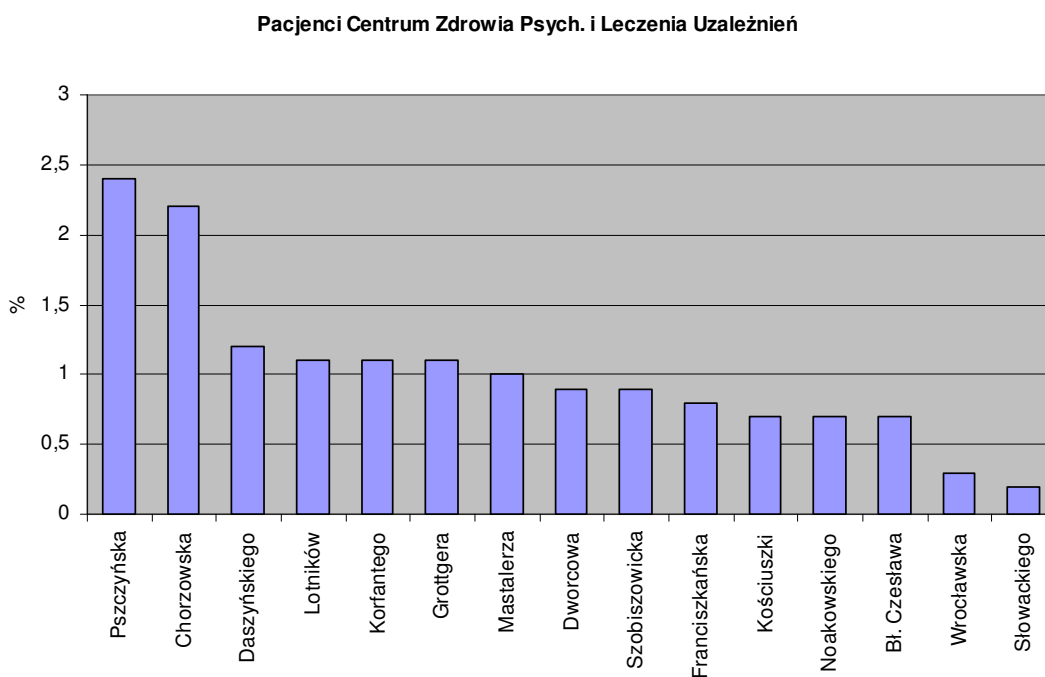
Z prowadzonego w Gliwicach w latach 2002-2003 „Monitoringu diagnozy zjawisk i problemów społecznych” wynikało, że Śródmieście jest pierwszym pod względem ilości terenem, z jakiego rekrutowały się w wyspecjalizowanych jednostkach osoby którym udzielono pomocy w związku z problemami alkoholowymi.

W ujęciu statystycznym dane te przedstawiono na poniższych wykresach.

Rysunek 4: Odsetek pacjentów izby wyrzeźwień wg ulic OR

źródło: opracowanie własne

Rysunek 5: Odsetek pacjentów CZPiLU w Gliwicach wg ulic OR

źródło: opracowanie własne

Statystycznym pacjentem korzystającym z pomocy Centrum Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień w Gliwicach w 2003 roku najczęściej był mężczyzna. Układ pozostałych cech był taki sam wśród mężczyzn i kobiet. Były to osoby urodzone w latach pięćdziesiątych, nie pracujące, posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe, pozostające w związku małżeńskim, korzystające z wizyt cztery i więcej razy.

We wszystkich obszarach rewitalizowanych Śródmieścia, w ankiecie realizowanej na zlecenie ARL w 2005 roku, alkoholizm jako istotny problem dzielnicy wybierało ponad 50% ankietowanych. Na pierwszym miejscu, pod względem ilości osób jakie uznały go za istotny problem dzielnicy, alkoholizm znalazł się w **ŚOR Zabrska-Chorzowska** – 91,18%, przy czym żadna osoba ankietowana nie podała iż dotknął on jej osobiście lub jej rodziny. Na tym terenie również najwięcej ankietowanych uznało za istotny problem dzielnicy narkotyki – 41,18%, ale również nikt nie podał iż problem ten dotknął go osobiście. Nikt z ankietowanych nie podał, iż on lub rodzina mieli kontakt z organizacjami pomocy osobom uzależnionym. Natomiast 4,41% (najwięcej na tym terenie) podało iż kontakt taki byłby potrzebny. Wśród problemów wymienianych spontanicznie problem alkoholizmu na terenie ŚOR Zabrska-Chorzowska pojawił się na drugim miejscu – wymieniało go 8,82% ankietowanych. Zajęcie się alkoholikami i pijakami wymieniało spontanicznie jako istotne dla rozwiązania problemów dzielnicy i poprawy warunków mieszkaniowych 1,47% ankietowanych, a wśród zaproponowanych do wyboru, zakaz sprzedaży alkoholu znalazł się na 7 miejscu – 33,82%.

Również na pierwszym miejscu problem alkoholizmu był wymieniany w **ŚOR Szobiszowice** – 74,63%, przy czym 11,94% ankietowanych podało iż dotknął on ich lub ich rodzinę. Na tym terenie również sporo ankietowanych uznało za istotny problem dzielnicy narkotyki – 31,34%, w tym 4,48% podało, iż problem ten dotknął ich osobiście. 4,48% ankietowanych podało, iż oni lub rodzina mieli kontakt z organizacjami pomocy osobom uzależnionym, natomiast 2,99% podało iż kontakt taki byłby potrzebny. Wśród problemów wymienianych spontanicznie problem alkoholizmu na terenie ŚOR Szobiszowice pojawił się na pierwszym miejscu – wymieniało go 19,40% ankietowanych. Zajęcie się alkoholikami i pijakami wymieniało spontanicznie jako istotne dla rozwiązania problemów dzielnicy i poprawy warunków mieszkaniowych 8,69% ankietowanych, a wśród zaproponowanych do wyboru, zakaz sprzedaży alkoholu znalazł się na 9 miejscu – 41,79%.

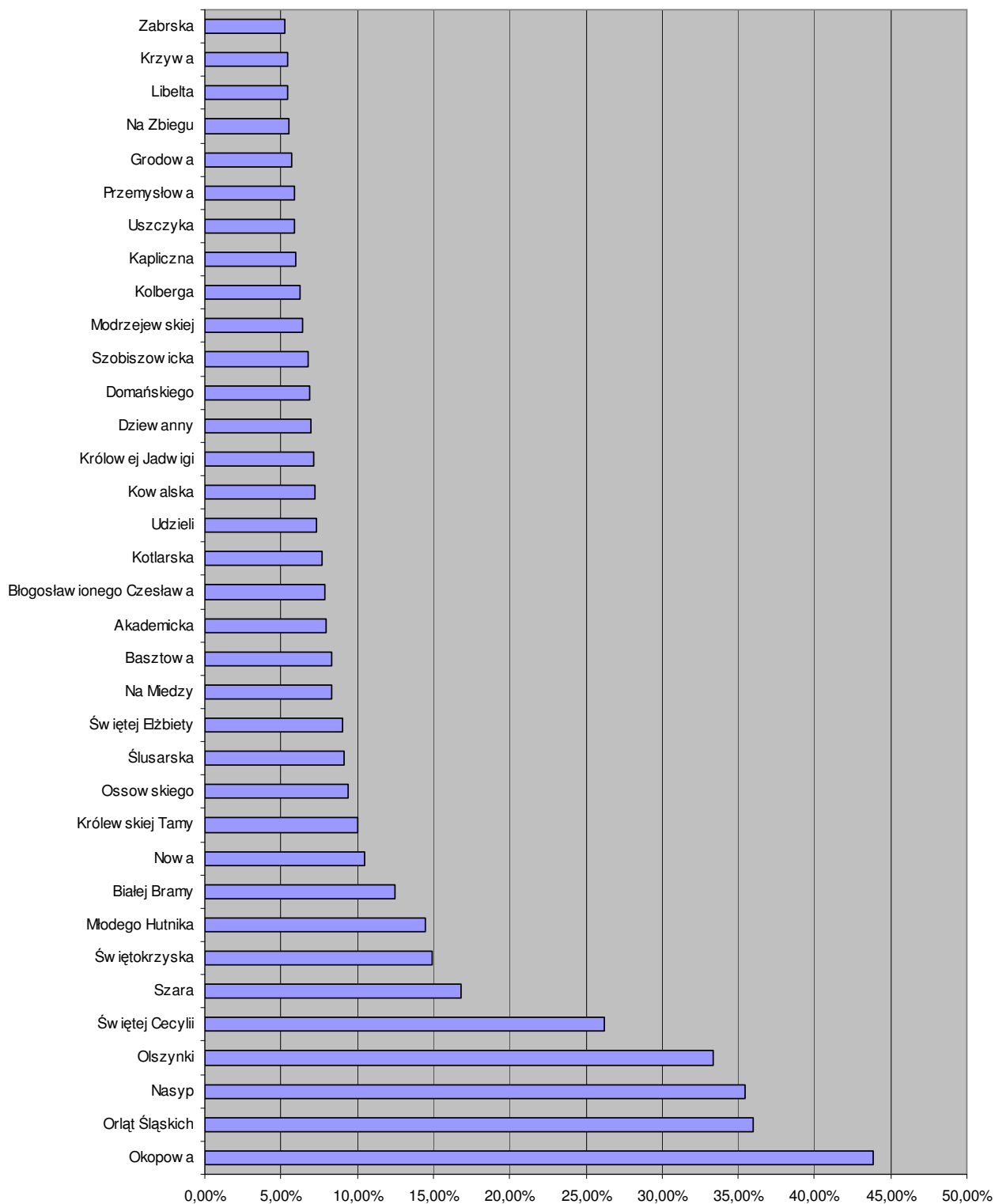
W **ŚOR Centrum** problem alkoholizmu pojawił się na drugim miejscu po bezrobociu – 51,52% osób uznało go za istotny problem dzielnicy, przy czym 3,03% ankietowanych podało iż dotknął on ich lub ich rodzinę. Na tym terenie mniej ankietowanych uznało za istotny problem dzielnicy narkotyki – 10,61%, w tym 0,00% podało, iż problem ten dotknął ich osobiście. 1,52% ankietowanych podało, iż oni lub rodzina mieli kontakt z organizacjami pomocy osobom uzależnionym, natomiast nikt nie uznał iż kontakt taki byłby potrzebny. Wśród problemów wymienianych spontanicznie problem alkoholizmu na terenie ŚOR Centrum pojawił się na 9 miejscu – wymieniało go 6,06% ankietowanych. Zajęcie się alkoholikami i pijakami wymieniało spontanicznie - jako istotne dla rozwiązania problemów dzielnicy i poprawy warunków mieszkaniowych - 1,52% ankietowanych, a wśród zaproponowanych do wyboru, zakaz sprzedaży alkoholu znalazł się na 10 (przedostatnim) miejscu – 12,21%.

W **OR** problem alkoholizmu pojawił się na trzecim miejscu – 57,69% osób uznało go za istotny problem dzielnicy (po chuligańskich wybrykach i bezrobociu), przy czym 6,41% ankietowanych podało iż dotknął on ich lub ich rodzinę. Na tym terenie 32,05%

ankietowanych uznało za istotny problem dzielnicy narkotyki, w tym 5,13% podało, iż problem ten dotknął ich osobiście. 8,97% ankietowanych podało, iż oni lub rodzina mieli kontakt z organizacjami pomocy osobom uzależnionym, natomiast 3,85% uznało, iż kontakt taki byłby potrzebny. Wśród problemów wymienianych spontanicznie problem alkoholizmu na terenie OR pojawił się na 5 miejscu – wymieniało go 8,97% ankietowanych. Zajęcie się alkoholikami i pijakami wymieniało spontanicznie jako istotne - dla rozwiązania problemów dzielnicy i poprawy warunków mieszkaniowych - 1,28% ankietowanych, a wśród zaproponowanych do wyboru rozwiązań, zakaz sprzedaży alkoholu znalazł się również na przedostatnim miejscu – 33,82%.

3.4.2. Osoby dorosłe niesamodzielne, wymagające wsparcia

Na podstawie danych dostarczonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej sporządzono analizę zjawiska ubóstwa. Na poniższym wykresie przedstawiono odsetek mieszkańców pobierających zasiłek z OPS w stosunku do wszystkich mieszkańców ulic Obszaru Rewitalizacji. Na wykresie pokazano wyłącznie te ulice, dla których wskaźnik ten jest wyższy od referencyjnego poziomu 52/1000 mieszkańców korzystających z zasiłku z pomocy społecznej, określonego przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego dla obszarów kwalifikujących się do wsparcia w zakresie projektów dotyczących mieszkalnictwa. Na wykresie pominięto ulicę Patrolową (ŚOR Szobiszowice), dla której wskaźnik ten wynosi 82,35%, ze względu na zaciemnienie wykresu.

Rysunek 6: Zestawienie klientów pobierających zasiłek OPS z OR Śródmieście wg ulic zameldowania (stan na 31.12.2008)

źródło: opracowanie własne

Jedenaście spośród wyżej wskazanych ulic leży w granicach ŚOR Zabrska-Chorzowska. Należy zatem uznać, iż na tym obszarze koncentruje się zjawisko ubóstwa w OR Śródmieście.

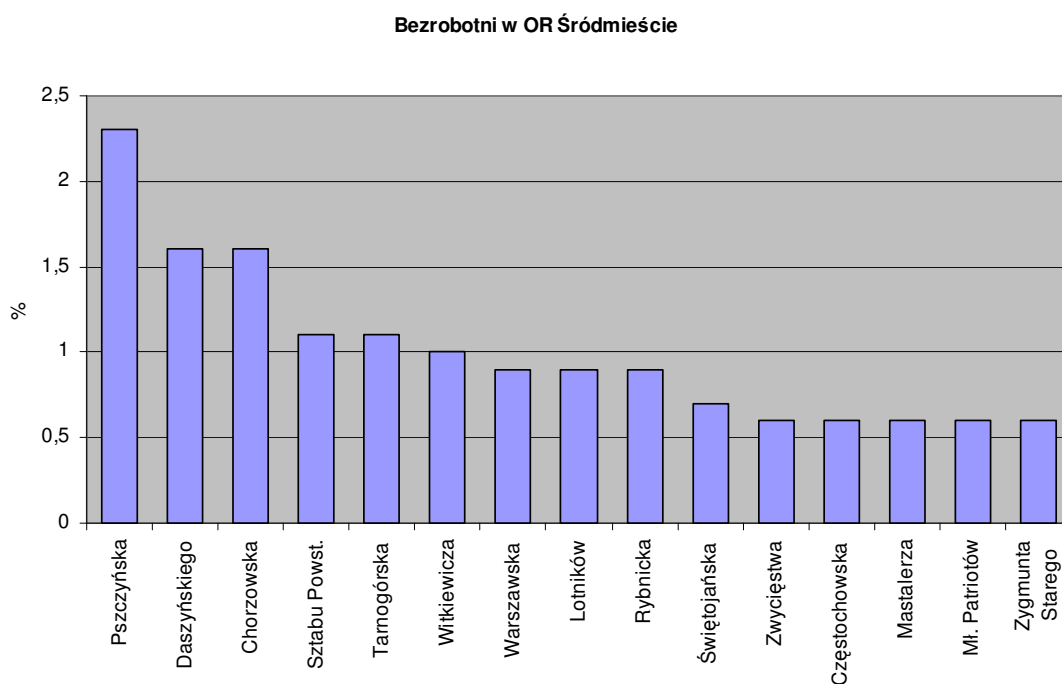
Z organizacjami pomocy społecznej miało kontakt 18,8% ankietowanych z ŚOR Centrum (6,06% uważa taki kontakt za potrzebny im lub ich rodzinie), 29,85% z ŚOR Szobiszowice (14,93% uważa taki kontakt za potrzebny im lub ich rodzinie), 17,65% z ŚOR Zabrska-Chorzowska (8,82% uważa taki kontakt za potrzebny im lub ich rodzinie) i 15,38% z OR (7,69% uważa taki kontakt za potrzebny im lub ich rodzinie).

Na wszystkich obszarach pojawił się problem zaniedbanych dzieci (ŚOR Centrum – 19,70% ankietowanych ocenia go jako poważny, ŚOR Szobiszowice – 56,72%, ŚOR Zabrska-Chorzowska – 47,06%, OR- 28,21%) i żebrania. (ŚOR Centrum – 43,94% ankietowanych ocenia go jako poważny, ŚOR Szobiszowice – 46,27%, ŚOR Zabrska-Chorzowska – 26,47%, OR- 34,62%). Oba te problemy najsilniej podkreślane są w ŚOR Szobiszowice.

Na wszystkich obszarach istnieje też spore zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze dla osób starszych (ŚOR Centrum – 60,61% ankietowanych uważa je za istotne dla rozwiązania problemów dzielnicy, ŚOR Szobiszowice – 67,16%, ŚOR Zabrska-Chorzowska – 72,06%, OR – 51,28%). Równocześnie respondenci ankiety, poza ŚOR Zabrska-Chorzowska, byli gotowi włączyć się w działania na rzecz osób starszych (ŚOR Centrum – 1,52%, ŚOR Szobiszowice – 1,49%, OR - 1,28% spośród osób gotowych włączyć się w działania na ten konkretny cel). 2,99% ankietowanych z ŚOR Szobiszowice włączyłoby się również w działania na rzecz Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

3.4.3. Bezrobocie jako problem społeczny

Z prowadzonego monitoringu wynikało, że klienci PUP zamieszkiwali głównie ulice w centrum miasta. Rozkład osób bezrobotnych wg ulic obszaru rewitalizacji przedstawiono na poniższym wykresie.

Rysunek 7: Odsetek osób bezrobotnych wg ulic OR

źródło: opracowanie własne

Z danych statystycznych wynika, iż problemy związane ze zjawiskiem bezrobocia koncentrują się w Szobiszowicach, Zatorzu oraz Śródmieściu.

Szczególnym problemem, który podlega analizie na podczas formułowania programu rewitalizacji jest długotrwałe bezrobocie. Wyniki obliczeń stopy długotrwałego bezrobocia w roku 2008 zaprezentowano w poniższej tabeli. Dla województwa śląskiego stopa referencyjna długotrwałego bezrobocia, powyżej której obszary kwalifikują się do podjęcia działań w zakresie mieszkalnictwa wynosi 3,7% (za rok 2006). Dla ulic, na których znajdują się projekty, które stanowią interwencję w obszarze mieszkalnictwa stopę tę zamieszczono w tabeli poniżej. Do wsparcia wg tego wskaźnika kwalifikują się projekty z ul. Kunickiego i Równej.

Tabela 12: Stopa długotrwałego bezrobocia w OR Śródmieście – ulice zagrożone (2006)

Ulica	Ogółem	Kobiety	Niepełnosprawni	Ludność w wieku produkcyjnym	Stopa długotrwałego bezrobocia
	2006				
Hoblera	3	1	0	166	1,81%
Sikory	2	1	0	180	1,11%
Sztabu Powstańczego	31	19	2	1375	2,25%
Świętego Marka	7	7	0	549	1,28%
Świętego Andrzeja	8	5	0	97	8,24%
Tarnogórska	27	19	3	1146	2,36%
Jagiellońska	11	6	0	482	2,28%
Asnyka	14	9	1	658	2,13%
Jasińskiego	8	4	1	219	3,65%
Kłodnicka	5	3	0	188	2,66%
Kochanowskiego	24	13	3	1213	1,98%
Kunickiego	6	4	0	131	4,58%
Piastowska	5	4	0	348	1,44%
Pszczyńska	78	56	12	2272	3,43%
Waliszewskiego	3	2	0	130	3,84%
Równa	7	6	1	139	5,04%
Rydygiera	7	5	1	293	2,39%
Sawickiej	7	4	0	225	3,11%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ewidencji Ludności

W roku 2008 sytuacja związana ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia kształtowała się w sposób przedstawiony w tabeli. W programie umieszczono wszystkie ulice, dla których stopa długotrwałego bezrobocia w roku 2008 przekroczyła referencyjny poziom 3,7%

Tabela 13: Stopa długotrwałego bezrobocia w OR Śródmieście – ulice zagrożone (2008)

Obszar	Ulica	Ogółem	Kobiety	Niepełnosprawni	Ludność w wieku produkcyjnym	Stopa długotrwałego bezrobocia
2008						
ŚOR Szobiszowice	Ślusarska	1	1	0	11	9,09%
Pozostałe ulice OR	Pietrusińskiego	1	0	1	12	8,33%
ŚOR Szobiszowice	Nad Torami	3	1	0	38	7,89%
ŚOR Zabrska-Chorzowska	Świętej Cecylii	4	3	1	56	7,14%
Pozostałe ulice OR	Owocowa	1	0	0	15	6,67%
ŚOR Centrum	Krupnicza	3	2	0	46	6,52%
Pozostałe ulice OR	Sobótki	2	2	1	31	6,45%
ŚOR Centrum	Raciborska	4	4	2	67	5,97%
ŚOR Szobiszowice	Targowa	3	3	0	51	5,88%
ŚOR Centrum	Wodna	1	1	0	18	5,56%
Pozostałe ulice OR	Rostka	1	1	0	18	5,56%
ŚOR Zabrska-Chorzowska	Szara	7	6	2	132	5,30%
Pozostałe ulice OR	Akademicka	1	0	1	19	5,26%
Pozostałe ulice OR	Ossowskiego	1	1	0	19	5,26%
ŚOR Szobiszowice	Opolska	11	7	4	214	5,14%
Pozostałe ulice OR	Piwna	10	6	2	195	5,13%
ŚOR Centrum	Krótką	1	0	0	20	5,00%
Pozostałe ulice OR	Moniuszki	9	6	3	181	4,97%
ŚOR Centrum	Plac Rzeźniczy	1	1	0	21	4,76%
ŚOR Zabrska-Chorzowska	Świętej Elżbiety	9	4	2	194	4,64%
ŚOR Centrum	Grodowa	3	1	0	70	4,29%
ŚOR Zabrska-Chorzowska	Zabrska	16	12	2	375	4,27%
Pozostałe ulice OR	Jesionowa	2	2	0	47	4,26%
ŚOR Zabrska-Chorzowska	Krzywa	12	9	2	296	4,05%
ŚOR Szobiszowice	Noakowskiego	4	3	1	100	4,00%
ŚOR Szobiszowice	Świętego Andrzeja	7	3	0	99	7,07%
ŚOR Szobiszowice	Waliszewskiego	7	6	0	131	5,34%
ŚOR Zabrska-Chorzowska	Młodego Hutnika	2	0	0	51	3,92%
ŚOR Centrum	Miarki	5	3	0	134	3,73%
ŚOR Szobiszowice	Kasztanowa	2	1	0	54	3,70%
ŚOR Centrum	Młyńska	5	4	2	137	3,65%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ewidencji Ludności

Z przeprowadzonej ankiety wynika, że 54,55% mieszkańców ŚOR Centrum, 53,73% mieszkańców ŚOR Szobiszowice, 57,35% mieszkańców ŚOR Zabrska – Chorzowska i 60,26% mieszkańców OR nie pracuje zawodowo. Przy tym jedynie w ŚOR Szobiszowice znalazło się 1,49% ankietowanych, którzy na pytanie o pracę zawodową nie udzielili odpowiedzi.

Swój status jako osoba bezrobotna określiło: w ŚOR Centrum – 16,67% ankietowanych, w ŚOR Szobiszowice – 20,90%, w ŚOR Zabrska-Chorzowska – 23,53%, a w OR – 11,54%. Emeryci i renciści stanowią: w ŚOR Centrum – 27,27%, w ŚOR Szobiszowice – 23,88%, w ŚOR Zabrska-Chorzowska – 22,06%, a w OR – 28,21%. Tam więc, gdzie najwięcej osób nie pracuje zawodowo (OR) najmniej określa swój status

zawodowy jako osoba bezrobotna. Na tym terenie występuje najwięcej emerytów i rencistów, a także uczniów i studentów, a najmniej gospodyń domowych.

Z badań opinii mieszkańców całego miasta (2004) wynikało, że 52% nie pracuje zawodowo, z czego 9% jest bezrobotnych, a więc na terenie rewitalizowanym więcej jest osób niepracujących i częściej mają one status bezrobotnego.

W ankiecie (2005), w **ŚÓR Centrum** najwięcej osób (59,09%) wybrało bezrobocie jako najistotniejszy problem przy czym 31,82% ankietowanych podało iż dotknął on ich lub ich rodzinę. 40,91% ankietowanych podało, iż oni lub rodzina mieli kontakt z Powiatowym Urzędem Pracy, a 13,64% uznało iż kontakt taki byłby potrzebny. Wśród problemów dzielnicy, wymienianych spontanicznie, problem bezrobocia pojawił się na 2 miejscu (15,15%) po dużym ruchu samochodowym, a 3,03% uznało pracę za największą potrzebę dzielnicy. Jako największy problem własny lub rodziny, brak pracy podawało spontanicznie 21,21%, podobnie jak 21,21% podawało ją jako największą potrzebę swojej rodziny. Pracę wymieniało spontanicznie - jako istotną dla rozwiązania problemów dzielnicy i poprawy warunków mieszkaniowych - 7,58% ankietowanych, a wśród zaproponowanych do wyboru rozwiązań, punkt doradztwa zawodowego znalazł się na 7 miejscu – 34,85% a szkolenia dla bezrobotnych na 8 miejscu – 33,33%.

W **ŚÓR Szobiszowice** bezrobocie znalazło się na 2 miejscu, po alkoholizmie, pod względem ilości osób uznających ten problem za poważny, przy czym 19,40% ankietowanych podało iż dotknął on ich lub ich rodzinę. 40,30% ankietowanych podało, iż oni lub rodzina mieli kontakt z Powiatowym Urzędem Pracy, a 14,93% uznało, iż kontakt taki byłby potrzebny. Wśród problemów dzielnicy, wymienianych spontanicznie, problem bezrobocia pojawił się na 4 miejscu (8,96%) po alkoholizmie, przestępczości i hałasie, a 1,49% uznało pracę za największą potrzebę dzielnicy. Jako największy problem własny lub rodziny, brak pracy podawało 8,96%, a 4,48% podawało ją jako największą potrzebę swojej rodziny. Pracę wymieniało spontanicznie - jako istotną dla rozwiązania problemów dzielnicy i poprawy warunków mieszkaniowych - 1,49% ankietowanych, a wśród zaproponowanych do wyboru rozwiązań, punkt doradztwa zawodowego znalazł się na 5 miejscu – 53,73% a szkolenia dla bezrobotnych na 6 miejscu – 50,75%.

W **ŚÓR Zabrska-Chorzowska** bezrobocie znalazło się również na 2 miejscu, po alkoholizmie, pod względem ilości osób uznających ten problem za poważny, przy czym 10,29% ankietowanych podało, iż dotknął on ich lub ich rodzinę. 23,53% ankietowanych podało, iż oni lub rodzina mieli kontakt z Powiatowym Urzędem Pracy, a 8,82% uznało, iż kontakt taki byłby potrzebny. Wśród problemów dzielnicy wymienianych spontanicznie problem bezrobocia pojawił się na 1 miejscu (11,76%), a 2,94% uznało pracę za największą potrzebę dzielnicy. Jako największy problem własny lub rodziny, brak pracy podawało 10,29%, a 4,41% podawało ją jako największa potrzebę swojej rodziny. Pracę wymieniało spontanicznie - jako istotną dla rozwiązania problemów dzielnicy i poprawy warunków mieszkaniowych - 4,41% ankietowanych, a wśród zaproponowanych do wyboru rozwiązań, punkt doradztwa zawodowego znalazł się na 8 miejscu – 26,47% a szkolenia dla bezrobotnych na 4 miejscu – 52,94%.

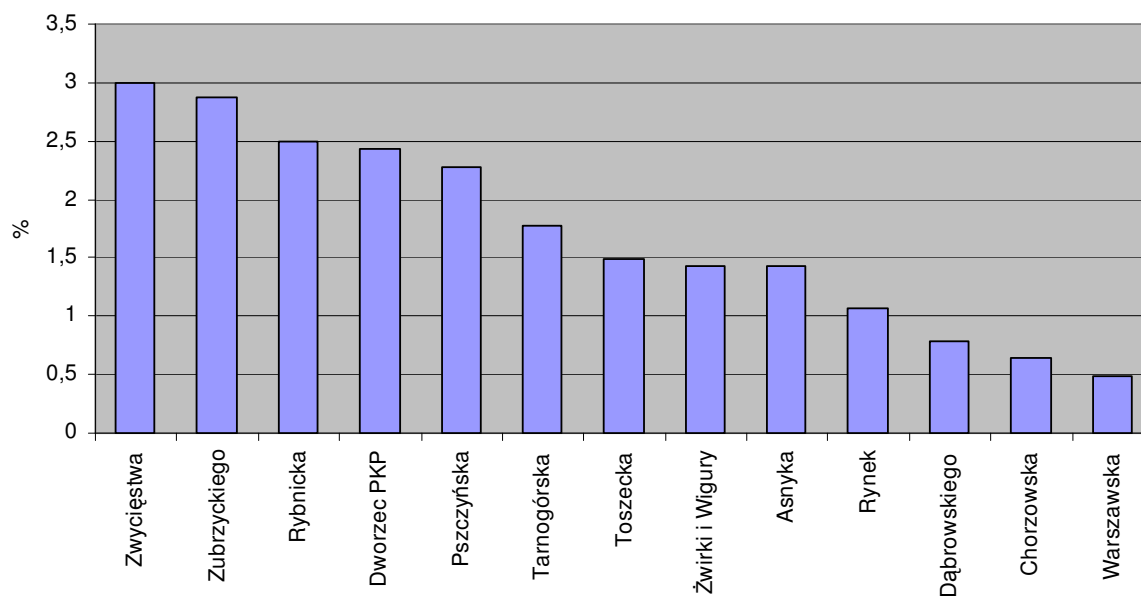
W **OR** bezrobocie znalazło się również na 2 miejscu, po chuligańskich wybrykach, pod względem ilości osób uznających ten problem za poważny – 57,69%, przy czym 17,95% ankietowanych podało, iż dotknął on ich lub ich rodzinę. 23,08% ankietowanych podało, iż oni lub rodzina mieli kontakt z Powiatowym Urzędem Pracy, a 11,54% uznało iż kontakt taki byłby potrzebny. Wśród problemów dzielnicy wymienianych spontanicznie problem

bezrobocia pojawił się na 2 miejscu (19,23%) po dużym ruchu samochodowym, a 10,26% uznało pracę za największą potrzebę dzielnicy. Jako największy problem własny lub rodziny, brak pracy podawało 14,10%, a 12,82% podawało ją jako największą potrzebę swojej rodziny. Pracę wymieniało spontanicznie - jako istotną dla rozwiązania problemów dzielnicy i poprawy warunków mieszkaniowych - 12,82% ankietowanych, a wśród zaproponowanych do wyboru rozwiązań, punkt doradztwa zawodowego znalazł się na 6 miejscu – 39,74% wspólnie z mieszkaniami zastępczymi, a szkolenia dla bezrobotnych na 3 miejscu – 42,31%. Mimo iż we wszystkich obszarach wyznaczonych do rewitalizacji bezrobocie jest postrzegane jako istotny problem przez ponad 50% ankietowanych, a problemy finansowe stanowią jeden z najczęściej zgłaszanych problemów rodziny, jedynie kilka do kilkunastu procent badanych widzi pracę jako rozwiązanie problemów dzielnicy. Najczęściej problemy finansowe pojawiały się jako problemy rodziny w ŚOR Szobiszowice (28,36%), ale równocześnie tam najrzadziej jako problem pojawiał się brak pracy (8,96%), rzadziej pojawiała się potrzeba zwiększenia dochodów (11,94%) a najczęściej potrzeba pomocy finansowej (8,96%), podczas gdy potrzebę pracy jako najważniejszą zgłaszało 4,48%. Najrzadziej problemy finansowe były zgłaszane jako poważne przez mieszkańców ŚOR Zabrska-Chorzowska (10,29%), gdzie równie często jako problem zgłaszano brak pracy (10,29%), potrzebę większych dochodów jako ważną podało 7,35%, a pacy - 4,41%. Była tu równocześnie najmniejsza potrzeba pomocy finansowej – 1,47%. Praca jest więc na tym terenie postrzegana bardziej jako problem niż potrzeba. Przy czym tam, gdzie mniej osób postrzega ją jako problem – na terenie ŚOR Centrum i OR - najwięcej osób postrzega ją jako potrzebę. Tam, gdzie jest ona postrzegana jako problem przez więcej osób - ŚOR Szobiszowice i ŚOR Zabrska-Chorzowska – mniej osób postrzega ją jako potrzebę.

3.4.4. Wykroczenia i przestępczość kryminalna jako problem społeczny

Szczególne nasilenie wykroczeń występuje w Centrum Miasta oraz wzdłuż głównych arterii dojazdowych do Centrum Gliwic. Z prowadzonego monitoringu wynikało, że wg danych Sądu Rejonowego Śródmieście zajmowało pierwsze miejsce pod względem wysokości odsetka zamieszkania osób popełniających przestępstwa kryminalne. Statystycznie najczęściej popełniano przestępstwa na ulicach wskazanych na poniższym wykresie.

Ulice, na których najczęściej dochodzi do popełniania przestępstw

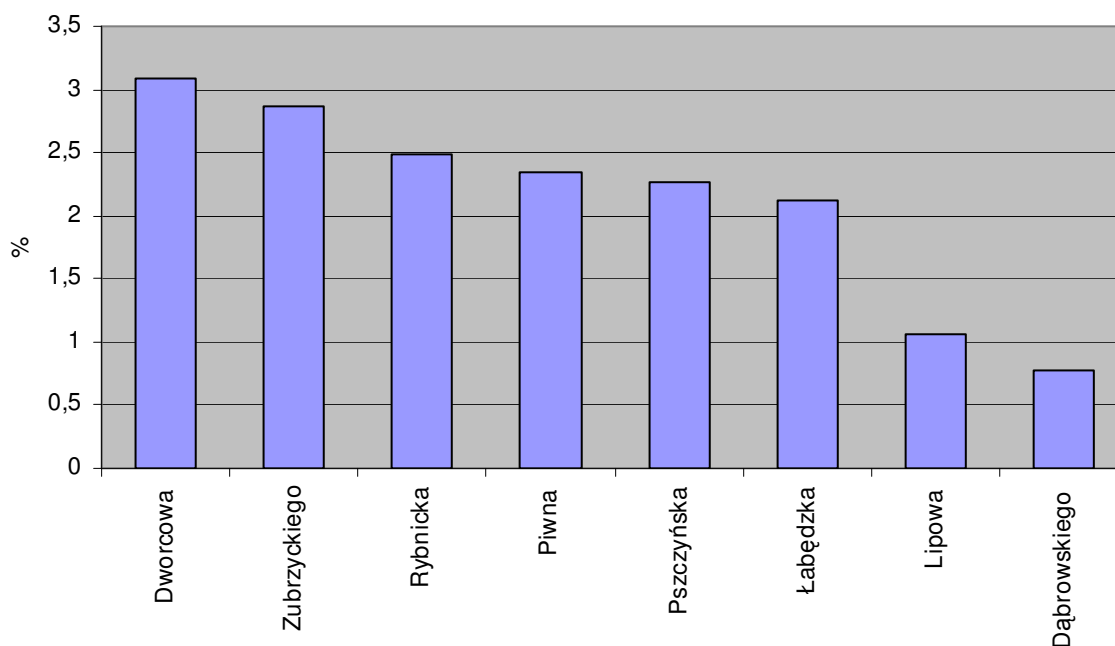
Rysunek 8: Miejsca zagrożone przestępczością

źródło: opracowanie własne

W 2005 roku zanotowano w Gliwicach spadek przestępczości w porównaniu z rokiem ubiegłym. W rejonie wyznaczonym do rewitalizacji stwierdzono w 2005 roku popełnienie 4 294 przestępstw, co stanowi 59,17% wszystkich zarejestrowanych w mieście przestępstw, w tym 2 421 w centrum (33,36% wszystkich zarejestrowanych w mieście przestępstw), 610 (8,41%) w Szobiszowicach, 599 (8,25%) na Trynku, 664 (9,15%) na Zatorzu. W stosunku do danych z roku 2004 ilość przestępstw wzrosła w centrum (o 125), Szobiszowicach (o 25) i Zatorzu (o 45), a zmalała na Trynku (o 69). Generalnie więc o ile na terenie miasta przestępczość zmalała, to na terenie wyznaczonym do rewitalizacji Śródmieście wzrosła z 4 166 do 4 294 wykrytych przestępstw. O ile w 2004 roku stanowiła ona 56,72% przestępczości wykrytej w mieście, to w 2005 stanowiła już 29,17%.

Istotnym problemem w wskazanym w obszarze rewitalizacji są również wykroczenia. Według danych Sądu Grodzkiego są one popełniane najczęściej w miejscach wymienionych na poniższym wykresie.

Ulice, na których najczęściej popełniano wykroczenia

Rysunek 9: Miejsca zagrożone wykroczeniami

źródło: opracowanie własne

Z danych dostarczonych przez Referat Obrony Cywilnej UM Gliwice za rok 2006 wynika, iż przy ulicach, na których zlokalizowane są projekty z zakresu mieszkalnictwa wskaźnik liczby przestępstw na 1000 mieszkańców przedstawiono w tabeli. Zgodnie z wytycznymi Ministra Rozwoju Regionalnego, wskaźnik przestępczości dla obszaru kwalifikującego się do wsparcia z zakresu mieszkalnictwa powinien przekraczać 39,7/1000 mieszkańców. Ulice kwalifikujące się do wsparcia zaznaczono pogrubioną czcionką.

Nazwa ulicy	Liczba przestępstw	Liczba mieszkańców	Wskaźnik
Asnyka	20	958	20,88
Hoblera	7	225	31,11
Jagiellońska	49	797	61,48
Jasińskiego	5	378	13,23
Kłodnicka	14	263	53,23
Kochanowskiego	34	1566	21,71
Kunickiego	5	216	23,15
Piastowska	12	575	20,87
Pszczyńska	158	3269	48,33
Równa	2	221	9,05
Rydygiera	6	457	13,13
Sawickiej	7	357	19,61
Sikory	4	238	16,81
Sztabu Powstańczego	35	1857	18,85
Świętego Marka	15	799	18,77
Tarnogórska	105	1705	61,58

Analizując dane za rok 2008 sporządzono następujący wykres. W poniższej tabeli zaprezentowano wskaźnik liczby przestępstw popełnianych na ulicach OR, dla miejsc, w których przekracza on 39/1000 mieszkańców. Metodologia obliczania wskaźnika jest obciążona wadą polegającą na konieczności ekstrapolowania rzeczywistej statystyki przestępstw w odniesieniu do liczby mieszkańców. Dla niektórych ulic Starego Miasta oraz ulic Śródmieścia, na których zameldowana jest niewielka liczba mieszkańców, a na których statystycznie najczęściej w mieście popełnia się przestępstwa, wskaźnik ten przekroczył wartość 600 i osiągnął poziom 1400. Z tego względu w tabeli pominięto ulice: Bolesława Krzywoustego, Kostki, Akademicką, Wybrzeże Armii Krajowej, Folwarczną, Portową, Pod Murami oraz Rynek. Łączna liczba przestępstw popełniona w tych miejscach jest ośmiokrotnie niższa od liczby przestępstw odnotowanych tylko na ulicy Zwycięstwa, dla której wspomniany wskaźnik jest znacząco niższy.

Obszar	Nazwa ulicy	Liczba przestępstw	Liczba mieszkańców	Wskaźnik
Pozostałe ulice OR	Księża Strzody	21	73	287,67
ŚOR Szobiszowice	Zbożowa	2	7	285,71
ŚOR Centrum	Krupnicza	19	67	283,58
ŚOR Centrum	Basztowa	5	24	208,33
ŚOR Szobiszowice	Lipowa	152	779	195,12
ŚOR Centrum	Okopowa	11	57	192,98
Pozostałe ulice OR	Bardowskiego	5	26	192,31
ŚOR Centrum	Zwycięstwa	168	983	170,91
ŚOR Centrum	Matejki	9	56	160,71
ŚOR Szobiszowice	Orląt Śląskich	4	25	160,00
Pozostałe ulice OR	Bojkowska	53	334	158,68
Pozostałe ulice OR	Pola	6	38	157,89
ŚOR Centrum	Średnia	10	64	156,25
ŚOR Centrum	Raciborska	14	98	142,86
ŚOR Centrum	Wodna	5	36	138,89
Pozostałe ulice OR	Traugutta	10	76	131,58
ŚOR Centrum	Bytomska	8	62	129,03
ŚOR Centrum	Białej Bramy	1	8	125,00
ŚOR Szobiszowice	Powroźnicza	10	84	119,05
ŚOR Centrum	Bednarska	5	43	116,28
ŚOR Centrum	Kościelna	3	27	111,11
ŚOR Szobiszowice	Świętej Małgorzaty	3	29	103,45
ŚOR Centrum	Wieczorka	34	332	102,41
ŚOR Centrum	Dolnych Wałów	33	335	98,51
Pozostałe ulice OR	Mitręgi	6	61	98,36
ŚOR Centrum	Dworcowa	45	473	95,14
ŚOR Centrum	Prymasa Wyszyńskiego	30	352	85,23
ŚOR Szobiszowice	Toszecka	113	1386	81,53
ŚOR Centrum	Plac Inwalidów Wojennych	9	116	77,59
ŚOR Zabrska-Chorzowska	Królewskiej Tamy	11	149	73,83
Pozostałe ulice OR	Konarskiego	30	408	73,53
ŚOR Centrum	Bohaterów Getta Warszawskiego	37	512	72,27

Obszar	Nazwa ulicy	Liczba przestępstw	Liczba mieszkańców	Wskaźnik
Pozostałe ulice OR	Bohaterów Getta Warszawskiego	37	512	72,27
ŚOR Centrum	Aleja Przyjaźni	6	84	71,43
ŚOR Centrum	Młyńska	16	224	71,43
ŚOR Centrum	Kaczyniec	11	157	70,06
ŚOR Centrum	Dubois	43	624	68,91
Pozostałe ulice OR	Dubois	43	624	68,91
Pozostałe ulice OR	Sobótki	3	45	66,67
Pozostałe ulice OR	Orlickiego	16	249	64,26
Pozostałe ulice OR	Kaszubska	7	109	64,22
ŚOR Centrum	Bankowa	8	128	62,50
ŚOR Centrum	Krótką	2	32	62,50
ŚOR Centrum	Plac Rzeźniczy	2	32	62,50
ŚOR Szobiszowice	Śliwki	31	499	62,12
Pozostałe ulice OR	Piwna	17	289	58,82
ŚOR Szobiszowice	Patrolowa	1	17	58,82
ŚOR Szobiszowice	Noakowskiego	9	155	58,06
ŚOR Zabrska-Chorzowska	Młodego Hutnika	5	90	55,56
ŚOR Szobiszowice	Opolska	19	343	55,39
ŚOR Centrum	Powstańców Warszawy	16	298	53,69
Pozostałe ulice OR	Królowej Bony	7	138	50,72
Pozostałe ulice OR	Ziemowita	19	377	50,40
Pozostałe ulice OR	Nasyp	3	62	48,39
Pozostałe ulice OR	Pszczynska	160	3340	47,90
ŚOR Centrum	Grodowa	5	105	47,62
ŚOR Zabrska-Chorzowska	Świętej Cecylii	4	84	47,62
Pozostałe ulice OR	Rybicka	64	1347	47,51
Pozostałe ulice OR	Kilińskiego	13	274	47,45
ŚOR Zabrska-Chorzowska	Zabrska	28	593	47,22
ŚOR Centrum	Plebańska	5	107	46,73
ŚOR Szobiszowice	Ślusarska	1	22	45,45
ŚOR Centrum	Świętokrzyska	3	67	44,78
Pozostałe ulice OR	Banacha	2	46	43,48
Pozostałe ulice OR	Kujawska	46	1091	42,16
ŚOR Szobiszowice	Udzieli	4	95	42,11
ŚOR Centrum	Jana Pawła II	27	652	41,41
Pozostałe ulice OR	Jana Pawła II	27	652	41,41
ŚOR Zabrska-Chorzowska	Chorzowska	81	1960	41,33
ŚOR Centrum	Na Piasku	7	171	40,94
Pozostałe ulice OR	Świętej Katarzyny	7	174	40,23
ŚOR Szobiszowice	Tarnogórska	70	1744	40,14
ŚOR Szobiszowice	Tarnogórska	70	1744	40,14
Pozostałe ulice OR	Tarnogórska	70	1744	40,14
Pozostałe ulice OR	Tarnogórska	70	1744	40,14
ŚOR Szobiszowice	Spółdzielcza	29	723	40,11
ŚOR Zabrska-Chorzowska	Szara	8	202	39,60
ŚOR Szobiszowice	Gieryskiego	9	229	39,30

Istotnym problemem w OR Śródmieście jest również występowanie czynów karalnych popełnianych przez nieletnich. Komenda Miejska Policji nie dysponuje rejestrem tych zdarzeń w ujęciu przestrzennym, toteż dotarcie do tych danych statystycznych jest utrudnione. Na potrzeby określenia możliwości aplikowania o środki UE na realizację projektów związane z mieszkalnictwem KMP dostarczyła dane, w oparciu o które wyznaczono wartości wskaźników.

Obszar	Nazwa Ulicy	Liczba nieletnich	Liczba czynów karalne	Wskaźnik
ŚOR Szobiszowice	Świętego Marka	48	1	20,83
ŚOR Szobiszowice	Tarnogórska	106	11	103,77
Pozostałe ulice OR	Pszczyńska	207	10	48,31
ŚOR Zabrska-Chorzowska	Jagiellońska	45	1	22,22

Przestępczość została uznana za najważniejszy problem dzielnicy przez 43,94% ankietowanych (2005) z terenu ŚOR Centrum tj. na 3 miejscu wspólnie z chuligańskimi wybrykami), a 16,67% podało, że problem ten dotknął ich rodzinę. 43,28% z ŚOR Szobiszowice (na 5 miejscu) uznało przestępczość za najważniejszy problem dzielnicy, a 23,88% podało, że problem ten dotknął ich rodzinę. 70,59% ankietowanych z ŚOR Zabrska-Chorzowska (na 3 miejscu) uznało przestępczość za najważniejszy problem dzielnicy, a 5,88% podało, że problem ten dotknął ich rodzinę. 51,28% z OR (na 3 miejscu) uznało przestępczość za najważniejszy problem dzielnicy, a 20,51% podało, że problem ten dotknął ich rodzinę. Problem ten jest więc postrzegany jako poważny przez najwięcej osób tam gdzie najmniej osób dotknął osobiście, na terenie ŚOR Zabrska-Chorzowska.

Chuligańskie wybryki znalazły się na 1 miejscu w OR – 64,10% (5,13% podało, że problem ten dotknął ich rodzinę), a w pozostałych obszarach na ostatnim miejscu (ŚOR Centrum – 15,15%, a 3,03% podało, że problem ten dotknął ich rodzinę, ŚOR Szobiszowice – 16,42%, a 4,48% podało, że problem ten dotknął ich rodzinę, ŚOR Zabrska-Chorzowska – 25%, a 0,0% podało, że problem ten dotknął ich rodzinę). Chuligańskie wybryki są postrzegane jako największy problem tam, gdzie najwięcej osób dotknęły osobiście – na terenie OR.

3.5. Organizacje społeczne

Grupa 98,48% ankietowanych z ŚOR Centrum, 89,55% z ŚOR Szobiszowice, 97,06% z ŚOR Zabrska-Chorzowska i 97,44% z OR podało iż nie znają żadnych inicjatyw, grup lub osób działających na rzecz poprawy warunków zamieszkania w dzielnicy. Najbardziej znane inicjatywy, grupy lub osoby, działające w zakresie poprawy warunków zamieszkania w dzielnicy to: ŚOR Centrum – sąsiad (1,52%), a w ŚOR Szobiszowice – sąsiad, wspólnota mieszkaniowa, samorząd miejski, posłowie, Zofia Łozińska i Janusz Żukowski (po 1,49%).

Na obszarze rewitalizacji zarejestrowane są liczne organizacje pozarządowe o bogatym profilu działalności, w tym:

AEGEE - Gliwice Europejskie Forum Studentów
 Akademicki Chór Politechniki Śląskiej
 Akademicki Klub Krótkofalowców SP9PDF
 Akademicki Klub Turystyczny "Watra"
 Akademicki Klub Zabytkowego Motocykla
 "Cyklop"
 Akademicki Zespół Muzyczny Politechniki
 Śląskiej
 Akademicki Związek Sportowy
 Auto Moto Klub w Gliwicach
 AZS Gliwice Aikido
 Bractwo Żeglarskie "Wanta"
 Caritas Diecezji Gliwice Organizacja Pożytku
 Publicznego
 Centrum Inicjatyw Społecznych
 Chrześcijańska Misja Społeczna "Teen
 Challenge" o/ Gliwice Organizacja Pożytku
 Chrześcijańskie Stowarzyszenie "Dom
 Przymierza"
 Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej
 Drużyna Bractwa Białej Bramy
 Europejska Unia Kobiet Oddział w Gliwicach
 Europejski Instytut Rozwoju Technologii
 Ewangelickie Towarzystwo Edukacyjne
 Organizacja Pożytku Publicznego
 Federacja Młodych Socjaldemokratów
 Federacja Społeczności Terapeutycznych
 Europy Centralnej i Wschodniej
 Forum Transportu Pasażerskiego w Gliwicach
 Fundacja na rzecz Hospicjum w Gliwicach
 Fundacja na rzecz Politechniki Śląskiej
 Fundacja "Kidprotect.pl"
 Fundacja "Szkoła z charakterem" im. E. Stein
 Fundacja Odbudowy Teatru Miejskiego
 Organizacja Pożytku Publicznego
 Fundacja Pomocy Dzieciom "Nadzieja"
 Organizacja Pożytku Publicznego
 Fundacja "Tacy sami" Organizacja Pożytku
 Publicznego
 Gliwicka Inicjatywa Obywatelska
 Gliwicki Klub Filmowy "Wrota"
 Gliwicki Klub Kajakowy "Wiking"
 Gliwicki Klub Karate "Kyokushin" Organizacja
 Pożytku Publicznego
 Gliwicki Klub Sportowy "Piast"
 Gliwicki Klub Rekreacyjno - Sportowy
 "Stokrotka" TKKF
 Gliwicki Klub Tenisowy
 Gliwicki Sportowy Klub Taekwon-Do
 Gliwicki Uczniowski Klub Sportowy "Carbo"
 Gliwickie Centrum Taneczne
 Gliwickie Stowarzyszenie Amazonek
 Gliwickie Stowarzyszenie GO
 Gliwickie Stowarzyszenie Internautów
 Gliwickie Stowarzyszenie Modelarzy Lotniczych
 Gliwickie Stowarzyszenie Niesłyszących GSN
 Gliwickie Stowarzyszenie Piłki Halowej
 Gliwickie Stowarzyszenie Tenisowe
 Gliwickie Towarzystwo Koszykówki Organizacja
 Pożytku Publicznego
 Gliwickie Towarzystwo Muzyczne
 Gliwickie Towarzystwo Sportu i Kultury
 "SiKReT"
 Gliwickie Towarzystwo Sympatyków Piłki
 Nożnej Pięciosobowej "Piątka"
 Gliwickie Towarzystwo Szkolne
 Stowarzyszenie Gliwiczanie dla Gliwic
 Górnośląska Fundacja Onkologiczna
 Górnośląski Oddział Regionalny
 Stowarzyszenia "Monar"
 Górnośląskie Stowarzyszenie "Familia"
 Górnośląskie Stowarzyszenie Ubezpieczonych
 Organizacja Pożytku Publicznego
 Grupa Kolarska "Gliwice"
 Grupa Plastyczna "Faun" przy Towarzystwie
 Przyjaciół Ziemi Gliwickiej
 Habitat for Humanity" Gliwice Organizacja
 Pożytku Publicznego
 Hufiec Ziemi Gliwickiej ZHP Organizacja
 Pożytku Publicznego
 Katolicki Związek Akademicki "Communio"
 Katolickie Centrum Edukacji Młodzieży "KANA"
 Katolickie Stowarzyszenie "Civitas Christiana"
 Katolickie Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci
 i Młodzieży "Mała Jutrzenka"
 Katolickie Stowarzyszenie Wychowawców
 Klub "Silesia-Polonia" przy TPZG w Gliwicach
 Klub Abstynentów "Krokus"
 Klub Człapaka "Pędziwiatr"
 Klub Sportowy "Kodokan"
 Klub Sportowy "Kolejarz"

Klub Sportowy Żeglarski "Mesa"
 Klub Tatarnictwa Jaskiniowego "Eksperal"
 Klub Uczniowski w Gimnazjum nr 10
 Klub Wysokogórski Gliwice
 Komitet Lokalny IAESTE Gliwice
 Komunikacyjny Klub Sportowy "Kolejarz"
 Gliwice
 Krajowa Rada Maszyn Górniczych
 Krajowe Forum Bezrobotnych Stowarzyszenie
 Społeczne
 Liga Kobiet Polskich
 Liga Morska i Rzeczna Zarząd Okręgu
 Katowickiego
 Liga Obrony Kraju Klub Sportów Łączności
 LOK SP9 KAG
 Metodystyczne Towarzystwo Edukacyjne
 Miejskie Towarzystwo Krzewienia Kultury
 Fizycznej w Gliwicach
 Międzynarodowa Organizacja Soroptimist
 International Klub Gliwice
 Międzyszkolny Klub Narciarski "Gips"
 Organizacja Pożytku Publicznego
 Młodzież Wszechpolska
 Młodzieżowa Rada Miasta Gliwice
 Młodzieżowy Klub Turystyki Aktywnej "Ryś"
 Naczelna Organizacja Techniczna Federacja
 Stowarzyszeń Naukowo – Technicznych
 Ognisko TKKF "Kondycja"
People to People Polska z siedzibą w Gliwicach
 Polski Czerwony Krzyż - Zarząd Rejonowy
 Polski Klub Ekologiczny - Koło Miejskie
 w Gliwicach
 Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd
 Miejski w Gliwicach
 Polski Komitet Zwalczenia Raka O/ Śląski
 Polski Związek Emerytów Rencistów
 i Inwalidów - Oddział
 Polski Związek Filatelistów o/ Gliwice
 Polski Związek Inżynierów i Techników
 Budownictwa o/ Gliwice
 Polski Związek Kanarków i Ptaków
 Egzotycznych "Canaria
 Polski Związek Motorowy
 Polski Związek Niewidomych koło terenowe
 w Gliwicach
 Polski Związek Wędkarski koło Gliwice
 Polskie Stowarzyszenie Diabetyków
 Polskie Stowarzyszenie Pielęgniarek
 Onkologicznych. Terenowy Oddział Gliwice
 Polskie Stowarzyszenie im. Króla Jana III
 Sobieskiego
 Polskie Towarzystwo Akustyczne o/ Gliwice
 Polskie Towarzystwo Chemiczne o/ Gliwicki
 Polskie Towarzystwo Dysleksji o/Gliwice
 Polskie Towarzystwo Ekonomiczne O/ Gliwice
 Polskie Towarzystwo Endokrynologiczne o/
 Śląski
 Polskie Towarzystwo Fizyczne o/ Gliwicki
 Polskie Towarzystwo Geograficzne
 Polskie Towarzystwo Geometrii i Grafiki
 Inżynierskiej
 Polskie Towarzystwo Mechaniki Teoretycznej
 i Stosowanej o/ Gliwicki
 Polskie Towarzystwo Miłośników Astronomii o/
 Gliwice
 Polskie Towarzystwo Numizmatyczne o/Gliwice
 Polskie Towarzystwo Onkologiczne
 Polskie Towarzystwo Opieki nad Chorymi ze
 Stomią "Pol-Ilko"
 Polskie Towarzystwo Radioterapii
 Onkologicznej
 Polskie Towarzystwo Spawalnicze o/ Śląski
 Gliwice
 Polskie Towarzystwo Taneczne o/ Okręgowy
 Polsko - Czeskie Towarzystwo Gospodarcze
 Polsko-Niemieckie Towarzystwo im. Stanisława
 Bieniasza
 Powiatowe Stowarzyszenie Pszczelarzy
 PTTK O/ Kolejowy Gliwice
 PTTK O/ Uczelniany przy Politechnice Śląskiej
 w Gliwicach
 PTTK O/ Ziemi Gliwickiej
 Rada Uczelniana Zrzeszenia Studentów
 Politechniki Śląskiej
 Regionalna Izba Przemysłowo-Handlowa
 Ruch Autonomii Śląska koło terenowe
 w Gliwicach
 Ruch Obrony Bezrobotnych Oddział Gliwice
 SAPS Stowarzyszenie Amatorów Piłki
 Siatkowej
 Społeczne Ognisko Muzyczne

Społeczne Towarzystwo Ekologiczne "Pro - Vita" o/ wojewódzki
 Stowarzyszenie na rzecz Dziedzictwa Kulturowego Gliwic "Gliwickie Metamorfozy"
 Stowarzyszenie "Dla Serca"
 Stowarzyszenie "Europejska Unia Kobiet"
 Stowarzyszenie "Młoda Socjaldemokracja"
 Stowarzyszenie "Młode Centrum"
 Stowarzyszenie "Nowa Polska"
 Stowarzyszenie "Silesia Nostra"
 Stowarzyszenie STG przy Politechnice Śląskiej
 Stowarzyszenie "Szansa"
 Stowarzyszenie Akademia Edukacji Europejskiej
 Stowarzyszenie Amatorów Piłki Siatkowej
 Stowarzyszenie Animatorów Wszechstronnego Rozwoju Młodzieży
 Stowarzyszenie Auditorów Wewnętrznych Jednostek Sektora Finansów Publicznych
 Stowarzyszenie "Bezpieczne Gliwice"
 Stowarzyszenie Bezrobotnych "Nasza Szansa"
 Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich
 Stowarzyszenie Chorych Reumatoidalnie
 Stowarzyszenie "CulContra"
 Stowarzyszenie Dzieło Ja-Ty-My
 Stowarzyszenie Ekologiczno- Kluturalno - Wolnościowe "Krzyk"
 Stowarzyszenie Elektryków Polskich
 Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów "Biprohutu"
 Stowarzyszenie "FamiloK Group"
 Stowarzyszenie Forum Ceramików
 Stowarzyszenie Gliwickiej Młodzieży "Signum"
 Stowarzyszenie Grupa "Outdoor"
 Stowarzyszenie GTW
 Stowarzyszenie Interwencji i Terapii dla Dzieci i Młodzieży z Zaburzeniami Autystycznymi i ich Rodzin "Szkłane drzwi"
 Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Mechaników Polskich o/ Gliwice
 Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Chemicznego o/ Gliwice
 Stowarzyszenie Kabaret "Dzieci Bonda"
 Stowarzyszenie Katedralny Chór Chłopięcy
 Stowarzyszenie Kibiców Gliwickiego Klubu Sportowego Piast
 Stowarzyszenie Krzewienia Aktywnej Długowieczności "Skad"
 Stowarzyszenie Księgowych w Polsce
 Stowarzyszenie Kupców i Przedsiębiorców Śląskich
 Stowarzyszenie Kupców Targowiska przy Jana Pawła II
 Stowarzyszenie Międzynarodowy Festiwal "Dni Muzyki Organowej"
 Stowarzyszenie Miłośników Tradycji Szlacheckich i Arystokratycznych
 Stowarzyszenie Muzyczne "Śląski Jazz Club"
 Stowarzyszenie Muzyki Country
 Stowarzyszenie Na Rzecz Budowy i wspierania Działalności Publicznej Szkoły Podstawowej Integracji Europejskiej nr 43
 Stowarzyszenie Na Rzecz Gospodarki Energetycznej Polski
 Stowarzyszenie Na Rzecz Integracji Europejskiej
 Stowarzyszenie Na Rzecz Ochrony Zdrowia Psychicznego "Nasz Dom"
 Stowarzyszenie Na Rzecz Pomocy Rodzinie i Dziecku "Dom"
 Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gmin Powiatu Gliwickiego
 Stowarzyszenie Na Rzecz Wspierania Badań Nad Rakiem
 Stowarzyszenie Nauczycieli Polonistów "Snap"
 Stowarzyszenie Obrony Praw Pacjenta "Primum Non Nocere"
 Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Inwalidów Ich Opiekunów i Przyjaciół "Son"
 Stowarzyszenie Partnerów General Motors
 Stowarzyszenie Polskich Kombatantów - Obrońców Ojczyzny im. Gen. Wł. Andersa
 Stowarzyszenie Polskich Kombatantów Weteranów Walk o Niepodległość 1919-1956 im. Gen. "Grota" Stefana-Roweckiego
 Stowarzyszenie Pomocy "Linia Nadziei - Splin"
 Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom na Syberii i Ukrainie
 Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie "Gigant"
 Stowarzyszenie Pomocy Poszkodowanym w Wypadkach Komunikacyjnych "Bezpieczne Drogi"

Stowarzyszenie Producentów Materiałów
Ogniotrwałych

Stowarzyszenie Przyjaciół Szpitala Miejskiego
nr 1 "Serce"

Stowarzyszenie Przyjaciół Wydziału
Chemicznego Politechniki Śląskiej

Stowarzyszenie Rodziców Dzieci i Młodzieży
Niepełnosprawnej "Jesteśmy"

Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Dzieci
oraz Młodzieży z Zespołem ADHD "Akceptacja"

Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji
Gliwickiej Organizacja Pożytku Publicznego

Stowarzyszenie Rodzina Bez Przemocy "Help"

Stowarzyszenie Studentów "Best" Gliwice

Stowarzyszenie Sympatyków Zespołu "Gwar"

Stowarzyszenie Szarych Szeregów

Stowarzyszenie Śląski Yacht Club

Stowarzyszenie Wierzyteli Skarbu Państwa

Stowarzyszenie Współpracy Regionalnej

Stowarzyszenie Wychowanków Politechniki
Śląskiej

Studenckie Koło Przewodników Górskich
"Harnasie

Szermierczy Klub Sportowy "Muszkieter"

Szkolny Klub Narciarski "Gips"

Śląska Fundacja Dzieci i Młodzieży z Cukrzycą

Śląska Fundacja Wspierania
Przedsiębiorczości

Śląska Liga Futsalu

Śląska Liga Walki z Rakim Organizacja
Pożytku Publicznego

Śląskie Stowarzyszenie Psychoterapeutów
z siedzibą w Gliwicach

Śląskie Stowarzyszenie Rodzin Wielodzietnych
im. Św. Józefa

Śląski Yacht Club przy Politechnice Śląskiej

Światowe Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół
Ziemi Złoczowskiej Klub Złoczowski
w Gliwicach

Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej
oddział Gliwice

TKKF "Karlusy"

Towarzystwo Brydżowe Silesia Organizacja
Pożytku Publicznego

Towarzystwo im. Edyty Stein

Towarzystwo Miłośników Lwowa i Kresów
Południowo - Wschodnich Oddział Stryjan

Towarzystwo Miłośników Lwowa i Kresów
Południowo - Wschodnich Oddział Gliwice

Towarzystwo Opieki nad Majdankiem - Oddział
wojewódzki z siedzibą w Gliwicach

Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami w Polsce
oddział w Gliwicach

Towarzystwo Pomocy Dzieciom i Młodzieży
z Cukrzycą Organizacja Pożytku Publicznego

Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci - oddział Gliwice

Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Gliwickiej

Towarzystwo Rozwijania Kontaktów Polsko -
Ukraińskich "Kontakt"

Towarzystwo Społeczno - Kulturalne Niemców
Województwa Śląskiego Oddział w Gliwicach

Towarzystwo Społeczno - Kulturalne Niemców
Województwa Śląskiego Koło Gliwice-Miasto

Towarzystwo Społeczno - Kulturalne Żydów
o/Gliwice

Towarzystwo Tradycji Górniczych Wydziału
Górnictwa i Geologii Politechniki Śląskiej

Towarzystwo Wspierania Świetlicy Integracyjnej
"Bratki"

Towarzystwo Wspierania Świetlicy
Środowiskowej "Czesio"

Ucet - Uniwersyteckie Ośrodki Języka
Angielskiego

Uczelniany Zarząd Samorządu Studenckiego
UZSS

Uczniowski Klub Sportowy "Milenium"

Uczniowski Klub Sportowy "Uśmiech" w Domu
Dziecka nr 2

Uczniowski Klub Sportowy "Wiking"

Uczniowski Klub Sportowy Judo - Trynek

Uczniowski klub Sportowy "Trynek"

Uczniowski Klub Sportowy w Domu Dziecka nr3

Uczniowski Klub Sportowy przy Zespole Szkół
Techniczno-Informatycznych

Uniwersytet Trzeciego Wieku

Zarząd Powiatowy Związku Ochothiczych

Straży Pożarnych RP

Złota Jesień

Zrzeszenie Akademickie

Zrzeszenie Prawników Polskich koło
w Gliwicach
Zrzeszenie Prywatnego Handlu i Usług
Związek Inwalidów Wojennych o/ Gliwice -
Stowarzyszenie Wyższej Użyteczności

Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów
Politycznych
Związek Nauczycielstwa Polskiego
Związek Solidarności Polskich Kombatantów
koło Gliwicko-Zabrskie
Związek Sybiraków o/Gliwice

Przy ul. Jagiellońskiej 21 funkcjonuje **Gliwickie Centrum Organizacji Pozarządowych**, które integruje działalność organizacji pozarządowych na terenie Miasta Gliwice. GCOP udostępnia pomieszczenia na działalność statutową organizacji, koordynuje spotkania, prowadzi i na bieżąco uzupełnia bank informacji o organizacjach pozarządowych oraz punkt informacyjny dla nich, zbiera i udostępnia informacje o możliwości pozyskania środków i funduszy na działalność z różnych źródeł, ułatwia przepływ informacji pomiędzy organizacjami, wspiera działalność organizacji m.in. poprzez poradnictwo, szkolenia, organizowanie spotkań branżowych, współpracuje ze środkami przekazu w zakresie udostępnienia informacji i udzielenia wyjaśnień w sprawach dotyczących swojej działalności, redaguje własny biuletyn, gromadzi, przechowuje oraz udostępnia uprawnionym organom i osobom dokumentację organizacji. Nadzór nad działalnością Centrum sprawuje Prezydent Miasta Gliwice.

W nowo otwartej filii GCOP, przy ul Kościuszki 35 powstał - w ramach realizowanego projektu „Partnerstwo na Rzecz Profesjonalizacji Trzeciego Sektora” - Inkubator Organizacji Pozarządowych . Inkubator oferuje organizacjom: miejsce na spotkania, bezpłatny dostęp do Internetu, kserografu, telefonu i faksu, literatury specjalistycznej oraz bieżących informacji o wydarzeniach ważnych dla trzeciego sektora, nieodpłatne szkolenia z podstaw obsługi komputera oraz projektowania stron internetowych, dostęp do nieodpłatnych szkoleń realizowanych w ramach Partnerstwa, poradnictwo. Specjaliści Inkubatora udzielają organizacjom wsparcia merytorycznego m.in. w zakresie: wypełniania wniosków o dotację, pisanie, prowadzenia i rozliczania projektów, zdobywania środków finansowych na działalność, budowania partnerstw, formalno-prawnych aspektów działania organizacji, zarządzania organizacją, współpracy z innymi organizacjami i instytucjami oraz mediami.

3.6. Miejsca kultu religijnego

Ludność zamieszkująca ten teren jest głównie wyznania rzymsko-katolickiego. Występują również osoby wyznania m.in. protestanckiego i ormiańskiego.

W OR i ŚOR zlokalizowane są następujące parafie:

Parafia Matki Boskiej Częstochowskiej ul. Kilińskiego 2

4 października 1981 roku, po wieloletnich staraniach o pozwolenie, odbyło się poświęcenie placu pod budowę, a 16 maja 1983 roku bp Jan Wieczorek wmurował pierwszą cegłę w nowo budowanym kościele. Parafia została erygowana dekretem Biskupa Opolskiego z dnia 27 sierpnia 1988 roku, a jej terytorium zostało wydzielone z parafii św. Michała oraz z parafii św. Apostołów Piotra i Pawła. Kościół został konsekrowany 6 października 1991 roku .

Parafia Obrządku Bizantyńsko-Ukraińskiego - Kaplica pw. św. Jadwigi ul. Kościelna 6

Parafia Obrządku Ormiańskiego - Kościół pw. świętej Trójcy ul. Mikołowska

Pierwotny kościół ufundował w 1409 roku Michał Pillcator, starosta na zamku gliwickim. Drewniany kościółek wraz z przylegającym szpitalem uległ w 1813 roku znacznemu uszkodzeniu na skutek pożaru. Obecny, murowany kościół klasycystyczny pochodzi z lat 1836-38. Ostatnia renowacja kościoła odbyła się w roku 1959. Od 1945 roku świątynia jest miejscem kultu katolików obrządku ormiańskiego.

Parafia Podwyższenia Krzyża świętego ul. Daszyńskiego 2

Pierwszy, drewniany kościół powstał przed rokiem 1500. W 1612 roku duszpasterstwo przy kościele objęli Ojcowie Franciszkanie. Nowy, murowany kościół w stylu barokowym, skierowany prezbiterium na północ, wraz z przyległym od strony zachodniej klasztorem na rzucie prostokąta z czworobocznym wirydarzem pośrodku, zbudowano w 1623 roku, a konsekrowano w 1673 roku. W 1921 roku oddano kościół Ojcom Redemptorystom, którzy w latach 1924–26 powiększyli go przez dodanie dwu przęseł nawy głównej, nawy bocznej, kaplicy i przedsionka. Parafia Podwyższenia Krzyża Świętego została erygowana 8 grudnia 1980 roku.

Parafia Wszystkich Świętych ul. Kościelna 4

Datę erygowania parafii Wszystkich Świętych w Gliwicach historycy określają na rok 1250. Pierwsze wzmianki o parafii pochodzą z lat 1279 i 1286. W 1470 roku książę Jan z Oświęcimia podarował parafii dom na wikarówkę, zwaną "Jeruzalem", który znajdował się w tym samym miejscu, co obecna wikarówka. Do parafii, oprócz miasta Gliwic, należały jeszcze miejscowości: Trynek, Ligota, Wójtowa Wieś i Ostropa. Nie zachował się żaden dokument dotyczący początków obecnego kościoła pw. Wszystkich Świętych. Pod tym wezwaniem występuje po raz pierwszy w dokumencie z 1467 roku. Pierwszy kościół był drewniany i stał na tym samym miejscu, co dzisiejszy (jest to miejsce najwyżej położone w mieście). Wnioskując ze sposobu budowy obecnego kościoła, z cyfr umieszczonych nad głównym portalem (1504) i innych danych, powstanie kościoła określa się na lata 1450-1504. Wnętrze kościoła, a także dach i wieża, padały kilkakrotnie ofiarą pożarów, stąd niejednokrotnie zmieniały swój wygląd. Sam korpus w zasadzie pozostał niezmieniony. Kościół zbudowano w stylu gotyckim. Jest on murowany z cegły, z użyciem kamienia do szczegółów architektonicznych. W latach 1929-42 ówczesny proboszcz, przeprowadził największy i najgruntowniejszy w dziejach parafii remont kościoła, w czasie którego (1930-33) nadano nowy, obecny kształt wieży, zainstalowano nowe organy, założono elektryczne ogrzewanie i uporządkowano podziemia kościoła. Ostatnią restaurację budynku przeprowadzono w 1960 roku. Kościół posiada także cenne zabytki, m. in. obrazy, monstrancje, relikwiarze, naczynia liturgiczne. Monografię parafii i kościoła wydał w 1926 roku ks. dr Kurt Kukowka. Kościół należy do najcenniejszych zabytków miasta.

Parafia św. Apostołów Piotra i Pawła - Katedralna ul. Jana Pawła II 5

Kanoniczne erygowanie parafii pw. św. Apostołów Piotra i Pawła nastąpiło 15 stycznia 1908 roku. W ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat przez wydzielenie z parafii św. Apostołów Piotra i Pawła powstały następujące gliwickie parafie: Najświętszego Serca Pana Jezusa, św. Józefa, św. Michała Archanioła oraz NMP Matki Kościoła, a także część parafii MB Częstochowskiej. Na pamiątkę wizyty Ojca Świętego Jana Pawła II w Gliwicach

w prezbiterium ustawiono: ołtarz papieski (konsekrowany przez bpa Jana Wieczorka 17 czerwca 2000), ambonkę, tron papieski, krzyż procesyjny i świeczniki, a na ścianie - tablicę upamiętniającą historyczne wydarzenie.

Parafia wojskowa – pw. św. Barbary ul. św. Barbary 2

Przynależy do niej też Kaplica pw. św. Rafała Kalinowskiego w Szpitalu Wojskowym w Gliwicach (ul. Zygmunta Starego).

Pierwszy, drewniany kościółek pw. św. Barbary w Gliwicach wzniesiono na przełomie XV i XVI w. W 1815 roku kościół przejęli protestanci, którzy na jego miejscu w latach 1855-59 zbudowali kościół według projektu architekta dworskiego Stillera z 1853 roku. W części prezbiterialnej rozbudowany w 1936 roku Świątynia jest trójnawową bazyliką z prostokątnym prezbiterium zamkniętym od północy absydą. We wnętrzu stropowa bazylika emporowa. Empory drewniane, wsparte są na kamiennych filarach rozdzielających nawy. We wnętrzu zachowały się pierwotne witraże (XIX w.). Kościół stanowi rzadki w regionie przykład architektury neoromańskiej z wczesnej, przedwilhelmowskiej fazy tego stylu. Po zakończeniu II wojny światowej kościół został przekazany duszpasterstwu wojskowemu Wojska Polskiego i odtąd jest Katolickim Kościołem Garnizonowym podlegającym biskupowi polowemu.

Parafia św. Michała Archanioła ul. B. Krzywoustego 1

Od 1932 roku na terenie dzisiejszej parafii odprawiano nabożeństwa liturgiczne w prowizorycznej kaplicy, urządzonej w budynku na lotnisku, należącym do Zarządu Miejskiego. Dekretem z 8 czerwca 1936 roku została wydzielona z terenu parafii św. Apostołów Piotra i Pawła w Gliwicach lokalna świątynia św. Michała Archanioła. Obecnie w budynku dawnego konwiku, a później Niższego Seminarium Duchownego, którego historia sięga początków XX w., mieści się siedziba gliwickiej Kurii diecezjalnej.

Parafia Chrystusa Króla ul. Okrzei 31

Konsekracji kościoła i erygowania nowej parafii dokonano 3 listopada 1935 roku. Kościół ma formę bazyliki. W 1938 roku znany na Śląsku artysta malarz Karol Platzeck namalował na przedniej ścianie prezbiterium fresk przedstawiający Chrystusa Króla. W latach powojennych fresk ten został zamalowany. Przyczyną zamalowania, jak również wysiedlenia do Niemiec proboszcza, był znajdujący się na fresku napis w języku niemieckim: "Królestwo moje nie jest z tego świata". W latach 1994-95 miał miejsce kapitalny remont dachu kościoła. Od roku 1981 do 1994 w kościele pw. Chrystusa Króla odbywał się coroczny ogólnopolski Festiwal Piosenki Religijnej "Cantate Deo".

Parafia Świętej Rodziny, ul. Chorzowska 46

Powstanie parafii Świętej Rodziny związane jest z hutą Huldskińskiego i pracującymi w obrębie nowego osiedla Siostrami Boromeuszkami. 19 marca 1898 roku zwróciły się one z prośbą do właściciela huty, by wybudował kościół dla mieszkańców osiedla przy ul. Chorzowskiej. Prośbę przyjęto i 5 lipca 1900 roku poświęcono kamień węgielny pod budowę. Kościół w stylu neogotyckim i plebanię, łączącą się z kościołem przejściem przez zakrystię, wybudowano na koszt właściciela huty. Obecnie plebania pełni funkcję domu zakonnego. Kościół poświęcono 9 kwietnia 1901 roku Świętych. Początkowo odprawiano nabożeństwa tylko w niedziele i święta. Obecna parafia jako lokalna istnieje od 1919 roku,

zaś jako kuracja od 1 kwietnia 1924 roku. Kościół został konsekrowany 3 listopada 1935 roku. Od 1946 roku parafię prowadzą Księża Misjonarze Świętej Rodziny. W dokumentach z 1955 roku pojawia się po raz pierwszy nazwa: parafia Świętej Rodziny.

Parafia św. Bartłomieja, ul. Bernardyńska 19

W skład Parafii wchodzi nowy kościół przy ul. Bernardyńskiej i stary kościół rektorski pw. św. Bartłomieja przy ul. Toszeckiej. Wzmianki o parafii i kościele pw. św. Bartłomieja sięgają XIII w. Według najstarszych źródeł kościół i parafia powstały około 1232. roku. Do parafii Szobiszowice (leżącej w tym czasie poza granicami miasta Gliwice i funkcjonującej jako osobna miejscowość) należały także wioski: Ligota, Żerniki i Szalsza. Funkcję kościoła parafialnego do 1911 roku pełnił stary kościół pw. św. Bartłomieja. Kościół jest gotycki, murowany, orientowany, otoczony murem z kamienia. Wielokrotnie naprawiany i przebudowywany. Obecne prezbiterium i zakrystia pochodzą z XV w., nawa i wieża - z XVII w. W latach 1907-11 wybudowano w stylu neogotyckim nowy, potężny kościół pw. św. Bartłomieja przy ul. Bernardyńskiej. W 1931 roku usamodzielniono parafię św. Jana Chrzciciela w Żernikach, a w 1935 roku wyodrębniono jeszcze jedną samodzielną parafię przy nowo wybudowanym kościele pw. Chrystusa Króla. W 1994 roku erygowano parafię Matki Boskiej Kochawińskiej na Osiedlu Kopernika w Gliwicach. W styczniu 2002 roku utworzono na Osiedlu "Obrońców Pokoju" parafię pw. Miłosierdzia Bożego, którą również wyodrębniono prawie w całości z parafii św. Bartłomieja.

Kościół Ewangelicko-Methodystyczny Parafia Gliwice, ul. Kłodnicka 3

Parafia gromadzi stosunkowo młodą społeczność, która oprócz nabożeństw spotyka się regularnie w grupach biblijnych i modlitewnych. Od lat kontynuowana jest praca socjalna z dziećmi z rodzin ubogich i patologicznych. Dzięki prowadzonej działalności gospodarczej i ofiarności sponsorów parafia co roku finansuje i organizuje wyjazdy wakacyjne dla takich dzieci oraz udziela ich rodzinom doraźnej pomocy. Oprócz stałych programów działalności, w kościele organizowane są w ciągu roku dodatkowe imprezy o charakterze chrześcijańskim: kurs biblijny, koncerty, minikonferencje, prelekcje itp. Przy kościele działają znane w Gliwicach Szkoły Języka Angielskiego Metodystów - English Language College (dla młodzieży i dorosłych) oraz Methodist L. C. (dla dzieci)

Kościół Ewangelicki Zbawiciela, ul. Jagiellońska 19 a

Przy kościele istnieje Ewangelickie Towarzystwo Edukacyjne, które prowadzi Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcące ETE. Kościół prowadzi również audycje radiowe "Po prostu" oraz Spotkania z Ewangelią. Przynależy do niego Dom Gościnny "Księżówka" w Wiśle

Synagoga w Gliwicach, ul Dolnych Wałów 2

Gliwicka synagoga została urządzona po 1945 roku, w budynku wzniesionym przez miejscową gminę żydowską w 1909 roku, przy ulicy Dolnych Wałów 2. Obecnie służy jako synagoga gminy żydowskiej w Gliwicach, nabożeństwa odbywają się regularnie we wszystkie szabaty oraz święta.

W OR funkcjonuje jeden cmentarz przy ul. Poniatowskiego 22 – tzw. Cmentarz Lipowy.

3.7. Rekreacja czas wolny

Grupa 19,70% mieszkańców ŚOR Centrum, 37,31% ŚOR Szobiszowice, 7,35% ŚOR Zabrska-Chorzowska, 29,49 OR w przeprowadzonej ankiecie zgłosiła iż mają propozycje spędzania czasu wolnego. Główne propozycje to: ŚOR Centrum – obiekty sportowe (6,06%) i basen (4,55%), ŚOR Szobiszowice – zadbane place zabaw (7,46%), park i ładne skwerki (po 5,97%), obiekty sportowe i dom kultury (4,48%), ŚOR Zabrska – Chorzowska – obiekty sportowe, zadbane place zabaw, ładne skwerki i boisko (po 1,47%) oraz OR – park (7,69%) i obiekty rekreacyjne (6,41%). Najwięcej propozycji postrzegają mieszkańcy ŚOR Szobiszowice i są one najbardziej zróżnicowane, najmniej mieszkańcy ŚOR Zabrska-Chorzowska (2005). Są to stosunkowo niskie procenty, zważywszy na bogactwo oferty na tym terenie i mogą wskazywać na ograniczone korzystanie z dostępnej oferty, a także pewną bierność mieszkańców w zakresie preferowanych sposobów spędzania czasu wolnego.

Na terenie wyznaczonym do rewitalizacji znajdują się liczne obiekty sportowe, kulturalne i rekreacyjne. Teatr Muzyczny, kina, kluby, galerie proponują szeroką ofertę kulturalną. Do tradycji należą Gliwickie Spotkania Teatralne.

Na terenie wyznaczonym do rewitalizacji zlokalizowane są 2 parki: Park Bolesława Chrobrego i Park Fryderyka Chopina oraz liczne skwery. W Parku Fryderyka Chopina znajduje się Palmiarnia Miejska w Gliwicach. Budynek palmiarni to nowoczesna konstrukcja architektoniczna o powierzchni 2 000 m², w którym rośnie ponad 5 600 roślin, a najstarsze okazy mają nawet ponad 100 lat. Palmiarnia jest podzielona na cztery pawilony tematyczne: pawilon I - rośliny użytkowe, pawilon II - rośliny tropikalne, pawilon III - historyczny oraz pawilon IV - sukulenty. W palmiarni poza egzotycznymi roślinami znajdują się również: terraria z gadami, akwaria z żółwiami, egzotyczne papugi i kanarki. Na jej terenie funkcjonuje kawiarenka i sklepik z pamiątkami i roślinami, organizowane są liczne wystawy tematyczne.

Przy ul. Akademickiej 26 znajduje się Lodowisko „Tafla”, gdzie - obok odbywających się tam ślizgawek - funkcjonuje szkołka łyżwiarska i można nauczyć się grać w curling. Na lodowisku znajduje się pełny sprzęt do uprawiania tej dyscypliny, a na płycie są też wymalowane odpowiednie tory do gry. Gliwickie lodowisko jest pierwszym obiektem w Polsce, gdzie prawie codziennie można wynająć tory do tej gry i skorzystać z porad obecnego na lodzie trenera.

Na terenie wyznaczonym do rewitalizacji znajdują się 3 baseny kąpielowe: Centrum Sportowo-Rekreacyjne - basen kryty (ul. Jasna 31), kryta pływalnia "Delfin" przy ul. Warszawskiej 35, kryta pływalnia - w SP Nr 28 przy ul. M. Strzody 4; 2 stadiony: Stadion GKS "Piast" przy ul. Okrzei i Stadion XX-lecia przy ul. Akademickiej 26; 4 korty tenisowe: korty tenisowe ul. Akademicka 26, korty tenisowe ul. Akademicka 31, hala tenisowa ul. Jasna 31, korty tenisowe GZUT przy ul. W. Pola oraz liczne hale sportowe: Centrum Sportowo-Rekreacyjne ul. Jasna 31, hale sportowe przy ul. Chorzowskiej 5, Okrzei 20, ZSO nr 4 ul. Orłąt Śląskich 25, Ośrodek Sportu Politechniki Śląskiej (Akademicka 26 i Kaszubska), a także boiska: boiska do siatkówki plażowej i koszykówki ulicznej, boisko KKS "Kolejarz" i boisko do mini piłki nożnej przy ul. Okrzei.

Na Placu Krakowskim znajduje się wielofunkcyjny teren widowiskowy z widownią, placem rekreacyjnym, promenadą spacerową, pasażem handlowym i parkingami wzdłuż ulicy Łużyckiej i budynku Politechniki Śląskiej. Znajduje się tu też Skate-Park, wyposażony w urządzenia do jazdy na rolkach. Niedaleko, w piwnicach budynku Wydziału

Mechanicznego Technologicznego Politechniki Śląskiej (przy ul. Konarskiego) znajduje się Ścianka Wspinaczkowa.

Na terenie Śródmieścia znajdują się kina: Kino Amok przeniesiony do kina Bajka – przejętego przez Miasto Gliwice (ul. Dolnych Wałów 5) i Kino-Teatr X (ul. M. Strzody 10). W rejonie ulic Traugutta, Witkiewicza, Opolskiej i Lipowej w Gliwicach działa obecnie nowoczesne centrum handlowe - Forum Gliwice, w którym funkcjonuje multiplex Cinema City z 15 salami kinowymi oraz centrum sportu i rekreacji.

Do dyspozycji mieszkańców są muzea: Muzeum Historii Radia i Sztuki Mediów – Radiostacja Gliwice (ul. Tarnogórska 129), Muzeum w Gliwicach - Oddział Odlewnictwa Artystycznego, Willa Oskara Caro oraz Zamek Piastowski. Na Wydziale Górnictwa i Geologii Politechniki Śląskiej znajduje się Muzeum Geologii Złóż im. Czesława Poborskiego.

Mieszkańcy Gliwic mogą odwiedzać również Galerie: Art-Studio (ul. Raciborska 11), Galeria "AL" (ul. Dolnych Wałów 7), Galeria "CO2" (Rynek 13), Galeria Brama (ul. Krótka 1-3), Galeria Wnętrz GBB (ul. Basztowa 2), Galeria Fotograficzna PIK (Pl. Piłsudskiego 2), Galeria Miniatura (w Klubie Garnizonowym) przy ul. Mieszka I 26, Galeria Politechniki Śląskiej (ul. Banacha 3), Galeria Sztuki Współczesnej "ESTA", Galeria w Podwórzu (w siedzibie Gliwickiego Ośrodka Integracji Niepełnosprawnych), Galeria w Ratuszu Rynek i Galeria Sztuki Marii Wójciak.

Działają tu również Teatry: Gliwicki Teatr Muzyczny, Teatr A, Teatr Nowej Sztuki prowadzony przez Dariusza Jezierskiego oraz Teatrzyk Pudełko.

Funkcjonują tu również domy kultury i kluby: Klub EMPiK, Młodzieżowy Dom Kultury, "Perełka" Klub Kulturalno - Oświatowy i Artystyczny, Klub Pracowników Nauki Politechniki Śląskiej.

II. Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno - społeczno - gospodarczego miasta i regionu

1. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007 – 2013 (Narodowa Strategia Spójności) i Strategia Rozwoju Kraju

Wraz z powołaniem nowego rządu po wyborach parlamentarnych w 2005 roku prace nad *Narodowym Planem Rozwoju na lata 2007 – 2013* zostały wstrzymane. Powołano Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, które przejęło m.in. całość prac związanych z programowaniem.

1 sierpnia 2006 roku Rada Ministrów przyjęła projekt Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie.

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia to dokument strategiczny przygotowywany przez kraje członkowskie UE w oparciu o Strategiczne Wytyczne. Określa on krajowe priorytety oraz obszary, na które będą przeznaczane środki unijne oraz krajowe w latach 2007 - 2013. Priorytety określone w NSRO korelują z Programem Działania Rządu „Solidarne Państwo” oraz opracowywaną równoległe Strategią Rozwoju Kraju na lata 2007 – 2015, która docelowo ma się stać dokumentem nadrzędnym wobec NSRO.

Prace nad NSRO i SRK prowadzone były pomimo braku formalnych podstaw prawnych w postaci rozporządzeń dotyczących polityki spójności UE na lata 2007 - 2013, które dopiero po przyjęciu budżetu Wspólnoty na lata 2007 - 2013 zostały formalnie zaakceptowane. Publikacja właściwych rozporządzeń miała miejsce w lipcu 2006 roku, a aktów wykonawczych – w grudniu 2006.

24 stycznia 2006r. Rada Ministrów zaakceptowała ostateczny projekt układu programów operacyjnych oraz priorytetów na lata 2007 – 2013. Przyjęty projekt zakłada przygotowanie 16 regionalnych programów operacyjnych, 5 krajowych programów operacyjnych oraz programów europejskiej współpracy terytorialnej. W projekcie przedstawiono również listę celów szczegółowych, jakie będą realizowane w ramach programów operacyjnych:

1. Utrzymanie gospodarki na ścieżce wysokiego wzrostu gospodarczego
2. Wzmocnienie konkurencyjności regionów i przedsiębiorstw
3. Wzrost zatrudnienia
4. Podniesienie poziomu spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej regionów
5. Rozwój obszarów wiejskich.

W zakresie **rewitalizacji miast** Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia stawiają za cel przywrócenie ładu przestrzennego i ożywienie gospodarcze starej, zabytkowej zabudowy, humanizację osiedli z wielkiej płyty oraz działania restrukturyzacyjne na terenach przemysłowych i powojkowych, dających się stosunkowo szybko przystosować do nowych funkcji miejskich. Rewitalizacja (odnowa) obszarów miejskich, jako działanie techniczne połączona będzie z działaniami gospodarczymi i społecznymi prowadzonymi w zniszczonych budynkach położonych na obszarach zagrożonych wykluczeniem społecznym. Szczególny nacisk położony ma być jednakże na rewitalizację obiektów

o dużym znaczeniu kulturowym, zabytkowym i historycznym, noszących znamiona dziedzictwa narodowego.

Rada Ministrów w dniu 29 listopada 2006 ostatecznie przyjęła Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013, które następnie przedłożone zostały do Komisji Europejskiej do konsultacji. NSRO to dokument określający jednocześnie priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności w ramach budżetu Wspólnoty na lata 2007 – 2013.

Celem strategicznym Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia jest **tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej** opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej Polski w ramach Unii Europejskiej i wewnątrz kraju.

Jednym z celów szczegółowych NSRO jest wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, w ramach którego przewidziano wsparcie dla odnowy miast i zrównoważonego rozwoju terenów miejskich.

W dniu 29 listopada 2006 roku Rada Ministrów zatwierdziła również dokument *Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007-2015*. Dokument ten jest nadrzędną - wobec innych strategii i programów - wieloletnią strategią rozwoju Polski. Jest to rządowa wizja gospodarczego i społecznego rozwoju kraju, poprawy poziomu i jakości życia mieszkańców. W dokumencie tym uwzględniono zasady zrównoważonego rozwoju, czyli równorzędne traktowanie trzech podstawowych filarów rozwojowych: gospodarczego, społecznego i środowiskowego (ekologicznego). Strategia Rozwoju Kraju będzie podstawą do przygotowania i korekty (zmian) Narodowej Strategii Spójności, programów operacyjnych oraz rządowych i samorządowych programów rozwoju.

Założenia określają następujące priorytety Strategii:

- wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki;
- poprawa stanu infrastruktury podstawowej: technicznej i społecznej;
- wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości;
- budowa zintegrowanej wspólnoty, systemu bezpieczeństwa i zasad współpracy;
- rozwój obszarów wiejskich;
- rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej kraju.

Tematyka rewitalizacji wchodzi w zakres tego ostatniego priorytetu.

2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007 – 2013

Wraz z powołaniem do działania Ministerstwa Rozwoju Regionalnego przyjęto nową koncepcję programowania polityki regionalnej w Polsce w latach 2007-2013. W związku z zaprzestaniem prac nad Narodowym Planem Rozwoju 2007-2013 i wprowadzaniem w Narodowych Strategicznych Ramach Odniesienia zmianami oraz przesunięciami w harmonogramie prac nad końcową wersją NSRO, Zarząd Województwa Śląskiego przyjął uchwałą nowy plan prac nad RPO. Prace te zakończono zatwierdzeniem

RPO na poziomie regionu w dniu 21.12.2006. Po kilku turach negocjacji Regionalny Program Operacyjny został ostatecznie zatwierdzony przez Komisję Europejską z początkiem września 2007 roku, natomiast Zarząd Województwa Śląskiego przyjął go uchwałą z dnia 18 września 2007.

Projekty z zakresu rewitalizacji miast realizowane będą w ramach szóstego priorytetu działania 6.2 RPO. Celem działania jest wielofunkcyjne wykorzystanie zdegradowanych obszarów zlokalizowanych na terenach miejskich. W ramach działania przewidziane jest wsparcie dla obszarów zdegradowanych, przede wszystkim: powstałych w wyniku przemian rynkowych terenów przemysłowych oraz niszczących i tracących atrakcyjność, centrów i dzielnic miast podlegających procesowi suburbanizacji. Główny nacisk położony jest na podnoszenie wartości substancji miejskiej i nadawanie jej funkcji gospodarczych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, społecznych i kulturalnych, co wynika z lokalizacji na terenie objętym programem rewitalizacji. Szczegółowe zestawienie projektów kwalifikujących się do wsparcia w ramach działania 6.2 RPO oraz procedura wyboru projektów do dofinansowania zostały opublikowane w *Uszczegółowieniu RPO Województwa Śląskiego na lata 2007-2013*.

3. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”

W lutym 2010 roku Sejmik Województwa Śląskiego przyjął Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020” stanowiącą aktualizację Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 – 2020 przyjętą przez Sejmik Województwa Śląskiego w lipcu 2005 roku.

Za aktualizacją Strategii przemawiały zmieniające się uwarunkowania rozwoju regionalnego, zawarte m.in. w dokumentach szczebla krajowego, a także w prawodawstwie związanym z prowadzeniem polityki rozwoju. Celem aktualizacji Strategii było jeszcze silniejsze wpisanie regionu w światowe trendy związane z rozwojem gospodarki opartej na wiedzy, dyfuzją rozwoju poprzez ośrodki metropolitalne oraz podnoszeniem jakości życia przy uwzględnieniu wymogów wynikających z zasad zrównoważonego rozwoju.

Wśród celów strategicznych Strategii „Śląskie 2020” można wymienić:

- wysoki poziom wykształcenia i umiejętności mieszkańców (cel realizowany poprzez m.in. poprawę zatrudnialności i aktywności zawodowej mieszkańców),
- rozwinięta infrastruktura nowej gospodarki (cel realizowany poprzez m.in. poprawę warunków inwestycyjnych w regionie oraz finansowe i organizacyjne wsparcie biznesu)
- innowacyjna i konkurencyjna gospodarka (cel realizowany poprzez m.in. wspieranie procesów restrukturyzacji i adaptacji gospodarczej),
- atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni (cel realizowany poprzez m.in. zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu, zagospodarowanie centrów miast oraz zdegradowanych dzielnic, rozbudowę i modernizację infrastruktury komunalnej),
- silny ośrodek nauki i kultury (cel realizowany poprzez m.in. tworzenie warunków rozwoju nauki i wzmocnienie potencjału uczelni wyższych oraz ośrodków badawczych, zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w kulturze i wzmocnienie środowisk twórczych).

Rewitalizacja znajduje swoje odzwierciedlenie głównie w celu związanym z atrakcyjnymi warunkami zamieszkania i wysoką jakością przestrzeni.

4. Strategia Zintegrowanego i Zrównoważonego Rozwoju Miasta Gliwice do roku 2022

Strategia Zintegrowanego i Zrównoważonego Rozwoju Miasta Gliwice do roku 2022 została zatwierdzona i przyjęta do realizacji uchwałą Rady Miejskiej nr XII/368/2007 z dnia 22 listopada 2007r z późn. zmianami. W ramach tego dokumentu dokonano diagnozy i oceny konkurencyjności Gliwic oraz określono 5 priorytetów strategicznych miasta. Przeprowadzając analizę pozycji strategicznej miasta autorzy Strategii zwrócili uwagę na wpływ rewitalizacji na jakość przestrzeni miejskich, zarówno w aspekcie terenów mieszkalnych, jak i przemysłowych. Problematyka rewitalizacji znalazła swoje odzwierciedlenie również w sformułowaniu wizji miasta gdzie określono, iż Gliwice będą miastem wyróżniającym się swoją estetyką, funkcjonalnością zagospodarowania, ładem, dobrze zorganizowanymi przestrzeniami publicznymi, wspierającą przedsiębiorczość i inicjatywy społeczne, gwarantującym dostęp do wysokiej jakości usług społecznych osobom zagrożonym marginalizacją, z zachowaniem zasad zrównoważonego i harmonijnego rozwoju.

Realizacja przedsięwzięć wpisanych w Obszarowy Program Rewitalizacji przyczyni się do osiągnięcia celów strategicznych przypisanych odpowiednim priorytetom, a w szczególności celów:

- 1.4 Wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców miasta przekładający się na tworzenie miejsc pracy i poprawę jakości życia.
- 2.1 Wysoki standard życia wyróżniający pozytywnie Gliwice w Aglomeracji Górnośląskiej, odpowiadający poziomowi występującego w miastach europejskich.
- 2.2 Miasto przyjazne dla mieszkańców o ograniczonych możliwościach samodzielnego rozwoju.
- 4.1 Wysoka atrakcyjność przestrzeni publicznych w mieście pod względem ład, estetyki oraz wachlarza i jakości dostępnych usług.
- 4.2 Racjonalne gospodarowanie przestrzenią i intensyfikacja jej wykorzystania dzięki odpowiednio przygotowanej infrastrukturze technicznej.

Niniejszy program tworzy również podstawę do realizacji działania 7.10 *Realizacja projektów wskazywanych w obszarowych programach rewitalizacji.*

Nawiązanie strategiczne programu rewitalizacji do *Strategii Zintegrowanego i Zrównoważonego Rozwoju Miasta Gliwice do roku 2022* ma charakter kompleksowy i wielowymiarowy. Realizacja projektów umieszczonych w programie w sposób pośredni będzie miała pozytywny wpływ na realizację celów strategicznych Gliwic.

5. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gliwicach 2006 – 2015

Dokumentem wyjściowym do przygotowania wersji roboczej Strategii był raport „*Monitoring problemów społecznych*” autorstwa dr Krzysztofa Czekaja z Uniwersytetu Śląskiego. Do omówienia problemów społecznych w obszarach rewitalizacji autorzy Programu Rewitalizacji posłużyli się również tym opracowaniem.

Monitoring dotyczył zjawisk takich jak: ubóstwo, bezdomność, bezrobocie, alkoholizm i narkomania, przestępczość, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego. Raport identyfikował miejsca zamieszkiwane w 2003r. przez osoby i środowiska w sytuacji problemowej i kryzysowej i był materiałem pomocniczym przy opracowywaniu (w I kw. 2005r.) *Ramowego Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich*, wyznaczającego obszary do rewitalizacji w mieście, m.in. jako obszary zagrożone wykluczeniem społecznym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gliwicach 2006 – 2015, ma na celu **zintegrowane** podejście do kwestii społecznych i gospodarczych. Dokument opracowany został przez zespół prof. Jana Stachowicza techniką polegającą na szeregowym identyfikowaniu konkretnych przedsięwzięć, począwszy od priorytetu, przez cel strategiczny i kierunek do działania.

Ostateczna wersja *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gliwicach 2006 – 2015* została przyjęta uchwałą Rady Miejskiej w dniu 26 lipca 2006 roku obecnie jest w trakcie aktualizacji (2011).

Wdrażanie programów rewitalizacji znalazło swoje odzwierciedlenie w ramach celu strategicznego C₉ i zostało ograniczone tylko do kwestii bezpieczeństwa publicznego. Należy jednakże podkreślić, iż program rewitalizacji i strategia rozwiązywania problemów społecznych mają charakter komplementarny. Pozostałe przedsięwzięcia zidentyfikowane w Strategii również mieszczą się w definicji rewitalizacji albowiem misją polityki społecznej Miasta Gliwice jest *Tworzenie społecznych, kulturowych i materialnych warunków dla podniesienia jakości życia mieszkańców i ograniczenia obszarów wykluczenia społecznego*.

III. Założenia programu rewitalizacji

1. Zasięg terytorialny rewitalizowanego obszaru

Rewitalizacja obszarów miejskich jest procesem wymuszonym dynamiką zmian społeczno – gospodarczych, zachodzących w państwach o gospodarce rynkowej. Społecznie korzystnym procesom rozwoju towarzyszą zjawiska tzw. wykluczenia społecznego, a przynajmniej – marginalizacji pewnych grup. Przejawy tych zjawisk to: bezrobocie, problemy społeczne, niski poziom wykształcenia ludności oraz niskie dochody lub znaczny udział przychodów ze źródeł socjalnych. Zwykle opisywane procesy lokalizują się w pewnych dzielnicach, które z czasem zmieniają swój charakter, stając się ośrodkami kumulacji negatywnych zjawisk społecznych i braku bezpieczeństwa.

W celu zdefiniowania i wyznaczenia obszarów rewitalizacji w pierwszym kroku dokonano próby syntetycznej identyfikacji problemów, które mogą wpływać na marginalizację społeczno-gospodarczą całego miasta lub jego obszarów. Jednocześnie podjęto się zidentyfikowania procesów i instrumentów, które mogą mieć wpływ na powodzenie procesu rewitalizacji i szerzej rozwoju Miasta.

Kolejnym krokiem było określenie zakresu obszaru rewitalizacji. W tym celu przyjęto metodę, polegającą na zestawieniu graficznym obszarów lub osiedli, charakteryzujących się parametrami, odzwierciedlającymi najważniejsze determinanty sytuacji w Mieście. Analiza dyslokacji występowania zjawisk zwiększających zagrożenie marginalizacją społeczno – gospodarczą osiedli, lub ich części, była podstawą wyznaczenia obszaru rewitalizacji.

Przy ustalaniu zasięgu terytorialnego obszarów przyjęto następujące założenia szczegółowe:

- Zasięg terytorialny obszarów rewitalizacji wynika z analizy dyslokacji zjawisk według ulic. Analiza powierzchniowa – według dzielnic – miała charakter uzupełniający. Szczegółowy materiał analityczny, którym dysponuje Urząd Miejski pozwolił na precyzyjne definiowanie obszaru,
- Obszary rewitalizacji obejmują strefy przestrzenne zagrożone marginalizacją wraz z - będącymi w bezpośrednim sąsiedztwie – terenami o potencjale rozwojowym w kontekście rewitalizacji. Włączenie tych terenów pozwoli w przyszłości na wdrożenie projektów związanych z rozwojem infrastruktury społecznej i – szerzej – animacją potencjału lokalnego poszczególnych obszarów rewitalizacji.

Powyższa metodologia została szczegółowo przedstawiona w "Ramowym Lokalnym Programie Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Gliwicach na lata 2005 - 2006 i następne", który został przyjęty Uchwałą nr XXIX/781/2005 Rady Miejskiej w Gliwicach z dnia 23 marca 2005 roku i stanowił wytyczne do opracowania niniejszego programu. Dokument ten jest dostępny na stronie internetowej miasta Gliwice.

Obszar Rewitalizacji Śródmieście obejmuje centralnie położone tereny Gliwic z następującymi elementami zagospodarowania przestrzennego²:

² kryteria wyboru OR, ŚOR wg RLPRM: *dekapitalizacja zabudowy i przestrzeni urbanistycznej, niszczenie obiektów o walorach kulturowych, niski poziom przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej, pauperyzacja, zagrożenie przestępczością, lokalizacja projektów rewitalizacyjnych*

Obszar Rewitalizacji Śródmieście

droga nr 88 od rzeki Kłodnicy do ul. Podlesie – Podlesie – Lubliniecka – Skowrońskiego – Leśna – teren GKS Piast – teren Parku Kultury i Wypoczynku (fragment do ul. Dębowej) – Dębowa – Chorzowska – Grażyny – linia kolejowa – Zabrska – Kostki – Czesława – Gdańska – Sportowa – Modrzejewskiej – Przewozowa – Królewskiej Tamy – rzeka Kłodnica do kolejki wąskotorowej – kolejka wąskotorowa – Kujawska (do wysokości dzielnicy akademickiej) – Pszczyńska – Bojkowska – Lotników – Kilińskiego – Bardowskiego – Rybnicka – Kochanowskiego – Kościuszki – Styczyńskiego – Wyspiańskiego – Orlickiego – rzeka Kłodnica do drogi 88

Ścisły Obszar Rewitalizacji Śródmieście – Centrum

Kościuszki – Malinowskiego – Miarki – Sobieskiego – Jasnogórska – Powstańców Warszawy – Wyszyńskiego – Zwycięstwa – dworzec PKP – linia kolejowa – Na Piasku – Dworcowa – Jana Pawła II – Górnych Wałów – Zygmunta Starego – Kościuszki

Ścisły Obszar Rewitalizacji Śródmieście – Szobiszowice

Śliwki – Urbana – Zbożowa - Owczarska – Dworska – Wiertnicza do Toszeckiej – Toszecka – droga 88 – zjazd na Orłąt Śląskich - Orłąt Śląskich – Bernardyńska – Grottgera – Warszawska – Michałowskiego – Tarnogórska – Skowrońskiego – Lipowa – Opolska – Witkiewicza – linia kolejowa – Śliwki

Ścisły Obszar Rewitalizacji Śródmieście – Zabrska / Chorzowska

Grażyny – linia kolejowa – Zabrska – Kostki – Czesława – Gdańska – Sportowa – Modrzejewskiej – Przewozowa – Królewskiej Tamy – Olszynka – Robotnicza – Hutnicza – Jagiellońska – Szara – Zabrska – Chorzowska – Grażyny

1.1. Wykaz ulic i ilości mieszkańców zamieszkałych na OR i ŚOR

Na podstawie danych przekazanych przez Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Gliwicach ilość mieszkańców zameldowanych **na pobyt stały** (wg stanu na dzień 31.12.2008) na ulicach znajdujących się w ww. granicach obszarów rewitalizacji przedstawiała się jak w tabelach.

Tabela 14: Zestawienie mieszkańców ulic ŚOR Centrum wg płci (stan na 31.12.2008)

Nazwa Ulicy	M	Ż
Aleja Korfańtego	394	489
Aleja Przyjaźni	37	47
Bankowa	64	64
Basztowa	13	11
Bednarska	24	19
Białej Bramy	3	5
Bohaterów Getta Warszawskiego	117	139
Bytomska	28	34

Chopina	224	261
Dolnych Wałów	161	174
Dubois	150	162
Dworcowa	222	251
Generała Berbeckiego	62	81
Górnych Wałów	272	349
Grodowa	48	57
Gruszczyńskiego	112	140
Jana III Sobieskiego	182	215
Jana Pawła II	153	173
Kaczyniec	85	72
Kłodnicka	137	133
Kościelna	16	11
Kościuszki	378	451
Krótką	16	16
Krupnicza	34	33
Lelewela	96	105
Lompy	157	191
Malinowskiego	101	132
Matejki	23	33
Miarki	111	115
Mickiewicza	155	176
Młyńska	107	117
Na Piasku	79	92
Okopowa	33	24
Plac Inwalidów Wojennych	51	65
Plac Rzeźniczy	13	19
Plac Wszystkich Świętych	16	14
Plebańska	50	57
Pod Murami	4	5
Powstańców Warszawy	135	163
Prymasa Wyszyńskiego	168	184
Raciborska	50	48
Rynek	58	57
Średnia	34	30
Świętokrzyska	32	35
Wieczorka	143	189
Wodna	13	23
Zwycięstwa	494	489
Zygmunta Starego	474	623
Łącznie	5529	6373

W Ścisłym Obszarze Rewitalizacji Centrum zameldowanych jest 11902 osoby, w tym nieletni stanowią grupę 667 osób obojga płci.

Tabela 15: Zestawienie mieszkańców ulic ŚOR Szobiszowice wg płci (stan na 31.12.2008)

Nazwa Ulicy	M	Ż
Batalionu Kosynierów	207	213
Bernardyńska	150	161
Cechowa	22	29
Chełmońskiego	25	41
Domańskiego	15	14

Dworska	169	174
Dziewanny	86	87
Fałata	33	30
Floriańska	36	42
Generała Zajączka	93	96
Gierymskiego	89	140
Grottgera	266	285
Hoblera	113	117
Kasztanowa	44	51
Kolberga	276	304
Kolejarzy	255	268
Kossaka	55	59
Kotlarska	6	7
Kowalska	69	55
Libelta	125	135
Lipowa	366	413
Lubliniecka	73	83
Makowskiego	8	14
Mastalerza	519	578
Michałowskiego	81	80
Nad Torami	36	29
Noakowskiego	77	78
Opolska	174	169
Orląt Śląskich	15	10
Owczarska	20	15
Patrolowa	8	9
Powroźnicza	42	42
Przemysłowa	62	75
Przy Tamie	6	10
Rolna	84	88
Sikory	124	117
Skowrońskiego	157	160
Spółdzielcza	327	396
Stwosza	343	350
Szobiszowicka	198	245
Sztabu Powstańczego	919	973
Śliwki	232	267
Ślusarska	10	12
Świętego Andrzeja	74	92
Świętego Marka	398	414
Świętego Urbana	17	19
Świętej Małgorzaty	17	12
Świętojańska	557	648
Targowa	41	47
Tarnogórska	841	903
Toszecka	682	704
Udzieli	37	58
Uszczyka	217	210
Waliszewskiego	105	142
Warszawska	535	630
Wiertnicza	12	15
Witkiewicza	819	889

Zbożowa	4	3
Łącznie	10371	11307

W Ścisłym Obszarze Rewitalizacji Szobiszowice zameldowanych jest 21678 osób, w tym nieletni stanowią grupę 1140 osób obojga płci.

Tabela 16: Zestawienie mieszkańców ulic ŚOR Zabrska - Chorzowska wg płci (stan na 31.12.2008)

Nazwa Ulicy	M	Ż
Baildona	37	33
Blógosławionego Czesława	571	618
Chorzowska	963	997
Gajdy	39	41
Gdańska	30	35
Grażyny	3	5
Hutnicza	253	285
Idy	49	35
Jagiellońska	419	434
Kostki	2	1
Królewskiej Tamy	73	76
Królowej Jadwigi	117	121
Krzywa	212	234
Lindego	32	32
Młodego Hutnika	46	44
Modrzejewskiej	147	151
Olszynki	64	56
Paulińska	129	121
Przewozowa	19	22
Robotnicza	180	181
Sportowa	210	243
Szara	101	101
Świętej Cecylii	42	42
Świętej Elżbiety	144	167
Zabrska	291	302
Łącznie	4173	4377

W Ścisłym Obszarze Rewitalizacji Zabrska-Chorzowska zameldowanych jest 8550 osób, w tym nieletni stanowią grupę 595 osób obojga płci.

Tabela 17: Zestawienie mieszkańców pozostałych ulic Obszaru Rewitalizacji Śródmieście wg płci (stan na 31.12.2008)

Nazwa Ulicy	M	Ż
Akacyjowa	33	40
Akademicka	11	14
Arkońska	125	141
Asnyka	451	522
Bajana	26	24
Banacha	17	29

Bardowskiego	12	14
Bienka	134	148
Bojkowska	161	173
Bolesława Krzywoustego	4	1
Brzozowa	434	463
Chodkiewicza	266	310
Chudoby	100	132
Czarneckiego	211	265
Częstochowska	378	411
Daszyńskiego	1574	1741
Dąbrowskiego	294	311
Dębowa	14	18
Dunikowskiego	317	391
Dzierżona	119	132
Folwarczna	8	5
Fornalskiej	72	91
Gorzołki	94	120
Gwarków	352	356
Jasińskiego	157	227
Jasnogórska	123	140
Jaworowa	11	18
Jesionowa	42	44
Jodłowa	49	44
Junaków	168	168
Kapliczna	79	88
Kaszubska	54	55
Kilińskiego	126	148
Kłosisa	7	5
Kochanowskiego	842	750
Konarskiego	192	216
Konopnickiej	14	11
Koraszewskiego	42	50
Kozielska	1609	1817
Krakusa	106	120
Królowej Bony	65	73
Księdza Przyńczyńskiego	39	59
Księdza Strzody	38	35
Kujawska	678	413
Kunickiego	97	122
Kusocińskiego	271	296
Lotników	680	716
Lutycka	111	139
Łużycka	468	453
Malczewskiego	31	32
Marzanki	118	143
Mitęgi	33	28
Młodych Patriotów	485	535
Moniuszki	156	157
Na Miedzy	58	62
Na Skarpie	12	15
Na Zbiegu	48	60

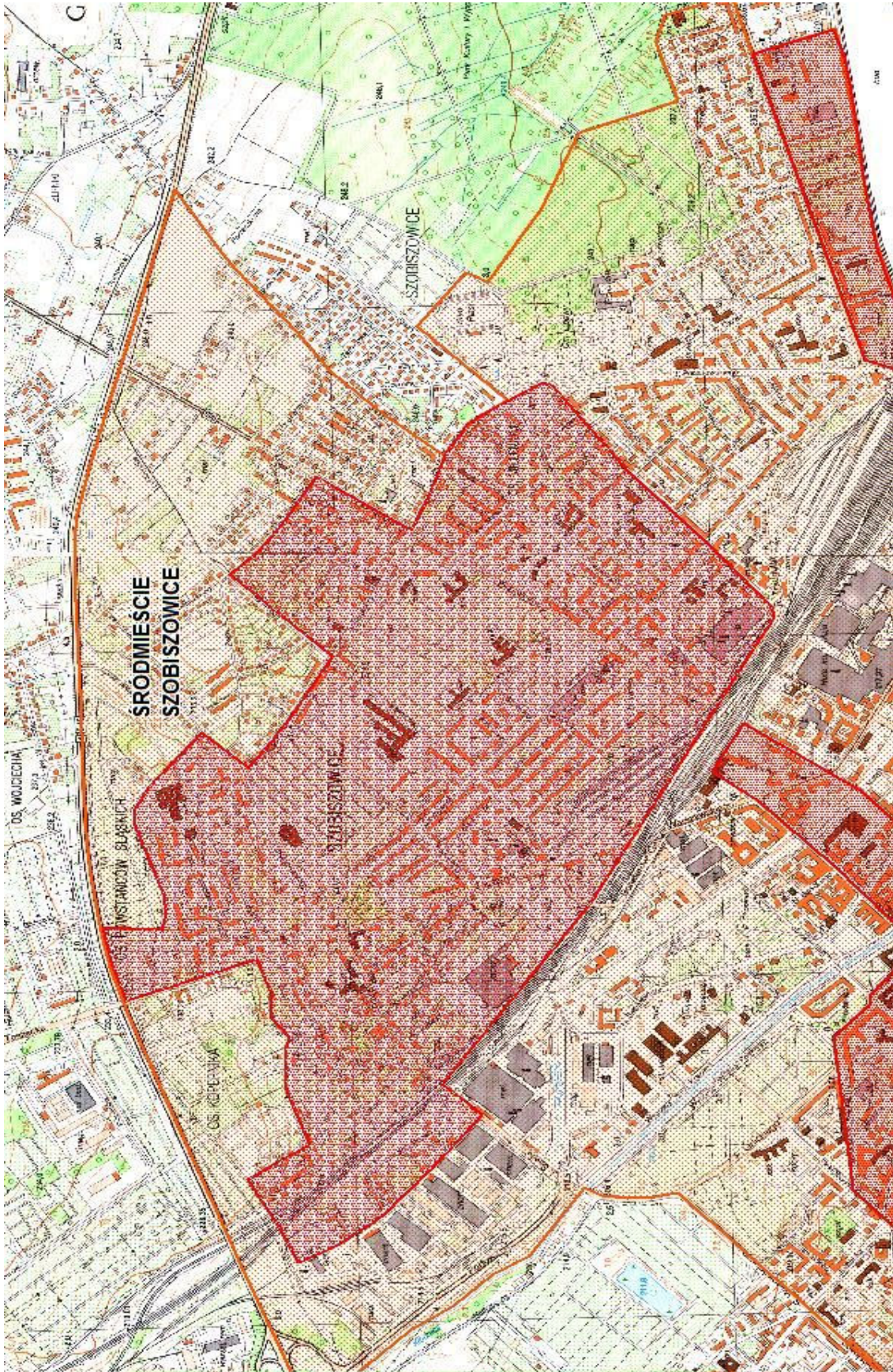
Nasyp	34	28
Nowa	142	143
Nowy Świat	565	630
Odlewników	34	51
Okrzei	282	301
Orlickiego	123	126
Ossowskiego	9	23
Owocowa	10	10
Owsiana	49	41
Piastowska	257	321
Pietrusińskiego	9	12
Piramowicza	53	62
Piwna	131	158
Plebiscytowa	154	198
Podlesie	173	174
Pola	17	21
Polna	32	40
Poniatowskiego	247	308
Portowa	9	11
Pszczyńska	1620	1720
Raławicka	44	55
Rostka	14	18
Równa	105	121
Rybnicka	646	701
Rydygiera	203	263
Sawickiej	169	196
Sienkiewicza	43	49
Skłodowskiej-Curie	213	156
Sobótki	25	20
Stalmacha	95	122
Styczyńskiego	420	453
Szarych Szeregów	234	277
Szczepanowskiego	24	23
Świętej Bronisławy	127	129
Świętej Katarzyny	87	87
Topolowa	11	8
Traugutta	38	38
Wandy	320	351
Wolskiego	105	124
Wrocławska	303	323
Wróblewskiego	176	206
Wujka Jakuba	60	63
Wybrzeże Armii Krajowej	9	8
Wybrzeże Wojska Polskiego	83	112
Wyspiańskiego	127	151
Ziemowita	190	187
Zimnej Wody	94	83
Zubrzyckiego	629	742
ZWM	552	645
Żółkiewskiego	168	197
Łącznie	21480	23376

Przy pozostałych ulicach OR Śródmieście zameldowanych jest 44856 osób, w tym nieletni stanowią grupę 2198 osób obojga płci.

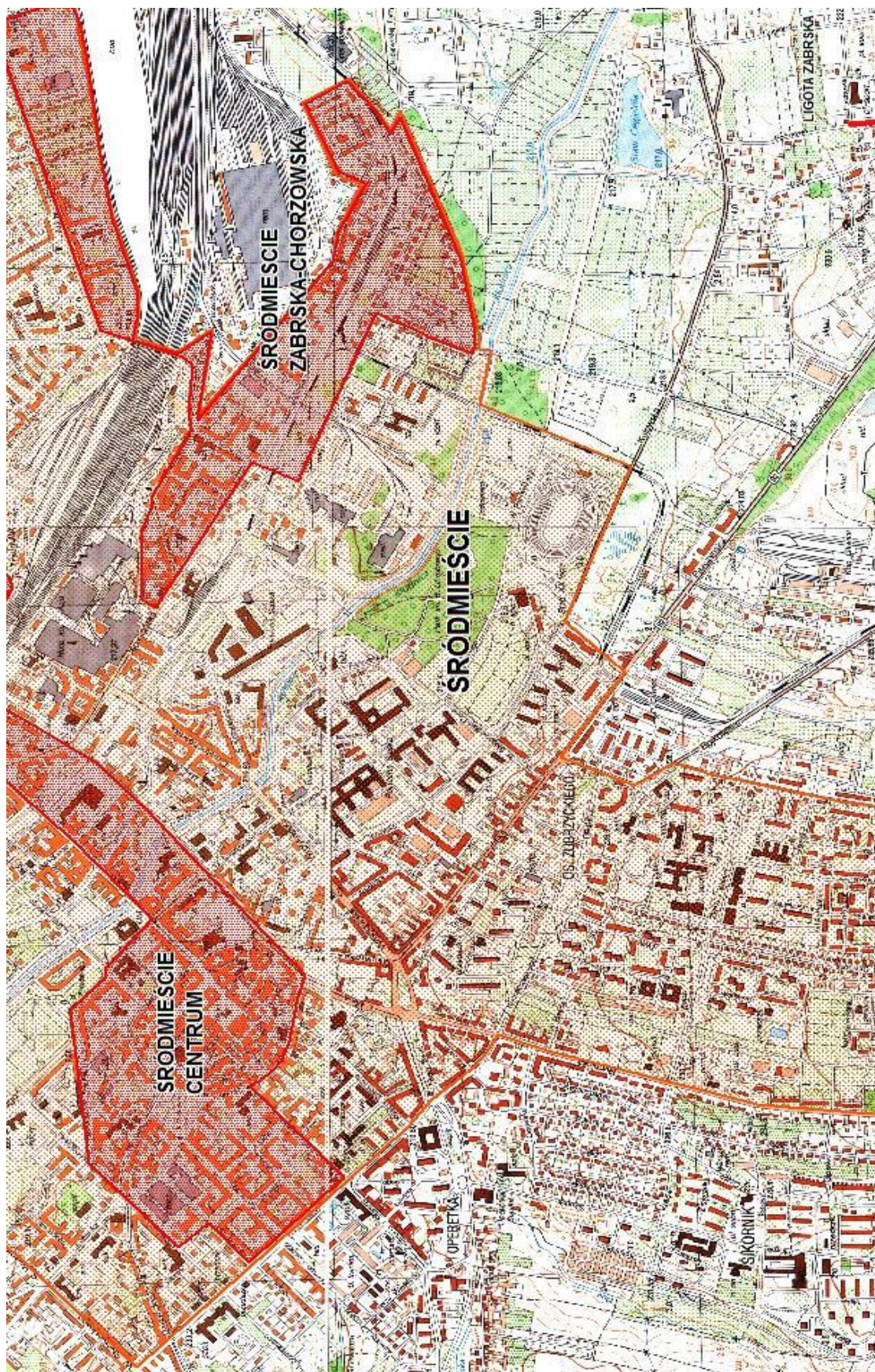
Łącznie na obszarze przewidzianym do rewitalizacji w Śródmieściu zameldowanych na pobyt stały jest **86986** osób (stan na 31 grudnia 2008r.), co stanowi **46,2%** populacji miasta.

Tabela 18: Zestawienie powierzchni i populacji zamieszkującej OR i ŚOR Śródmieście

Obszar	Powierzchnia w ha	Udział w pow. miasta %	Liczba mieszkańców	Udział mieszkańców OR w populacji miasta
OR Śródmieście	1081	8,06	44856	23,83%
ŚOR Centrum	77	0,57%	11902	6,32%
ŚOR Szobiszowice	227	1,69%	21678	11,51%
ŚOR Zabrska-Chorzowska	77	0,57%	8550	4,54%
Obszary Rewitalizacji	Powierzchnia OR (ha)	Ścisłe Obszary Rewitalizacji	Powierzchnia ŚOR (ha)	Udział ŚOR w powierzchni OR
Łącznie Obszary Rewitalizacji miasta	1 746	Łącznie Ścisłe Obszary Rewitalizacji w mieście	524	30%
OR Śródmieście	1 081	ŚOR Centrum	77	7,1%
		ŚOR Szobiszowice	227	21,0%
		ŚOR Zabrska - Chorzowska	77	7,1%

Rysunek 10: Obszary rewitalizowane Śródmieścia wg RLPROM – część północna

Rysunek 11: Obszary rewitalizowane Śródmieścia wg RLPROM – część północna

1.2. Rys historyczny

ŚRÓDMIEŚCIE

Rozwój przestrzenny obszaru miasta określonego obecnie (w kontekście rozwoju historycznego) jako Śródmieście, przebiegał bardzo niejednolicie i dokonał się zasadniczo w ostatniej ćwierci XIX i I połowie XX wieku.

Oprócz istniejącego Starego Miasta wraz z dwoma przedmieściami zwarta zabudowa powstawała przede wszystkim w pobliżu fabryk i zakładów przemysłowych oraz traktów i szlaków komunikacyjnych. Przykładem jest tutaj ul. Dworcowa (dawna Bahnhofstrasse) łącząca Stare Miasto z dworcem kolejowym wybudowanym po uzyskaniu połączenia Gliwice z Zabrzem a następnie z Wrocławiem (w 1846 roku uruchomiono całą linię Wrocław-Mysłowice).

W XIV wieku zabudowa miasta ograniczona fortyfikacjami murów miejskich zaczęła zajmować tereny na kształtujących się przedmieściach. Powstało Przedmieście Bytomskie (Białe) oraz Raciborskie (Czarne) biorące nazwy od dwóch bram prowadzących do miasta. Przedmieścia stanowiły zaplecze rolnicze miasta, z gruntami ornymi, łąkami, ogrodami, pastwiskami, stawem rybnym, uprawami chmielu na zboczach wzgórz.

Na Przedmieściu Bytomskim (wykształconym już w XIV wieku) znajdował się Szpital Świętej Trójcy z 1409 roku wraz z kościółkiem pod tym samym wezwaniem, obok mostu na Kłodnicy drewniany kościółek Św. Barbary. Pod koniec XVIII wieku, w 1787 roku istniały tutaj 84 domy. Znajdował się również wielki sztuczny staw rybny zwany Kloppot. Rozlewiska i zakola Kłodnicy i Ostropki wykorzystywano jako pastwiska, zbocza wzniesień nad rzeką wykorzystywano do uprawy chmielu.

Przedmieście Raciborskie (powstałe w XIV wieku) mieściło folwarki mieszczańskie i kościelne, młyny, folusz, garbarnie, tartak, cegielnię miejską oraz klasztor Franciszkanów wybudowany w 1683 roku na miejscu drewnianego kościółka Świętego Krzyża. Zabudowa przedmieścia w 1787 roku liczyła już 105 domów, w XIX wieku zostało ono wchłonięte, podobnie jak Przedmieście Bytomskie, przez rozrastające się miasto. Obecna zabudowa na terenach dawnego przedmieścia pochodzi głównie z przełomu XIX i XX wieku.

Oprócz zabudowy przedmieść, w dalszej odległości miasto otaczały wsie należące do kamery gliwickiej włączone następnie (już w XIX i XX wieku) w granice administracyjne miasta, oraz Las Miejski (Zorek, Żorek), obecny Park Kultury i Wypoczynku przy ul. Chorzowskiej.

W 1774 roku zniwelowano wały i fosy oraz obniżono mury obronne. Mury miejskie częściowo rozebrano w połowie XIX wieku. W końcu XVIII w. Gliwice liczyły 1800 mieszkańców (niedużo więcej niż w średniowieczu).

Przemysł hutniczy zaczął się rozwijać na dużą skalę na terenie Gliwic od momentu budowy przez władze pruskie pod koniec XVIII wieku, w latach 1794-1796 Królewskiej Huty Gliwice (Koenigshuette „Gleiwitz”, następnie Gleiwitzhuette) - obecny GZUT S.A. Ważnym wydarzeniem w rozwoju przestrzennym miasta była budowa w latach 1792-1806 Kanału Kłodnickiego łączącego hutę z zabrzańskimi kopalniami węgla i usprawniającego transport wyrobów hutniczych. Jego znaczenie podupadło z chwilą oddanej w 1846 roku do użytku linii kolejowej Berlin-Mysłowice, przebiegającej przez Gliwice.

Ulica Zwycięstwa została wytyczona pod koniec XIX wieku w celu połączenia Starego Miasta z dworcem kolejowym. Wcześniej rolę tę pełniła ul. Dworcowa, stanowiąca początkowy odcinek traktu tarnogórskiego. Obecnie główna, reprezentacyjna arteria Śródmieścia - ulica Zwycięstwa (dawna Wilhelmstrasse) począwszy od początku lat 80-tych XIX wieku otrzymywała intensywną zabudowę. Zabudowa pierzei ulicy szybko uzyskała stosunkowo jednolity, wielkomiejski, eklektyczno-secesyjny charakter. W zabudowie dominują IV-V kondygnacyjne kamienice o historyzujące-eklektycznej architekturze z końca XIX i początków XX w. tworzące charakterystyczne oblicze tego rejonu Śródmieścia. W ciągu zabudowy głównej ulicy znajdują się także przykłady architektury funkcjonalnego modernizmu, stanowiące jednocześnie istotne dominanty w organizacji wnętrza ulicy - gmach domu towarowego DEFAKA (obecnie IKAR) z 1929 roku (arch. J.Fiegler) oraz dawny tekstylny dom towarowy wzniesiony w 1921-22 roku, obecnie Bank (arch. K.Mendelsohn).

Przez cały okres międzywojenny na obszarze obecnie ukształtowanego Śródmieścia powstawały charakterystyczne układy węzłowe, łączące Wilhelmstrasse z prostopadłymi doń, wytyczanymi bądź rozbudowywanymi ulicami oraz przecinającymi ją pasami zieleni. Jednym z takich charakterystycznych elementów jest Aleja Przyjaźni (dawna Wilde Klodnitzstr.) powstała na osuszonych rozlewiskach Kłodnicy (Wiener Bache), która ukształtowana została ostatecznie w tym okresie w formie reprezentacyjnej promenady obsadzonej drzewami, łączącej się od strony północnej z Parkiem Miejskim (obecnie Park Chopina założony w II pół. XIX wieku) a od strony południowo-wschodniej z rozległymi terenami Parku Chrobrego (dawny Kaiser-Wilhelm Park). Podobny charakter posiada ciąg zieleni przy ulicach Wybrzeże Armii Krajowej - Wybrzeże Wojska Polskiego- Kłodnicka-Zimnej Wody- Kaszubska z zadrzewionymi brzegami koryta Kłodnicy.

W obecnym układzie przestrzennym Śródmieścia istotną rolę w krajobrazie architektonicznym pełnią charakterystyczne dla Gliwic (wyróżniające to miasto spośród innych miast aglomeracji górnośląskiej), założenia i zespoły zabudowy mieszkaniowej, powstające w oparciu o planową koncepcję urbanistyczną według wzorów miasta-ogrodu (o rodowodzie angielskim z końca XIX i początków XX wieku). Istniejące w obecnych granicach administracyjnych miasta, kolonie i osiedla domów szeregowych, jednorodzinnych, bliźniaczych, kilkurodzinnych wolno stojących powstawały w latach 20-tych i 30-tych XX wieku, realizując koncepcję rozwoju Gliwic w oparciu o idee miasta-ogrodu.

W przeciwieństwie do tej idei rozwoju miasta równolegle realizowana była koncepcji tworzenia zwartej zabudowy miejskiej, przede wszystkim na terenie Śródmieścia.

W okresie międzywojennym wznoszono tutaj przeważnie kamienice w zwartej zabudowie (np. spółdzielcze realizacje w narożnikach ulic Młyńskiej i Dolnych Wałów oraz Konarskiego i Częstochowskiej) oraz kamienice czynszowe indywidualnych inwestorów. Natomiast do wybudowanych w ramach spółdzielni mieszkaniowych (wspieranych finansowo przez władze państwowe), osiedli i zespołów realizujących koncepcje miasta-ogrodu zlokalizowanych w Obszarze Rewitalizacji zaliczyć można (zachowane w różnym stanie do chwili obecnej):

- osiedle „Północ” (Nord) przy ul.Tarnogórskiej (dawna Tarnowitz Landstr.) i ul. Podlesie (dawna Gruenewaldstr.) (lata 1920-21) z 104 mieszkaniami w domach bliźniaczych,
- osiedle przy ul. Lotników (dawna Flugplatzstr.) z 1923 roku, wybudowane przez spółdzielnię „Zephil” z Wrocławia, złożone z dwóch rzędów szeregowych domów o 220 mieszkaniami,

- osiedle Wojciecha z zabudową przy ul. Św. Wojciecha, Jałowcowej, Myśliwskiej (Szobiszowice),
- osiedle mieszkaniowe przy ulicy Mickiewicza, Oleśnickiego, Sobieskiego, Prusa, Malej, Długiej, Placu Na Wzgórzu, Placu Grunwaldzkiego budowane przez Spółdzielnię GAG-FAH od 1925 roku,
- osiedle z zabudową przy ul. Płowieckiej, Orzeszkowej, Sowińskiego z lat 30-tych XX wieku.

Oprócz wymienionych osiedli i zespołów zabudowy, na terenie miasta powstawały również w tym okresie, zachowane do chwili obecnej skupiska podobnej zabudowy, nie cechujące się jednak zamkniętymi układami urbanistycznymi o większych walorach, do których zaliczyć można zabudowę przy ul. Jana Dzierżona (Trynek) i zabudowę w rejonach ulic Horsta Bienka, Akacjowej, Jesionowej, Brzozowej (Zatorze).

Zabudowa o podobnym charakterze (kolonie domów, przeważnie bliźniaczych i szeregowych o niższym standardzie), związana jednak z uwagi na lokalizację z konkretnymi zakładami przemysłowymi (osiedla patronackie) powstawała w okresie międzywojennym. Należy do nich przede wszystkim osiedle hutnicze przy ul. Robotniczej (dawna Kalidestr.) z 1922-23 roku, wybudowane przez spółdzielnię Huty Gliwickiej (przy Cmentarzu Hutniczym), złożone z 8 domów bliźniaczych z 16 mieszkaniami. Jednym z najstarszych zachowanych patronackich osiedli robotniczych na terenie miasta jest tzw. osiedle Huldschinskyego przy ul. Chorzowskiej (dawna Bergwerkstr.) wybudowane w latach 1892-1894 przez zakłady Huldschinsky'ego. Obejmowało ono 52 robotnicze domki bliźniacze o niskim standardzie, w których znajdowały się 104 mieszkania.

Kompleksy zabudowy willowej powstającej w obecnych granicach Obszaru Rewitalizacji w okresie międzywojennym, o najwyższym standardzie i ciekawej architekturze (utrzymanej w typie miejskiej willi) zachowały się w pobliżu Parku Chopina przy ul. Sienkiewicza, Konopnickiej oraz w sąsiedztwie Parku Chrobrego (pierwotnie bezpośrednim) przy ul. Kaszubskiej, Banacha (nieopodal Kłodnicy). Stanowią one również elementy koncepcji miasta-ogrodu, w oparciu o którą planowano w tym okresie dalszy rozwój przestrzenny miasta.

STARE MIASTO

Założone w latach 70-tych XIII wieku przez księcia opolsko-raciborskiego Władysława (pierwsze przekazy historyczne o Gliwicach pochodzą z 1279 roku). W 1286 roku Gliwice posiadały już prawa miejskie. Stare Miasto posiada zachowany średniowieczny owalnicowy układ urbanistyczny (typowa śląska owalnica) z kwadratowym rynkiem i dwoma ulicami wychodzącymi z każdego jego naroża, szachownicowym układem ulic łukowato zbiegających się w kierunku dwóch bram miejskich (Czarna-Raciborska i Biała-Bytomska). Oprócz rynku powstał system niewielkich placów pełniących funkcje handlowe - plac Mączny, Mleczny, Bednarski, Rzeźniczy oraz Kaczyniec. W XIV wieku miasto zaczęło się rozrastać poza okalające je mury miejskie. W ten sposób powstało Przedmieście Białe (Bytomskie) oraz Przedmieście Czarne (Raciborskie), biorące nazwy od bram miejskich za którymi się rozwinęły. W 1409 roku wzmiankowano Przedmieście Białe-Bytomskie z drewnianą zabudową szpitala i kościoła Św. Ducha, kaplicą Św. Barbary i młynami, oraz Czarne-Raciborskie z folwarkami i ogrodami uprawnymi gliwickich mieszczan.

Miasto posiadało fortyfikacje, w XIV wieku wybudowano mury miejskie z 36 półtwartymi basztami. W 1774 roku obniżono mury oraz zniwelowano wały i fosy. Częściowa rozbiórka murów nastąpiła w połowie XIX wieku (obecnie zachowane szczątkowo). W obrębie murów zlokalizowane były najważniejsze obiekty użyteczności publicznej jak kościół farny, ratusz, zamek, szkoła parafialna, bożnica, browar itp. Obecna zabudowa Starego Miasta pochodzi w większości z XIX i XX wieku, samo rozplanowanie ulic wychodzących z rynku pochodzi z XIII i XIV wieku.

Najcenniejszym zachowanym obiektem jest gotycki kościół parafialny Wszystkich Świętych z II poł. XV w., ratusz (pierwotnie gotycki, wielokrotnie przebudowywany i przekształcany) oraz zamek - tzw. Dwór Cetrycza (obecne siedziba Muzeum). Historyczny układ urbanistyczny Starego Miasta stanowi typowy przykład śląskiego typu rozplanowania, opartego na owalnicy, podobnie jak w innych średniowiecznych śląskich ośrodkach (Wodzisław, Żory czy pobliskie Pyskowice).

SZOBISZOWICE (niem. Petersdorf)

W granicach administracyjnych miasta Gliwice pozostają od 1927 roku. Pierwsza wzmianka o Szobiszowicach pochodzi z aktu sprzedaży wsi przez Piotra ze Sławikowa rycerzowi Hermanowi w 1276 roku. Jest to równocześnie najstarsza wzmianka o Gliwicach. W 1503 roku miejscowość należała do Jana Nepuska i Mikołaja Morskiego. W I połowie XVII wieku własność Trachów z Brzezia, a od 1649 roku własność Welczków. W XIX w. należała częściowo do kamery gliwickiej. W drugiej połowie XIX w. była tutaj mała fabryka nawozów sztucznych, a na przełomie XIX i XX w. huta szkła. W XIX w. mieściła się w Szobiszowicach polska drukarnia, w której drukował m.in. Józef Lompa. W 1896 roku powstało Towarzystwo Śpiewu „Harmonia” i koło organizacji „Eleusis”. W okresie powstań śląskich i międzywojennym działały tutaj liczne polskie organizacje. Szobiszowice były objęte działaniami zbrojnymi w II i III powstaniu śląskim. Najcenniejszym obiektem zabytkowym zlokalizowanym przy ul. Toszeckiej w ŚOR Szobiszowice jest gotycki kościół św. Bartłomieja, o charakterze obronnym, z prezbiterium z XV w., oraz nawą i wieżą z XVII wieku (według legendy założony przez templariuszy w 1232 r.).

Przy ul. Dworskiej znajdują się zabudowania dawnego dworu z ok. 1880 roku. Przy ul. Bernardyńskiej kościół neogotycki parafialny św. Bartłomieja z 1911 r., z przeszło 80-metrową wieżą (stanowiącą dominantę w krajobrazie tej części miasta). Wewnątrz organy o secesyjnym prospekcie, Obraz Matki Bożej z XVII w., z Kochawiny, koronowany w 1912 roku został przeniesiony do kościoła oo. Jezuitów pw. MB Kochawińskiej na os. Kopernika. Przy ul. Tarnogórskiej, w pobliżu tzw. „starej autostrady” (DK88) zabudowa dawnej radiostacji gliwickiej z 1935 r., obok drewniany maszt radiostacji wysokości 90 m (drewno modrzewiowe), stanowiący zabytek techniki (pierwotnie na maszcie była zabudowana iglica - całość miała wysokość 110 m).

ZATORZE

Dzielnica ta powstawała na przełomie XIX i XX wieku, na północ od linii kolejowej Gliwice - Katowice, pomiędzy Szobiszowicami, Żernikami i obecnym Parkiem Kultury i Wypoczynku (dawny Las Miejski, Zorek). Dawny Las Miejski w północno-wschodniej części miasta to największy (ok. 200 ha) i najstarszy historyczny obszar zieleni w mieście. Stanowił popularne miejsce spacerów mieszkańców Gliwic. W drugiej połowie XIX wieku w pobliżu

ul. Chorzowskiej (Bergwerkstr.) wybudowano w lesie restaurację tzw. "Zameczek Leśny" (obecnie przekształcony). Mieszczą się tu duże Zakłady Naprawcze Lokomotyw Elektrycznych, pochodzące z 1902 roku, działające do 1970 roku. Przy ul. Okrzei modernistyczny kościół Chrystusa Króla z 1935 r., w pobliżu na ul. Poniatowskiego, cmentarz żydowski z domem przedpogrzebowym wybudowanym w stylu neogotyckim. Przy ul. Chorzowskiej kościół Świętej Rodziny z 1901 roku, na planie krzyża greckiego. Obok patronackie osiedle robotnicze Zakładów Huldshinsky'ego z lat 1892-1894 (przy dawnej ulicy Bergwerkstrasse).

Przy ul. Tarnogórskiej zachowana zabudowa osiedla domków, wybudowanego w latach 1920-21 jako tzw. Osiedle Północ (w tym samym czasie powstało Osiedle Południe przy Rybnickiej). Kompleks interesującej wielorodzinnej zabudowy mieszkaniowej to kolonia powstała pomiędzy ul. Okrzei, Dąbrowskiego, Wandy (dawne Stadtwaldstr., Gneisaustr., Königin-Louise-Alle). Obydwa zespoły jednorodnej zabudowy postulowane do objęcia ochroną poprzez ustanowienie strefy ochrony konserwatorskiej.

2. Sondaż społeczny

Na zlecenie Agencji Rozwoju Lokalnego, we wrześniu 2005r. na obszarach rewitalizowanych został przeprowadzony sondaż społeczny przez firmę Business Consulting z Katowic, jako element **konsultacji społecznych** procesu rewitalizacji.

Badanie zostało zrealizowane na reprezentatywnej, kwotowo-losowej próbie 621 dorosłych mieszkańców Gliwic, przy czym w samym Śródmieściu przeprowadzono łącznie 279 ankiet.

W ramach OR Śródmieście wyznaczone zostały trzy ścisłe obszary rewitalizacji (ŚOR), w których wykonano odpowiednio:

- ŚOR Szobiszowice – 67 ankiet,
- ŚOR Centrum – 66 ankiet,
- ŚOR Zabrska-Chorzowska – 68 ankiet.

Analiza wyników sondażu przedstawia lokalne uwarunkowania do prowadzenia procesów rewitalizacyjnych (nasilenie stanu kryzysu) oraz postawy mieszkańców – potencjalnych partnerów procesu odnowy w poszczególnych obszarach. Zawiera także charakterystykę próby badawczej wg kryteriów społeczno-demograficznych.

2.1. Ocena potrzeby i metod działań rewitalizacyjnych

Ocena warunków zamieszkania w OR Śródmieście (elewacje, dach, piwnice, podwórka, parkingi) wykazała średni poziom ok. **3,24**. W ścisłych obszarach oceny te wyniosły odpowiednio: ŚOR Zabrska-Chorzowska – **2,81**, Centrum – **3,05**, Szobiszowice – **2,98**. Najgorzej ocenionym parametrem w całym OR jest **możliwość parkowania** (2,58).

W poszczególnych ŚOR najgorzej oceniono:

- ŚOR Centrum – możliwość parkowania – 2,36,
- ŚOR Zabrska-Chorzowska – bezpieczeństwo zamieszkania – 2,47,
- ŚOR Szobiszowice – możliwość parkowania i stan podwórek – 2,60.

W zakresie wyposażenia gospodarstw domowych w media sytuacja rysuje się następująco:

- **bieżąca woda** występuje w 100% gospodarstw w ŚOR Centrum i Zabrska-Chorzowska, natomiast w Szobiszowicach w 98,51%, a w OR – 97,44%,
- **instalacja kanalizacyjna** występuje w 100% gospodarstw w ŚOR Centrum i Szobiszowice, w 97,06% w ŚOR Zabrska chorzowska i blisko 95% gospodarstw w OR.

Zbliżone do powyższych wskaźniki wykazuje dostępność do energii elektrycznej. Dostęp do sieci gazowej waha się w przedziale 80 – 94% w zależności od lokalizacji (min. ŚOR Zabrska – Chorzowska, max. OR).

Dostęp do centralnego ogrzewania uwarunkowany jest również przestrzennie – na obszarach, w których substancja mieszkaniowa jest stosunkowo młoda, odsetek gospodarstw domowych wyposażonych w CO jest zdecydowanie wyższy niż pośród starej tkanki miejskiej – tj. w OR – 87,18%, ŚOR Centrum i Szobiszowice 42 – 46%, podczas gdy Zabrska-Chorzowska – 30,88%.

Dostawa ciepłej wody realizowana jest w blisko 20% gospodarstw ŚOR Centrum, 28,4% Szobiszowic, 16,2% mieszkań ŚOR Zabrska-Chorzowska i blisko 44% OR. Analogicznie przedstawia się sytuacja z dostępem do wind, gdzie w ŚOR Centrum wskazało na nie respondentów 6,06%, natomiast w OR – 53,85%.

Najczęściej wymienianym brakiem oraz niedogodnością związaną z mieszkaniem były:

- ŚOR Centrum – stare i nieszczelne okna (10,61%),
- ŚOR Szobiszowice – brak centralnego ogrzewania (13,43%),
- ŚOR Zabrska-Chorzowska – stare i nieszczelne okna (10,29%),
- OR – brak centralnego ogrzewania (6,41%)

Komfort życia w dzielnicy oceniany był za pomocą następujących parametrów: dostęp do placówek handlowych, dostęp do placówek usługowych, bliskość przystanków komunikacji miejskiej i ilość kursów komunikacji. Uzyskane w obszarze wyniki były bardzo zbliżone i kształtowały się na poziomie 4,0. Najniżej oceniono ilość kursów komunikacji miejskiej w Szobiszowicach – 3,32, a najwyżej – dostęp do placówek handlowych w ŚOR Centrum – 4,42. Konsekwencją powyższych wyników jest niezgłaszanie przez mieszkańców dodatkowych potrzeb w odniesieniu do otwarcia nowych placówek handlowych i usługowych, o czym świadczy odsetek odpowiedzi negatywnych kształtujący się na poziomie 75 do 89%.

Najpoważniejszym problemem w dzielnicy, na który wskazują jednakowo wszyscy respondenci we wszystkich ŚOR, jak i OR jest hałas i natężenie ruchu samochodowego, a co się z tym wiąże zanieczyszczenie powietrza. W przypadku Szobiszowic i Zabrskiej-Chorzowskiej, mieszkańcy wskazują również na brak zieleni (blisko 50% odpowiedzi).

Spośród miejsc spędzania wolnego czasu z punktu widzenia mieszkańców najbardziej dostępne są skwery i parki (89,4% odpowiedzi w ŚOR Centrum), w dalszej kolejności place zabaw (ŚOR Zabrska-Chorzowska i OR), a najmniej dostępne są świetlice i domy kultury (jednakowe wskazania we wszystkich ŚOR i OR).

Wśród propozycji miejsc spędzania wolnego czasu odpowiedzi rozkładają się różnie, w zależności od ŚOR i OR i przedstawiają się następująco (min – max):

- ŚOR Centrum – Obiekty sportowe (6,06%) – Dom kultury, skwerki (0%),

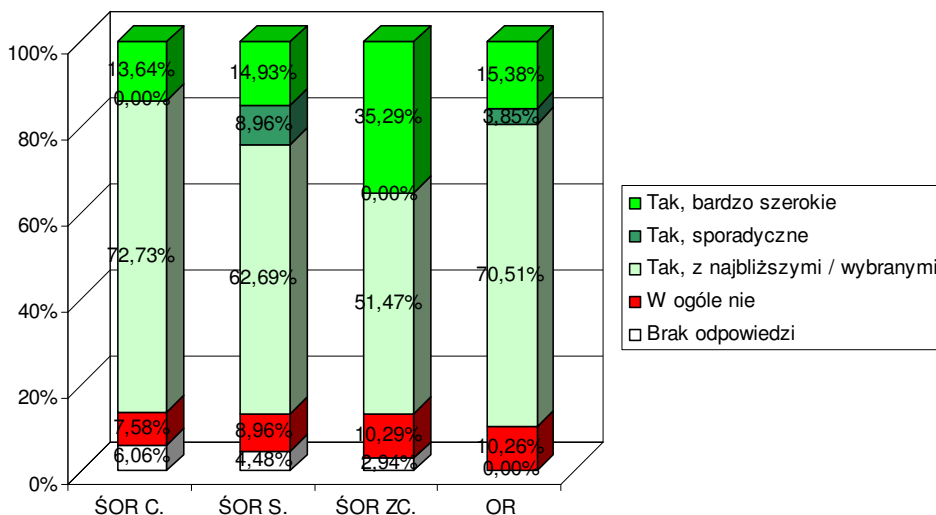
- ŚOR Szobiszowice – Zadbane place zabaw (7,48%) – Kawiarnie (0%),
- ŚOR Zabrska-Chorzowska – Obiekty sportowe, skwerki, place zabaw (1,47%) – Park, Kawiarnie (0%),
- OR – Park (7,69%) – Kawiarnie (0%).

Wśród propozycji rozwiązań związanych z ruchem pieszych i pojazdów dominującą odpowiedzią w ŚOR Centrum była budowa parkingów i remont chodników (ok. 55%), w Szobiszowicach – budowa ścieżek rowerowych oraz remonty ulic i chodników, w ŚOR Zabrska-Chorzowska – remont ulic i chodników oraz budowa ścieżek rowerowych i parkingów. W OR najczęściej udzielaną odpowiedzią był remont ulic, (62,82%), budowa parkingów i ścieżek rowerowych (52,6 i 57,7%).

Rozkład przestrzenny problemów społecznych zmienia się w zależności od położenia ŚOR i OR. W Centrum najczęściej wskazywanymi odpowiedziami były: bezrobocie (59%), alkoholizm (51,5%) i przestępczość (44%). W Szobiszowicach w pierwszej kolejności wskazywano na alkoholizm (74,63%), a w dalszej – na bezrobocie (71,64%) i zaniedbane dzieci (56,7%). W przypadku ŚOR Zabrska-Chorzowska respondenci wskazywali najczęściej na problem alkoholizmu (91,18%), bezrobocia (88,24%) i przestępczości (70,59%). Najistotniejszy problem w OR stanowią z punktu widzenia mieszkańców tego obszaru chuligańskie wybryki, na które wskazuje 64,1% respondentów.

Powiatowy Urząd Pracy w Gliwicach to instytucja, z którą kontakt deklaruje największy odsetek mieszkańców Śródmieścia. Obszarami, w których ten kontakt był najintensywniejszy są Centrum i Szobiszowice (ponad 40%). Mieszkańcy Szobiszowic wskazują również na kontakty z organizacjami pomocy społecznej (blisko 30%). W pozostałych obszarach wyniki rozkładają się równomiernie na PUP, OPS i organizacje pomocy rodzinie. Niski odsetek mieszkańców wskazuje na kontakty z instytucjami wsparcia biznesu.

Największymi problemami rodzin w subiektywnym odczuciu respondentów OR Śródmieście są kłopoty finansowe, na co wskazują odpowiedzi udzielone we wszystkich ŚOR oraz będące ich źródłem problemy ze znalezieniem zatrudnienia. Mieszkańcy ŚOR Centrum i OR wskazują ponadto na kłopoty zdrowotne. Odpowiednio największymi potrzebami są większe dochody (wszystkie ŚOR, z wyjątkiem OR) oraz praca (ŚOR Centrum 21,21% i OR 12,82%) O stopniu integracji środowiska świadczą odpowiedzi na pytanie: *Czy utrzymuje Pan(i) kontakty z sąsiadami?*

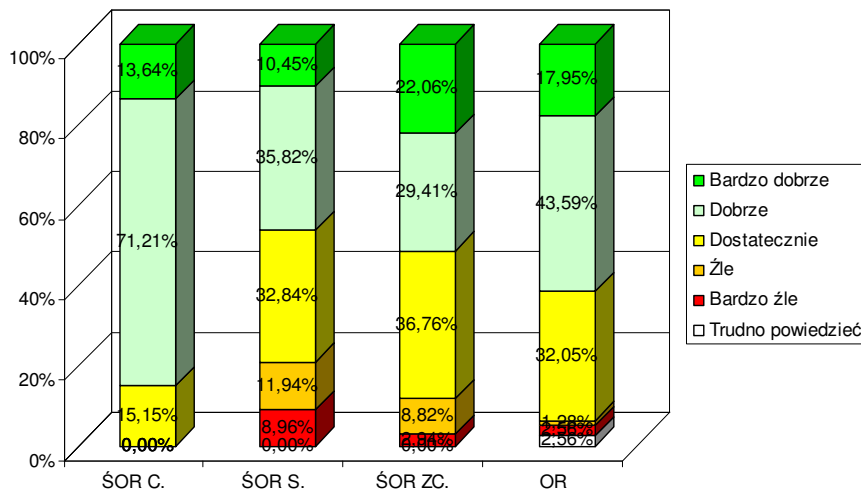

Rysunek 12: Kontakty z sąsiadami

Jak widać na wykresie, kontakty z sąsiadami utrzymuje wysoki odsetek mieszkańców obszarów rewitalizacji, co jest czynnikiem sprzyjającym rewitalizacji. Najwyższe wyniki odnotowano w OR (89,74% odpowiedzi pozytywnych), natomiast w ŚOR wskaźnik ten utrzymuje się na poziomie powyżej 86%. Trudno ocenić źródła tak wysokiego stopnia integracji społecznej w OR i ŚOR, wyróżniającej się na tle miasta.

Na pytanie otwarte: *Jakie są największe problemy w Pana(i) dzielnicy?* najczęściej wskazywano na duży ruch samochodowy (ŚOR Centrum 22,73%, OR 20,51%), alkoholizm (ŚOR Szobiszowice 19,40%) oraz bezrobocie i przestępczość (pozostałe obszary). Wśród szczególnych potrzeb dzielnicy, mieszkańcy wymieniali najczęściej: patrole i posterunek policji (ŚOR Centrum 16,67%, Zabrska-Chorzowska 17,65%), remonty chodników i budynków (ŚOR Centrum po 12,12%) oraz budowę parkingów. Z analizy wynika, że zidentyfikowane problemy korelują ze sposobami ich rozwiązania.

Zadowolenie z zamieszkiwania w dzielnicy zmienia się również w zależności od lokalizacji.

Rysunek 13: Zadowolenie z mieszkaniem w dzielnicach

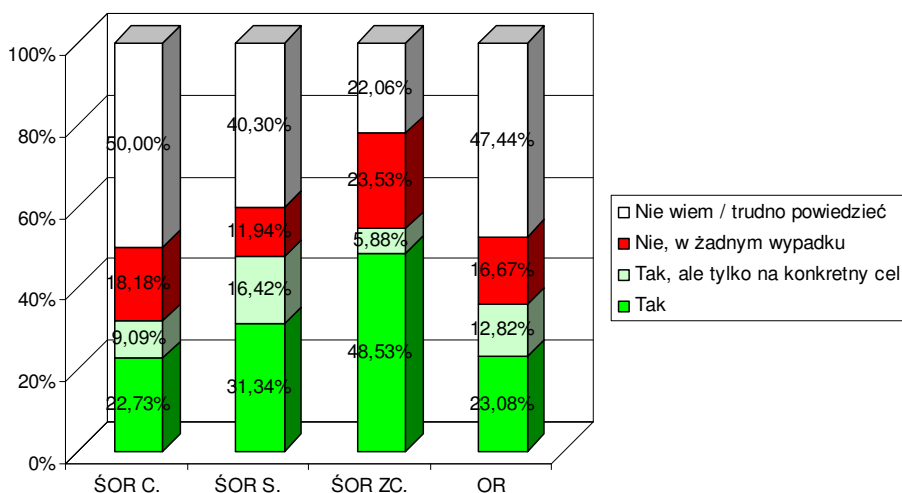
Jak widać na powyższym wykresie, największy poziom zadowolenia wyrazili mieszkańcy ŚOR Centrum, gdzie blisko 85% udzielonych odpowiedzi było odpowiedziami pozytywnymi. Największy odsetek osób niezadowolonych z mieszkania w dzielnicy notuje się w ŚOR Szobiszowice, gdzie ponad 1/5 mieszkańców ocenia warunki jako złe i bardzo złe. Największy odsetek osób bardzo zadowolonych z mieszkania w dzielnicy wyrazili respondenci z ŚOR Zabrska-Chorzowska (22,06%).

Mieszkańcy zapytani o działania na rzecz rozwiązania problemów dzielnicy najczęściej (we wszystkich ŚOR i OR) proponowali częstsze patrole policji. Praca jest istotna dla mieszkańców OR (12,82%).

Spośród zaproponowanych działań rozwiązujących problemy dzielnicy respondenci wybierali najczęściej ustawienie koszy na psie nieczystości oraz usługi opiekuńcze dla osób starszych. Odpowiedzi te dominowały we wszystkich obszarach, na których przeprowadzono badanie.

Mieszkańcy wskazali również na potrzebę organizowania patroli oraz szkoleń aktywizujących dla młodzieży.

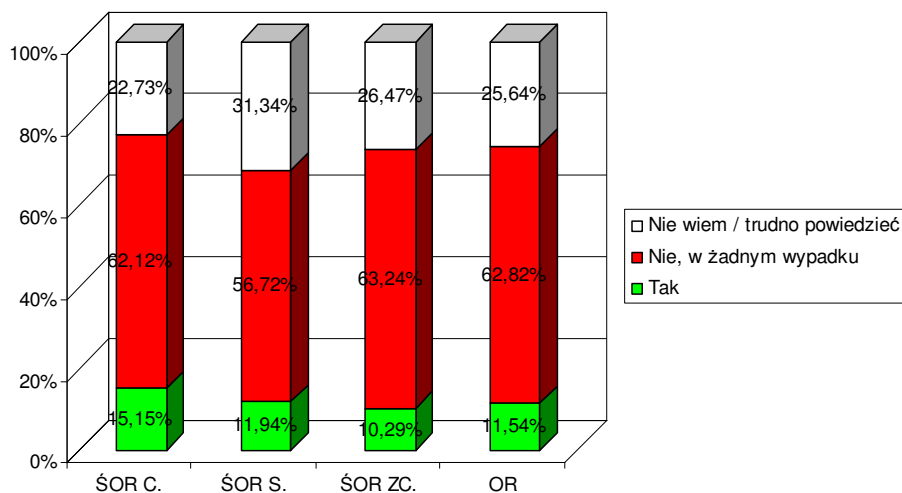
Gotowość włączenia się w działania na rzecz rozwoju dzielnicy ilustruje odpowiedź na pytanie ankietowe: *Czy był(a)by Pan(i) gotowy(a) włączyć się w działania na rzecz rozwoju swojej dzielnicy?*

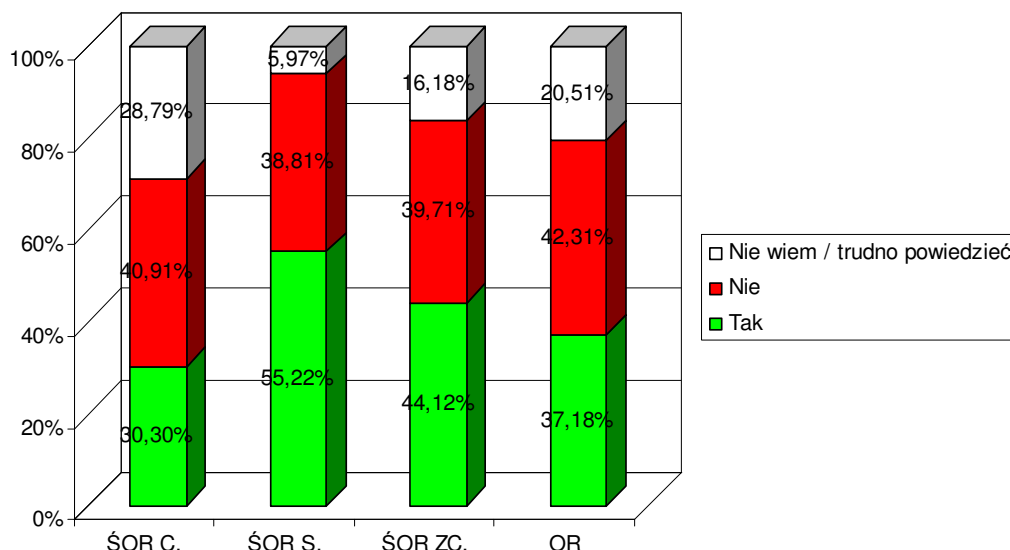
Rysunek 14: Zadowolenie z mieszkania w dzielnicy

Największy odsetek osób deklarujących chęć włączenia się w działania na rzecz swojej dzielnicy odnotowano w ŚOR Zabrska-Chorzowska (48,53%), najniższy w OR (23,08%). Osoby niezdecydowane stanowią grupę dominującą w przypadku ŚOR Centrum i OR (wyniki zbliżone do 50%). Wśród inicjatyw, na rzecz których respondenci skłonni byłiby działać, najczęściej wskazuje się Uniwersytet Trzeciego Wieku. Należy podkreślić, iż mieszkańcy deklarujący najwyższą chęć zaangażowania nie byli w stanie wskazać celu działań.

Zaangażowanie finansowe mieszkańców w procesy rewitalizacji było mierzone ilością odpowiedzi akceptujących podwyżkę czynszu z przeznaczeniem na remont budynku. Ewentualność taką wyklucza blisko 2/3 pytaných mieszkańców dzielnicy. Z drugiej strony, zaledwie 15,15% mieszkańców ŚOR Centrum oraz blisko 12% respondentów z ŚOR Szobiszowice wyraziłoby zgodę na podwyżkę czynszu.

Gotowość zmiany miejsca zamieszkania **Rysunek 15: Zaangażowanie finansowe**
 na pytanie: *Czy był(a)by Pan(i) skłonny(a) zmienić miejsce zamieszkania, gdyby istniała taka możliwość?*

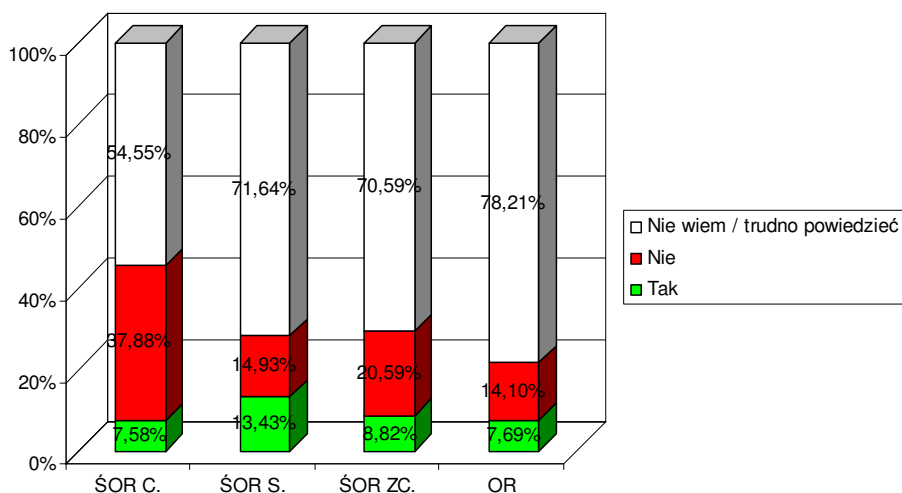
Rysunek 16: Skłonność do zmiany miejsca zamieszkania

Stopień przywiązania do dzielnicy koreluje ze stopniem zadowolenia z faktu zamieszkiwania określonej okolicy. W przypadku ŚOR Szobiszowice notuje się najwyższy odsetek odpowiedzi wyrażających chęć zmiany miejsca zamieszkania. Odpowiada to najniższym ocenom dzielnicy wystawionym właśnie przez mieszkańców tego ŚOR. Podobną tendencję, tyle że z przeciwnym zwrotem, wykazują mieszkańcy ŚOR Centrum, którzy są najbardziej zadowoleni z mieszkania w takiej okolicy, co odzwierciedla niższy odsetek osób chcących zmienić miejsce zamieszkania.

Dominującym powodem chęci opuszczenia okolicy jest, w przypadku ŚOR Zabrska-Chorzowska niska jakość środowiska społecznego (10,3%), a w przypadku ŚOR Szobiszowice – wielkość mieszkania (11,94%). Czynnikiem wpływającym na decyzję dotyczącą zmiany miejsca zamieszkania, na który równomiernie wskazali mieszkańcy wszystkich SOR i OR, był hałas. Mieszkańcy ŚOR Centrum wskazali ponadto na wysoki czynsz (6%).

Ponad 90% ankietowanych nie zna inicjatyw / osób działających dla poprawy warunków zamieszkania. Przy ilości organizacji działających chociażby w ramach Gliwickiego Centrum Organizacji Pozarządowych, wynik taki jest bardzo niepokojący.

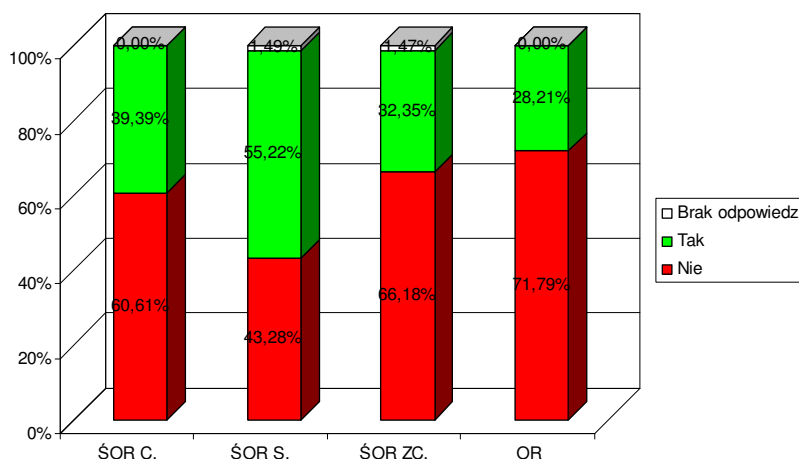
Na pytanie o skłonność do podjęcia inicjatyw gospodarczych na terenie dzielnicy, uzyskano pozytywną deklarację 8% mieszkańców OR. Dużą grupę stanowią osoby niezdecydowane (76%).

Rysunek 17: Skłonność do podjęcia inicjatyw gospodarczych

Osoby skłonne do podjęcia inicjatyw gospodarczych na terenie dzielnicy (OR) oczekiwałyby przede wszystkim wsparcia finansowego. Zaniechanie aktywności tłumaczone jest wiekiem, brakiem czasu i brakiem potencjalnych klientów.

Ponad połowa badanych w ŚOR Szobiszowice, blisko 40% w ŚOR Centrum, 32% w ŚOR Zabrska-Chorzowska i 28% mieszkańców OR Śródmieście jest zainteresowanych kontaktem z Agencją Rozwoju Lokalnego w Gliwicach, dotyczącym możliwości wsparcia inicjatyw mieszkańców dzielnicy. Największy odsetek odpowiedzi negatywnych uzyskano na terenie OR oraz w ŚOR Zabrska-Chorzowska.

Rysunek 18: Zainteresowanie kontaktem z ARL

Odpowiedzi uzyskane na powyższe pytanie w zestawieniu z deklaracją podjęcia działalności gospodarczej wykazują podobną tendencję w ŚOR Szobiszowice. Również stosunkowo

niewielki odsetek mieszkańców OR skłonnych do podjęcia działalności pokrywa się z brakiem zainteresowania współpracą z ARL.

2.2. Warsztaty z partnerami społeczno-gospodarczymi

Z inicjatywy Agencji zorganizowane zostały spotkania robocze – warsztaty z potencjalnymi partnerami samorządu do wdrażania projektów rewitalizacyjnych.

2.2.1. Uczestnicy warsztatów

Zaproszeni uczestnicy spotkania reprezentowali wszystkie liczące się lokalnie środowiska społeczne, w tym:

- Radę Miejską w Gliwicach
- szkoły: ZSM-E, G10, GCE ,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Policję,
- Młodzieżowy Dom Kultury,
- Straż Miejską,
- GKS Piast Gliwice,
- Miejską Bibliotekę Publiczną,
- organizacje pozarządowe: GCOP, Stowarzyszenie „Dwunasta dziesięć”, Stowarzyszenie Młodzi dla Gliwic,
- portal *wGliwicach.pl* .

środowiska gospodarcze, w tym:

- zarządców nieruchomości i spółdzielnie mieszkaniowe: Interior sp. z o.o., Meg-A-dom, SM GJ-L, SM przy Politechnice Śląskiej, SM Śródmieście, ZBM II TBS, ZBM I TBS,
- Miejski Zarząd Usług Komunalnych,
- GZUT S.A.,

oraz przedstawiciele Urzędu Miejskiego – członków Zespołu zadaniowego ds. Rewitalizacji reprezentujących Wydziały: Gospodarki Nieruchomościami, Zdrowia i Spraw Społecznych, Biuro Rozwoju Miasta oraz Zarząd Dróg Miejskich w Gliwicach.

2.2.2. Cel i program warsztatów

Cele spotkania sformułowane zostały w sposób następujący:

- Dyskusja nad atutami i barierami rozwoju Śródmieścia,
- Wygenerowanie pomysłów na dobre projekty,
- Ustalenie sposobu współpracy z ARL sp. z o.o.

Dyskusja uczestników spotkania moderowana wg metody ABC³ doprowadziła do oceny atutów i barier rozwojowych dzielnicy oraz wygenerowania pomysłów na projekty

³ Metoda analizy strategicznych uwarunkowań rozwojowych zarekomendowana przez W. Kłosowskiego i J.Wardę w „*Wyspach szans*” wyd. Bielsko-Biała 2001r.

infrastrukturalno-gospodarcze oraz społeczne do wdrożenia przy udziale funduszy unijnych w okresie 2007 – 2013 oraz innych źródeł finansowania.

2.2.3. Wyniki spotkania

W trakcie dwudniowego spotkania z przedstawicielami wyżej wymienionych środowisk wskazano na szereg atutów, barier rozwojowych oraz potencjalnych pomysłów na realizację projektów. Do najsilniejszych atutów Śródmieścia zaliczono bliskość obiektów użyteczności publicznej oraz dobrą lokalizację. Konsekwencją tego jest wysoko oceniana oferta kulturalna ścisłego centrum. Mieszkańcy zwrócili również uwagę na stopniowe poprawianie się jakości przestrzeni publicznych. Zjawisko to nie ma jednak charakteru kompleksowego, a raczej incydentalny. Wskazano więc na konieczność podjęcia działań systemowych w tym zakresie. Istotnym czynnikiem decydującym o atrakcyjności Śródmieścia jest dostępność szerokiej gamy usług. Jednocześnie im większa jest odległość od ścisłego centrum miasta, tym węższa jest oferta usług dla mieszkańców. Centrum miasta to również dostępność ofert pracy – wśród największych pracodawców stanowiących o atrakcyjności Śródmieścia wymieniono GZUT S.A. oraz Politechnikę Śląską. Wskazano również na pozaszkolne formy działalności placówek oświatowych. Sporo uwagi poświęcono również działaniu dwóch spółek – ZBM I TBS oraz ZBM II TBS, które w istotny sposób kształtują komfort życia mieszkańców w dzielnicy. O komforcie mieszkańców decyduje również dostęp do terenów zielonych, których w przypadku Centrum nie brakuje.

Wśród najważniejszych barier rozwojowych dzielnicy decydującą rolę odgrywają bariery psychologiczne i bierność mieszkańców oraz niski poziom oceny własnych możliwości. Zaobserwowano również niepokojące zjawiska takie, jak: postępująca degeneracja dzielnicy, dziedziczenie patologii i złych nawyków, postawy roszczeniowe i utrata wiary w możliwość zmian. Wśród czynników przestrzennych utrudniających równomierny rozwój Obszaru Rewitalizacji wskazano linię kolejową, stanowiącą sztuczną linię podziału pomiędzy południową i północną częścią Śródmieścia. Istotną barierę w procesach rewitalizacji stanowi również brak wiedzy i świadomości dotyczącej tych procesów oraz brak chęci włączenia się w nie. Słabo oceniono ofertę kulturalną poza ścisłym centrum. Czynnikiem utrudniającym rewitalizację może również być monokulturowy charakter osiedli – szczególnie dotyczy to północnej części Obszaru – Ścisłego Obszaru Rewitalizacji Szobiszowice, zamieszkałego przez dawnych pracowników kolei, którzy z trudnością przystosowują się do obecnie panujących warunków życia i pracy.

Barierę stanowi również dysfunkcyjny układ komunikacyjny miasta, uniemożliwiający sprawny przejazd z jednego krańca na drugi. Wiąże się z tym emisja spalin oraz znacznie przekroczone normy hałasu komunikacyjnego. O trudnościach w realizacji procesu rewitalizacji, zdaniem uczestników spotkania, może również decydować skomplikowany sposób wnioskowania o zewnętrzne środki finansowe na realizację przedsięwzięć.

W trakcie dyskusji zebrano również następujące pomysły na przedsięwzięcia z zakresu rewitalizacji:

- budowa krematorium dla zwierząt,
- organizacja zajęć dodatkowych dla dzieci w szkołach na bazie unijnych funduszy,
- poprawa jakości życia poprzez remonty domów,
- programy aktywizujące bezrobotnych,

- szkolenia z zakresu pozyskiwania funduszy unijnych i pomoc w opracowywaniu dokumentacji,
- kształtowanie postaw społeczeństwa obywatelskiego,
- programy aktywizujące dla grupy kolejarzy,
- Galeria Młodych Twórców – Dubois 22
- Centrum Projektów Artystycznych – Wieczorka 25
- utworzenie przedszkola przy ul. Zabrskiej
- Nowy Dwór – projekt GCOP i ZBM II TBS sp. z o.o.

IV. Planowane działania w latach 2007 – 2013 na Obszarze Rewitalizacji Śródmieście

1. Działania w sferze przestrzenno - infrastrukturalnej

Niżej wymienione projekty wpisują się w cel 1 – **Poprawa jakości życia i standardów rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych** określony w Ramowym Lokalnym Programie Rewitalizacji Obszarów Miejskich. Realizują one następujące cele operacyjne:

Cel 1.1 – *Zwiększenie kapitału urbanistycznego OR, zadania:*

- Zagospodarowanie terenu Placu Rzeźniczego wraz z budową infrastruktury towarzyszącej,
- Remont Alei Przyjaźni wraz z renowacją zieleni,
- Budowa oświetlenia parkowego oraz modernizacja skweru pomiędzy ul. Nasyp, Konarskiego, Piramowicza i Częstochowską,
- Budowa oświetlenia oraz przebudowa pasa drogowego w zakresie urządzenia miejsc postojowych przy ul. Leśnej i Skowrońskiego (jednocześnie z celem 1.5),
- Modernizacja i wykonanie placów zabaw przy ul. ZWM, Kusocińskiego, Junaków i Młodych Patriotów,
- Wykonanie oświetlenia zewnętrznego i monitoringu budynków i terenu w obszarze zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej: Zatorze – obszar ulic Warszawskiej, Chorzowskiej, Okrzei, Młodego Hutnika, Hutniczej, Św. Elżbiety, Brzozowej i Mastalerza (jednocześnie z celem 3.1),
- Budowa placu zabaw dla dzieci w rejonie ulic Ziemowita i Stalmacha,
- Budowa plomby architektonicznej – budynek handlowo-biurowo-usługowy przy ul. Grodowej,
- Centrum sztuki młodych twórców – ul. Dubois 22,
- Modernizacja, remont i zagospodarowanie terenu obiektu służącego celom gospodarczym, wykonanie remontu chodników i stworzenie miejsc tymczasowego postoju, ul. Lotników 54,
- Budowa nowoczesnej hali widowiskowo-sportowej „PODIUM”.

Cel 1.2 *Przeciwdziałanie dekapitalizacji i degradacji zasobów:*

- Remont bramy wjazdowej i dachu zabytkowej kamienicy przy ul. Zwycięstwa 38 oraz Alei Przyjaźni 11
- Remont elewacji i dachu zabytkowej kamienicy przy ul. Dolnych Wałów 19,
- Remont elewacji i dachu zabytkowej kamienicy przy ul. Dolnych Wałów 19B,
- Nowy Dwór – modernizacja i przebudowa zabytkowego dworu przy ul. Dworskiej 10D (jednoczesna realizacja celu 3.2, 3.3 i 3.5),
- Termomodernizacja oraz modernizacja budynków oświatowych SP-36 (jednocześnie z celem 1.4),
- Rewitalizacja zabytkowego cmentarza – Cmentarz Hutniczy ul. Robotnicza,
- Termorenowacja budynków przedszkoli: PM6 i PM20 (jednocześnie z celem 1.4),

- Remont elewacji i dachów ceramicznych budynków mieszkalnych z lokalami użytkowymi w rejonie Starówki oraz remont nawierzchni dojeżdż i dojazdów wraz z rekultywacją terenów zielonych (jednocześnie z celem 1.1 i 2.2)
- Adaptacja lokalu usługowego na lokale mieszkalne wraz z renowacją budynku – ul. Bernardyńska 59,
- Termorenowacja budynku Rodzinnego Domu Dziecka przy ul. Toszeckiej 25 (jednocześnie z celem 1.4),
- Remont generalny budynku Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Krupniczej 11,
- Remont generalny budynku Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Sobieskiego 6,
- Remont generalny budynku Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Sportowej 2,
- Remont generalny budynku Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Na Piasku 6,
- Remont generalny budynku Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Piwnej 2B,
- Remont generalny budynku Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Piwnej 2A,
- Remont generalny budynku Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Jagiellońskiej 1,
- Remont generalny budynku Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Jagiellońskiej 1A,
- Remont generalny budynku Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Jagiellońskiej 3,
- Modernizacja budynku Wspólnoty Mieszkaniowej zlokalizowanego w strefie ochrony konserwatorskiej – ul. Zawiszy Czarnego / ul. T. Kościuszki,
- Remont elewacji zabytkowego budynku przy ul. Dolnych Wałów 22,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynków materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją przy ul. Waliszewskiego 13-15
- Zastąpienie azbestowych elementów budynków materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją przy ul. Sztabu Powstańczego 64, 66, 68, 72, 74, 76,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku (balkon) materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją przy ul. Pszczyńskiej 116 a-f,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku (dach) materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją przy ul. Piastowskiej 4,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku (dach) materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją przy ul. Jasińskiego 2-4,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku (dach) materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją przy ul. Asnyka 6A,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku (dach) materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją przy ul. Jasińskiego 22-24,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku (dach) materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją przy ul. Równej 5-7,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku (dach) materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją przy ul. Rydygiera 5-7,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku (dach) materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją przy ul. H. Sawickiej 2,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku (dach) materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją. 2 Wspólnoty Mieszkaniowe przy ul. H. Sawickiej 6 i 8,

- Zastąpienie azbestowych elementów budynku (dach) materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją. 3 Wspólnoty Mieszkaniowe przy ul. H. Sawickiej 10, 12 i 14,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku (dach) materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją. Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Kunickiego 11,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku (dach) przy ul. Sztabu Powstańczego 2, 4, 6, materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją. Spółdzielnia Mieszkaniowa przy Politechnice Śląskiej, ul. Jasna 8, 44-100 Gliwice
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku (dach) przy ul. Sztabu Powstańczego 8, 10, 12, 14, materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją. Spółdzielnia Mieszkaniowa przy Politechnice Śląskiej, ul. Jasna 8, 44-100 Gliwice
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku przy ul. Kochanowskiego 25, 25a, 27, 27a, 29, 29a i Kochanowskiego 31, 31a, 33, 33a oraz budynku przy ul. Pszczyńskiej 12a, b, c, d, Pszczyńskiej 26, 26a, Pszczyńskiej 36-36a (dach), oraz Pszczyńskiej 42, 42a materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją. Spółdzielnia Mieszkaniowa przy Politechnice Śląskiej, ul. Jasna 8, 44-100 Gliwice
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją. Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Jagiellońskiej 46a, Jagiellońskiej 50, Stalmacha 8,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją. Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. św. Marka 13, 15, 17, 19,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją. Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Sikory 1-3, Sikory 5-7, Sikory 9-11, Tarnogórskiej 60, 62, 64,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją. Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Hoblera 2-18, Tarnogórskiej 42-58, 66AB, 68AB,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z utylizacją przy ul. Kłodnickiej 14

Cel. 1.3 *Rozwój infrastruktury społecznej kulturalnej i turystycznej:*

- Odbudowa ruin Teatru Miejskiego w Gliwicach,
- Renowacja zabytkowych murów obronnych na Starówce,
- Modernizacja budynku Ratusza Miejskiego na cele kulturalne,
- Rewitalizacja Radiostacji – Gliwice.eu,
- Zagospodarowanie terenu wokół Radiostacji,
- Adaptacja budynku przy ul. Okrzei na magazyn i pracownię konserwatorską Muzeum w Gliwicach,
- Centrum Sztuki Młodych – Dubois 22,
- Budowa nowoczesnej hali widowiskowo-sportowej „PODIUM”,

- Kompleksowa przebudowa nawierzchni Rynku, nawierzchni jezdni ul. Zwycięstwa od Rynku do ul. Dolnych Wałów oraz nawierzchni chodników ul. Zwycięstwa i ul. Wyszyńskiego w Gliwicach
- Przebudowa i modernizacja Studenckiego Domu Kultury na potrzeby Wydziału Architektury, Kierunki Architektura Wnętrz i Wzornictwo Przemysłowe, przy ul. M. Strzody 10 w Gliwicach,
- Rewitalizacja zespołu starych budynków zlokalizowanych na Starówce Miasta z przeznaczeniem na cele kulturalno – oświatowe,
- Budowa hali carlingowej,
- Wybudowanie Niepublicznej Szkoły Podstawowej ETE im. Alberta Schweitzera

Cel 1.4 *Likwidacja uciążliwości środowiskowych* nie jest samodzielnie reprezentowany, jednakże wskazane powyżej i poniżej projekty realizują również jego zapisy.

Cel 1.5 *Likwidacja uciążliwości komunikacyjnych*:

- Remont ul. Wieczorka,
- Remont nawierzchni ulic Starego Miasta,
- Remont ul. Skowrońskiego i Poniatowskiego,
- Remont i modernizacja nawierzchni ulic i zatok parkingowych przy ul. Młodych Patriotów i Szarych Szeregów,
- Remont chodników przy ul. Młodych Patriotów i Szarych Szeregów,
- Remont chodników i wykonanie parkingów przy ul. Sztabu Powstańczego 2 – 6, 8 – 14,
- Remont ulicy Opolskiej (wnioskodawca zgłosił zadanie do usunięcia),
- Remont chodników i wykonanie parkingów przy ul. Pszczyńskiej 12 a,b,c,d,
- Modernizacja, remont i zagospodarowanie terenu obiektu służącego celom gospodarczym, w tym zespołu magazynów, hal, garaży, wiat i zaplecza produkcyjnego, oraz przebudowa otoczenia poprzez wykonanie remontu chodników i stworzenie miejsc tymczasowego postoju ,ul. Lotników 54.

Cel 1.6. *Rozwój infrastruktury technicznej*:

- Doprowadzenie gazu do budynków mieszkalnych wielorodzinnych oraz budowa przewodów kominowych – ul. Bernardyńska 48, 57, 59, 61, 67 i Floriańska 22,
- Doprowadzenie gazu do budynków mieszkalnych wielorodzinnych oraz budowa przewodów kominowych – ul. Uszczyka 16, 22, 27, 31, 32, 33, 35, 39, 39A, Owczarska 6, Nad Torami 1,10, Dworska 9, 10D, 11, 18, Noakowskiego 2, 3, 4, 6, 7, 12,
- Modernizacja i remont hydroforni zasilających budynki mieszkalne – Zatorze rejon ulic Chorzowskiej i Warszawskiej,
- Przebudowa infrastruktury technicznej wraz z termorenowacją budynków przy ul. Chorzowskiej 69-75, Kaplicznej 1-10 i Horsta Bienka 1-19 (jednocześnie z celem 1.4 i 1.2),
- Likwidacja szamb i podłączenie budynków do miejskiej sieci kanalizacyjnej – ul. Tarnogórska 119, 120, 121, 121a, 124, 149,

- Przebudowa i remont infrastruktury technicznej w budynku wielorodzinnym przy ul. Świętojańskiej 3 wraz termorenowacją oraz wykonanie lokalu użytkowego na parterze (jednocześnie z celem 1.4 oraz celem. 2.2)

2. Działania gospodarcze

Strategiczny Cel 2 – **Tworzenie warunków dla zrównoważonego rozwoju gospodarczego** realizowany będzie przez działania wpisujące się w następujące cele operacyjne:

Cel 2.1 *Wzrost udziału sektorów gospodarki opartej na wiedzy oraz **sektora usług** w rynku pracy:*

- Utworzenie terenów inwestycyjnych Parku Naukowo-Technologicznego "Park - Strefa".
- Rozbudowa parku naukowo-technologicznego w Gliwicach - budowa parkingów samochodowych

Cel 2.2 *Rozwój zasobów i wzrost atrakcyjności lokali użytkowych*

- Budowa nowego lokalu użytkowego wraz z parkingiem – róg ul. Świętojańskiej 5, Bernardyńskiej 2-10, Toszeckiej – plomba architektoniczna (jednocześnie z celem 1.1),
- Modernizacja pawilonu przy ul. Konarskiego 25 wraz z zagospodarowaniem terenu,
- Modernizacja, remont i zagospodarowanie terenu obiektu służącego celom gospodarczym, w tym zespołu magazynów, hal, garaży, wiat i zaplecza produkcyjnego, oraz przebudowa otoczenia poprzez wykonanie remontu chodników i stworzenie miejsc tymczasowego postoju ,ul. Lotników 54.
- Rewitalizacja zespołu budynków przy ul. Pszczyńskiej 44 w Gliwicach poprzez utworzenie powierzchni biurowych i usługowych

Cel 2.3 *Tworzenie warunków dla różnorodności branżowej zakładów i rozwoju branż zanikających* wiąże się z ww. celem 2.2 jako tworzenie bazy lokalowej pod różnorodną działalność usługową, podnoszącą standard życia i obsługi mieszkańców obszarów rewitalizowanych. Wynajem pomieszczeń powinien być jednak realizowany przy uwzględnieniu priorytetów dla lokowania branż zanikających (zakłady rzemieślnicze, punkty usługowe dla ludności).

Cel 2.4 *Podnoszenie poziomu kwalifikacji zawodowych pracowników* oraz Cel 2.6 *Rozwój usług obsługi biznesu* jest realizowany w Gliwicach centralnie, nie obszarowo (w dzielnicach) dzięki działalności jednej z większych uczelni technicznych – Politechniki Śląskiej oraz niepublicznej Gliwickiej Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości. Inkubator Przedsiębiorczości działa przy Agencji Rozwoju Lokalnego przy ul. W. Pola 16, a nowe powierzchnie Inkubatora zostały udostępnione przy ul. Bojkowskiej w adaptowanych obiektach po byłej kopalni Gliwice (projekt NOWE GLIWICE). Przy takim podejściu bardziej istotnym staje się problem

sprawnego układu komunikacyjnego, łączącego wszystkie części miasta, w tym sposobu organizacji komunikacji publicznej.

3. Działania w sferze społecznej

Strategiczny **Cel 3 Wsparcie integracji społecznej i przeciwdziałanie wykluczeniu** reprezentowany jest przez następujące projekty realizujące cele operacyjne.

Cel 3.1 Wzrost poczucia bezpieczeństwa publicznego mieszkańców i wzrost wykrywalności przestępstw:

- Wykonanie oświetlenia zewnętrznego i monitoringu budynków i terenu w obszarze zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej: Zatorze – obszar ulic Warszawskiej, Chorzowskiej, Okrzei, Młodego Hutnika, Hutniczej, Św. Elżbiety, Brzozowej i Mastalerza (jednocześnie z celem 1.1),
- System monitoringu wizyjnego dla miasta Gliwice z wykorzystaniem wielozadaniowego systemu radiowego WiMAX 802.16 wraz z kompletną infrastrukturą techniczną.

Cel 3.2 Przeciwdziałanie peryferyzacji osiedli (sypialni miejskich) i odpływowi zamożniejszej części mieszkańców:

- Przebudowa i rozbudowa stadionu przy ul. Okrzei (jednocześnie z celem 1.1),
- Centrum sztuki młodych twórców – ul. Dubois 22,
- Budowa hali carlingowej (jednocześnie z celem 1.3).

4. Zestawienie projektów realizujących działania rewitalizacyjne na OR Śródmieście

Nr projektu	Cel	Wnioskodawca	Nazwa projektu i lokalizacja	Produkt	Miara produktu	Rezultat	Koszty w tys. PLN
1	1.3	Gliwicki Teatr Muzyczny ul. Nowy Świat 55/57 44-100 Gliwice	Odbudowa Ruin Teatru Miejskiego w Gliwicach, al. Przyjaźni 18, ul. Kłodnicka 4	powierzchnia obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne i turystyczne	2 000 m ²	liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki; liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych i kulturalnych; liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej; liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami; liczba turystów krajowych i zagranicznych	10 050,00
2	1.3	Miasto Gliwice - IR (w trakcie realizacji)	Renowacja zabytkowych murów obronnych - Starówka (7 odc. o łącznej dł. 120 m)	powierzchnia zmodernizowanych obiektów dziedzictwa kulturowego	480 m ²	liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami; liczba turystów krajowych i zagranicznych	500,00
3	1.5	Zarząd Dróg Miejskich (zrealizowane)	Remont ul. J. Wieczorka	długość wybudowanych dróg na obszarach objętych rewitalizacją	0,45 km	liczba nowych punktów usługowych na terenach zrewitalizowanych; liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury drogowej	6 038,00
4	1.5	Miasto Gliwice – IR (w trakcie realizacji)	Remont nawierzchni ulic Starego Miasta	długość zmodernizowanych dróg na obszarach objętych rewitalizacją	5 km	liczba nowych punktów usługowych na terenach zrewitalizowanych; liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury drogowej	33 500,00
5	1.1	Miasto Gliwice MZUK (zrealizowane)	Zagospodarowanie terenu Placu Rzeźniczego w Gliwicach wraz z budową infrastruktury towarzyszącej	powierzchnia zdegradowanych dzielnic i obszarów miast poddanych rehabilitacji	3 150 m ²	liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej; liczba turystów krajowych i zagranicznych	808 ,57
6	1.2	Wspólnota mieszkaniowa "Pod Słonecznikami" ul. Zwycięstwa 38/3, 44-100 Gliwice (zrealizowane)	Remont bramy wjazdowej i dachu; ul. Zwycięstwa 38, al. Przyjaźni 11, kamienica zabytkowa	liczba budynków poddanych renowacji	1 szt.	liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami	30,00

Nr projektu	Cel	Wnioskodawca	Nazwa projektu i lokalizacja	Produkt	Miara produktu	Rezultat	Koszty w tys. PLN
7	1.2	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Dolnych Wałów 19 w Gliwicach (w trakcie realizacji)	Remont elewacji budynku od strony frontowej, remont pokrycia dachu. Rejestr zabytków A/270/50, ul. Dolnych Wałów 19	1) liczba budynków poddanych remontowi/przebudowie infrastruktury technicznej;2) powierzchnia budynków poddanych remontowi/przebudowie infrastruktury technicznej	1) 1 szt.; 2) 794 m ²	liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki; liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych i kulturalnych; liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami;	160,00
8	1.2	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Dolnych Wałów 19B w Gliwicach	Remont elewacji budynku od strony frontowej Rejestr zabytków A/270/50 ul. Dolnych Wałów 19B	1) liczba budynków poddanych remontowi/przebudowie infrastruktury technicznej;2) powierzchnia budynków poddanych remontowi/przebudowie infrastruktury technicznej	1) 1 szt.; 2) 662 m ²	liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki; liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych i kulturalnych; liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami;	60,00
9	1.2	Zarząd Budynków Miejskich II TBS Sp. z o.o. ul. Warszawska 35B, 44-100 Gliwice Gliwickie Centrum Organizacji Pozarządowych (w trakcie realizacji)	Nowy Dwór - Modernizacja i przebudowa zabytkowego dworu wraz z wykonaniem drogi dojazdowej i parkingu dla potrzeb dworu, ul. Dworska 10d	liczba obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne i turystyczne	1 szt.	liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki; liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych i kulturalnych; liczba turystów krajowych i zagranicznych; liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami;	6 500,00
10	1.5	Zarząd Dróg Miejskich	Remont ul. Skowrońskiego i Poniatowskiego	długość zmodernizowanych dróg na obszarach objętych rewitalizacją	2,015 km	liczba nowych punktów usługowych na terenach zrewitalizowanych; liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury drogowej	4 600,00
13	1.6	Zarząd Budynków Miejskich II TBS Sp. z o.o. ul. Warszawska 35B, 44-100 Gliwice (częściowo zrealizowane)	Doprowadzenie gazu do budynków mieszkalnych wielorodzinnych wraz z wykonaniem sieci gazowej o ciśnieniu poniżej 0,5MPa i dobudową niezbędnych przewodów kominowych; ul. Bernardyńska 48, 57, 59, 61, 67; Floriańska 22	1) liczba budynków poddanych remontowi/przebudowie infrastruktury technicznej; 2) długość wybudowanej infrastruktury komunalnej w zakresie ochrony środowiska	1) 6 szt.; 2) 7 km	liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami; koszty utrzymania obiektów (zużycie energii elektrycznej, ciepłej, gazu)	471,50

Nr projektu	Cel	Wnioskodawca	Nazwa projektu i lokalizacja	Produkt	Miara produktu	Rezultat	Koszty w tys. PLN
14	1.6	Zarząd Budynków Miejskich II TBS Sp. z o.o. ul. Warszawska 35B, 44-100 Gliwice (w trakcie realizacji)	Doprowadzenie gazu do budynków mieszkalnych wielorodzinnych wraz z wykonaniem sieci gazowej o ciśnieniu poniżej 0,5 MPa i dobudową niezbędnych przewodów kominowych; ul. Uszczyka 16, 22, 27, 31, 32, 33, 35, 39, 39a; Owczarska 6; Nad Torami 1, 10; Dworska 9, 10d, 11, 18; Noakowskiego 2, 3, 4, 6, 7, 12;	1) liczba budynków poddanych remontowi/przebudowie infrastruktury technicznej; 2) długość wybudowanej infrastruktury komunalnej w zakresie ochrony środowiska	1) 22 szt.; 2) 1,4 km	liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami; koszty utrzymania obiektów (zużycie energii elektrycznej, ciepłej, gazu)	1 781,00
16	1.6	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Śródmieście" ul. Jasnogórska 9 44-100 Gliwice	Modernizacja i remont hydroforni zasilających budynki mieszkalne wielorodzinne; Zatorze - rejon ulic Chorzowska i Warszawska	liczba budynków poddanych remontowi/przebudowie infrastruktury technicznej	3 szt.	liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami; liczba osób korzystających z sieci wodociągowej	75,00
17	1.4 / 1.2	Miasto Gliwice – IR (w trakcie realizacji)	Termomodernizacja oraz modernizacja budynków oświatowych: SP-36	1) liczba budynków poddanych termorenowacji, 2) liczba budynków przebudowanych/wyremontowanych na cele edukacyjno/społeczne	1) 1 szt.; 2) 1 szt.	liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki; liczba uczniów w szkołach korzystających z wybudowanej/zmodernizowanej infrastruktury edukacyjnej; koszty utrzymania obiektów (zużycie energii elektrycznej, ciepłej, gazu)	1 795,75
19	1.4 / 1.2	Miasto Gliwice – IR (zrealizowane)	Termomodernizacja Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 4, 44-100 Gliwice, ul. Orłąt Śląskich 25	liczba budynków wyremontowanych na cele edukacyjno/społeczne	1 szt.	liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki; liczba uczniów w szkołach korzystających z wybudowanej/ zmodernizowanej infrastruktury edukacyjnej; koszty utrzymania obiektów (zużycie energii elektrycznej, ciepłej, gazu)	4 071,14
20	1.4 / 1.2 / 1.6	Zarząd Budynków Miejskich II TBS Sp. z o.o. ul. Warszawska 35B, 44-100 Gliwice	Przebudowa i remont infrastruktury technicznej wraz z termorenowacją budynków (ul. Chorzowska 69-75; Kapliczna 1-10; H. Bieńka 1-19)	1) liczba budynków poddanych termorenowacji; 2) liczba budynków poddanych remontowi/przebudowie infrastruktury technicznej	1) 28 szt.; 2) 28 szt.	liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami; koszty utrzymania obiektów (zużycie energii elektrycznej, ciepłej, gazu)	9 500,00

Nr projektu	Cel	Wnioskodawca	Nazwa projektu i lokalizacja	Produkt	Miara produktu	Rezultat	Koszty w tys. PLN
21	1.2	"Gliwickie Metamorfozy" Stowarzyszenie na rzecz Dziedzictwa Kulturowego Gliwic ul. Jagiellońska 21 44-100 Gliwice (zrealizowane)	Rewitalizacja zabytkowego cmentarza - Cmentarz Hutniczy ul. Robotnicza	powierzchnia zmodernizowanych obiektów dziedzictwa kulturowego / powierzchnia zdegradowanych dzielnic i obszarów miast poddanych rehabilitacji	5 800 m ²	liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej, liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki; liczba turystów krajowych i zagranicznych; liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami;	292,00
22	1.1	Miejski Zarząd Usług Komunalnych ul. Strzelców Bytomskich 25, 44-100 Gliwice	Remont Alei Przyjaźni wraz z renowacją zieleni; II etap: Dworcowa-Częstochowska; III etap: Zwycięstwa – Berbeckiego	powierzchnia zdegradowanych dzielnic i obszarów miast poddanych rehabilitacji	18 900 m ²	liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej; liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury drogowej	1 008,00
23	1.6	Zarząd Budynków Miejskich II TBS Sp. z o.o. ul. Warszawska 35B, 44-100 Gliwice (zrealizowane)	Likwidacja szamb, podłączenie budynków do miejskiej kanalizacji sanitarnej; ul. Tarnogórska 120, 121, 121a, 124	długość wybudowanej infrastruktury komunalnej w zakresie ochrony środowiska	0,1 km	liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami; liczba gospodarstw domowych/budynków podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej	156,70
24	1.1	Miejski Zarząd Usług Komunalnych ul. Strzelców Bytomskich 25, 44-100 Gliwice	Budowa oświetlenia parkowego wraz z modernizacją skweru pomiędzy ul. Nasyp, Konarskiego, Piramowicza i Częstochowską.	powierzchnia zdegradowanych dzielnic i obszarów miast poddanych rehabilitacji	8 200 m ²	liczba przestępstw w mieście; wskaźnik wykrywalności przestępstw	480,00
26	1.1	Miejski Zarząd Usług Komunalnych ul. Strzelców Bytomskich 25, 44-100 Gliwice	Budowa oświetlenia oraz przebudowa pasa drogowego w zakresie urzędzenia miejsc postojowych na skwerze pomiędzy ul. Leśną i Skowrońskiego.	powierzchnia zdegradowanych dzielnic i obszarów miast poddanych rehabilitacji	1 530 m ²	liczba przestępstw w mieście; wskaźnik wykrywalności przestępstw; liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury drogowej	250,00
27	1.5	Spółdzielnia Mieszkaniowa im. Żwirki i Wigury ul. Żwirki i Wigury 87, 44-122 Gliwice (zrealizowane)	Remont i modernizacja nawierzchni ulic i zatok parkingowych, ul. Młodych Patriotów, ul. Szarych Szeregów	1) długość zmodernizowanych dróg na obszarach objętych rewitalizacją; 2) powierzchnia zmodernizowanych obiektów infrastruktury drogowej	1) 0,95 km 2) 1 960m ² oraz 5 500m ² chodników	liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie zrewitalizowanym powierzchnia usługowa faktycznie wykorzystywana; liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury drogowej	581,00
28	1.5	Spółdzielnia Mieszkaniowa im. Żwirki i Wigury ul. Żwirki i Wigury 87, 44-122 Gliwice (zrealizowane)	Remonty chodników, ul. Młodych Patriotów, ul. Szarych Szeregów	powierzchnia zmodernizowanych obiektów infrastruktury drogowej	1500 m ²	powierzchnia usługowa faktycznie wykorzystywana; liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury drogowej	105,00

Nr projektu	Cel	Wnioskodawca	Nazwa projektu i lokalizacja	Produkt	Miara produktu	Rezultat	Koszty w tys. PLN
29	1.1	Spółdzielnia Mieszkaniowa im. Żwirki i Wigury ul. Żwirki i Wigury 87, 44-122 Gliwice	Place zabaw przy ulicach: Zubrzyckiego - ZMW, Kusocińskiego, Junaków, Młodych Patriotów	powierzchnia zdegradowanych dzielnic i obszarów miast poddanych rehabilitacji	2 500 m ²	liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej; liczba osób korzystających z infrastruktury społeczno-edukacyjnej	100,00
30	1.4 / 1.2	Miasto Gliwice - IR (zrealizowane)	Termomodernizacja Przedszkola Miejskiego nr 6 w Gliwicach przy ul. Młodych Patriotów 10 oraz termomodernizacja wraz z demontażem płyt azbestowo-cementowych w Przedszkolu Miejskim nr 20 w Gliwicach przy ul. Pszczyńskiej 18	liczba budynków wyremontowanych na cele edukacyjno/społeczne	2 szt.	liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki; liczba dzieci w przedszkolach korzystających z wybudowanej/zmodernizowanej infrastruktury; koszty utrzymania obiektów (zużycie energii elektrycznej, ciepłej, gazu)	901,86
31	1.1 / 3.1	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Śródmieście" ul. Jasnogórska 9 44-100 Gliwice	Wykonanie oświetlenia zewnętrznego i monitoringu budynków i terenu w obszarze zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej; Zatorze - obszar ul. Warszawskiej i Chorzowskiej (Chorzowska 3,9,13; Okrzei 5, 66abc; Młodego Hutnika 1-5; Hutnicza 16-18; Elżbiety 7-9, 8-12; Brzozowa 28, 51-55; 50-65; Mastalerza 26, 28)	liczba budynków poddanych remontowi/przebudowie infrastruktury technicznej	8 szt.	liczba przestępstw w mieście; wskaźnik wykrywalności przestępstw	105,00
32	1.2	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Śródmieście" ul. Jasnogórska 9 44-100 Gliwice (w trakcie realizacji)	Remont elewacji i dachów ceramicznych budynków mieszkalnych z lokalami użytkowymi w rejonie Starówki oraz remont nawierzchni dojeżdż lub dojazdów wraz z rekultywacją terenów zielonych przy ww. budynkach.	liczba budynków poddanych renowacji	8 szt.	liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej; powierzchnia usługowa faktycznie wykorzystywana; liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury drogowej; liczba turystów krajowych i zagranicznych; liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami;	600,00
34	2.2	Zarząd Budynków Miejskich II TBS Sp. z o.o. ul. Warszawska 35B, 44-100 Gliwice (zrealizowane)	Budowa nowego lokalu użytkowego wraz z parkingiem; róg ulic Świętojańskiej 5-Bernardyńskiej 2-10-Toszeckiej (plomba)	1) powierzchnia usługowa w wybudowanych "plombach"; 2) powierzchnia wybudowanych obiektów infrastruktury drogowej;	Świętojańska 1)156,67 m ² 2) 410 m ² Bernardyńska 1) 269,18 m ² 2) 440 m ²	liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych i kulturalnych; liczba nowych przedsiębiorstw na obszarze zdefiniowanym przez beneficjenta;	1 048,37
35	1.2	Zarząd Budynków Miejskich II TBS Sp. z o.o. ul. Warszawska 35B, 44-100 Gliwice (zrealizowane)	Adaptacja lokalu usługowego na lokale mieszkalne wraz z renowacją budynku, ul. Bernardyńska 59	powierzchnia usługowa i mieszkalna w budynkach poddanych renowacji	85,11 m ²	liczba nowych punktów mieszkalnych na terenach zrewitalizowanych, liczba pomieszczeń dostosowanych do wymogów technicznych	781,64

Nr projektu	Cel	Wnioskodawca	Nazwa projektu i lokalizacja	Produkt	Miara produktu	Rezultat	Koszty w tys. PLN
36	1.6	Zarząd Budynków Miejskich II TBS Sp. z o.o. ul. Warszawska 35B, 44-100 Gliwice (zrealizowane)	Przebudowa i remont infrastruktury technicznej (wykonanie instalacji gazowej i dobudowa niezbędnych przewodów kominowych) w budynku mieszkalnym wielorodzinnym wraz z jego termorenowacją. Wykonanie odcinka sieci gazowej wraz z przyłączeniem; ul. Świętojańska 3; wykonanie lokalu usługowego na parterze	1) liczba budynków poddanych termorenowacji; 2) liczba budynków poddanych remontowi/przebudowie infrastruktury technicznej; 3) długość wybudowanej infrastruktury komunalnej w zakresie ochrony środowiska; 4) powierzchnia mieszkalna w budynkach poddanych renowacji	1) 1 szt.; 2) 1 szt.; 3) 52,0 mb 4) 32.15 m2	liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami; powierzchnia usługowa faktycznie wykorzystywana; liczba nowych punktów usługowych i mieszkalnych na terenach zrewitalizowanych koszty utrzymania obiektów (zużycia energii elektrycznej, ciepłej, gazu)	828,82
37	1.3	Miasto Gliwice – OR (zrealizowane)	Modernizacja budynku Ratusza	powierzchnia obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne i turystyczne	850 m2	liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej; liczba turystów krajowych i zagranicznych; liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki	6 550,00
38	1.4 / 1.2	Miasto Gliwice Rodzinny Dom Dziecka ul. Toszecka 25 (zrealizowane)	Termomodernizacja budynku Rodzinnego Domu Dziecka ul. Toszecka 25	powierzchnia budynków poddanych termorenowacji	800 m ²	liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki; liczba osób korzystających z obiektów dydaktycznych; koszty utrzymania obiektów (zużycie energii elektrycznej, ciepłej, gazu)	200,00
39	3.2	Miasto Gliwice – IR (zrealizowane)	Przebudowa i rozbudowa stadionu przy ul. Okrzei	1) powierzchnia obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne i turystyczne; 2) powierzchnia zdegradowanych dzielnic i obszarów miast poddanych rehabilitacji	1) 4 500m ² ; 2) 4 500m ²	liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki; liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej; liczba osób korzystających z obiektów sportowych	60 564,99
40	1.3	Miasto Gliwice	Rewitalizacja Radiostacji – Gliwice.eu ul. Tarnogórska	powierzchnia zmodernizowanych obiektów dziedzictwa kulturowego / powierzchnia zdegradowanych dzielnic i obszarów miast poddanych rehabilitacji	5 600 m ²	liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej; liczba turystów krajowych i zagranicznych	4 000,00

Nr projektu	Cel	Wnioskodawca	Nazwa projektu i lokalizacja	Produkt	Miara produktu	Rezultat	Koszty w tys. PLN
41	1.3	Miejski Zarząd Usług Komunalnych ul. Strzelców Bytomskich 25, 44-100 Gliwice (zrealizowane)	Zagospodarowanie terenu wokół Radiostacji - ul. Tarnogórska	powierzchnia zdegradowanych dzielnic i obszarów miast poddanych rehabilitacji	5 600 m ²	liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej; liczba turystów krajowych i zagranicznych; liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki	7 444,30
42	1.3	Miasto Gliwice - Muzeum	Adaptacja budynku na magazyn dla Muzeum i pracownię konserwatorską ul. Okrzei	powierzchnia obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne i turystyczne	2 500 m ²	liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych i kulturalnych; powierzchnia usługowa faktycznie wykorzystywana; liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społeczno-edukacyjnej	2 490,00
43	1.2	Łucja i Jerzy Duśko oraz E. K. Burchaciński , ul. Krupnicza 11 (zrealizowane)	Remont generalny budynku przy ul. Krupniczej 11	Liczba budynków poddanych renowacji	1 szt.	Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami	500,00
44	1.2	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Sobieskiego 6 J. Faron (w trakcie realizacji)	Renowacja budynku Wspólnoty Mieszkaniowej	Liczba budynków poddanych renowacji	1 szt.	Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami	280,00
45	1.2	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Sportowa 2 J. Faron (w trakcie realizacji)	Renowacja budynku Wspólnoty Mieszkaniowej	Liczba budynków poddanych renowacji	1 szt.	Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami	280,00
46	1.2	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Na Piasku 6 J. Faron (w trakcie realizacji)	Renowacja budynku Wspólnoty Mieszkaniowej	Liczba budynków poddanych renowacji	1 szt.	Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami	280,00
47	1.2	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Piwna 2b J. Faron (w trakcie realizacji)	Renowacja budynku Wspólnoty Mieszkaniowej	Liczba budynków poddanych renowacji	1 szt.	Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami	280,00
48	1.2	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Piwna 2a J. Faron (w trakcie realizacji)	Renowacja budynku Wspólnoty Mieszkaniowej	Liczba budynków poddanych renowacji	1 szt.	Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami	280,00
49	1.2	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Jagiellońska 3 J. Faron (w trakcie realizacji)	Renowacja budynku Wspólnoty Mieszkaniowej	Liczba budynków poddanych renowacji	1 szt.	Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami	280,00
50	1.2	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Jagiellońska 1a Janusz Faron (w trakcie realizacji)	Renowacja budynku Wspólnoty Mieszkaniowej	Liczba budynków poddanych renowacji	1 szt.	Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami	280,00

Nr projektu	Cel	Wnioskodawca	Nazwa projektu i lokalizacja	Produkt	Miara produktu	Rezultat	Koszty w tys. PLN
51	1.2	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Jagiellońska 1 Janusz Faron (w trakcie realizacji)	Renowacja budynku Wspólnoty Mieszkaniowej	Liczba budynków poddanych renowacji	1 szt.	Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami	280,00
52	1.5	Spółdzielnia Mieszkaniowa przy Politechnice Śląskiej ul. Jasna 8 (zrealizowane)	Remont i wykonanie chodników i parkingów przy ul. Sztabu Powstańczego 2-6 i 8-14	Powierzchnia wyremontowanej infrastruktury publicznej na obszarach rewitalizowanych	Brak danych od wnioskodawcy	Powierzchnia terenów, które stały się dostępne w wyniku realizacji projektu	89,00
53	1.5	Spółdzielnia Mieszkaniowa przy Politechnice Śląskiej ul. Jasna 8	Wykonanie parkingów przy ul. Pszczyńskiej 12 abcd	Powierzchnia wyremontowanej infrastruktury publicznej na obszarach rewitalizowanych	Brak danych od wnioskodawcy	Powierzchnia terenów, które stały się dostępne w wyniku realizacji projektu	200,00
54	2.2	Spółdzielnia Mieszkaniowa przy Politechnice Śląskiej ul. Jasna 8 (zrealizowane)	Modernizacja pawilonu przy ul. Konarskiego 25 wraz z zagospodarowaniem terenu. Koszty jego modernizacji zostały w większości pokryte przez „Zabkę” w zamian za dzierżawę, dlatego wkład spółdzielni był taki niski.	Powierzchnia budynków poddanych renowacji	Brak danych od wnioskodawcy	Powierzchnia usługowa faktycznie wykorzystywana	20,00
55	1.1	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Ziemowita 9, Stalmacha 7, Ziemowita 11, Stalmacha 1-3-5	Budowa placu zabaw dla dzieci w rejonie ulic Ziemowita i Stalmacha	Powierzchnia zdegradowanych obszarów miast poddana rewitalizacji	Brak danych od wnioskodawcy	Powierzchnia zabudowanych / zrehabilitowanych pustych przestrzeni publicznych	35,00
56	1.1	Ewa i Krzysztof Burchaciński s.c. ul. Olszewskiego 19 44-105 Gliwice (zrealizowane)	Budowa plomby architektonicznej – budynek handlowo-biurowo - usługowy przy ul. Grodowej	Powierzchnia zdegradowanych obszarów miast poddana rewitalizacji	Brak danych od wnioskodawcy	Powierzchnia zabudowanych / zrehabilitowanych pustych przestrzeni publicznych	400,00
57	1.2	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Zawiszy Czarnego 2 / T. Kościuszki Robert Zajac	Modernizacja budynku wspólnoty mieszkaniowej zlokalizowanego w strefie ochrony konserwatorskiej	Powierzchnia budynków poddanych renowacji	450 m ²	Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami	78,00

Nr projektu	Cel	Wnioskodawca	Nazwa projektu i lokalizacja	Produkt	Miara produktu	Rezultat	Koszty w tys. PLN
58	1.1 / 1.3 / 3.2	Stowarzyszenie Animatorów Wszechstronnego Rozwoju Młodzieży ul. Barlickiego 3 44-100 Gliwice	Centrum sztuki młodych twórców – ul. Dubois 22	1) Powierzchnia budynków zmodernizowanych na cele kulturalne i turystyczne 2) powierzchnia zdegradowanych dzielnic i obszarów miast poddanych rehabilitacji	1) 800 m ² 2) 10 000 m ²	1) Liczba osób korzystających z infrastruktury kultury i turystyki 2) Liczba nowych ofert z zakresu kultury i turystyki	4 000,00
59	1.2	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Dolnych Wałów 22 (zrealizowane)	Remont elewacji budynku zabytkowego rej. A/196/06	Liczba budynków poddanych renowacji	1 szt.	Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami	368,74
60	1.4 / 1.2	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Waliszewskiego 13-15 Zarządca: Domena, Bożena Matuszewska	Zastąpienie płyt azbestowych materiałami nieszkodliwymi dla zdrowia na elewacji budynków wspólnoty mieszkaniowej ul. Waliszewskiego 13-15	Liczba budynków poddanych renowacji, Ilość usuniętego azbestu	1 szt., 1 000 m ²	Liczba osób zamieszkujących w budynkach poddanych termorenowacji	220,00
61	1.4 / 1.2	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Sztabu Powstańczego 64, 66, 68, 72, 74, 76 Zarządca: ZBM II TBS sp. z o.o. ul. Warszawska 35b, 44-100 Gliwice	Zastąpienie azbestowych elementów budynków wielorodzinnych materiałami nieszkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją	1). Liczba budynków poddanych renowacji 2). Powierzchnia z której usunięty został azbest	6 szt. 6 927,59 m ²	1). Ilość unieszkodliwionego azbestu, 2). Liczba osób mieszkających w budynkach, poddanych renowacji	2 650,00
62	1.4 / 1.2	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Pszczyńskiej 116 a-f Zarządca: ZBM I TBS sp. z o.o. ul. Dolnych Wałów 1144-100 Gliwice	Zastąpienie azbestowych elementów budynku wielorodzinnego (balkon) materiałami nieszkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją.	1). Liczba budynków poddanych renowacji, 2). Powierzchnia z której usunięty został azbest	1 szt. 60 m ²	1). Ilość unieszkodliwionego azbestu, 2). Liczba osób mieszkających w budynkach, poddanych renowacji	150,00
63	1.4 / 1.2	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Piastowskiej 4 Zarządca: ZBM I TBS sp. z o.o. ul. Dolnych Wałów 11 44-100 Gliwice (zrealizowane)	Zastąpienie azbestowych elementów budynku wielorodzinnego (dach) materiałami nieszkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją.	1). Liczba budynków poddanych renowacji 2). Powierzchnia z której usunięty został azbest	1 szt. 210,40 m ²	1). Ilość unieszkodliwionego azbestu, 2). Liczba osób mieszkających w budynkach, poddanych renowacji	66 ,15
64	1.4 / 1.2	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Jasińskiego 2-4 Zarządca: ZBM I TBS sp. z o.o. ul. Dolnych Wałów 11 44-100 Gliwice	Zastąpienie azbestowych elementów budynku wielorodzinnego (dach) materiałami nieszkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją.	1). Liczba budynków poddanych renowacji 2). Powierzchnia z której usunięty został azbest	1 szt. 497,40 m ²	1). Ilość unieszkodliwionego azbestu 2). Liczba osób mieszkających w budynkach, poddanych renowacji	55,00

Nr projektu	Cel	Wnioskodawca	Nazwa projektu i lokalizacja	Produkt	Miara produktu	Rezultat	Koszty w tys. PLN
65	1.4 / 1.2	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Asnyka 6A Zarządca: ZBM I TBS sp. z o.o. ul. Dolnych Wałów 1144-100 Gliwice	Zastąpienie azbestowych elementów budynku wielorodzinnego (dach) materiałami nieszkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją.	1). Liczba budynków poddanych renowacji 2). Powierzchnia z której usunięty został azbest	1 szt. 250,90 m ²	1). Ilość unieszkodliwionego azbestu 2). Liczba osób mieszkających w budynkach, poddanych renowacji	60,00
66	1.4 / 1.2	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Jasińskiego 22-24, Zarządca: ZBM I TBS sp. z o.o. ul. Dolnych Wałów 1144-100 Gliwice	Zastąpienie azbestowych elementów budynku wielorodzinnego (dach) materiałami nieszkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją.	1). Liczba budynków poddanych renowacji 2). Powierzchnia z której usunięty został azbest	1 szt. 497,40 m ²	1). Ilość unieszkodliwionego azbestu 2). Liczba osób mieszkających w budynkach, poddanych renowacji	120,00
67	1.4 / 1.2	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Równej 5-7 Zarządca: ZBM I TBS sp. z o.o. ul. Dolnych Wałów 11 44-100 Gliwice	Zastąpienie azbestowych elementów budynku wielorodzinnego (dach) materiałami nieszkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją.	1). Liczba budynków poddanych renowacji 2). Powierzchnia z której usunięty został azbest	1 szt. 497,40 m ²	1). Ilość unieszkodliwionego azbestu 2). Liczba osób mieszkających w budynkach, poddanych renowacji	120,00
68	1.4 / 1.2	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Rydygiera 5-7 Zarządca: ZBM I TBS sp. z o.o. ul. Dolnych Wałów 11 44-100 Gliwice (zrealizowane)	Zastąpienie azbestowych elementów budynku wielorodzinnego (dach) materiałami nieszkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją.	1). Liczba budynków poddanych renowacji 2). Powierzchnia z której usunięty został azbest	1 szt. 457,40 m ²	1). Ilość unieszkodliwionego azbestu 2). Liczba osób mieszkających w budynkach, poddanych renowacji	154,00
69	1.4 / 1.2	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. H. Sawickiej 2 Zarządca: ZBM I TBS sp. z o.o. ul. Dolnych Wałów 11 44-100 Gliwice	Zastąpienie azbestowych elementów budynków wielorodzinnych (dachy) materiałami nieszkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją.	1). Liczba budynków poddanych renowacji 2). Powierzchnia z której usunięty został azbest	1 szt. 247 m ²	1). Ilość unieszkodliwionego azbestu 2). Liczba osób mieszkających w budynkach, poddanych renowacji	60,00
70	1.4 / 1.2	2 Wspólnoty Mieszkaniowe przy ul. H. Sawickiej 6 i 8 Zarządca: ZBM I TBS sp. z o.o. ul. Dolnych Wałów 11 44-100 Gliwice	Zastąpienie azbestowych elementów budynku wielorodzinnego (dach) materiałami nieszkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją.	1). Liczba budynków poddanych renowacji 2). Powierzchnia z której usunięty został azbest	1 szt. 495,40 m ²	1). Ilość unieszkodliwionego azbestu 2). Liczba osób mieszkających w budynkach, poddanych renowacji	120,00
71	1.4 / 1.2	3 Wspólnoty Mieszkaniowe przy ul. H. Sawickiej 10,12,14 Zarządca: ZBM I TBS sp. z o.o. ul. Dolnych Wałów 11 44-100 Gliwice	Zastąpienie azbestowych elementów budynku wielorodzinnego (dach) materiałami nieszkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją.	1). Liczba budynków poddanych renowacji 2). Powierzchnia z której usunięty został azbest	1 szt. 577,70 m ²	1). Ilość unieszkodliwionego azbestu 2). Liczba osób mieszkających w budynkach, poddanych renowacji	180,00

Nr projektu	Cel	Wnioskodawca	Nazwa projektu i lokalizacja	Produkt	Miara produktu	Rezultat	Koszty w tys. PLN
72	1.4 / 1.2	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Kunickiego 11 Zarządca: ZBM I TBS sp. z o.o. ul. Dolnych Wałów 11 44-100 Gliwice	Zastąpienie azbestowych elementów budynku wielorodzinnego (dach) materiałami nieszkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją.	1). Liczba budynków poddanych renowacji 2). Powierzchnia z której usunięty został azbest	1 szt. 283,60 m ²	1). Ilość unieszkodliwionego azbestu 2). Liczba osób mieszkających w budynkach, poddanych renowacji	60,00
73	1.4 / 1.2	Spółdzielnia Mieszkaniowa przy Politechnice Śląskiej ul. Jasna 8 44-100 Gliwice	Zastąpienie azbestowych elementów budynku wielorodzinnego materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją przy ul. Sztabu Powstańczego 2,4, 6	1). Liczba budynków poddanych renowacji 2). Powierzchnia z której usunięty został azbest	1 szt. 2 547 m ²	1). Ilość unieszkodliwionego azbestu 2). Liczba osób mieszkających w budynkach, poddanych renowacji	673,00
74	1.4 / 1.2	Spółdzielnia Mieszkaniowa przy Politechnice Śląskiej ul. Jasna 8 44-100 Gliwice	Zastąpienie azbestowych elementów budynku wielorodzinnego materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z utylizacją przy ul. Sztabu Powstańczego 8, 10, 12,14	1). Liczba budynków poddanych renowacji 2). Powierzchnia z której usunięty został azbest	1 szt. 2 127 m ²	1). Ilość unieszkodliwionego azbestu 2). Liczba osób mieszkających w budynkach, poddanych renowacji	605,00
75	1.4 / 1.2	Spółdzielnia Mieszkaniowa przy Politechnice Śląskiej ul. Jasna 8 44-100 Gliwice (w trakcie realizacji)	Zastąpienie azbestowych elementów budynku wielorodzinnego materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją przy ul. Kochanowskiego 25, 25a, 27, 27a,29, 29a i ul. Kochanowskiego 31, 31a, 33, 33a oraz Pszczyńskiej 12a, b, c, d, 26, 26a, 36-36a, 42,42a	1). Liczba budynków poddanych renowacji 2). Powierzchnia z której usunięty został azbest	6 szt. 21 976,11 m ²	1). Ilość unieszkodliwionego azbestu 2). Liczba osób mieszkających w budynkach, poddanych renowacji	8 020,66
76	1.4 / 1.2	„DOM-HUT” Sp. z o. o. ul. Jagiellońska 9 44-100 Gliwice	Zastąpienie azbestowych elementów budynków wielorodzinnych materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją przy ul. Jagiellońskiej 46a, Jagiellońskiej 50, Stalmacha 8	1). Liczba budynków poddanych renowacji 2). Powierzchnia z której usunięty został azbest	3 szt. 3 275 m ²	Liczba osób mieszkających w budynkach, poddanych renowacji	769,63
77	1.4 / 1.2	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. św. Marka 13, 15, 17,19 44-100 Gliwice (zrealizowane)	Zastąpienie azbestowych elementów budynku) wielorodzinnego (elewacji) materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego ociepleniem przy ul. św. Marka 13, 15, 17,19	1). Liczba budynków poddanych renowacji 2). Powierzchnia z której usunięty został azbest	1 szt. 1 421,5 m ²	1). Ilość unieszkodliwionego azbestu 2). Liczba osób mieszkających w budynkach, poddanych renowacji	365,00

Nr projektu	Cel	Wnioskodawca	Nazwa projektu i lokalizacja	Produkt	Miara produktu	Rezultat	Koszty w tys. PLN
78	1.4 / 1.2	Wspólnota Sikory – Tarnogórska ul. Witkiewicza 75 44-102 Gliwice (zrealizowane)	Usuwanie okładzin z płyt azbestowych z elewacji budynków mieszkalnych wraz z utylizacją przy ul. Sikory 1-3, Sikory 5-7, Sikory 9-11, Tarnogórskiej 60, 62, 64.	1). Liczba budynków poddanych renowacji 2). Powierzchnia z której usunięty został azbest	4 szt. 5 468,8 m ²	1). Ilość unieszkodliwionego azbestu 2). Liczba osób mieszkających w budynkach, poddanych renowacji	1 891,54
79	1.4 / 1.2	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Millenium” ul. Spółdzielcza 33 44-100 Gliwice (w trakcie realizacji)	Usunięcie elewacyjnych okładzin azbestowych wraz z utylizacją i ociepleniem ścian zewnętrznych w budynkach przy ul. Hoblera 2-18, Tarnogórskiej 42-58, 66AB, 68AB	1). Liczba budynków poddanych renowacji 2). Powierzchnia z której usunięty został azbest	8 szt. 12073,65 m ²	1). Ilość unieszkodliwionego azbestu 2). Liczba osób mieszkających w budynkach, poddanych renowacji	4 054,00
80	1.4 / 1.2	Spółdzielnia Mieszkaniowa „ŚRÓDMIEŚCIE” ul. Jasnogórska 9 44-100 Gliwice	Demontaż ocieplenia elewacji budynku zawierającego azbest =i wykonanie nowego ocieplenia w budynku przy ul. Kłodnickiej 14	1). Liczba budynków poddanych renowacji 2). Powierzchnia z której usunięty został azbest	1 szt. 2 780 m ²	1). Ilość unieszkodliwionego azbestu 2). Liczba osób mieszkających w budynkach, poddanych renowacji	602,63
81	1.1 / 1.5 / 2.2	Spółdzielnia Mieszkaniowa „KOPERNIK” ul. Kopernika 21 44-118 Gliwice	Modernizacja, remont i zagospodarowanie terenu obiektu służącego celom gospodarczym, w tym zespołu magazynów, hal, garaży, wiat i zaplecza produkcyjnego, oraz przebudowa otoczenia poprzez wykonanie remontu chodników i stworzenie miejsc tymczasowego postoju ,ul. Lotników 54	Powierzchnia zdegradowanych dzielnic i obszarów poddanych rehabilitacji	1,7395 ha	Liczba nowych punktów usługowych; Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury drogowej; Liczba nowych miejsc pracy	3 050,00
82	2.1	Park Naukowo-Technologiczny "Technopark Gliwice" sp. z o.o. ul. Konarskiego 18C 44-100 Gliwice	Utworzenie powierzchni inwestycyjnych Parku Naukowo-Technologicznego "Park - Strefa"	Powierzchnia obiektów przebudowanych/wyremontowanych na potrzeby działalności gospodarczej	1000 m ²	liczba inkubatorów uruchomionych w wyniku realizacji projektu; powierzchnia inkubatorów uruchomionych w wyniku realizacji projektu	2 300,60

Nr projektu	Cel	Wnioskodawca	Nazwa projektu i lokalizacja	Produkt	Miara produktu	Rezultat	Koszty w tys. PLN
83	1.1 / 1.3	Miasto Gliwice ul. Zwycięstwa 21 44-100 Gliwice (w trakcie realizacji)	Budowa nowoczesnej hali widowiskowo – sportowej „PODIUM”	Powierzchnia wybudowanych obiektów użyteczności publicznej, Powierzchnia wybudowanych obiektów kultury, turystyki, sportu i rekreacji o znaczeniu ponadregionalnym	55269,75m ²	liczba osób korzystających z obiektów objętych wsparciem, liczba imprez organizowanych z wykorzystaniem infrastruktury objętej wsparciem	365 017,04
84	1.3	Zarząd Dróg Miejskich (w trakcie realizacji, I część zadania już zrealizowana)	Kompleksowa przebudowa nawierzchni Rynku, nawierzchni jezdni ul. Zwycięstwa od Rynku do ul. Dolnych Wałów oraz nawierzchni chodników ul. Zwycięstwa i ul. Wysznińskiego w Gliwicach	Powierzchnia wyremontowanej i przebudowanej infrastruktury publicznej na terenie zrewitalizowanym	19 949 m ²	Liczba imprez organizowanych z wykorzystaniem infrastruktury objętej wsparciem Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów	26 144,35
85	3.1	Śląska Sieć Metropolitalna sp. z o.o. (Zrealizowana)	System monitoringu wizyjnego dla miasta Gliwice z wykorzystaniem wielozadaniowego systemu radiowego WiMAX 802.16 wraz z kompletną infrastrukturą techniczną	Liczba zainstalowanych urządzeń monitoringu Liczba dzielnic objętych monitoringiem miejskim Liczba wdrożonych systemów	50 kamer 1/ Śródmieście 7	Ilość osób objętych systemem monitoringu wizyjnego Liczba wykroczeń/przestępstw zarejestrowanych przez system monitoringu wizyjnego	6 233,59
86	1.3	Politechnika Śląska ul. Akademicka 2A 44-100 Gliwice (zrealizowane)	Przebudowa i modernizacja Studenckiego Domu Kultury na potrzeby Wydziału Architektury, Kierunki Architektura Wnętrz i Wzornictwo Przemysłowe, przy ul. M. Strzody 10 w Gliwicach	Liczba obiektów przebudowanych/wyremontowanych na co najmniej 2 spośród wymienionych celów	1	Liczba osób korzystających z infrastruktury objętej wsparciem	10 629,00

V. Wytyczne w zakresie mieszkalnictwa

Uzyskanie dofinansowania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 możliwe jest w przypadku, gdy zjawiska społeczne, gospodarcze oraz tkanka miejska charakteryzują się parametrami gorszymi, aniżeli poziom referencyjny ustalony przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Zestawienie wskaźników umieszczono w tabeli poniżej. Kolorem czerwonym zaznaczono wartości wskaźników przekraczające referencyjne poziomy wskazane w wytycznych MRR. Przy ulicach, na których zlokalizowane są projekty kwalifikujące się do wsparcia muszą występować co najmniej 3 niekorzystne zjawiska, a ich poziom musi przekraczać wartość referencyjną.

Tabela 19: Poziom wskaźników dla ulic OR/ŚOR Kopernik

Obszar / IUlica	Stopa długotrwałego bezrobocia	Klienci OPS na 1000M	Przestępstwa na 1000M	Czyny karalne nieletnich na 1000M nieletnich	Aktywność gospodarcza (firmy na 100M)	Odsetek budynków sprzed 1989
POZIOM REFERENCYJNY	3,7%	52	39,3	41,5	9,1	88%
ŚOR Szobiszowice						
Kwartal ulic: Hoblera Sikory Świętego Marka Tarnogórska	1,9%	21,9	44,2	brak danych	8,9	100%
Waliszewskiego	3,8%	12,2	16,3	brak danych	2,8	100%
Świętego Andrzeja	8,2%	37,7	12,6	brak danych	4,8	100%
Sztabu Powstańczego	2,3%	8,6	18,9	brak danych	4,5	100%
ŚOR Zabrska - Chorzowska						
Jagiellońska	2,3%	0,00	61,5	brak danych	9,5	100%
Pozostałe ulice OR						
Kwartal ulic: Pszczyńska Kochanowskiego	2,9%	28,5	39,7	brak danych	8,2	100%
Kwartal ulic: Równa Sawickiej	3,9%	39,8	15,6	brak danych	1,8	100%
Asnyka	2,1%	12,5	20,9	brak danych	5,3	100%
Jasińskiego	3,7%	18,5	13,2	brak danych	3,7	100%
Kłodnicka	2,7%	22,8	53,2	brak danych	14,5	100%
Kunickiego	4,6%	32,4	23,2	brak danych	6,0	100%
Piastowska	1,4%	5,2	20,9	brak danych	6,3	100%
Rydygiera	2,4%	8,8	13,1	brak danych	5,3	100%

Źródło: opracowanie własne

W działania w sferze mieszkalnictwa wpisuje się realizacja następujących zadań:

- Remont generalny budynku Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Krupniczej 11,
- Remont generalny budynku Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Sobieskiego 6,
- Remont generalny budynku Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Sportowej 2,
- Remont generalny budynku Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Na Piasku 6,
- Remont generalny budynku Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Piwnej 2B,
- Remont generalny budynku Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Piwnej 2A,
- Remont generalny budynku Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Jagiellońskiej 1,
- Remont generalny budynku Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Jagiellońskiej 1A,
- Remont generalny budynku Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Jagiellońskiej 3,
- Modernizacja budynku Wspólnoty Mieszkaniowej zlokalizowanego w strefie ochrony konserwatorskiej – ul. Zawiszy Czarnego / ul. T. Kościuszki,
- Remont elewacji zabytkowego budynku przy ul. Dolnych Wałów 22,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynków materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją przy ul. Waliszewskiego 13-15,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynków materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją przy ul. Sztabu Powstańczego 64, 66, 68, 72, 74, 76,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku (balkon) materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją przy ul. Pszczyńskiej 116 a-f,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku (dach) materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją przy ul. Piastowskiej 4,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku (dach) materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją przy ul. Jasińskiego 2-4,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku (dach) materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją przy ul. Asnyka 6A,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku (dach) materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją przy ul. Jasińskiego 22-24,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku (dach) materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją przy ul. Równiej 5-7,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku (dach) materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją przy ul. Rydygiera 5-7,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku (dach) materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją przy ul. H. Sawickiej 2,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku (dach) materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją. 2 Wspólnoty Mieszkaniowe przy ul. H. Sawickiej 6 i 8,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku (dach) materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją. 3 Wspólnoty Mieszkaniowe przy ul. H. Sawickiej 10, 12 i 14,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku (dach) materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją. Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Kunickiego 11,

- Zastąpienie azbestowych elementów budynku (dach) materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją. SM przy Politechnice Śląskiej, budynek przy ul. Sztabu Powstańczego 2, 4, 6,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku (dach) materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją. SM przy Politechnice Śląskiej, budynek przy ul. Sztabu Powstańczego 8, 10, 12, 14,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją. SM przy Politechnice Śląskiej, budynek przy ul. Kochanowskiego 25, 25a, 27, 27a, 29, 29a i Kochanowskiego 31, 31a, 33, 33a oraz budynek przy ul. Pszczyńskiej 12a, b, c, d, Pszczyńskiej 26, 26a, Pszczyńskiej 36-36a (dach) oraz Pszczyńskiej 42, 42a,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją. Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Jagiellońskiej 46a, Jagiellońskiej 50, Stalmacha 8,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją. Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. św. Marka 13, 15, 17, 19,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją. Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Sikory 1-3, Sikory 5-7, Sikory 9-11, Tarnogórskiej 60, 62, 64,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z jego utylizacją. Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Hoblera 2-18, Tarnogórskiej 42-58, 66AB, 68AB,
- Zastąpienie azbestowych elementów budynku materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia wraz z utylizacją przy ul. Kłodnickiej 14

Ze względów formalnych na dzień sporządzania programu możliwe jest uzyskanie dofinansowania na zasadach ogólnych przewidzianych w Uszczegółowieniu RPO WŚL 2007-2013 przedsięwzięć zlokalizowanych w:

- kwartale ulic: Tarnogórskiej, Św. Marka, Hoblera i Sikory,
 - kwartale ulic: Pszczyńskiej i Kochanowskiego,
 - kwartale ulic: Równej i Sawickiej
- przy ul. Waliszewskiego, Świętego Andrzeja oraz ul. Kunickiego.

VI. Indykacyjny plan finansowy Obszarowego Programu Rewitalizacji Śródmieścia

Nr projektu	Cel	Wnioskodawca	Koszty ogólne projektu	Nakłady w latach 2007 – 2010 w tys. PLN						Nakłady w latach 2011 – 2013 w tys. PLN					
				Razem	Budżet gminy	Budżet państwa	Środki prywatne	Środki UE	Inne	Razem	Budżet gminy	Budżet państwa	Środki prywatne	Środki UE	Inne
1	1.3	Gliwicki Teatr Muzyczny ul. Nowy Świat 55/57 44-100 Gliwice	10 050,00	50,00	7,50	0,00	0,00	42,50	0,00	10 000,00	1 500,00	0,00	0,00	8 500,00	0,00
2	1.3	Miasto Gliwice	500,00	350,00	52,50	0,00	0,00	297,50	0,00	150,00	22,50	0,00	0,00	127,50	0,00
3	1.5	Zarząd Dróg Miejskich	6 038,00	6 038,00	6 038,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4	1.5	Miasto Gliwice – IR	33 500,00	6 000,00	6 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	27 500,00	27 500,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5	1.1	Miasto Gliwice	808, 57	808, 57	808, 57	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6	1.2	Wspólnota mieszkaniowa "Pod Słonecznikami" ul. Zwycięstwa 38/3, 44-100 Gliwice	30,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	30,00	0,00	0,00	30,00	0,00	0,00
7	1.2	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Dolnych Wałów 19 w Gliwicach	160,00	100,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	60,00	0,00	0,00	60,00	0,00	0,00
8	1.2	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Dolnych Wałów 19B w Gliwicach	60,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	60,00	0,00	0,00	60,00	0,00	0,00
9	1.2	Zarząd Budynków Miejskich II TBS Sp. z o.o. ul. Warszawska 35B, 44-100 Gliwice Gliwickie Centrum Organizacji Pozarządowych	6 500,00	32,00	0,00	0,00	32,00	0,00	0,00	6 468,00	0,00	0,00	6 468,00	0,00	0,00

Nr projektu	Cel	Wnioskodawca	Koszty ogólne projektu	Nakłady w latach 2007 – 2010 w tys. PLN						Nakłady w latach 2011 – 2013 w tys. PLN					
				Razem	Budżet gminy	Budżet państwa	Środki prywatne	Środki UE	Inne	Razem	Budżet gminy	Budżet państwa	Środki prywatne	Środki UE	Inne
10	1.5	Zarząd Dróg Miejskich	4 600,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 600,00	4 600,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13	1.6	Zarząd Budynków Miejskich II TBS Sp. z o.o. ul. Warszawska 35B, 44-100 Gliwice	471,50	128,50	0,00	0,00	128,50	0,00	0,00	343,00	0,00	0,00	343,00	0,00	0,00
14	1.6	Zarząd Budynków Miejskich II TBS Sp. z o.o. ul. Warszawska 35B, 44-100 Gliwice	1 781,00	75,00	0,00	0,00	75,00	0,00	0,00	1 706,00	0,00	0,00	1 706,00	0,00	0,00
16	1.6	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Śródmieście" ul. Jasnogórska 9 44-100 Gliwice	75,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	75,00	0,00	0,00	75,00	0,00	0,00
17	1.4 / 1.2	Miasto Gliwice – IR	1 795,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 795,75	1 589,65	0,00	0,00	0,00	206,10
19	1.4 / 1.2	Miasto Gliwice	4 071,14	4 071,14	3 671,14	0,00	0,00	0,00	400,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
20	1.4 / 1.2	Zarząd Budynków Miejskich II TBS Sp. z o.o. ul. Warszawska 35B, 44-100 Gliwice	9 500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9 500,00	0,00	0,00	9 500,00	0,00	0,00
21	1.2	"Gliwickie Metamorfozy" Stowarzyszenie na rzecz Dziedzictwa Kulturowego Gliwic ul. Jagiellońska 21 44-100 Gliwice	292,00	292,00	292,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
22	1.1	Miejski Zarząd Usług Komunalnych ul. Strzelców Bytomskich 25, 44-100 Gliwice	1 008,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 008,00	1 008,00	0,00	0,00	0,00	0,00
23	1.6	Zarząd Budynków Miejskich II TBS Sp. z o.o. ul. Warszawska 35B, 44-100 Gliwice	156,70	156,70	0,00	0,00	156,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Nr projektu	Cel	Wnioskodawca	Koszty ogólne projektu	Nakłady w latach 2007 – 2010 w tys. PLN						Nakłady w latach 2011 – 2013 w tys. PLN					
				Razem	Budżet gminy	Budżet państwa	Środki prywatne	Środki UE	Inne	Razem	Budżet gminy	Budżet państwa	Środki prywatne	Środki UE	Inne
24	1.1	Miejski Zarząd Usług Komunalnych ul. Strzelców Bytomskich 25, 44-100 Gliwice	480,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	480,00	480,00	0,00	0,00	0,00	0,00
26	1.1	Miejski Zarząd Usług Komunalnych ul. Strzelców Bytomskich 25, 44-100 Gliwice	250,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	250,00	250,00	0,00	0,00	0,00	0,00
27	1.5	Spółdzielnia Mieszkaniowa im. Żwirki i Wigury ul. Żwirki i Wigury 87, 44-122 Gliwice	581,00	581,00	0,00	0,00	581,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
28	1.5	Spółdzielnia Mieszkaniowa im. Żwirki i Wigury ul. Żwirki i Wigury 87, 44-122 Gliwice	105,00	105,00	0,00	0,00	105,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
29	1.1	Spółdzielnia Mieszkaniowa im. Żwirki i Wigury ul. Żwirki i Wigury 87, 44-122 Gliwice	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00
30	1.4 / 1.2	Miasto Gliwice	901,86	901,86	675,83	0,00	0,00	0,00	226,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
31	1.1 / 3.1	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Śródmieście" ul. Jasnogórska 9 44-100 Gliwice	105,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	105,00	0,00	0,00	105,00	0,00	0,00
32	1.2	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Śródmieście" ul. Jasnogórska 944-100 Gliwice	600,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	600,00	0,00	0,00	600,00	0,00	0,00
34	2.2	Zarząd Budynków Miejskich II TBS Sp. z o.o. ul. Warszawska 35B, 44-100 Gliwice	1 048,37	1 048,37	0,00	0,00	1 048,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
35	2.2	Zarząd Budynków Miejskich II TBS Sp. z o.o. ul. Warszawska 35B, 44-100 Gliwice	781,64	781,64	0,00	0,00	781,64	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Nr projektu	Cel	Wnioskodawca	Koszty ogólne projektu	Nakłady w latach 2007 – 2010 w tys. PLN						Nakłady w latach 2011 – 2013 w tys. PLN					
				Razem	Budżet gminy	Budżet państwa	Środki prywatne	Środki UE	Inne	Razem	Budżet gminy	Budżet państwa	Środki prywatne	Środki UE	Inne
36	1.6	Zarząd Budynków Miejskich II TBS Sp. z o.o. ul. Warszawska 35B, 44-100 Gliwice	828,82	828,82	0,00	0,00	828,82	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
37	1.3	Miasto Gliwice	6 550 ,00	6 550, 00	6 550, 00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
38	1.4 / 1.2	Miasto Gliwice	200,00	200,00	200,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
39	3.2	Miasto Gliwice	60 564,99	4 466,22	4 466,22	0,00	0,00	0,00	0,00	56 098,77	56 098,77	0,00	0,00	0,00	0,00
40	1.3	Miasto Gliwice	4 000,00	1 721,54	1 721,54	0,00	0,00	0,00	0,00	2 278,46	2 278,46	0,00	0,00	0,00	0,00
41	1.3	Miejski Zarząd Usług Komunalnych ul. Strzelców Bytomskich 25, 44-100 Gliwice	7 444,30	7 444,30	7 444,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
42	1.3	Miasto Gliwice	2 490,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 490,00	2 490,00	0,00	0,00	0,00	0,00
43	1.2	Łucja i Jerzy Duško oraz Ewa i Krzysztof Burchacińscy	500,00	500,00	0,00	0,00	500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
44	1.2	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Sobieskiego 6 Janusz Faron	280,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	280,00	0,00	0,00	140,00	0,00	140,00
45	1.2	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Sportowa 2 Janusz Faron	280,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	280,00	0,00	0,00	140,00	0,00	140,00
46	1.2	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Na Piasku 6 Janusz Faron	280,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	280,00	0,00	0,00	140,00	0,00	140,00
47	1.2	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Piwna 2b Janusz Faron	280,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	280,00	0,00	0,00	140,00	0,00	140,00

Nr projektu	Cel	Wnioskodawca	Koszty ogólne projektu	Nakłady w latach 2007 – 2010 w tys. PLN						Nakłady w latach 2011 – 2013 w tys. PLN					
				Razem	Budżet gminy	Budżet państwa	Środki prywatne	Środki UE	Inne	Razem	Budżet gminy	Budżet państwa	Środki prywatne	Środki UE	Inne
48	1.2	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Piwna 2a Janusz Faron	280,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	280,00	0,00	0,00	140,00	0,00	140,00
49	1.2	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Jagiellońska 3 Janusz Faron	280,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	280,00	0,00	0,00	140,00	0,00	140,00
50	1.2	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Jagiellońska 1a Janusz Faron	280,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	280,00	0,00	0,00	140,00	0,00	140,00
51	1.2	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Jagiellońska 1 Janusz Faron	280,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	280,00	0,00	0,00	140,00	0,00	140,00
52	1.5	Spółdzielnia Mieszkaniowa przy Politechnice Śląskiej ul. Jasna 8	89,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	89,00	0,00	0,00	89,00	0,00	0,00
53	1.5	Spółdzielnia Mieszkaniowa przy Politechnice Śląskiej ul. Jasna 8	200,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	200,00	0,00	0,00	200,00	0,00	0,00
54	2.2	Spółdzielnia Mieszkaniowa przy Politechnice Śląskiej ul. Jasna 8	20,00	20,00	0,00	0,00	20,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
55	1.1	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Ziemowita 9, Stalmacha7,Ziemowita 11, Stalmacha 1-3-5	35,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	35,00	0,00	0,00	29,75	0,00	5,25
56	1.1	Ewa i Krzysztof Burchaciński s.c. ul. Olszewskiego 19 44-105 Gliwice	400,00	400,00	0,00	0,00	400,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
57	1.2	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Zawiszy Czarnego 2 / T. Kościuszki Robert Zajac	78,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	78,00	0,00	0,00	39,00	0,00	39,00
58	1.1 / 1.3 / 3.2	Stowarzyszenie Animatorów Wszeczstronnego Rozwoju Młodzieży ul. Barlickiego 3 44-100 Gliwice	4 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 000,00	0,00	0,00	4 000,00	0,00	0,00

Nr projektu	Cel	Wnioskodawca	Koszty ogólne projektu	Nakłady w latach 2007 – 2010 w tys. PLN						Nakłady w latach 2011 – 2013 w tys. PLN					
				Razem	Budżet gminy	Budżet państwa	Środki prywatne	Środki UE	Inne	Razem	Budżet gminy	Budżet państwa	Środki prywatne	Środki UE	Inne
59	1.2	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Dolnych Wałów 22	368,74		0,00	0,00		0,00	0,00	368,74	0,00	0,00	368,74	0,00	0,00
60	1.4 / 1.2	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Waliszewskiego 13-15 Zarządca: Domena, Bożena Matuszewska	220,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	220,00	0,00	0,00	110,00	0,00	110,00
61	1.4 / 1.2	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Sztabu Powstańczego 64, 66, 68, 72, 74, 76 Zarządca: ZBM II TBS sp. z o.o. ul. Warszawska 35b, 44-100 Gliwice	2 650,0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 650,00	0,00	0,00	1 325,00	0,00	1 325,00
62	1.4 / 1.2	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Pszczyńskiej 116 a-f Zarządca: ZBM I TBS sp. z o.o. ul. Dolnych Wałów 1144-100 Gliwice	150,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	150,00	0,00	0,00	75,00	0,00	75,00
63	1.4 / 1.2	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Piastowskiej 4 Zarządca: ZBM I TBS sp. z o.o. ul. Dolnych Wałów 11 44-100 Gliwice	66,15	66,15	0,00	0,00	66,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
64	1.4 / 1.2	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Jasińskiego 2-4 Zarządca: ZBM I TBS sp. z o.o. ul. Dolnych Wałów 11 44-100 Gliwice	55,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	55,00	0,00	0,00	30,00	0,00	25,00
65	1.4 / 1.2	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Asnyka 6A Zarządca: ZBM I TBS sp. z o.o. ul. Dolnych Wałów 1144-100 Gliwice	60,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	60,00	0,00	0,00	30,00	0,00	30,00
66	1.4 / 1.2	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Jasińskiego 22-24, Zarządca: ZBM I TBS sp. z o.o. ul. Dolnych Wałów 1144-100 Gliwice	120,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	120,00	0,00	0,00	60,00	0,00	60,00

Nr projektu	Cel	Wnioskodawca	Koszty ogólne projektu	Nakłady w latach 2007 – 2010 w tys. PLN						Nakłady w latach 2011 – 2013 w tys. PLN					
				Razem	Budżet gminy	Budżet państwa	Środki prywatne	Środki UE	Inne	Razem	Budżet gminy	Budżet państwa	Środki prywatne	Środki UE	Inne
67	1.4 / 1.2	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Równej 5-7 Zarządca: ZBM I TBS sp. z o.o. ul. Dolnych Wałów 11 44-100 Gliwice	120,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	120,00	0,00	0,00	60,00	0,00	60,00
68	1.4 / 1.2	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Rydygiera 5-7 Zarządca: ZBM I TBS sp. z o.o. ul. Dolnych Wałów 11 44-100 Gliwice	154,00	154,00	0,00	0,00	77,00	0,00	77,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
69	1.4 / 1.2	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. H. Sawickiej 2 Zarządca: ZBM I TBS sp. z o.o. ul. Dolnych Wałów 11 44-100 Gliwice	60,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	60,00	0,00	0,00	30,00	0,00	30,00
70	1.4 / 1.2	2 Wspólnoty Mieszkaniowe przy ul. H. Sawickiej 6 i 8 Zarządca: ZBM I TBS sp. z o.o. ul. Dolnych Wałów 11 44-100 Gliwice	120,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	120,00	0,00	0,00	60,00	0,00	60,00
71	1.4 / 1.2	3 Wspólnoty Mieszkaniowe przy ul. H.Sawickiej 10,12,14 Zarządca: ZBM I TBS sp. z o.o. ul. Dolnych Wałów 11 44-100 Gliwice	180,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	180,00	0,00	0,00	90,00	0,00	90,00
72	1.4 / 1.2	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Kunickiego 11 Zarządca: ZBM I TBS sp. z o.o. ul. Dolnych Wałów 11 44-100 Gliwice	60,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	60,00	0,00	0,00	30,00	0,00	30,00
73	1.4 / 1.2	Spółdzielnia Mieszkaniowa przy Politechnice Śląskiej ul. Jasna 8 44-100 Gliwice	673,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	673,00	0,00	0,00	336,50	0,00	336,50

Nr projektu	Cel	Wnioskodawca	Koszty ogólne projektu	Nakłady w latach 2007 – 2010 w tys. PLN						Nakłady w latach 2011 – 2013 w tys. PLN					
				Razem	Budżet gminy	Budżet państwa	Środki prywatne	Środki UE	Inne	Razem	Budżet gminy	Budżet państwa	Środki prywatne	Środki UE	Inne
74	1.4 / 1.2	Spółdzielnia Mieszkaniowa przy Politechnice Śląskiej ul. Jasna 8 44-100 Gliwice	605,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	605,00	0,00	0,00	302,50	0,00	302,50
75	1.4 / 1.2	Spółdzielnia Mieszkaniowa przy Politechnice Śląskiej ul. Jasna 8 44-100 Gliwice	8 020,66	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8 020,66	0,00	0,00	3 208,26	4 812,4	0,00
76	1.4 / 1.2	„DOM-HUT” Sp. z o. o. ul. Jagiellońska 9 44-100 Gliwice	769,63	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	769,63	0,00	0,00	384,82	0,00	384,81
77	1.4 / 1.2	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. św. Marka 13, 15, 17,19 44-100 Gliwice	365,00	365,00	0,00	0,00	365,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
78	1.4 / 1.2	Wspólnota Sikory – Tarnogórska ul. Witkiewicza 75 44-102 Gliwice	1 891,54	1 891,54	0,00	0,00	945,77	0,00	945,77	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
79	1.4 / 1.2	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Millenium” ul. Spółdzielcza 33 44-100 Gliwice	4 054,00	3 054,00	0,00	0,00	3 054,00	0,00	0,00	1 000,00	0,00	0,00	1 000,00	0,00	0,00
80	1.4 / 1.2	Spółdzielnia Mieszkaniowa „ŚRÓDMIĘSCIE” ul. Jasnogórska 9 44-100 Gliwice	602,63	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	602,63	0,00	0,00	301,32	0,00	301,31
81	1.1 / 1.5 / 2.2	Spółdzielnia Mieszkaniowa „KOPERNIK” ul. Kopernika 21 44-118 Gliwice	3 050,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 050,00	0,00	0,00	1 525,00	0,00	1 525,00

Nr projektu	Cel	Wnioskodawca	Koszty ogólne projektu	Nakłady w latach 2007 – 2010 w tys. PLN						Nakłady w latach 2011 – 2013 w tys. PLN					
				Razem	Budżet gminy	Budżet państwa	Środki prywatne	Środki UE	Inne	Razem	Budżet gminy	Budżet państwa	Środki prywatne	Środki UE	Inne
82	2.1	Park Naukowo-Technologiczny "Technopark Gliwice" sp. z o.o. ul. Konarskiego 18C 44-100 Gliwice	2 300,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 300,60	0,00	0,00	1 150,30	0,00	1 150,30
83	1.1 / 1.3	Miasto Gliwice	365 017,04	6 554, 69	6 554, 69	0,00	0,00	0,00	0,00	358 462,35	216 887,89	0,00	0,00	141 574,46	0,00
84	1.3	Zarząd Dróg Miejskich	26 144,35	12 505,72	12 505,72	0,00	0,00	0,00	0,00	13 638,63	13 638,63	0,00	0,00	0,00	0,00
85	3.1	Śląska Sieć Metropolitalna sp. z o.o.	6 233,59	6 233,59	0,00	0,00	6 233,59	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
86	1.3	Politechnika Śląska w Gliwicach ul. Akademicka 2A 44-100 Gliwice	10 629,00	3 963,75	0,00	0,00	629,00	0,00	3 334,75	6 665,25	0,00	0,00	0,00	0,00	6 665,25
ŁĄCZNIE W PLANIE			604 180,57	71 889,10	50 438,01	0	16 127,54	340,00	4 983,55	532 291,47	328 343,90	0	35 002,19	155 014,36	13 931,02

VII. System wdrażania

1. System okresowej aktualizacji Programu

Program ma charakter operacyjny i – w procesie zarządzania rewitalizacją obszarów miejskich – stanowi część fazy planowania przekształceń społeczno – gospodarczych oraz funkcjonalno – przestrzennych. Program Rewitalizacji stanowi więc instrument Strategii Rozwoju Miasta i tym samym podlega procedurom jej wdrażania. W szczególności dotyczy to następujących aspektów zarządzania:

- określenia cyklu aktualizacji Programu przez podmioty odpowiedzialne za implementację,
- określenia systemu monitoringu i oceny efektów Programu.

Kluczowym zagadnieniem w określeniu systemu wdrożenia Programu jest zdefiniowanie struktury organizacyjnej i modelu funkcjonowania podmiotu zarządzającego (koordynatora działań operacyjnych), szczególnie w kontekście potrzeb współpracy z lokalnymi partnerami społeczno – gospodarczymi.

Mając na uwadze specyfikę Programu Rewitalizacji przyjąć należy, że aktualizacja Programu będzie prowadzona **nie rzadziej niż w okresie 2 letnim**. W trakcie aktualizacji, zaistnieje możliwość wprowadzenia modyfikacji Programu w zakresie:

- korekty przebiegu granic Obszaru Rewitalizacji,
- dostosowania celów i instrumentów Programu do zmian społeczno – gospodarczych i kontekstu planistycznego,
- wprowadzania nowych zadań – działań, (bądź usuwania już istniejących) wynikających m.in. z pogłębienia społecznego rozumienia procesu rewitalizacji obszarów miejskich przez mieszkańców Gliwic lub otwarcia nowych źródeł finansowania tego typu przedsięwzięć.

Przyjęcie formuły aktualizacji zależeć będzie w znacznym stopniu od zastosowanych standardów zarządzania, wdrażania i monitoringu tak Programu, jak i całego procesu rewitalizacji. Poniżej zaprezentowano propozycję rozwiązania w tym zakresie.

2. Wybór prawnej formy zarządzającego programem

System wdrażania Programu Rewitalizacji wskazuje i określa prawną formę zarządzających programem.

Programy rewitalizacji mają charakter operacyjny i jako takie powinny wskazywać struktury organizacyjne wdrażające planowane: cele, działania, zadania i ustalenia. Wśród struktur organizacyjnych wymienić należy dwa typy podmiotów:

- podmioty wykonawcze, czyli jednostki realizujące poszczególne zadania/projekty,
- podmioty zarządzające, czyli jednostki koordynujące wdrożenie Programu, jako całości, a przy tym prowadzące jego aktualizację, monitoring i ocenę.

Dla określenia systemu wdrażania Programu, kluczowe znaczenie mają podmioty nim zarządzające. Najczęściej wyróżnia się następujące struktury organizacyjne, które są bezpośrednio zaangażowane w zarządzanie Programem:

- organy miasta, powołane do zarządzania samorządem miejskim, na podstawie ustawowego umocowania (Rada Miejska, Prezydent Miasta),
- komórka Urzędu Miasta mająca w swoim zakresie, wynikającym z regulaminu organizacyjnego, działania związane z rozwojem miasta,
- specjalny podmiot zarządzający Programem – Operator.

Niepodważalna rola **organów Miasta** w zarządzaniu Programem polega na jego ukierunkowaniu, uchwaleniu, monitorowaniu i ocenie z punktu widzenia lokalnej strategii rozwoju. Odnosi się to szczególnie do kontekstu celów przygotowania Programu (uszczegółowienie i wcielenie w życie instrumentów rozwoju Miasta, pozyskanie środków z funduszy strukturalnych, etc.).

Zgodnie z systemem wdrażania przyjętym dla Strategii Rozwoju Miasta należy założyć, iż rola organów Miasta dla Programu Rewitalizacji będzie przedstawiała się następująco:

Do wyłącznych kompetencji Rady Miejskiej zastrzeżone zostaje:

- uchwalenie Programu Rewitalizacji,
- uchwalanie zmian i aktualizacji Programu,

Do kompetencji Prezydenta Miasta należeć będzie:

- realizacja zapisów Programu m.in. poprzez zapewnienie i uwzględnienie w planach budżetowych finansowania zadań ujętych w Programie, zgodnie z założonym udziałem Miasta,
- podejmowanie decyzji o potrzebie weryfikacji Programu, m.in. na podstawie wniosków zarówno samego Operatora, jak i wniosków wydziałów i jednostek miejskich, a także partnerów społeczno-gospodarczych,
- zarządzanie instrumentami wdrażania procesów rewitalizacji określonymi w Programie.

Wdrożenie Programu Rewitalizacji wymaga także szeregu działań, o charakterze wykonawczym, które powinny stanowić wyłączne zadanie jednostki, określanej w literaturze tematu, jako „Operator Programu Rewitalizacji”.⁴

Zadania Operatora obejmują następujące elementy zarządzania Programem:

- monitorowanie realizacji Programu,
- aktualizację i kontynuację procesu planowania, w szczególności – w odniesieniu do zadań ujętych na podokres programowania 2010-2013 i kolejną perspektywę finansową 2014-2020, ale również w odniesieniu do poszerzenia Programu o działania realizowane w ramach mikroprogramów społecznych lub uwzględniające inne niż wynikające z Regionalnego Programu Operacyjnego, tak źródła finansowania, jak i kategorie projektów,
- realizację Programu, w rozumieniu koordynowania i animowania działań administracji i Beneficjentów Zewnętrznych, w kierunku przestrzegania zasad wdrożenia, wymagań wewnętrznych (Miasta) i zewnętrznych (RPO), a także spójności Programu,

⁴ Por. K. Skalski, „Rewitalizacja a aktywizacja regionu”, Urbanista, Nr 3/03, s. 24-25 i inne publikacje na stronach Forum Rewitalizacji: www.fr.org.pl.

- organizację procesu promocji Programu i komunikacji społecznej, poza ścisłe grono osób, związanych z Samorządem Gliwic (organizacje pożytku publicznego, przedsiębiorcy, spółdzielnie mieszkaniowe, struktury partnerstwa publiczno – prywatnego, mieszkańcy Miasta),

Operator powinien jednocześnie dysponować mechanizmami motywacyjnymi mogącymi zainteresować beneficjentów, użytkowników i potencjalnych inwestorów, a także pozwalającymi wzmacniać wiarygodność Programu i wskazywać ww. podmiotom ich interes w przystąpieniu do niego.

Zakres zadań Operatora Rewitalizacji obejmuje zatem również działania, wymagające wiedzy i doświadczenia, obejmujące m.in.:

- problematykę badań ankietowych,
- opiniowanie biznes – planów i studiów wykonalności zadań, pod kątem wymagań regionalnego programu operacyjnego,
- współpracę z różnymi partnerami rynku mieszkaniowego,
- kwestie bezrobocia i marginalizacji społecznej oraz włączania się w programy zatrudnienia bezrobotnych,
- animowanie partnerstwa różnych podmiotów, a w tym: ich identyfikację, określanie grup interesów, zarządzanie konfliktami interesów i ich usuwanie, prowadzenie mediacji i dochodzenie do konsensusu,
- wymagania Unii Europejskiej w odniesieniu do wspierania rozwoju regionalnego w kwestiach: sposobów finansowania programów rewitalizacji, zasad udziału poszczególnych partnerów, etc.⁵

Biorąc pod uwagę opisane powyżej wymagania, wyborem optymalnym z punktu widzenia możliwości sprawowania nadzoru oraz sprawności wdrażania Programu, jest powierzenie funkcji Operatora komórce Urzędu Miejskiego, jaką jest Biuro Rozwoju Miasta. Dodatkową zaletą tego rozwiązania jest doświadczenie Biura Rozwoju Miasta przy wdrażaniu i monitorowaniu strategii rozwoju miasta oraz realizacji projektów z zakresu rewitalizacji.

⁵ Opracowano na podstawie: A. Czyżewska, „Finansowanie programów rewitalizacji z Funduszy Strukturalnych”, Świat Nieruchomości nr 39, KIN, Kraków 2003.

VIII. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej

1. System monitorowania Programu Rewitalizacji

W celu racjonalnego, sprawnego i efektywnego wykorzystania środków strukturalnych, Unia Europejska nakłada na państwa członkowskie, obowiązek monitorowania wydatków i efektów rzeczowych wdrażania programów operacyjnych. Źródła literaturowe definiują monitorowanie jako proces systematycznego zbierania, raportowania i interpretowania danych opisujących postęp i efekty programu. Tak rozumiany monitoring spełnia także rolę systemu wczesnego ostrzegania o ewentualnych nieprawidłowościach.

W monitorowaniu brać winny udział wszystkie podmioty zaangażowane we wdrażanie Programu Rewitalizacji. Na system monitoringu składa się element instytucjonalny oraz instrumentalny.

Instytucje zaangażowane w proces monitorowania

Do instytucji i podmiotów biorących udział w monitoringu Programu Rewitalizacji zaliczyć należy w szczególności:

- W odniesieniu do monitoringu projektów, otrzymujących wsparcie w ramach RPO:
 - Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny WSL,
 - Zarząd Województwa Śląskiego,
 - Zespół ds. monitoringu w Urzędzie Marszałkowskim,
 - Zespół ds. przepływów finansowych w Urzędzie Marszałkowskim,
 - Beneficjentów Regionalnego Programu Operacyjnego, dot. projektów realizowanych w Gliwicach.
- W odniesieniu do monitoringu Programu Rewitalizacji:
 - Prezydenta Miasta Gliwice
 - Biuro Rozwoju Miasta, odpowiedzialne za nadzór i monitorowanie, istotnych dla procesu rewitalizacji sfer,
 - Beneficjentów Obszarowego Programu Rewitalizacji;
- W odniesieniu do monitoringu projektów ujętych w Obszarowym Programie Rewitalizacji:
 - Biuro Rozwoju Miasta, odpowiedzialne za nadzór i monitorowanie, istotnych dla procesu rewitalizacji sfer,
 - Beneficjentów Obszarowego Programu Rewitalizacji.

Dla osiągnięcia wskaźników Programu Rewitalizacji, szczególna rola w procesie monitoringu przypada beneficjentom, którzy mają obowiązek monitorowania wdrażania poszczególnych, ujętych w nim projektów, w tym przygotowywania i przedkładania sprawozdań z ich realizacji. W przypadku projektów współfinansowanych w ramach RPO obowiązkowa jest sprawozdawczość na rzecz Urzędu Marszałkowskiego.

Na poziomie monitorowania Programu Rewitalizacji głównym podmiotem, monitorującym oraz dokonującym oceny osiągnięcia założonych wskaźników, będzie Biuro Rozwoju Miasta, a w odniesieniu do osiągnięcia celów szczegółowych i ogólnych rewitalizacji Prezydent Miasta.

Jednostki organizacyjne Urzędu Miejskiego lub jednostki Miasta będą brały bezpośredni udział w monitorowaniu projektów, zgłoszonych i zarządzanych przez siebie, tak jak każdy beneficjent Programu. Z drugiej strony mogą włączać się w proces monitorowania, w związku z udostępnianiem przez nie danych o stanie spraw, prowadzonych przez Miasto i jego jednostki, a dotyczących inwestycji, zgłoszonych jako projekty do Programu Rewitalizacji.

Rodzaje monitoringu i wskaźniki monitoringu

Jednym z celów monitoringu jest dostarczanie informacji o postępie realizacji i efektywności na poziomie pojedynczego projektu jak i całego Programu.

W zależności od charakteru dostarczanych danych możemy rozróżnić monitoring rzeczowy i finansowy. Zakłada się przyjęcie tej systematyki dla Programu Rewitalizacji.

Monitoring rzeczowy

Monitoring rzeczowy dostarcza danych, obrazujących postęp we wdrażaniu programu oraz umożliwiających ocenę jego wykonania w odniesieniu do ustalonych celów. Monitoring postępu rzeczowego koncentruje się na realnych efektach programu, osiągniętych wraz z postępowaniem w realizacji projektów. Monitoring postępu rzeczowego prowadzony będzie w oparciu o dane dostarczane do Biura Rozwoju Miasta przez beneficjentów końcowych.

Dane wykorzystywane przy monitorowaniu powinny zostać skwantyfikowane i obrazować postęp we wdrażaniu oraz rezultaty działań, w podziale na wskaźniki:

- produktu, które odnoszą się do rzeczowych efektów działalności i są liczone w jednostkach materialnych,
- rezultatu, odpowiadające bezpośrednim i natychmiastowym efektom wynikającym z wdrożenia Programu, które mogą mieć formę wskaźników materialnych lub finansowych.

Wskaźniki formułowane są już w trakcie składania wniosku o umieszczenie zadania w Programie Rewitalizacji.

Monitoring finansowy

Monitoring finansowy dostarcza danych, dotyczących finansowych aspektów realizacji Programu i stanowi podstawę do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na niego środków.

Dane powinny obejmować wysokość wkładu finansowego, pochodzącego ze środków publicznych (wydatki poniesione w okresie objętym sprawozdaniem, wydatki poniesione od początku realizacji zadania, stan zaawansowania realizacji zadania w ujęciu procentowym), z wyszczególnieniem:

- wkładu wspólnotowego: ogółem oraz środków z UE,
- krajowego wkładu publicznego: ogółem oraz budżet państwa, budżet Miasta, inne środki publiczne (fundusze celowe, środki specjalne),
- środków z pożyczek Europejskiego Banku Inwestycyjnego, Banku Rozwoju Rady Europy, Banku Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych, itp.
- środków prywatnych,
- innych środków.

Monitorowanie rzeczowe i finansowe odbywać się powinno na podstawie dostarczanych raz w roku informacji, co pozwoli na weryfikację i aktualizację Programu.

Zatem skuteczny monitoring powinien zawierać w szczególności:

- informacje ogólne;
- informacje dotyczące przebiegu rzeczowego realizacji projektu lub Programu;
 - na poziomie Programu: informacje dotyczące: zgłoszonych do realizacji projektów, zawartych umów lub podjętych decyzji o dofinansowaniu, celów głównych i szczegółowych, stopnia osiągnięcia założonych w Programie wskaźników monitorujących,
 - na poziomie projektu: stanu realizacji celów projektu, stopnia osiągnięcia założonych w nim wartości wskaźników;
- informacje dotyczące postępu finansowego, według źródeł pochodzenia środków, zawierające w szczególności zestawienie poniesionych wydatków, zrealizowanych płatności oraz ocenę poziomu wykorzystania środków,
- prognozę przebiegu realizacji Programu lub projektu w kolejnym okresie sprawozdawczym;
- informacje o napotkanych problemach,

Dane mogą być przekazywane w formie papierowej lub elektronicznej.

2. Sposoby oceny programu rewitalizacji

Ocena (ewaluacja) Programu Rewitalizacji pozwala oszacować oddziaływanie samego Programu, jak i pomocy publicznej, w tym pomocy strukturalnej Unii Europejskiej w odniesieniu do założonych celów.

Wyniki oceny powinny zostać wykorzystane w celu jak najlepszego dopasowania realizowanych przedsięwzięć do rzeczywistych potrzeb oraz najbardziej efektywnego wydatkowania środków. Warunkiem dobrej oceny jest dostępność danych i terminowość raportowania przez wszystkie podmioty zaangażowane w system wdrażania Programu.

Rodzaje oceny

Proponuje się, by system i rodzaje oceny Programu odpowiadały metodologii zawartej w dokumentach programowych. Pozwoli to na wykorzystanie do oceny, opisanego powyżej, systemu monitorowania.

Ocena przed realizacją programu (ocena *ex-ante*)

Celem oceny *ex-ante* jest dostarczenie danych dla przygotowania (aktualizacji) Programu Rewitalizacji i zawartych w nim planów, dzięki oparciu się na doświadczeniach z ubiegłych okresów programowania. Ogólnie – ocena *ex-ante* zawiera m.in. analizę wpływu dotychczasowych interwencji oraz analizę SWOT rozwoju Miasta i obszarów rewitalizacji.

W sytuacji opracowania Programu Rewitalizacji po raz pierwszy, nie istnieje możliwość odniesienia się do ocen poprzedniego okresu programowania. Natomiast w przypadku niniejszego dokumentu za podstawę oceny *ex-ante* Programu Rewitalizacji, traktować należy opis identyfikacji problemów wybranego obszaru Miasta, przedstawiony syntetycznie w rozdziale zawierającym analizę obszaru.

Zakłada się, iż organizowanie kolejnych ocen *ex-ante* wiązać się będzie z aktualizacją Programu, wynikającą z kolejnych okresów programowania oraz należeć będzie do obowiązków Operatora, tj. Biura Rozwoju Miasta.

Ocena na zakończenie Programu (ocena *ex-post*)

Celem oceny *ex-post* będzie określenie długotrwałych efektów wdrożenia Obszarowego Programu Rewitalizacji, w tym wielkości zaangażowanych środków, skuteczności i efektywności pomocy. Z ewaluacji końcowej wynikać powinny wskazania odnośnie dalszych kierunków polityki rozwoju Miasta, szczególnie w zakresie zdefiniowania czynników, które przyczyniły się do sukcesu lub niepowodzenia wdrażania Programu. Za organizację procesu ewaluacji końcowej odpowiadać powinno Biuro Rozwoju Miasta z udziałem Prezydenta Miasta, jako przyjmującego wyniki oceny. Przyjąć można, iż ocena powinna zostać zakończona nie później niż trzy lata po zakończeniu okresu programowania.

Ocena bieżąca (ocena *on-going*)

Niezależnie od prowadzenia powyżej wymienionych form ewaluacji, Prezydent Miasta oraz Biuro Rozwoju Miasta mogą inicjować bieżącą ocenę Programu Rewitalizacji, której przedmiotem jest efektywność stosowanych instrumentów i całego systemu wdrażania.

Kryteria oceny

Za główne kryteria oceny Programu Rewitalizacji, można przyjąć kryteria stosowane przy ocenie ZPORR w latach 2004-2006, do których należą:

- **Trafność** – kryterium, pozwalające ocenić, w jakim stopniu cele Programu odpowiadają potrzebom i priorytetom na danym poziomie analizy, np. na poziomie Obszaru Rewitalizacji, Miasta, regionu. Trafność jest głównym kryterium przy przeprowadzaniu oceny *ex-ante*.
- **Efektywność** – kryterium, pozwalające ocenić poziom „ekonomiczności” Programu, czyli stosunek poniesionych nakładów (zasobów finansowych, zasobów ludzkich i poświęconego czasu) do uzyskanych wyników i rezultatów.
- **Skuteczność** – kryterium, pozwalające ocenić, do jakiego stopnia cele przedsięwzięcia, zdefiniowane na etapie programowania, zostały osiągnięte.
- **Użyteczność** – kryterium, pozwalające ocenić, do jakiego stopnia oddziaływanie Programu odpowiada potrzebom grup docelowych.
- **Trwałość** – kryterium, pozwalające ocenić, na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem Programu, będą trwać po jego zakończeniu. Ma zastosowanie przy ocenie wartości Programu w kategoriach jego użyteczności, w dłuższej perspektywie czasowej. W ocenie *ex-post* zaś, zwłaszcza realizowanej w dłuższym odstępie czasu po zakończeniu Programu, można zbadać, na ile zmiany wywołane jego oddziaływaniem są rzeczywiście istotnie trwałe.

Kryteria powyższe będą miały zastosowanie dla wszystkich projektów wpisanych w OPR, bez względu na ich źródła finansowania i będą służyły wyłącznie do oceny skuteczności wdrażania Programu.

Zaangażowane podmioty i ich rola w procesie oceny programu

Do obowiązków Biura Rozwoju Miasta w zakresie oceny należy:

- organizowanie i nadzorowanie ewaluacji,
- udostępnianie informacji niezbędnych do wykonania badania,
- zapewnienie, że wyniki przeprowadzonych badań zostaną wykorzystane.

Biuro Rozwoju Miasta opowiadać będzie również za:

- przygotowanie oceny *ex-ante*,
- współpracę z uczestnikami procesu rewitalizacji w zakresie organizacji oceny *ex-post*,
- inicjowanie badań nad efektywnością wykorzystywanych instrumentów i systemów wdrażania (ocena bieżąca),
- gromadzenie informacji o przeprowadzonych ocenach i badaniach oraz raportów prezentujących ich wyniki,
- przyjmowanie raportów z oceny,
- wykorzystywanie wyników przeprowadzonych badań ewaluacyjnych we wdrażaniu Programu,
- udostępnianie danych oraz dokumentów zgromadzonych w ramach monitoringu,

W procesie oceny Programu **Prezydent Miasta**:

- podejmuje decyzję o podjęciu ocen uzupełniających,
- nadzoruje działania Biura Rozwoju Miasta w zakresie ewaluacji,
- zatwierdza raporty ewaluacyjne,
- udostępnia wiedzę na temat Programu.

3. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi

Rola partnerskiej współpracy w procesie rewitalizacji obszarów miejskich (w tym przy wdrażaniu Programu Rewitalizacji oraz realizacji ujętych w nim projektów) jest szczególnie podkreślana w dokumentach programowych Unii Europejskiej (Strategiczne Wytyczne Wspólnoty) oraz RPO i wszelkich związanych z nim wytycznych. Wybór formuły, w jakiej odbywać się będzie tworzenie zasad oraz realizacja samego partnerstwa, pozostawiono jednak władzom i społecznościom lokalnym.

W niniejszym Programie podstawową rolę w inicjowaniu współpracy pomiędzy sektorami odgrywać winno Biuro Rozwoju Miasta, jako Operator.

W trakcie realizacji Programu musi zostać zapewnione wdrażanie instrumentów budowy i funkcjonowania szeroko rozumianego partnerstwa.

Opierać się ono może na wykorzystaniu następujących instrumentów:

- Umożliwienie, w ramach obowiązków Biura Rozwoju Miasta, uzyskania w jednym miejscu i niedługim czasie pełnej informacji o:
 - możliwościach zainwestowania,
 - możliwościach pozyskania partnera,
 - przetargach i konkursach ofert organizowanych w ramach realizacji Programu.
- Uwzględnianie w pracy Urzędu Miejskiego w Gliwicach potrzeby koordynacji działań programowych i planistycznych, dostosowanych do zapisów Programu Rewitalizacji.

- Wykorzystanie stron internetowych Miasta m.in. do:
 - Public Relations Programu Rewitalizacji w pełnym, opisanym poniżej zakresie,
 - informowania o warunkach włączenia się do Programu z nowymi działaniami i projektami (aktualizacja Programu),
 - prowadzenia bazy „Znajdź partnera do projektu”,
 - informowania o możliwości pozyskania środków na projekty związane z celami rewitalizacji, spoza RPO.
- Inicjowanie i organizowanie dyskusji publicznej, związanej z istotnymi fazami procesu rewitalizacji, bądź zmianami mogącymi wpłynąć na jego realizację (np. przyjęcie nowych ustaleń w ramach regionalnego programu operacyjnego województwa śląskiego w następnym okresie programowania, przystąpienie do tworzenia założeń na kolejny okres programowania) z udziałem: przedstawicieli władz Miasta oraz innych zainteresowanych partnerów społeczno-gospodarczych (przedstawicieli organizacji pozarządowych, nauki, kultury, biznesu, samorządów zawodowych, itp.).

4. Public Relations programu rewitalizacji

Public Relations (PR) i promocja Programu Rewitalizacji powinny określać:

- cele działań informacyjnych i promocyjnych,
- potencjalne grupy docelowe działań informacyjnych i promocyjnych,
- strategie informowania i promocji.

Odpowiedzialnymi za prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych na szczeblu realizacji Programu winni być:

- Urząd Miejski i jego jednostki organizacyjne, biorące udział w przygotowaniu, wdrażaniu i ewaluacji Programu,
- Beneficjenci Zewnętrzni i partnerzy Programu.

Wszyscy beneficjenci, objęci Programem Rewitalizacji, którzy uzyskują wsparcie ze środków funduszy unijnych są zobowiązani do stosowania odpowiednich środków informowania i promocji w zależności od charakteru realizowanego projektu.

Do instrumentów tych należą:

- tablice informacyjne (billboardy) – informujące o zakresie realizowanego projektu i wsparciu ze strony funduszy, muszą być umieszczane w widocznym miejscu realizacji projektu, w terminie nie dłuższym niż 30 dni kalendarzowych od daty rozpoczęcia rzeczowej realizacji projektu lub od daty podpisania umowy o dofinansowanie projektu. W ciągu 6 miesięcy od zakończenia prac inwestycyjnych tablica reklamowa / billboard powinna zostać zastąpiona stałą tablicą pamiątkową;
- stałe tablice pamiątkowe - ich celem jest pozostawienie trwałej informacji o wsparciu inwestycji ze środków unijnych, umieszcza się je w widocznym miejscu, co najmniej na okres trwałości projektu (standardowo 5lat od finansowego zakończenia realizacji projektu)

- plakietki informacyjne – stosuje się dla projektów, które nie spełniają kryteriów dla tablic informacyjnych i pamiątkowych. Powinna ona być trwale przymocowana do zakupionego środka trwałego lub wyposażenia przez cały okres trwałości projektu.

Dokładne regulacje dotyczące środków informacyjnych w zakresie promocji projektów przez beneficjentów są określone w szczegółowych wytycznych przygotowywanych przez Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym.

Należy przyjąć dwa podstawowe cele działań informacyjnych i promocyjnych, realizowane w ramach Programu Rewitalizacji:

- skuteczne informowanie potencjalnych beneficjentów o możliwościach zgłoszenia projektów do realizacji w ramach Programu Rewitalizacji oraz o obowiązujących w tym zakresie procedurach,
- podniesienie świadomości opinii publicznej o przebiegu realizacji i rezultatach Programu Rewitalizacji.

Do grup docelowych działań *Public Relations* Programu Rewitalizacji zaliczyć należy:

- Społeczeństwo (wspólnota mieszkańców Gliwic), z uwzględnieniem specyficznych narzędzi kierowanych do mieszkańców obszarów rewitalizowanych oraz kierowanych do mieszkańców obszarów Miasta nie objętych Programem;
- Beneficjentów i potencjalnych beneficjentów Programu i jego kolejnych aktualizacji (podmioty kwalifikujące się do pozyskania środków w ramach RPO oraz podmioty kwalifikujące się do pozyskania środków w ramach działań komplementarnych, nie objętych dofinansowaniem w ramach tego działania);
- Partnerów społeczno-gospodarczych – partnerów beneficjentów i potencjalnych beneficjentów Programu;
- Organizacje pozarządowe, zawodowe, samorządy gospodarcze;
- Właściwe władze publiczne (władze regionalne województwa śląskiego, administracja rządowa szczebla wojewódzkiego, władze publiczne gmin i powiatów sąsiedzkich, władze publiczne miast i gmin partnerskich);
- Media (prasa, radio, telewizja o zasięgu lokalnym, regionalnym, ogólnopolskim oraz media elektroniczne).

Proponuje się przyjęcie następujących sfer działalności promocyjnej i *Public Relations*:

- Służba informacyjna, jako sfera związana z rozpowszechnianiem oraz nagłaśnianiem informacji, bez skupiania się na określonej grupie docelowej, głównie za pośrednictwem masmediów;
- Relacje inwestycyjne – podtrzymywanie kontaktów z uczestnikami Programu (beneficjentami, partnerami, dostawcami, wykonawcami);
- Relacje finansowe – nawiązywanie i podtrzymywanie dobrych kontaktów z instytucjami finansowymi, takimi, jak:
 - fundusze strukturalne, instytucje wdrażające, pośredniczące, zarządzające,
 - banki, inne instytucje finansowe (kredytowe, ubezpieczeniowe, poręczeniowe);
- Relacje ze społecznościami lokalnymi;
- Relacje z władzami;
- Organizacja imprez promocyjnych;

- Ogłoszenia i reklamy płatne;
- Analizy i badania (odbioru społecznego Programu).

Proces informowania o Programie Rewitalizacji powinien mieć charakter dwukierunkowy, to znaczy pozwalać odbiorcom przekazów na formułowanie informacji zwrotnych i własnych opinii. I tak, wśród instrumentów realizacji działań *Public Relations* wymienić należy:

- Wykorzystanie oficjalnych stron internetowych Miasta i jednostek miejskich (w tym BIP),
- Broszury informacyjne, publikacje związane z realizacją poszczególnych projektów,
- Artykuły prasowe.

Poniżej przedstawiono propozycje działań mających na celu podtrzymywanie kontaktów z uczestnikami Programu (beneficjentami, partnerami, dostawcami, wykonawcami), są to:

- Szkolenia i seminaria dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie Programu Rewitalizacji oraz beneficjentów i potencjalnych beneficjentów, na temat m.in.: możliwości udziału w Programie (aktualizacji), zarządzania projektami, monitorowania realizacji projektów, zasad finansowania projektów.
- Organizacja wizyt studyjnych dla potencjalnych inwestorów i instytucji mogących współfinansować realizację Programu.

Wśród działań skierowanych do społeczności lokalnej w ramach organizacji imprez można wykorzystać następujące instrumenty promocyjne:

- Festyny, święta ulicy / osiedla.
- Konkursy dla mieszkańców, dzieci i młodzieży.
- Konkursy na koncepcje architektoniczno-urbanistyczne zagospodarowania terenów rewitalizowanych, organizowane przez Prezydenta Miasta, bądź pod jego patronatem.
- Konkursy w mediach (plastyczne, fotograficzne, dla wspólnot mieszkaniowych, inwestorów).

IX. Inicjatywa JESSICA

Inicjatywa JESSICA, ma na celu zrównoważony rozwój obszarów miejskich poprzez wsparcie na rzecz trwałych inwestycji w tych obszarach. W ramach Poddziałania 6.2.3 będzie wdrażana inicjatywa JESSICA. Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego podjęła decyzję o przekazaniu części alokacji dostępnej na Działanie 6.2 do Funduszu Powierniczego JESSICA, którego funkcję pełni Europejski Bank Inwestycyjnych. Środki te zostaną zainwestowane w Fundusz Rozwoju Obszarów Miejskich (FROM), które będą udzielały **zwrotnego** wsparcia na realizację projektów miejskich. Inicjatywa JESSICA pozwala beneficjentom programu na połączenie dotacji, kredytów i innych produktów finansowych w celu realizacji inwestycji np z zakresu modernizacji i rozbudowy infrastruktury i sieci miejskich, w tym transportu, systemu wodnokanalizacyjnego, projektów dotyczących efektywności energetycznej, projektów technologii informatycznej i komunikacyjnej, rozwoju nieużytków przemysłowych, w tym rekultywacji i dekontaminacji terenów zanieczyszczonych.

W trakcie aktualizowania niniejszego dokumentu zostały zgłoszone następujące projekty w ramach tego mechanizmu finansowego.

1. Zestawienie projektów planowanych do realizacji w ramach inicjatywy JESSICA

Numer projektu	Cel	Wnioskodawca	Nazwa projektu i lokalizacja	Produkt	Miara produktu	Rezultat	Koszty w tys. zł
1	1.3	Ewangelickie Towarzystwo Edukacyjne ul. Franciszkańska 5b 44-100 Gliwice	Wybudowanie Niepublicznej Szkoły Podstawowej ETE im. Alberta Schweitzera	Powierzchnia obiektów edukacyjnych	540 m ²	liczba miejsc w szkole liczba nowych miejsc pracy	1 350,0
2	1.3	P.W. YUNIXAN Zdzisław Żyłka ul. Górnych Wałów 30 44-100 Gliwice	Rewitalizacja zespołu starych budynków zlokalizowanych na Starówce Miasta z przeznaczeniem na cele kulturalno - oświatowe	Powierzchnia obiektów poddanych renowacji	1 200m ²	liczba imprez organizowanych z wykorzystaniem infrastruktury objętej wsparciem	950,0
3	2.1	Park Naukowo-Technologiczny „Technopark Gliwice” sp. z o.o. ul. Konarskiego 18C 44-100 Gliwice	Rozbudowa parku naukowo-technologicznego w Gliwicach - budowa parkingów samochodowych	Powierzchnia zrewitalizowanego terenu	4 000m ²	Liczba os. korzystających z infrastruktury objętej wsparciem	1 500,0
4	1.3	Miasto Gliwice Wydział IR	Budowa hali carlingowej	Powierzchnia wybudowanych obiektów kultury, turystyki, sportu i rekreacji o znaczeniu ponadregionalnym	2514,7m ²	liczba imprez organizowanych z wykorzystaniem infrastruktury objętej wsparciem	19 688,0

Numer projektu	Cel	Wnioskodawca	Nazwa projektu i lokalizacja	Produkt	Miara produktu	Rezultat	Koszty w tys. zł
5	2.2 / 1.2	Zarząd Budynków Miejskich I Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. Ul. Dolnych wałów 11 44-100 Gliwice	Rewitalizacja zespołu budynków przy ul. Pszczyńskiej 44 w Gliwicach poprzez utworzenie powierzchni biurowych i usługowych (obręb: Trynek, działki 110, 111, 112)	Liczba zrewitalizowanych obiektów / Powierzchnia zrewitalizowanych obiektów	2 / 2 226,8m ²	Powierzchnia terenów zrewitalizowanych: 0,37 ha	4 200,0

2. Indykatory plan finansowy projektów planowanych do realizacji w ramach inicjatywy JESSICA w latach 2011-2015 [w tys. zł]

Numer projektu	Wnioskodawca	Koszty ogólne projektu	Budżet gminy	Środki prywatne	Środki UE JESSICA*	Inne
1	Ewangelickie Towarzystwo Edukacyjne ul. Franciszkańska 5b 44-100 Gliwice	1 350,00	0,00	675 ,00	675 ,00	0,00
2	P.W. YUNIXAN Zdzisław Żyłka ul. Górnych Wałów 30 44-100 Gliwice	950 ,00	0,00	475,00	475 ,00	0,00
3	Park Naukowo-Technologiczny „Technopark Gliwice” sp. z o.o. ul. Konarskiego 18C 44-100 Gliwice	1 500,00	0,00	750,00	750,00	0,00
4	Miasto Gliwice Wydział IR	19 688,00	9 844,00	0,00	9 844,00	0,00
5	Zarząd Budynków Miejskich I Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. Ul. Dolnych wałów 11 44-100 Gliwice	4 200,00	0,00	2 100,00	2 100,00	0,00
Łącznie		27 688,00	9 844,00	4 000,00	13 844,00	0,00

* Maksymalne wsparcie w ramach mechanizmu JESSICA może wynieść do 75% kosztów kwalifikowanych projektu. Na potrzeby opracowania OPR przyjęto arbitralnie wartość 50% kosztów ogólnych projektu.

Załączniki

- 1. Mapy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na OR**
- 2. Mapa przestrzennego rozmieszczenia projektów wpisanych do Obszarowego Programu Rewitalizacji**

Oznaczenie kolorystyczne

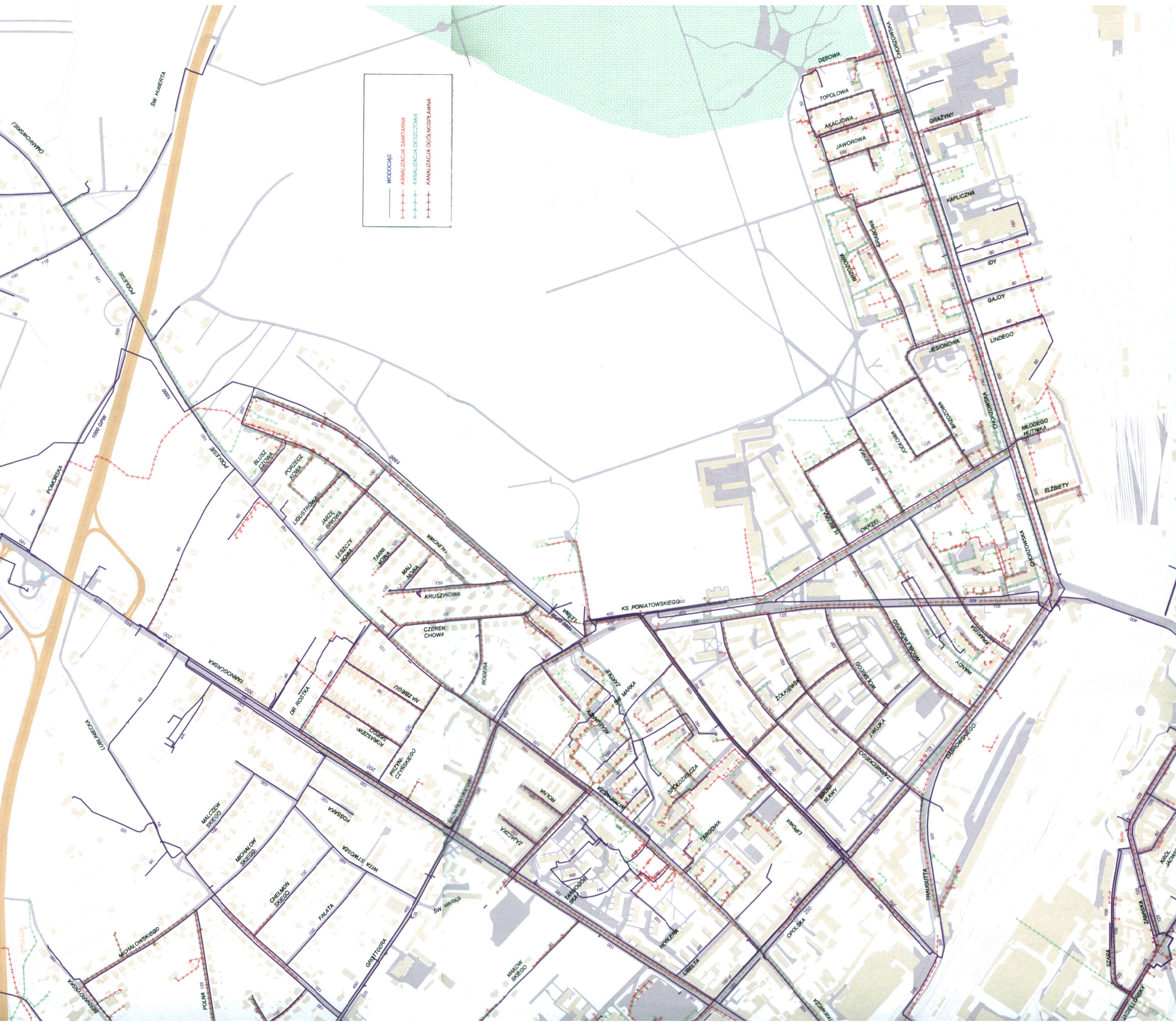
Cel 1

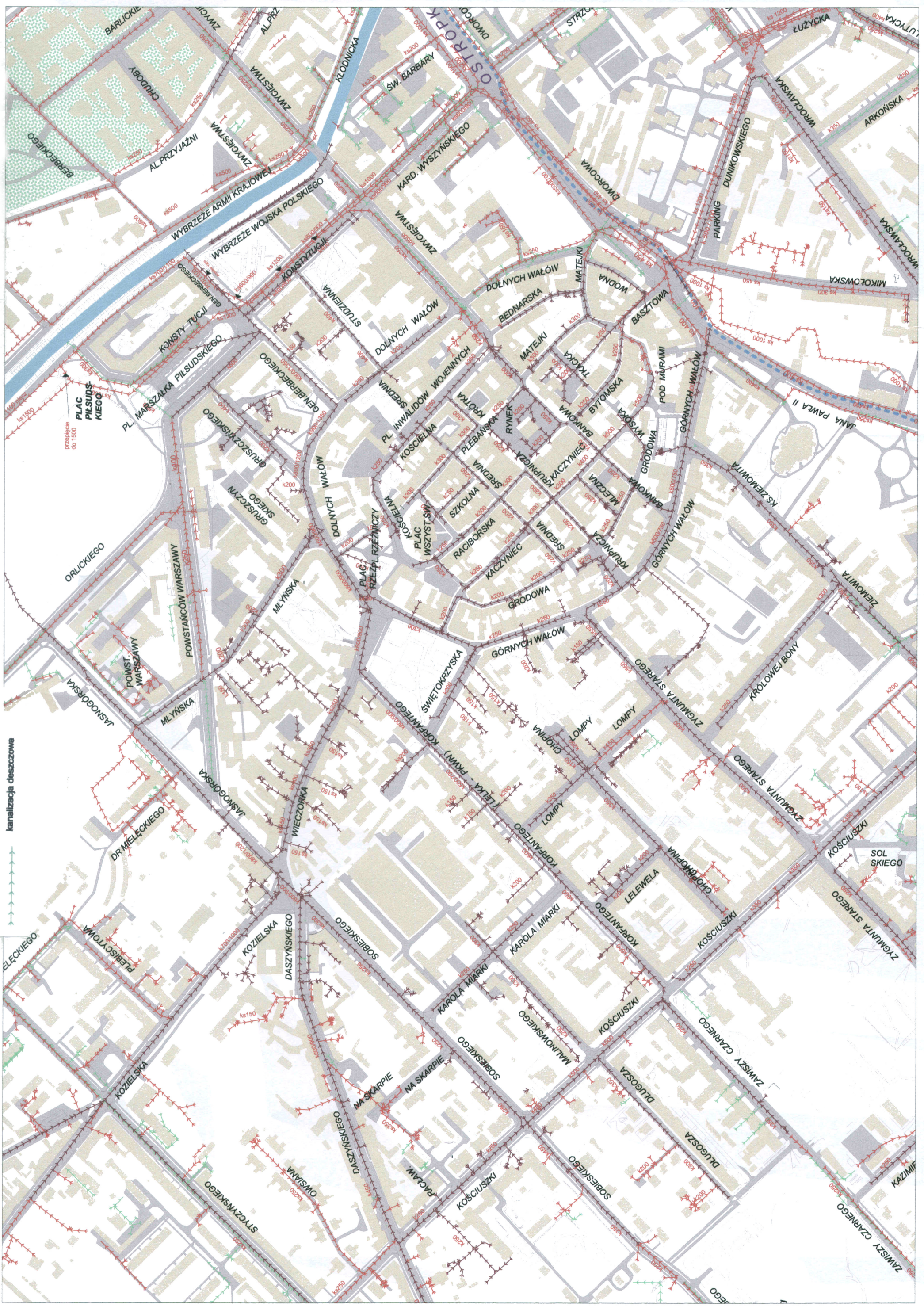
Cel 2

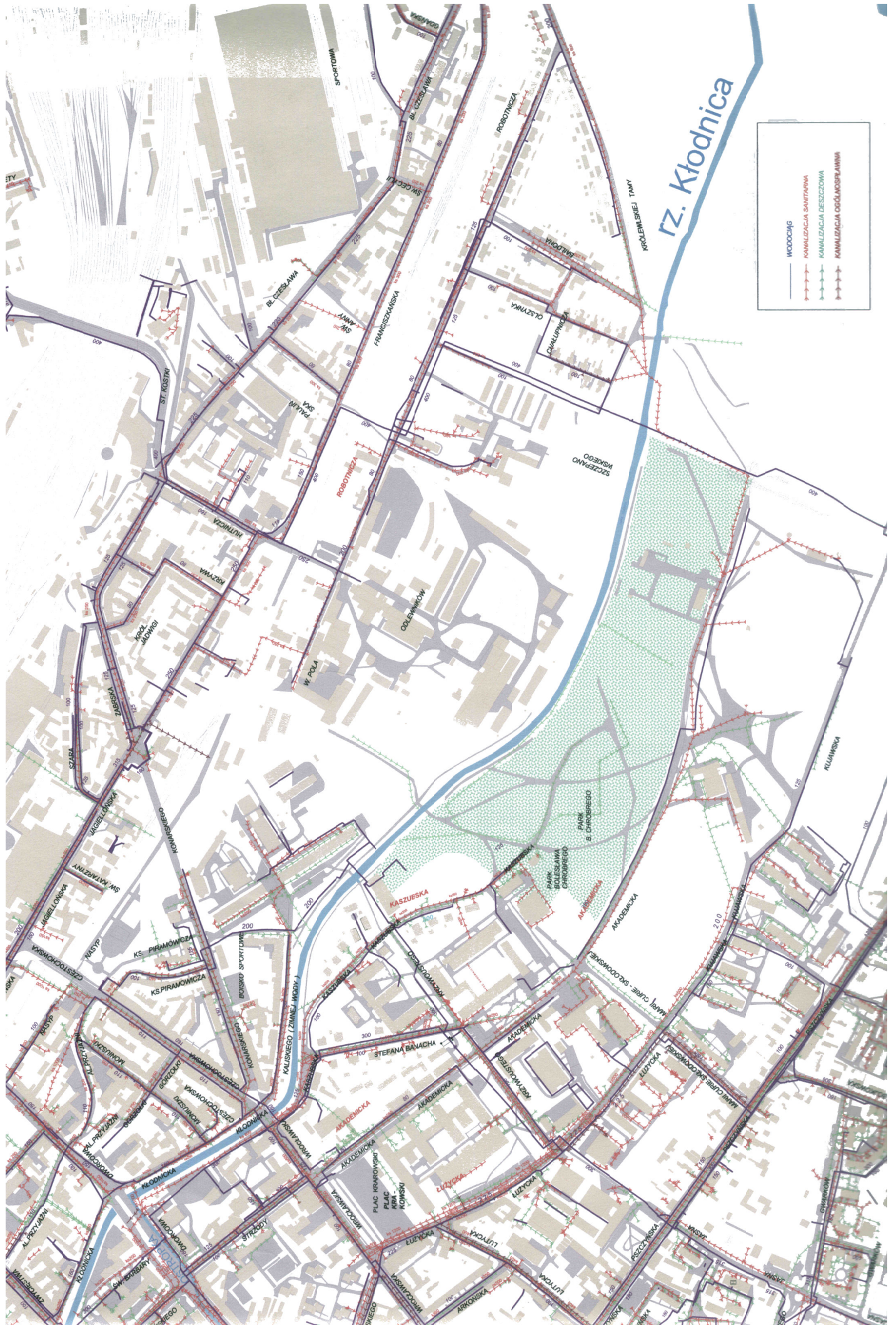
Cel 3

kanalizacja ogólnospławna
kanalizacja deszczowa

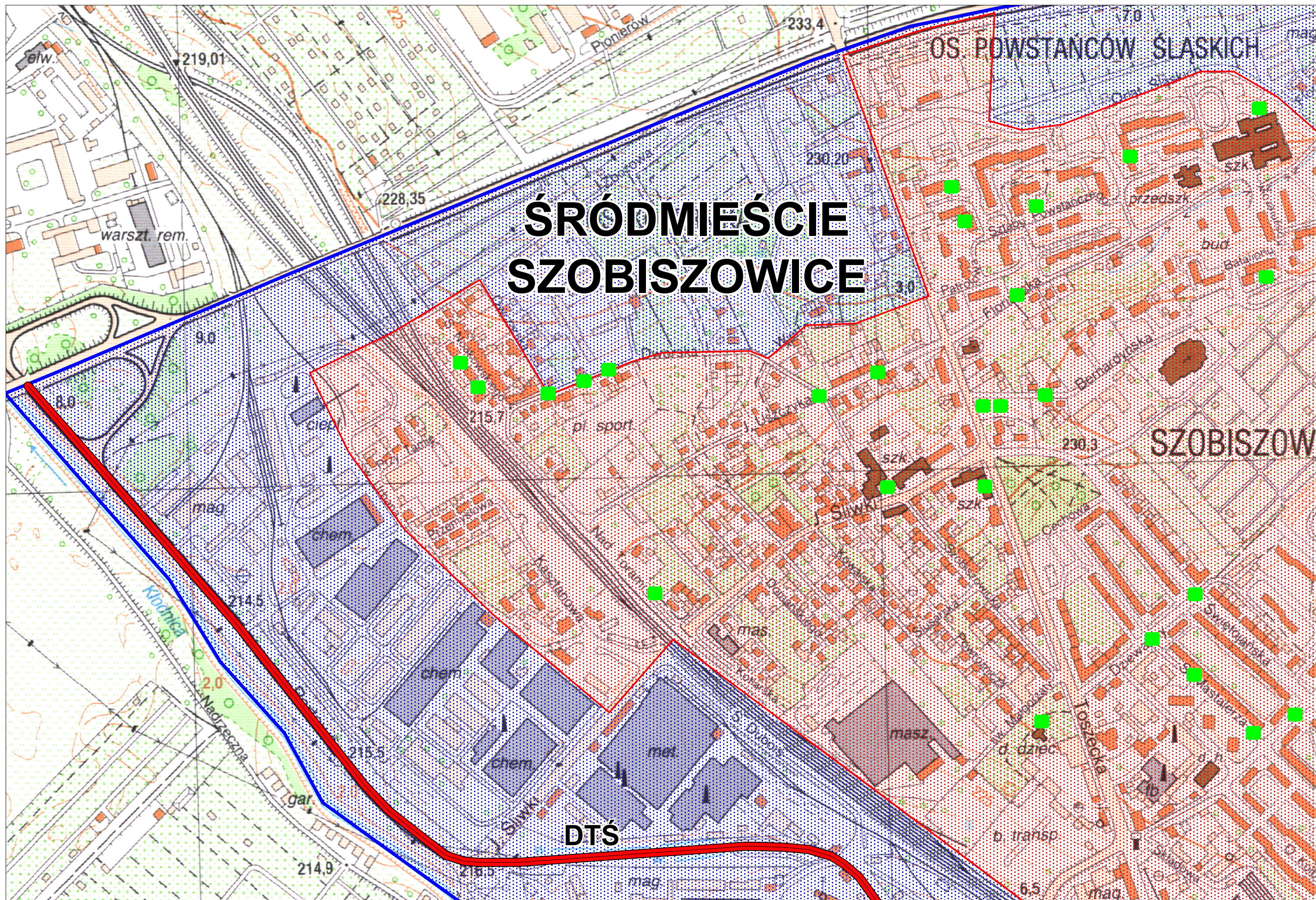

	WODOCIĄG
	KANALIZACJA SANITARNA
	KANALIZACJA DESZCZOWA
	KANALIZACJA OGÓLNOGOSPODARWA

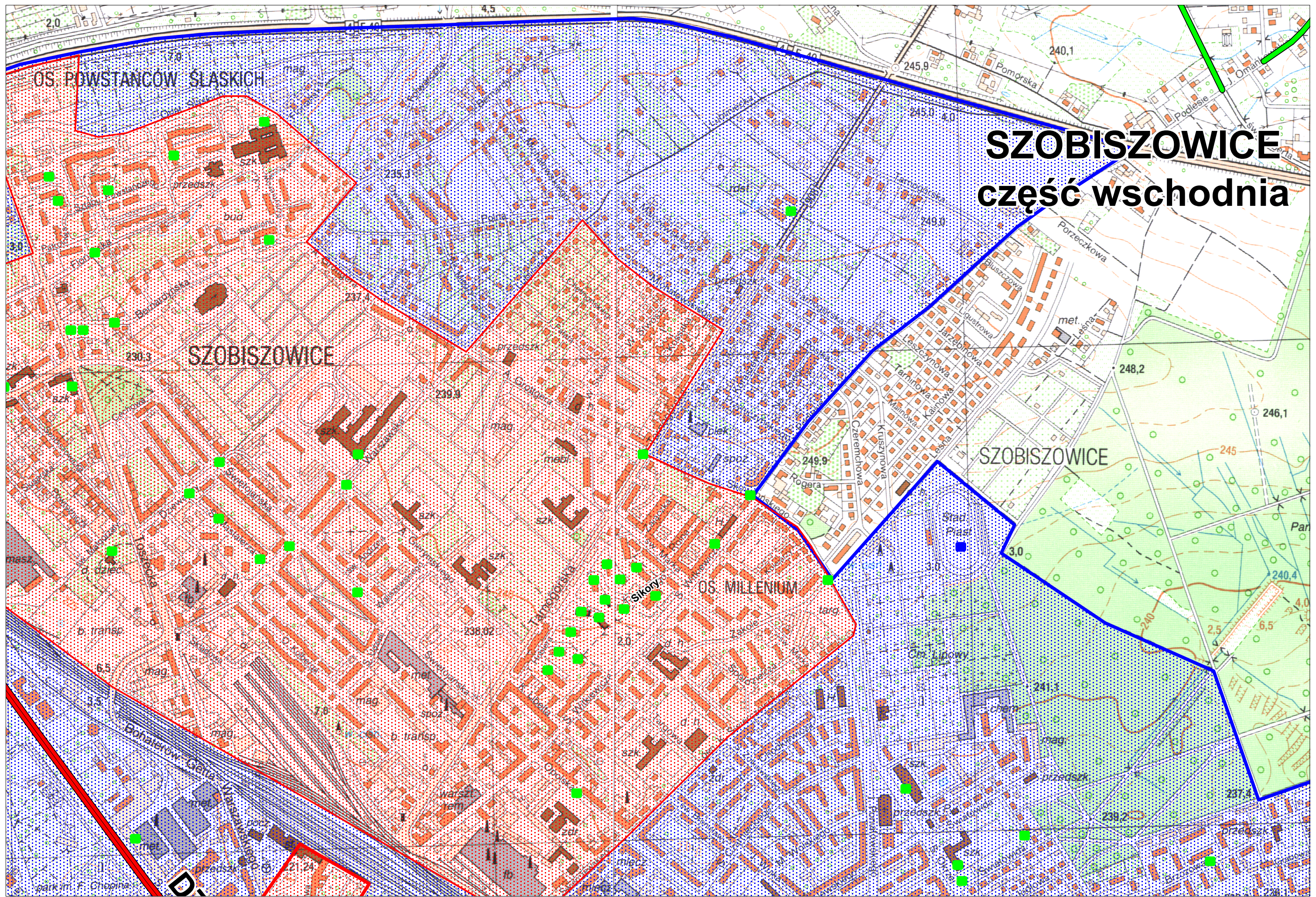
ŚRÓDMIĘŚCIE SZOBISZOWICE

SZOBISZOW

DTŚ

OS. POWSTANCÓW ŚLĄSKICH

SZOBISZOWICE

część wschodnia

OS. POWSTANCÓW ŚLĄSKICH

SZOBISZOWICE

OS. MILLENIUM

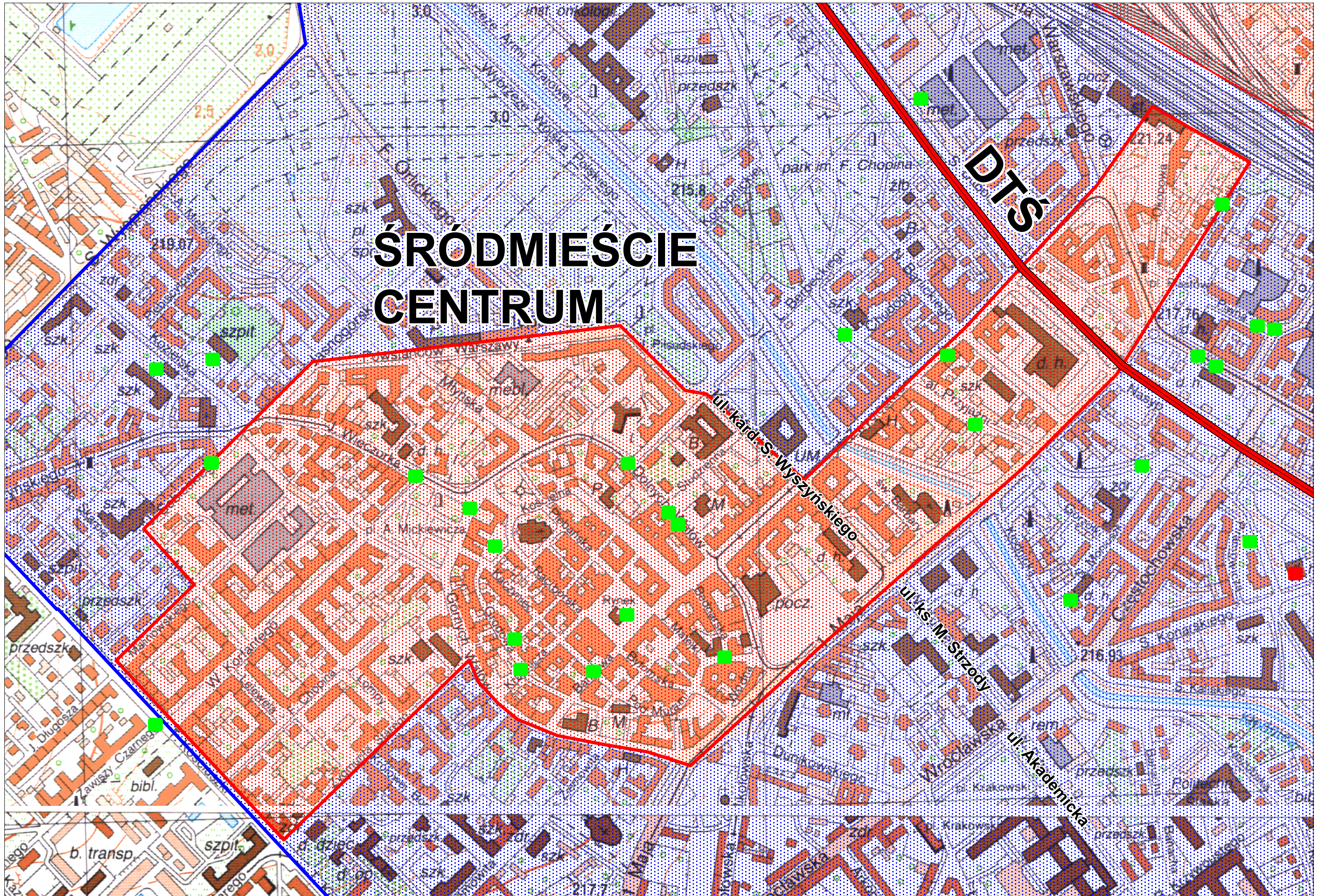
SZOBISZOWICE

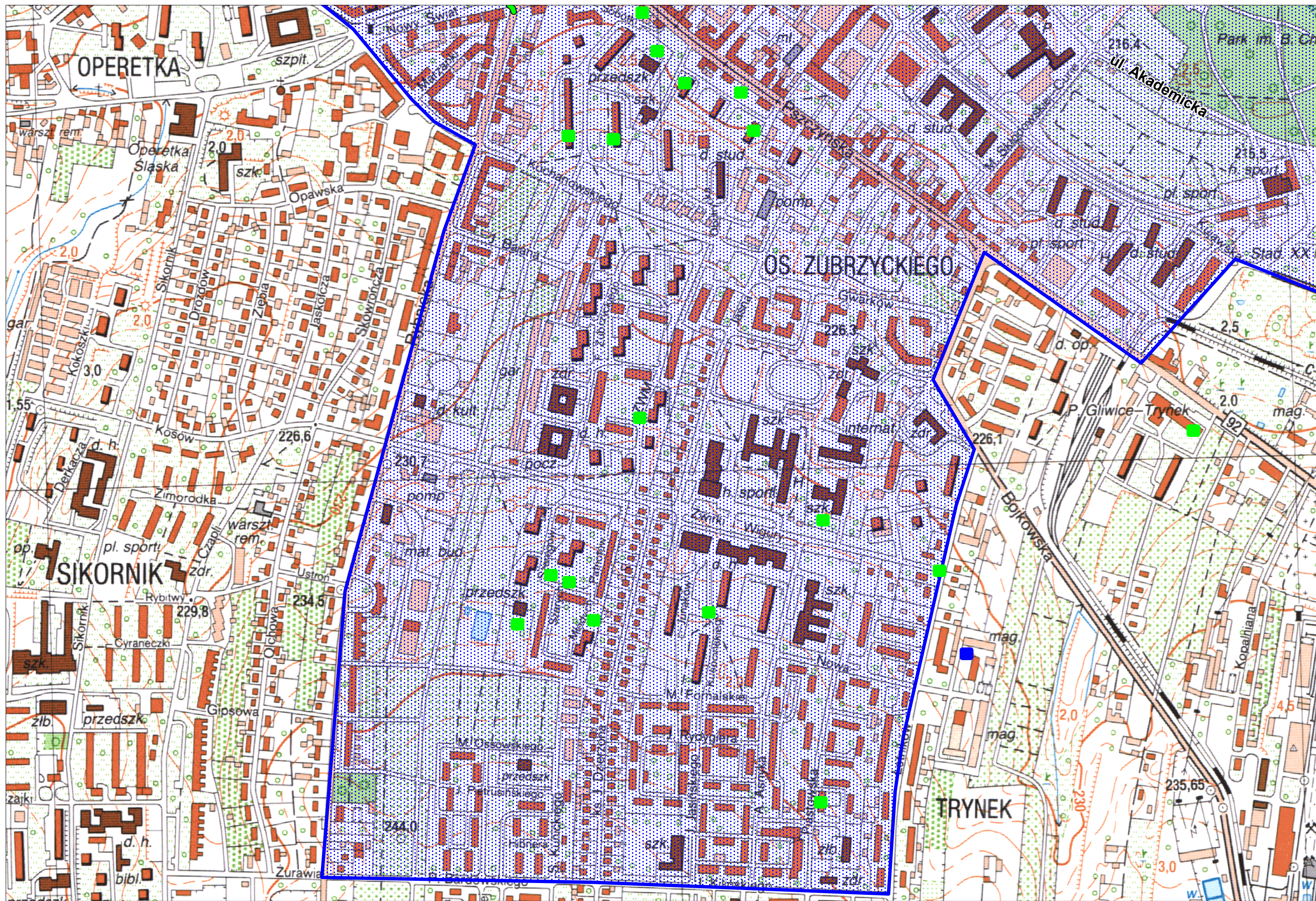
Bonarow-Gęta

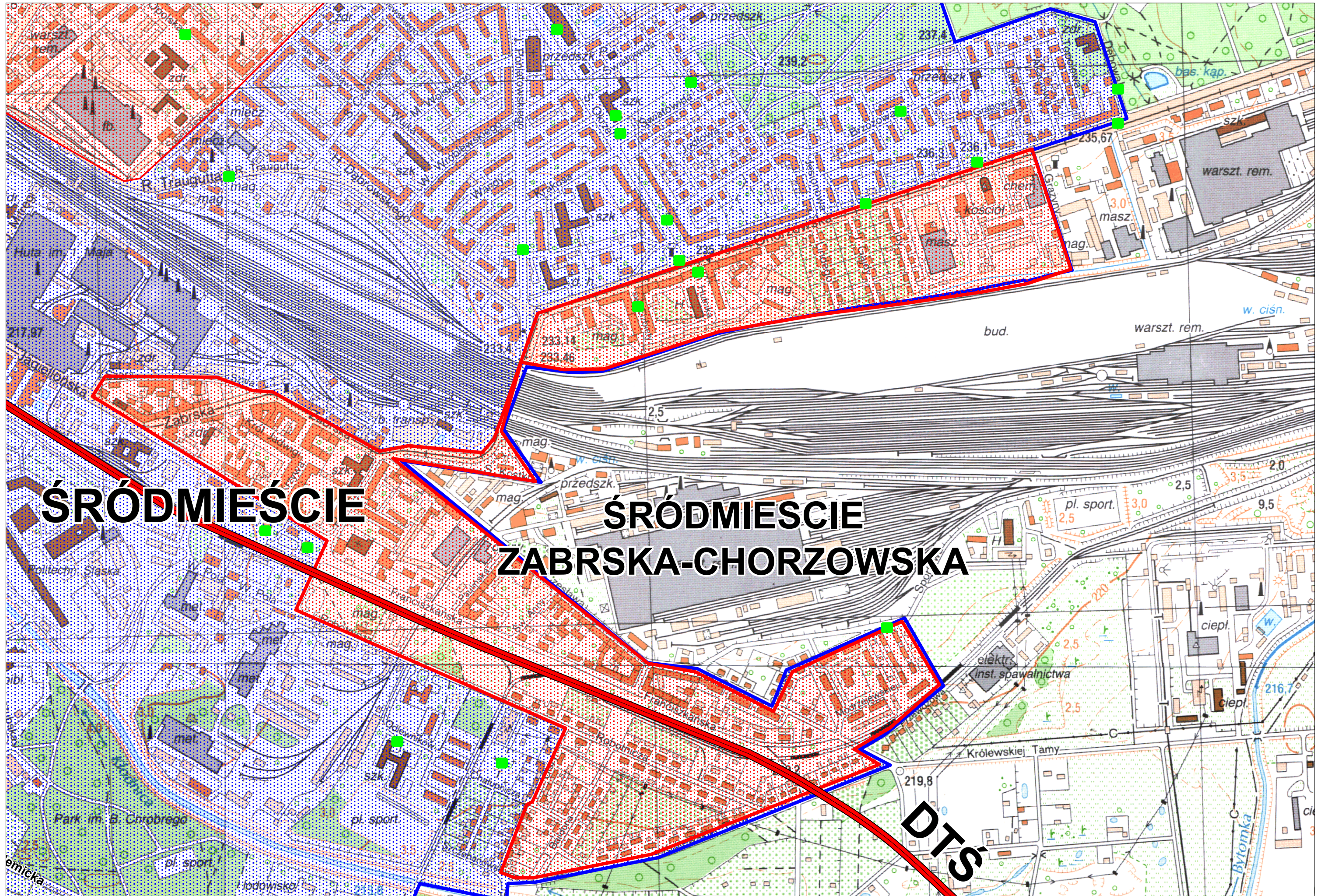
park im. F. Chopina

ŚRÓDMIEŚCIE CENTRUM

DTŚ

ŚRÓDMIEŚCIE

**ŚRÓDMIEŚCIE
ZABRSKA-CHORZOWSKA**

DT